

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

39'uncu Birleşim
18 Aralık 2023 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, bütçe görüşmelerinde bakanların önceden hazırladıkları notları okumalarını değil bakanlıklarıyla ilgili değerlendirmelere cevap vermelerini beklediklerine ilişkin açıklaması

2.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, soru-cevap hakkının tebrik, teşekkür için değil bütçe üzerinde kullanılması gerektiğine ve Başkanlık Divanından söz hakkının devrini engelleyecek bir tedbir alınmasını rica ettiğine ilişkin açıklaması

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, soru-cevap sisteminde muhalefet milletvekillerinin sorularına yer verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ile Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

5.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

6.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

7.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, soru-cevap sistemine sabah kim girdiyse akşam da onun bu hakkı kullanması gerektiğine ilişkin açıklaması

8.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

10.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

11.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, şehit olan Abdulsamet Duran'a ilişkin açıklaması

12.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

14.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç ile İstanbul Milletvekili Doğan Demir'in 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde Saadet Partisi Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

15.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

16.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

17.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Ağrı Milletvekili Ruken Kilerci'nin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

18.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

19.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, cezaevindeki Hanife Arslan'a ilişkin açıklaması

20.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, çiğ süt desteğinin sigortalanma şartına bağlanmasının yarattığı mağduriyete ilişkin açıklaması

21.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, DEM PARTİ Grubu adına konuşan hâtiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

22.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, DEM PARTİ Grubu adına konuşan hâtiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

23.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta ile Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

24.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, DEM PARTİ Grubu adına konuşan hâtiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

25.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, AKP iktidarları döneminde tarımın sorunlu bir sürece evrildiğine ilişkin açıklaması

26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, CHP Grubu adına konuşan hâtiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

27.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

28.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının Türk ve Türkiye Yüzyılı'na yakışır projeleri gerçekleştireceğine inandıklarına ve tüm çalışanlarına teşekkür ettiklerine, Türkiye'nin tarım alanındaki verilerine ve tarım sektöründe yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması

29.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Filistin topraklarındaki insan haklarının durumu için açılan imza kampanyasına, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve tarımın önemine ilişkin açıklaması

30.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu ile Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

31.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu ile Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

32.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Tarım ve Orman Bakanına ve bütün çalışanlarına hizmetleri münasebetiyle teşekkürlerini sunduğuna, yirmi yılda AK PARTİ iktidarının gerçekleştirdiklerine ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

34.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, bütün vekiller yerini aldıktan sonra söz hakkı için süreyi başlattığına, yönettiği oturlarda bundan sonra söz hakkının devredilemeyeceğine ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Ankara Milletvekili Orhan Yegin'in 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Mardin Milletvekili George Aslan'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında kendi diliyle halkını selamlamasına ilişkin konuşması

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta ile Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında CHP Genel Başkanına satışması nedeniyle konuşması

VII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Borsa İstanbul'da işlem gören bir şirketle ilgili usulsüzlük iddialarına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/6783)

18 Aralık 2023 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.00

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Sayın milletvekilleri, gündemimize...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yeniden başa al Başkanım, başa aldır.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Başkanım bir daha, bir daha...

BAŞKAN – Soru-cevaba girişi açmıyoruz şimdi, konuşma bittikten sonra açacağız.

Sayın milletvekilleri, gündemimize göre 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün yedinci turdaki görüşmeleri yapacağız.

Yedinci turda, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Karayolları Genel Müdürlüğü, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Su Enstitüsü bütçe ve kesin hesapları yer almaktadır.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (*)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

- 1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

- 1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

- 1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ

- 1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve istemi hâlinde İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye altmışar dakika söz verilecek. Bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahsı adına yapılacak konuşmaların süresi ise beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru-cevap işlemi on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak yapılacak ve gereksiz olarak yerinden sorulacaktır.

Bilgilerinize sunulur.

Yedinci turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okuyorum:

Adalet ve Kalkınma Partisi konuşmacıları: Yalova Milletvekili Meliha Akyol, Kahramanmaraş Milletvekili Ömer Oruç Bilal Debgici, Gümüşhane Milletvekili Celalettin Köse, İstanbul Milletvekili Büşra Paker, Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz, Ardahan Milletvekili Kaan Koç, Nevşehir Milletvekili Süleyman Özgün, Ankara Milletvekili Orhan Yegin, Kars Milletvekili Adem Çalkın, Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan, Ağrı Milletvekili Ruken Kilerci, Muğla Milletvekili Kadem Mete.

Saadet Partisi konuşmacıları: İzmir Milletvekili Mustafa Bilici, Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, İstanbul Milletvekili Doğan Demir, Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca, Konya Milletvekili Hasan Ekici.

İYİ Parti konuşmacıları: İstanbul Milletvekili Ersin Beyaz, İstanbul Milletvekili Ahmet Ersagun Yücel, Antalya Milletvekili Aykut Kaya, Aksaray Milletvekili Turan Yaldir, İstanbul Milletvekili Seyithan İzsiz.

Milliyetçi Hareket Partisi konuşmacıları: Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver, Giresun Milletvekili Ertuğrul Gazi Konal, Mersin Milletvekili Levent Uysal, Antalya Milletvekili Hilmi Durgun, Adana Milletvekili Muharrem Varlı, Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi konuşmacıları: Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, Mardin Milletvekili George Aslan, Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek, Ağrı Milletvekili Nejla Demir, Tunceli Milletvekili Ayten Kordu.

Cumhuriyet Halk Partisi konuşmacıları: İstanbul Milletvekili Engin Altay, Sivas Milletvekili Ulaş Karasu, Aydın Milletvekili Hüseyin Yıldız, Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız, Adana Milletvekili Ayhan Barut, Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal, Edirne Milletvekili Ediz Ün, Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu, Mersin Milletvekili Hasan Ufuk Çakır, Sinop Milletvekili Barış Karadeniz.

Şahıslar adına lehinde Bartın Milletvekili Yusuf Ziya Aldatmaz.

Yürütme adına Abdulkadir Uraloğlu, İbrahim Yumaklı.

Aleyhinde İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt.

Soru-cevaba girişi şimdi açıyoruz, yeniliyoruz.

Şu an itibarıyla soru-cevap açıldı, herkes girsin arkadaşlar. ("Açılmadı." sesleri)

BAŞKAN - Anons etmiştim başında şimdi açılmayacak diye.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

IV.- AÇIKLAMALAR

(*) 36, 37 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 11/12/2023 tarihli 32'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

1.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, bütçe görüşmelerinde bakanların önceden hazırladıkları notları okumalarını değil bakanlıklarıyla ilgili değerlendirmelere cevap vermelerini beklediklerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; herkese hayırlı sabahlar.

Şimdi, Sayın Başkan, bütçenin başından beri şöyle bir yanlış uygulama içerisindeyiz. Aslında bu, bizden kaynaklanmıyor, biraz yürütmeden kaynaklanıyor. Bu arada, Sayın Bakanlar da hoş gelmişler. Şimdi, biliyorsunuz, İç Tüzük 62'ye göre, görüşmelerin sonunda sayın bakanlara konuşma için bir söz hakkı veriliyor. Şimdi, sayın bakanlar bugüne kadar yapılan uygulamada bunu bütçe sunumu gibi yaptılar hâlbuki bu, bütçe sunumu değil. Yani siz bütçenizi Plan ve Bütçe Komisyonunda sundunuz, bütçenin tümü de Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı tarafından burada sunuldu. Dolayısıyla burada sayın bakanlardan -İç Tüzük'ün söylediği, Danışma Kurulunun da ifade ettiği şey aslında- burada beş altı saat boyunca eleştiriler, değerlendirmeler, iddialar olacak kendileriyle ilgili, daha doğrusu bakanlıklarıyla ilgili, bunlara cevap vermelerini, bunlara ilişkin görüşlerini bildirmelerini bekliyoruz ama bugüne kadarki uygulamada -inşallah bugün öyle olmaz, olmaması için kendilerini ikaz mahiyetinde söz aldım- sayın bakanlar daha önceden hazırlanmış notları, sanki o gün ilk konuşmayı onlar yapıyor gibi, sanki kendi bakanlıklarıyla ilgili hiçbir değerlendirme, hiçbir iddia, hiçbir konu gündeme gelmemiş gibi önceden hazırladıkları notları burada okuyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu, kabul edilebilir bir şey değil Sayın Başkan. Bu, buradaki görüşmelerin verimi açısından da doğru değil, İç Tüzük açısından da doğru değil hatta kendi kişisel itibarları açısından da doğru değil. Mesela Enerji Bakanlığında çok ciddi bir yolsuzluk iddiasını biz gündeme getiriyoruz, Sayın Bakan önceki metnini, daha önce hazırlanmış metni sanki onunla hiçbir şey konuşulmamış gibi burada gelip ifade ediyor. Kişisel itibarları, Kabinelerinin itibarları açısından da bunlar doğru değil. İnşallah, umut ediyorum, bugün kendileri yapılan konuşmalarda bu notları alırlar, bürokratlar notlarını alırlar ve bizim yaptığımız değerlendirmelere ilişkin kendilerinden bir değerlendirme bekliyoruz. Daha sonra soru-cevap zaten olacak -sadece konuşanın değil yani bir sürü milletvekilinin orada kısa soruları olacak- o da bu bahsettiğim husustan farklı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu, önemli bir husus yani bu, hem sayın bakanlar açısından hem Hükûmetin itibarı açısından hem de burada görüşme... Yani altı saat boyunca biz niye konuşuyoruz eğer sayın bakanlar bizim konuştuğumuz laflarla ilgili bir tane cümle söylemeyecekse arkadaşlar, niye konuşuyoruz? Bu sizin için de geçerli, bütün gruplar için de geçerli; bu anlamda bakanlardan hassasiyet bekliyoruz.

Sayın Başkanım, bu konuda Divan tarafından da bundan sonraki bakanlıklar için bir uyarı gönderilmesinin ben faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz Sayın Usta.

Biz yürütmeye ve Komisyona “Şunu söyleyin, buna dikkat edin.” demeye amir değiliz. Söylediklerinizi duydular, umarım dikkate alırlar.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Ekmen, buyurun.

2.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, soru-cevap hakkının tebrik, teşekkür için değil bütçe üzerinde kullanılması gerektiğine ve Başkanlık Divanından söz hakkının devrini engelleyecek bir tedbir alınmasını rica ettiğine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

İki hususu ifade etmek istiyorum: Birincisi, burada Dilan Hanım'la birlikte bizim soru-cevap ekranımız açılmadı, tam bir dakika sonra, bu kez “57-58” diye rakam geldi ama bu bugünkü bir durum, gözden geçirmenizi istiyorum. Esas mesele şu ki hem sizden bir talepte bulunmak hem de AK PARTİ'li sevgili arkadaşlarımıza hitap etmek istiyorum. Soru-cevap hakkı İç Tüzük'ün bütün milletvekillerine tanıdığı bir haktır ve bunun bütçe üzerine kullanılması gerekir. Günlerdir arkadaşlarımız sadece tebrik, teşekkür ve takdir ifadeleri için bu hakkı kullanıyorlar; bu, İç Tüzük'ün ruhuna aykırı bir kullanımdır. Bununla yetinseler bir şey demeyeceğim.

NİLHAN AYAN (İstanbul) – Tutanaklardan bakılsın, hiç öyle bir şey yok.

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Dün AK PARTİ adına söz alan 15'e yakın arkadaşımızın 12'si söz hakkını devralarak kullandı; sabahki liste ayrı, akşam konuşanlar ayrı.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Bizim de soru sorma hakkımız var.

CAVİT ARI (Antalya) – Bakan orada, gidin sorun ya! İktidarsınız, görmüyor musunuz Bakanı?

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) – Sayın Başkanım, bu, İç Tüzük'ün ruhuna aykırı bir kullanımdır; sizden bu hususta bugün en azından söz hakkının devrini engelleyerek bir tedbir almanızı rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Biz de milletvekiliyiz, bizim de soru sorma hakkımız var.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Burada usul var, zamanında gelirsiniz, siz de alırsınız.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Sadece siz soru soramazsınız, bizim de soru sorma hakkımız var.

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, iktidarsınız, bakanınız orada, gidin sorun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çok doğru söylüyor; gitsinler, bakanları makamında görsünler.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Buradaki insanların emeği emek değil mi? Herkes zamanında gelir, alır.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Siz de erken gelin, siz de söz alın, bu kadar basit.

NİLHAN AYAN (İstanbul) – Aynen öyle, takip edebilirsiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Erkenle ilgisi yok bu işin, hepimiz buradayız.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Köksal.

3.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, soru-cevap sisteminde muhalefet milletvekillerinin sorularına yer verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi burada Plan ve Bütçe Komisyonundan gelen bütçeyi görüşüyoruz. Bakanlar buraya geliyor, yılda 1

kez geliyorlar ve burada muhalefet milletvekilleri bütçe hakkını kullanarak bakanlara soru sormak istiyorlar ancak gördüğümüz bir şey var, AKP Grubu soruları alıyor ve “çanak” diyebileceğimiz sorular sorularak burada âdeta bir bütçecilik oynanıyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Elinizi tutan mı var, siz de alın!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Burada eğer gerçekten samimiysek, eğer gerçekten bütçe konuşulup tartışılacaksa, vatandaşın hakkı savunulacaksa bu soru-cevap sisteminde muhalefet milletvekillerinin sorularına yer verilmeli. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

NİLHAN AYAN (İstanbul) – Erken gelin.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İç Tüzük de bunu öngörüyor ancak burada milletvekillerinin, muhalefet milletvekillerinin bütçe hakkı, bütçede soru sorma hakkı engellenmek isteniyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkürler.

NİLHAN AYAN (İstanbul) – Biz de sormak istiyoruz. Vatandaşın hakkını savunmak sadece sizin mi hakkınız, bizim de hakkımız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, ben de sisteme girdim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

4.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ile Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal’ın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Şimdi, İç Tüzük hepimizi bağlayan kuralları ortaya koyuyor. Burada “iktidar” veya “muhalefet milletvekilleri” diye bir ayırım yok. Birleşim açıldığında, siz “Yeterli sayı vardır, gündeme geçiyorum.” dediğinizde bütün milletvekilleri buraya gelip önlerindeki elektronik cihazdan söz alma hakkını kendileri kullanma hakkına sahip; bütün, 600 milletvekilimiz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teamül var, iktidar soru sormaz ya.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teamül var, Meclis teamülü; iktidar soru sormaz, muhalefet sorar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu manada, herkes soru sorabilir yani iktidar veya muhalefet ayrımı söz konusu değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yüzyıllık uygulamayı mı değiştiriyorsunuz?

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Bakanları siz de göremiyorsunuz herhâlde.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla, burada bir haksızlık söz konusu oluyor. Önceden gelip, yerini alıp söz söylemek, soru sormak isteyen milletvekillerimizin hakkı bu şekilde elinden alınmış oluyor; bu, doğru bir uygulama değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Demek ki iktidar milletvekilleri bakanlara erişemiyor, odalarına gidemiyor.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – İktidar milletvekilleri bakanları göremiyor ki Mecliste soruyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sizin kendi indî yorumlarınız onlar yani her zaman biz bakanlarımıza ulaşıyoruz; bu başka bir şey.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – O zaman neyi soruyorsunuz? Kendi bütçenizin sorusu mu olur?

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Size yasak mı var? Siz de görün bakanları. Bakanlar vatandaşın içinde, siz de görün.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz de her zaman bakanlarımıza ulaşabilirsiniz.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Hayır, ulaşamıyoruz.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Bakanlar vatandaşla iç içe, siz de görün.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bak, bakanlarımız salı, çarşamba, perşembe, her hafta nöbetçi olarak burada, hemen dibinizde; istediğiniz zaman siz de bakanlarımıza ulaşabilirsiniz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Gitsin, orada sorsun.

CAVİT ARI (Antalya) – Gidin, orada sorun o zaman ya.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Herhâlde iktidar grubu ulaşmıyor ki...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda sadece mugalatayla rol kapmaya çalışmak doğru bir anlayış değil; bu, bakanlarımıza haksızlık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Muhalefet eleştiri hakkını kullanır, bu sizin bütçeniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Rol kapmaya çalışmıyoruz, rol kapan sizlersiniz!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Herkes bakanlarımıza ulaşabilir, biz ulaşılabilir bir iktidarız.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biz ulaşılabilir bir iktidarız.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kendi bütçelerine soru soruyorlar, demek ki kendi bütçelerini beğenmiyorlar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yasamasıyla, yürütmesiyle gayet de uyumluyuz ama arkadaşlarımızın hakkının da gasbedilmesine ve bu yorumların hiçbirine katılmadığımızı da ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Milletvekilleri bütçeden mutlu değil, AKP’li milletvekilleri soru soruyor bakanlara, demek ki yetersiz buluyorlar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Köksal, buyurun.

5.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal’ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, buradan şunu anlıyoruz: Demek ki iktidar partisi milletvekilleri bakanlara ulaşmıyor ki ancak senede bir kere bakanlar buraya geldiği zaman soru sorabiliyorlar. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA OĞUZ (Burdur) – Tabii, tabii!

BAŞKAN – Teşekkür ederim arkadaşlar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, bir şey yok.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bir de dün soruları önceden vermişler Sayın Başkan, Bakanlar anında cevap verdi; danişıklı dövüş de var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, geçemeyeceğiz böyle olursa.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Her şeye de laf yetiştirilmez ya!

6.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Kayıtlara geçmesi açısından şunu söyleyeyim: Bakın, ben konuşmamda çok açık bir şekilde ifade ettim ama tekrarlamak gerekiyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, bakanlıklar AKP Grubuna soruları veriyorlar, çanak soruları veriyorlar, çanak cevap veriyorlar; olur mu böyle bir şey?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İktidar partileri de muhalefet partileri de bütün partilerin yetkilileri de milletvekilleri de değerli bakanlarımıza her an ulaşabilirler.

CAVİT ARI (Antalya) – E, gidin ulaşın!

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Gidin ulaşın o zaman, bütçede niye soruyorsunuz?

CAVİT ARI (Antalya) – Siz iktidarsınız, ulaşın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Her hafta nöbetçi bakanlarımızın salı, çarşamba ve perşembe günleri Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekilllerimizle görüşmek...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, bakanlar AKP Grubuna çanak soruları veriyorlar, çanak cevap veriyorlar; olur mu böyle bir şey?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...illerin meselelerinin kendilerine aktarılması ve çözümünüyle ilgili kapıları açıktır.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan orada.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ama buradaki uygulama bambaşka bir uygulama olarak karşımıza çıkıyor ve bu konuda İç Tüzük'ün doğru bir şekilde uygulanmasını istihdam ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Doğru, biz de İç Tüzük'ün doğru uygulanmasını istiyoruz; çanak soru vermesinler AKP Grubuna.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Başkanım, bu doğru değil; ben Spor Bakanına 3 kez ulaşmaya çalıştım, benim telefonlarımı açmadı.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – İç Tüzük'te bakanların AKP Grubuna çanak soru sormaları için soru verme yetkisi yok ki.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

7.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, soru-cevap sistemine sabah kim girdiyse akşam da onun bu hakkı kullanması gerektiğine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – İç Tüzük'ü doğru uygulayacaksak şunu da yapalım: Yani, arkadaşların ifade ettiği gibi, AK PARTİ Grubunda bunu çok net bir şekilde görüyoruz; sabahleyin geliniyor, giriliyor -hakkıdır, girebilirler- ama bir bakılsın geriye doğru Sayın Başkan, sabah sıra alanlar akşam kullananlar değil. Şimdi, madem öyle, burada da bir istismar var; buna siz mâni olun lütfen, bu sizin elinizdeki bir şey. Yani kim girdiyse sabahleyin, akşamleyin o kullansın yani yüzde 100'ü el değiştiriyor; böyle bir şey olmaz. Bu bir ranta dönmüş durumda, buna engel olun Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın arkadaşlar, bu tartışma yeterince oldu. Bugün itibarıyla yeniden başlatmamın sebebi...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Sayın Başkanım, Sayın Başkanım...

BAŞKAN – İzin verin, izin verin arkadaşlar...

Buyurun Sayın Vekilim, niye oradan sinirli, sinirli konuşuyorsunuz, nedir mesele? Grup Başkan Vekiliniz konuştu.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Açılmadı, daha başlamadı...

BAŞKAN – Ben söz isteyen bütün vekillere saygılı davranıyorum, vermeyince haksızlık etmiş gibi düşünüyorum ama Sayın Vekil, burada herkese tek tek söz veremeyiz, Grup Başkan Vekillerine veriyoruz, bir de grubu olmayan parti temsilcilerine. Lütfen bir izin verin, derdimi anlatayım.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, bütün vekiller yerini aldıktan sonra söz hakkı için süreyi başlattığına, yönettiği oturumlarda bundan sonra söz hakkının devredilemeyeceğine ve Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, birçok uyarı geliyor, bir evham, bir vesvese muhalefet vekilleri tarafından "Ya, biz hiçbir zaman ilk söz sırasına giremiyoruz." diye "Biz uğraşırken bir şeyler oluyor." diye.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Ellerini tutan mı var Başkanım?

BAŞKAN – İzin verin arkadaşlar.

Böyle bir şey olmadığını ben biliyorum, olamayacağını da biliyorum. Onun için bugün süreyi başlatmayın dedim, rutin başlıyor. Bütün vekiller yerini aldıktan sonra adil olarak açalım, kimin parmakları hızlıysa o girer; bu bir.

(Gürültüler)

BAŞKAN – İzin verin, izin verin arkadaşlar... Bir saniye arkadaşlar...

İki: Benim yönettiğim oturumda bundan sonra söz devir hakkı olmayacak. Sözü kim almışsa bekleyecek sırasını ve sorusunu o soracak, bu yetkinin devredilmesini doğru bulmuyorum. Gelmeyen, burada, Genel Kurulda bulunmayan arkadaşların yerine bir sonraki arkadaş otomatik olarak girer.

Üçüncüsü: Sayın Akbaşoğlu, elbette İç Tüzük bu anlamda denetim hakkının etkin kullanılması için bütün milletvekillerine bu işi eşit olarak dağıtmıştır ama bir de bu işin ruhu vardır. Yani "Sayın Bakanım, ne de güzel işler eylediniz." sorusu yerine, muhalefet belki bölgesinden bir eksikliği dile getirmek ister; bu konuda bir feragat ne güzel olur. Kimsenin hakkını kullanmamasını telkin edemem, bu benim haddimi de yetkimi de aşan bir şey; bunu da böyle bir kardeşane belirtmiş olayım. Bu sefer şöyle bir izlenim doğuyor; evet, İç Tüzük'e uygun ama sanki sayın bakanlar burada, bu sorulara yetkin cevaplar veremeyecekler

duygusuyla iktidar mensuplarının biraz soru alanını kaplama girişimi olarak değerlendiriliyor. Bu tartışmayı izninle burada kapatıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – İlk milletvekili, Adalet ve Kalkınma Partisinden Yalova Milletvekili Meliha Akyol.

Buyurun Sayın Akyol. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MELİHA AKYOL (Yalova) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu, aziz milletimizi ve Yalovalı hemşehrilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemiz, Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının kesiştiği stratejik bir bölgede bulunmaktadır. Sadece dört saatlik uçuş süresiyle, yaklaşık 1,4 milyar insanın yaşadığı, 40 trilyon 400 milyar dolar gayrisafi millî hasılaya sahip 67 ülkenin merkezi konumundayız; böylelikle hava yolunun da hâkimi oluyoruz. Avrupa'nın göz bebeği İstanbul Havalimanı 5 yaşında, 2023 yılı verilerine göre günlük 1.378 uçuşla en yoğun havalimanı oldu.

Türkiye'nin dünyaya entegre olduğu kara yolları koridorlarının ülkemizden geçen kesimi 13 bin kilometre. Bakü-Tiflis-Kars Demir Yolu'yla Çin'den ülkemize ulaşan yeni İpek Yolu'nu Marmaray üzerinden Avrupa'ya bağlıyoruz. Hindistan, Doğu Asya ve Basra Körfezi üzerinden Irak'a gelecek yükleri Avrupa'ya ulaştıracak Kalkınma Yolu Projesi'nde çalışmalar devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2053 vizyonumuz kapsamında ulaştırma ve lojistik sektörü projeksiyonlarıyla yatırımlarımızı planlıyoruz. Tüm bu mega projelerin yapımı esnasında tabiata ve tarihe saygı birinci önceliğimiz olmuştur. Örnek verecek olursak Yalova'mızda bulunan Osmangazi Köprüsü yapılırken Sayın Cumhurbaşkanımız mevcut projeyi talimatlarıyla değiştirtmiş; Hersek Lagünü, Kuş Cenneti üstünden geçen proje viyadüğe kavis verilerek göl üzerinden uzaklaştırılmıştır, göl ve kuşlar kurtarılmıştır; daha sonra da Hersek Gölü ve çevresi Cumhurbaşkanımızın olurlarıyla koruma altına alınmıştır.

Diğer bir örnek, 1915Çanakkale Köprüsü. Ecdadımıza olan saygımız ve tarihî yarımadayı korumak adına köprünün projesi değiştirilmiş, orta açıklığı 2.023 metre olmuştur; böylece cumhuriyetimizin 100'üncü yılını simgelemektedir. 318 metrelik çelik kuleleri de Çanakkale Deniz Zaferi'nin kazanıldığı 18 Mart 1915'i sembolize etmektedir. Kırmızı, beyaz renge sahip kulelerin Türk Bayrağı'nı temsil ettiği proje, 334 metreye ulaşan toplam kule yüksekliğiyle "dünyanın en yüksek kulelerine sahip asma köprüsü" ünvanını almıştır.

Bakanlığımızın ekolojik köprüler, tabiata saygılı, zamandan ve paradan tasarruf sağlayan, sıfır emisyon hedefli projelerine diğer bir örnek, Ankara Nallıhan Kuş Cenneti'nin korunduğu projedir. Bu projede bölünmüş yol olarak yapma imkânları bulunmasına rağmen 1.262 metre uzunluğundaki çift tüp tünel ve devamında 270 metre uzunluğundaki köprü Nallıhan Kuş Cenneti'ni korumak için inşa edildi.

Halka hizmeti Hakk'a hizmet olarak gören yönetim anlayışımızla halkımızın gönlüne giden tüm yolları yapmaya devam ediyoruz. Bizim hizmet anlayışımızda, AK PARTİ'nin hizmet anlayışında "Ya yol bul ya da yol ol." ilkesi vardır. Hani, halkımızın çok sevdiği bir türkü var ya gurbete yolladığı sevdikleri için söylenen "Yola yolladım seni, yollar yormasın seni." dilekleri gibi kadirşinas halkımızın dileklerini yerine getirmek için canla başla çalışıyoruz. İşte, son yirmi bir yılda 6 bin kilometre uzunluğundaki bölünmüş

yol ağıımızı 29 bin kilometrenin üzerine çıkararak, yol vermeyen vadileri viyadüklerle, dağları tünellerle aşarak bu türkümüzdeki temenniyi yerine getirmiş olduk. İnşa ettiğimiz dev eserlerle ulaşım güvenliğimiz son derece artmıştır, mesafeler ve süreler kısalmıştır. Her şeyden önemlisi bu kaliteli, güvenli, konforlu yollarımız sayesinde trafik kazaları yüzde 82 oranında azalmıştır. Bu güçlü ulaştırma yatırımları sayesinde edindiğimiz tecrübe ve birikimlerimizle, dünyanın en teknolojik yatırımlarını yerli, millî mühendislerimizle, mühendislik çözümlerimizle yapıyoruz. On yedi buçuk yılda bitmeyen Bolu Dağı Tüneli'nin uzunluğu bildiğiniz gibi sadece 3,5 kilometre. Yani 3,5 kilometrelik tünel vaktiyle on yedi buçuk yılda yapıldı ama bizim 2023 3 Mayıs'ta açtığımız, Avrupa'nın en uzun tüneli olan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Akyol.

MELİHA AKYOL (Devamla) – Bizim 3 Mayıs'ta açtığımız Zigana Tüneli 14,5 kilometre uzunluğunda; yerli, kendi mühendislerimizle yaptığımız ve beş yılda bitirdiğimiz bir tüneldir. Böylece, ülkemizdeki toplam tünel sayısı 486'ya ulaşmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde eser ve hizmet siyasetimize tüm gücümüzle devam edeceğiz. Aziz milletimizin teveccühüyle eser ve projelerimize hız kesmeden devam edeceğimizi belirtiyor, 2024 yılı bütçemizin ülkemize ve necip milletimize hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akyol.

Bu arada, bütçe dolayısıyla, arkadaşlar, bir dakikadan fazla uzatma yapamayacağımı ve bunun bütün vekiller için aynen uygulanacağını da bilgilerinize sunmuş olayım.

Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ömer Oruç Bilal Debgici.

Buyurun lütfen. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi, Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, 6 Şubat'ta Kahramanmaraş merkezli “asrın felaketi” diye nitelendirdiğimiz büyük depremlerle sarsıldı. Bu acılı günümüzde yanımızda olan aziz milletimize; dünyanın dört bir tarafından arama kurtarma faaliyetlerine gelen, yardım gönderen dost ve kardeş ülkelere; ilk andan itibaren devletimizin tüm imkânlarını seferber eden Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Asrın felaketi sonrası, Cumhurbaşkanımız liderliğinde, hemşehrilerimizle birlikte şehrimizi ihya ve inşa süreci devam ederken bir taraftan da sahadan gelen talep ve ihtiyaçları giderme azmi ve gayreti içerisindeyiz. Bir kez daha, şehadete yürüyen kardeşlerimize Allah'tan rahmet, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum; Rabb'im böylesi acıları bir daha yaşatmasın.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ulaştırma sektörü kara yolları, demir yolları, havacılık, denizcilik ve haberleşme altyapısıyla ülke ekonomisinin en temel unsurlarından biridir. Geçen yirmi bir yılda dünyanın gıptayla baktığı mega projeler hayata geçirilirken altyapı ve üstyapısıyla Türkiye ulaşımında çağ atladı. Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yirmi bir yıldır neyin sözünü verdiksek bir bir yerine getirdik, neyi hayal ettiyssek milletimizin hizmetine sunduk; büyük ve güçlü Türkiye hedefimizde tek pusulamız milletimiz oldu. Bu yolda, bu hedefe memleket sevdasıyla başarıyla yürüdük. İktidara geldiğimizden bu yana “yol medeniyettir” anlayışıyla Türkiye'nin dört bir yanını kara ve demir yollarıyla, tünellerle, geçitlerle donattık. 6.100 kilometre olan bölünmüş kara yolu ağını 29.300 kilometreye, 50 kilometre olan tünel uzunluğunu 725 kilometreye çıkardık. 2028 yılında ise yol ağıımızı 31.250 kilometreye çıkarmayı planlamaktayız. Marmara, Avrasya Tüneli, İzmir-İstanbul Otoyolu gibi seçim bölgem olan Kahramanmaraş'ta, Kahramanmaraş-Göksün Edebiyat Yolu gibi projeleri milletimizin hizmetine sunduk.

149 olan liman sayımızı 217'ye yükselttik. Yolcu ve yük taşımacılığı alanında yeni limanlar, yeni cazibe merkezleri, lojistik alanlar meydana getirdik.

13.919 kilometreye ulaştırdığımız demir yolu hat uzunluğumuzu 2028 yılında 17 bin kilometreye, 2053 vizyonu çerçevesinde ise 28.600 kilometreye çıkartmayı hedefliyoruz. Lojistik sektöründe iltisak hatlarını artırarak demir yolu kullanımını artırıyoruz.

26 olan iç hat uçuş nokta sayısını 57'ye çıkardık. Yeni ilavelerle 60 bine çıkardığımız uçuş nokta sayıları ile konumumuzu daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz. Dış hatlarda ise 50 ülkede 60 uçuş noktasından uçuş ağıımızı 130 ülkede 343 noktaya yükselttik. Küresel güç odaklarının ve her şeye “istemaz” anlayışıyla yaklaşan muhalefetin tüm karşı çıkımlarına rağmen İstanbul Havalimanı'nı yaptık; bugün Avrupa'da 1'inci dünyada ise 7'nci sırada. Bugün, Türkiye, hava yolu yolcu trafiğinde Avrupa'nın 3'üncüsü, dünyanın da 6'ncısı konumundadır. Türkiye'mizi il il, bölge bölge birbirine bağlarken bununla da yetinmeyerek dünyayı Türkiye'ye bağladık. Yirmi bir yılda ne dediyse yapmış, dev hizmetleri milletin hizmetine sunmuş bir iktidarın gururunu ve özgüvenini yaşıyoruz.

“Türkiye Yüzyılı Dijitalin Yüzyılı” hedefi doğrultusunda yerli ve millî imkânlarla kendi uydularımızı yaptık. TÜRKSAT 1A'yla başlayan uzay serüvenimize 5A ve 5B uydularımızla devam ettik. Şimdi de yerli ve millî imkânlarla üretimini tamamladığımız TÜRKSAT 6A uydumuzu 2024 yılının ilk yarısında fırlatmayı hedefliyoruz.

Şimdiye kadar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız, günümüz değeriyle sektörel bazda 250 milyar dolar yatırım gerçekleştirdi. AK PARTİ olarak aziz milletimize hizmetlerimizi hizmet çitasını sürekli daha yükseğe çıkartarak sürdüreceğiz. “Türkiye Yüzyılı” hedefiyle Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın büyük vizyonu ve liderliğinde büyük ve güçlü Türkiye yolunda hedeflerimize emin adımlarla ilerliyoruz. Gök kubbede bıraktığımız her hoş sedanın milletimizin gönlünden süzülüp gelen her “Allah razı olsun.” sözünün kıymetini dünyanın hiçbir hazinesine değışmeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Debgici.

ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Devamla) – Bizim Türkiye sevdamız var, bizim Türkiye'ye sözümüz var ve daha yapacak çok işimiz var.

Konuşmamı, Kudüs Şairi hemşehrimiz merhum üstat Nuri Pakdil'in şu sözleriyle sonlandırmak istiyorum: “Yüreğimin yarısı Mekke'dir, geri kalanı da Medine'dir. Üstünde bir tül gibi Kudüs vardır.” Şu an sözüm ona uygar dünyanın gözü önünde Gazze'de bir soykırım yapılıyor, kadın çocuk demeden kardeşlerimiz öldürülüyor, kardeşlerimizin feryatları arşı titretiyor. Bu insanlık dışı zulme dünya kör, dünya sağır ama biz susmayacağız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde kardeşlerimizin sesi olacağız. Bu insanlık dışı işgalde hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. İşgalcileri, soykırım ve katliama devam eden katilleri ve destekçilerini kınıyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Ne yapacaksınız, İncirlik'i mi kapatacaksınız?

ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Devamla) – Bu vesileyle, 2024 yılı merkezî yönetim bütçesinin milletimize hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Debgici.

Gümüşhane Milletvekili Sayın Celalettin Köse.

Buyurun Sayın Köse. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA CELALETTİN KÖSE (Gümüşhane) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce Meclisimizi, aziz milletimizin her bir ferdi ve Gümüşhaneli hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada 2024 yılı bütçesi üzerine konuştuğumuz Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının temel faaliyet alanı insan, yük ve veri hareketliliğini sağlamak olup Türkiye Yüzyılı'nda insan ve çevre odaklı, akıllı ve güvenli entegre ulaşım sistemleri ile hızlı iletişim ağlarıyla dünyada öncü olmak vizyonu ile Bakanlığımız çalışmalarını sürdürmektedir. Bakanlığımız yurdumuzun geleceğine ışık tutacak, ülkemizi yarınlara taşıyacak yatırımlarla yoluna emin adımlarla devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, AK PARTİ hükümetleri döneminde ülkemizde âdeta reform niteliğinde dev yatırımlar hayata geçirilmiş ve ülkemiz yeniden imar ve ihya edilmiştir. Hükümetlerimiz döneminde Bakanlık yatırımlarından kısaca bahsedecek olursak 2003 yılında -demin arkadaşlarımızın ifade ettikleri gibi- aktif havaalanı sayımız 26 iken bugün bu rakam 57'ye yükselmiş; yine AK PARTİ'den önce 50 ülke ve 60 noktaya hava ulaşımımız varken bugün bu rakamlar 130 ülke ve 343 noktaya ulaşmıştır.

2003 yılı itibarıyla 10.959 kilometre olan demir yolu hat uzunluğumuz 2023 yılı Eylül sonu itibarıyla 2.252 kilometresi hızlı hat olmak üzere, toplam 13.919 kilometreye; 2.505 kilometre olan sinyalli hat uzunluğumuz yüzde 221 artışla 8.046 kilometreye; 2.082 kilometre olan elektrikli hat uzunluğumuz ise yüzde 236 artışla 7.142 kilometreye yükselmiştir.

2003 öncesinde 6.101 kilometre olan bölünmüş yol ağımla sadece 6 ilimiz birbirine bağlı iken hükümetlerimiz döneminde 23 bin kilometre yol yapılarak bugün, 77 ilimiz bölünmüş yollarla birbirine bağlanmıştır. Bölünmüş yollar sayesinde yıllık yaklaşık olarak 45 milyar lira akaryakıt tasarrufu, 56 milyar lira da iş gücü tasarrufuyla toplam yıllık 101 milyar lira tasarruf sağlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, saymakla bitiremeyeceğimiz bunca yatırımlara ek olarak seçim bölgem olan Gümüşhane'den de birkaç örnek vermek istiyorum. AK PARTİ'den önce Gümüşhane'mizde 1 kilometre bölünmüş yol ve 1 kilometre de sıcak asfaltlı yol bulunmakta iken bugün kara yolları ağındaki bölünmüş yol uzunluğumuz 130 kilometreye, sıcak asfaltlı yol uzunluğumuz 133 kilometreye ulaşmıştır.

Yine, seçim bölgem olan Gümüşhane'de Türkiye'mizin en önemli turizm destinasyonlarından olan Zigana Dağı'nda, geçilmesi zor olan, özellikle kış aylarında araçlara ve insanlara zor yol veren Zigana Dağı'nda 14,5 kilometre uzunluğunda çift tüplü Avrupa'nın en uzun tüneli bu sene hizmete açıldı.

Değerli arkadaşlar, bunlar, güçlü lider olan Recep Tayyip Erdoğan ve AK PARTİ kadroları sayesinde oldu.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Keşke, dün olan depreme de bir değinseydiniz.

CELALETTİN KÖSE (Devamla) – İlimizde Ulaştırma Bakanlığının devam etmekte olan büyük yatırımları arasında Gümüşhane-Bayburt Havalimanı da bulunmaktadır ve önümüzdeki sene Allah'ın izniyle havalimanımızı da hizmet açacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Gümüşhane'de deprem oldu, deprem!

CELALETTİN KÖSE (Devamla) – Bunlar eskiden hayal dahi edilemeyen işlerdi ama Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğiyle bunlar hayata geçti.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Kelkit'te deprem oldu, önce bir "Geçmiş olsun." de!

CELALETTİN KÖSE (Devamla) – Bakanlığımızdan Gümüşhane olarak beklentilerimiz de söz konusudur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın lütfen.

CELALETTİN KÖSE (Devamla) – Özellikle Sayın Bakanım, Karadeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi'ni en yakın güzergâhtan birbirine bağlayacak olan Tersun Tüneli ve Torul-Kürtün-Tirebolu yolu ıslahının da yapılması ilimiz olarak Bakanlığımızdan beklentilerimizdir.

Değerli arkadaşlar, sözlerime son verirken Bakanlık bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Dün gece ilimizde merkez üssü Kelkit olan bir deprem meydana geldi. Çok şükür herhangi bir hasar söz konusu değil ama bu depremden dolayı hemşehrilerime geçmiş olsun dileklerini iletiyorum. Rabb'im ülkemizi, milletimizi her türlü felaketten korusun inşallah.

Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. [AK PARTİ sıralarından alkışlar; İYİ Parti sıralarından alkışlar(!)]

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Köse.

Dördüncü konuşmacı, İstanbul Milletvekili Sayın Büşra Paker.

Buyurun Sayın Paker. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başından bizleri izleyen aziz milletim; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bütçe kanunu teklifi kapsamında Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımıza bağlı Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Günümüzde haberleşme ve bilgi teknolojileri hayatımızın vazgeçilmez unsurlarından biri hâline gelmiştir. İnsan, süreç ve teknoloji odaklı yerli, millî, yenilikçi teknolojilerin geliştirilmesi; millî yazılımların desteklenmesi için çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz. İnovatif yapısı itibarıyla hedeflerimiz doğrultusunda Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu büyük önem arz etmektedir. Bu alanda yapılan tüm çalışmalar dünya sahnesinde öne çıkmamızı sağlamaktadır. Millî Teknoloji Hamlesi bizim bu alandaki Dijitalin Yüzyılı vizyonumuzu yansıtmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin her sathında çalışmalarına devam ettiğimiz sabit ve mobil altyapıda fiber altyapı 536 bin kilometreyi aşarak yaklaşık yüzde 10 artış göstermiştir. Hem sabit hem de mobil internetin gelişimi için önem arz eden fiber altyapımızdaki bu gelişme, internet hızlarının artmasına ve kullanılan veri miktarındaki artışa büyük katkı sağlamıştır. Mobil geniş bant abone sayımız 74 milyon sınırına dayanmış, sabit geniş bant abone sayımız da 19 milyona ulaşmıştır. Sabit internet abone sayısında en dikkat çeken husus fiber internet kullanımındaki hızlı artıştır. Fiber abone sayısı 1 milyondan 6,5 milyona çıkarak internet abonelerinin neredeyse üçte 1'inin fiber internet aboneliği olması sağlanmıştır.

Değerli milletvekilleri, Millî Teknoloji Hamlesi çerçevesinde iletişimi güçlendiren altyapıları mobil iletişim hizmetleriyle birleştirerek ülkemizin bir ucundan diğerine kesintisiz iletişimi sağlamaya kararlılıkla devam ediyoruz. Bu çalışmalarla internete erişimi kolaylaştırıyoruz, gençlerin eğitimine destek oluyoruz, hatta savunma sanayimizle bir bağ oluşturarak savunma sanayimizin gelişimine önemli katkılar sağlıyoruz. Bu arada şunu da belirtmek isterim ki Sayın Cumhurbaşkanımızın vizyonu ile ortaya konulan millî teknoloji hamleleri sayesinde adımları atılan ve bizleri dünya devletleriyle aynı klasmana taşıyan, hatta bazı noktalarda ileri götüren 4.5G hizmetleri tüm ülkede ulaşılabilir hâle gelmiştir. Toplam 91,5 milyona yaklaşan mobil abone sayısının neredeyse 84 milyonu 4.5G aboneleridir. Sadece elektronik haberleşme alanında değil yüksek teknoloji gerektiren tüm konularda da ülkemizin

önceliği, bu teknolojilerin sadece kullanıcısı değil aynı zamanda AR-GE'sini, üretimini ve pazarlamasını yapar hâle gelmektir. Kısaca, bu alanda pazar olmaktan çıkıp bu teknolojileri ihraç eder konuma gelme amacındayız. İşte, bu amacımızı gerçekleştirmek için Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğiyle Uçtan Uca Yerli ve Millî 5G Haberleşme Şebekesi Projesi'ni hayata geçiriyoruz. 5G teknolojisinde dışa bağımlılığı ortadan kaldıracacağız. Söz konusu bu projeye geliştirilen yerli ve millî 5G ürünleri kullanarak test şebekesi kurduk ve bu şebeke üzerinden 5G teknolojisine ilişkin çeşitli demo gösterimlerini de yaptık.

Değerli milletvekilleri, interneti tüm ülkemize yaymak, her eve sunmak, hatta her vatandaşımızın bu hizmetten yararlanmasını sağlamak için mücadelemiz devam etmektedir ancak hayatımızın her alanına giren teknolojinin, internetin getirdiği bazı sıkıntılar da mevcuttur. Özellikle bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişimin getirmiş olduğu siber güvenlik risklerine ve tehditlerine karşı kendi millî siber güvenlik programlarımızı geliştirmekteyiz. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bünyesinde 2013 yılında kurulan Ulusal Siber Olaylara Müdahale Merkezi (USOM) tarafından yerli ve millî olarak geliştirilen, Azad, Kasırga ve Avcı gibi yazılımlar sayesinde siber saldırılara karşı mücadelede üstün başarılar elde etmekteyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Az önce bahsettiğimiz tüm bu işler, üniversitelerimizin, bilim insanlarımızın, Türkiye Yüzyılı'na güvenle bakan gençlerimizin özverili çalışmalarının yanında, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun başlatmış olduğu yenilikçi adımlarla mümkün olmuştur. Bu bağlamda, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun yürüttüğü önemli çalışmalarından biri de bu alanda kendini yetiştirmek isteyen gençlerimize BTK Akademisi kapsamında sağladığı eğitim imkânlarıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Paker.

BÜŞRA PAKER (Devamla) – 1,9 milyon bireye 9 ana başlık altında, 238 konu başlığında, yüz yirmi altı bin dakikanın üzerinde ücretsiz çevrim içi eğitim sağlanmaktadır. Bu projeler özellikle gençlerimizin iş dünyasındaki başarıları için önemli bir ayrıcalık olacaktır. Ülkemiz, teknoloji ve bilişim alanındaki desteklerimiz ve çalışmalarımızla bugün olduğu gibi gelecekte de dünyanın öncüler arasında yer alacaktır. Millî teknoloji hamlesi, dijital Türkiye'nin temel taşı olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime son vermeden 2024 yılı merkezî yönetim bütçesinin önem arz eden bir noktasına değinmek istiyorum: Bu bütçe bilimin, sanayinin, teknolojinin, dijitalin, yerli ve millî Türk mühendislerimizin, bilim insanlarımızın, gençlerimizin emeklerinin ve geleceklerinin bütçesidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçe, Türkiye Cumhuriyeti'mizin 2'nci yüzyılının ilk bütçesidir. Türkiye Yüzyılı'nı ihya ve inşa edip başka bir çağa taşıyacak olan kadrolar olarak Türkiye Yüzyılı'mızın ilk bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

Dijitalin Yüzyılı'nı ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Paker.

Beşinci konuşmacı, Burdur Milletvekili Sayın Mustafa Oğuz.

Buyurun Sayın Oğuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA OĞUZ (Burdur) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a ve AK PARTİ hükûmetleri döneminde dünden bugüne görev yapmış bütün bakanlarımıza teşekkür ediyor, bu vesileyle kesintisiz 22'nci bütçeyi hazırlama imkânı veren aziz milletimize şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 14 Ağustos 2001 yılında milletin “kurun” dediği ve Türkiye siyasi hayatına damga vuran AK PARTİ olarak yola çıkarken “Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.” diyerek yirmi iki yılda ortaya konan performans, proje ve yatırım göstergeleriyle bu bütçe Türkiye Yüzyılı'nın başlangıç bütçesi olmasıyla da ayrı bir önem arz etmektedir. Ulaşım ve iletişim alanında, ülkemizin ve coğrafyamızın sorumluluklarını görerek ekonomik kalkınma ve küresel rekabet gücünün artırılması için reformlar yapıyor ve bu doğrultuda yatırımlar gerçekleştiriyoruz. Dünya ülkeleriyle rekabet edebilir hâle gelip gelebilmek için refahın ve ticaretin olmazsa olmazı olan ulaşım, erişim ve altyapı yatırımlarıyla yirmi iki yılda şahlanan kalkınmanın sarsılmaz temellerini attık. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde gerçekleştirdiğimiz reformlar ve yaptığımız yatırımlar sayesinde dün hayal denilen birçok proje bugün gerçek olmuştur.

Değerli milletvekilleri, jeopolitik konumun getirdiği avantajlar sayesinde uluslararası yolcu ve yük taşımacılığının ana geçiş güzergâhı hâline gelen ülkemiz, Kuzey Marmara Otoyolu ve Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Gebze-Orhangazi-İzmir Otoyolu ve Osmangazi Köprüsü, Malkara-Çanakkale Otoyolu ve 1915Çanakkale Köprüsü, Ankara-Niğde Otoyolu, Menemen-Aliağa-Çandarlı Otoyolu gibi mega projelerin tamamlanmasıyla Asya-Avrupa, Avrupa-Kafkasya ve Avrupa-Orta Doğu ekseninde küresel taşımacılığın lojistik merkezlerinden biri olma konumunu her geçen gün güçlendirmektedir.

AK PARTİ hükûmetleri döneminde yollarımızı daha güvenli ve konforlu hâle getirdik. 1.714 kilometre olan yol ağıımızı 3.722 kilometreye, 6.101 kilometre olan bölünmüş yol ağıımızı 29.319 kilometreye ulaştırdık. Çevre yollarında son yirmi bir yılda 2.172 kilometrelik kesimi tamamladık. Ülkemizin zor coğrafi koşullarını tüneller, köprüler ve viyadüklerle aşıyoruz. 50 kilometre olan tünel uzunluğumuzu 728 kilometreye, 5.967 adet olan köprü ve viyadük sayımızı ise 9.842 adede çıkardık. “Türkiye Yüzyılı'nda Türkiye hızlanıyor.” dedik, yatırımlarımızı da yollarımız da hızlandırdık elhamdülillah.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; seçim bölgem Burdur'la ilgili bilgileri de sizlerle paylaşmak istiyorum. Burdur ilimize, 2002-2023 yılları arasında, ulaşırma ve altyapı hizmetleri yanında, adalet sarayları, çalışma ve sosyal güvenlik, aile ve sosyal hizmetler, çevre ve şehircilik, atık su arıtma, TOKİ konutları, enerji, gençlik, spor, kültür, turizm, millî eğitim, sağlıkta yeni il ve ilçe devlet hastaneleri, sanayi ve teknoloji ve tarım ve orman alanında toplamda yaklaşık 30 milyar TL yatırım yapılmıştır. 2006 yılında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatlarıyla kurulan, o günden bugüne büyüyerek gelişen Mehmet Akif Ersoy Üniversitemiz ise ilimizin gelişmesi ve büyümesine büyük katkı sağlamaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğümüzün Burdur ilinde 356 kilometre devlet yolu, 199 kilometre il yolu olmak üzere toplam 555 kilometre yol ağı bulunmaktadır. Söz konusu yol ağının 402 kilometresi bitümlü sıcak karışım, 153 kilometresi sathi kaplamalı yollar olarak hizmet vermektedir.

AK PARTİ hükûmetlerimiz döneminde Burdur ilinde tamamlanan bazı önemli işleri ise “Afyonkarahisar-Antalya yolu, Antalya-Burdur ayrımından Korkuteli-Söğüt Yolu, Karamanlı-Yeşilova yolu, Burdur-Kemer ayrımından Hacılar-Yeşilova yolu, Korkuteli-Fethiye ayrımından Altınyayla-Göhlhisar yolu, Çavdır-Göhlhisar yolu, Keçiborlu-Burdur ayrımından Isparta-Ağlasun ve Burdur-Antalya ayırım yolu, Kızılkaya-Bozova-Korkuteli-Elmalı ayrımından Finike yolu, Antalya-Dereboğazi-Isparta yolu ve Kocaaliler ve Bucak Sanayi köprülÜ kavşakları” olarak bahsedebiliriz.

Yine Burdur ilimizde çalışmaları devam eden kara yolları projelerimiz ise “Burdur-Tefenni-Çavdır yolu, Isparta-Burdur Dostluk Yolu, Çameli-Göhlhisar yolu, Antalya-Burdur ayrımından Taşkapi-Yeşilbağ-Ağlasun yolu...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

MUSTAFA OĞUZ (Devamla) – “...Kızılkaya-Korkuteli yolu ve Bucak- Kocaaliler Çevre Yolu” olmak üzere 6 projemiz devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekillerimiz; hiç kimsenin endişesi olmasın ki yirmi iki yıldır bütçe yapmayı ve bu milletimizle el ele vererek milletimizin gönlünde kalmayı başaran, ülkeyi bugünlere taşıyan AK PARTİ yine milletimizin sağduyusu ve ferasetiyle, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın önderliğinde yoluna devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu duygu ve düşünceyle, 2024 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, başta Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu olmak üzere bütün çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyor, Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izlemekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Oğuz.

Altıncı söz, Ardahan Milletvekili Sayın Kaan Koç’a aittir.

Buyurun Sayın Koç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA KAAN KOÇ (Ardahan) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2024 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce, Saadet Partisi Milletvekili Hasan Bitmez’e Allah’tan rahmet, ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyor; aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde geçen son yirmi bir yıl içerisinde ulaşım, özellikle kara yollarında tam bir devrim gerçekleştirdik. Ülkemizi baştan başa yüksek standartlı yol ağıyla kuşattık. 1.714 kilometre olarak devraldığımız otoyol ağını 3.722 kilometreye çıkardık. Kara yolu tünel sayımızı 83’ten 489’a, kara yolu tünel uzunluğumuzu ise 50 kilometreden 728 kilometreye ulaştırdık. Bölünmüş yollarımızın uzunluğunu 23.218 kilometre artırarak toplamda 29.319 kilometreye ulaştırdık. Köprü ve viyadük uzunluğumuzu 311 kilometreden 771 kilometreye ulaştırdık.

Değerli arkadaşlarım, bu yolları açmak, tünel ve köprüleri inşa etmek kadar bu yolların ve yapıların güvenli bir şekilde trafiğe açık kalması da çok önemlidir. Karayolları Genel Müdürlüğü’nün yol yapım çalışmaları dışında 7/24 bakım çalışmalarını yürüten, trafik güvenliği ve benzeri çalışmalarda kullanılan 14 bin adet makine parkının ortalama yaşı 2002 yılında 18,1 iken bugün itibarıyla 10,2’ye düşürülmüştür. Aynı zamanda, 21 yaş ve üstü ekonomik ömrünü dolduran makinelerin oranı da yüzde 57’den yüzde 18,6’ya indirilerek makine parkının yaklaşık yüzde 46’sı yenilenmiştir, satın alınan makine ekipmanlarının yüzde 85’lik kısmı da yerli imalattır.

Ardahan’ı da kapsayan Doğu Anadolu Projesi yani DAP illerinde kara yolları yatırımlarımızı incelediğimizde, 2002 yılı sonuna kadar toplamda 260 kilometre bölünmüş yol ağına sahipken son yirmi yılda yüzde 1.492 artışla toplamda 4.139 kilometreye ulaşılmıştır. Ayrıca, yine DAP illerinde, son yirmi bir yılda 4.105 kilometre tek yol, 3.695 kilometre BSK kaplama yapımı, 43 adet ve 44,4 kilometre uzunluğunda tünel yapımı, 568 adet ve 51 kilometre uzunluğunda köprü yapımı tamamlanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim bölgem Ardahan’da Karayolları Genel Müdürlüğü’nün 273 kilometre devlet yolu, 111 kilometre il yolu olmak üzere toplam 384 kilometre yol ağı bulunmaktadır. Bu yol ağının 155 kilometresi BSK, 216 kilometresi ise sathi kaplamalı, 13 kilometresi ise diğer yollar olarak hizmet vermektedir. İlimizde son yirmi yılda 145 kilometre bölünmüş yol, 282 kilometre tek yol yapım ve iyileştirme, 155 kilometre BSK yapım, 14 adet ve 282 metre uzunluğunda köprü yapım işleri tamamlanmıştır. AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde ilimizde tamamlanan bazı önemli işler: Kars-Susuz-Ardahan yolu, Ardahan-Yalnızçam yolu, Ardahan şehir geçişi, muhtelif köprüler ve köprü restorasyon çalışmaları, Ardahan Kuzey-Güney Çevre Yolları, Çıldır-Aktaş yolu, Ardahan-Göle yoludur.

İlimizde çalışmaları devam eden kara yolları projeleri ise Ilgar Tüneli ve Ardahan-Çıldır ayrımı Hanak-Damal yolu; Çıldır-Aktaş Sınır Kapısı Aşık Şenlik Tüneli. Tünelde sağ tüp Kasım 2023’te tek yönlü araç trafiğine açılmış olup sol tüpte sığınma ceplerinde çalışmalar devam etmektedir. Proje, tünel sol tüp haricinde 16,3 kilometre bölünmüş yol, BSK olarak trafiğe hizmet vermektedir. Çamlıçatak ayrımı Çıldır yolu yapım imkânı, Ardahan Kuzey-Güney Çevre Yolları, Göle-Ardahan yolunda heyelan ıslahı 2023 yılında tamamlanmış olup geçici kabulü yapılmıştır. Hasköy-Çamlıçatak yolu ve ilimiz için en önemlisi Sahara Tüneli. Ardahan-Şavşat yolu 2023 yılı yatırım programında yer almaktadır, yolun projesi onaylanmıştır. Güzergâh üzerinde çift tüp hâlinde toplam uzunluğu 26 kilometre olan Sahara Tüneli bulunmaktadır. Bu tünel Anadolu ve Kafkasya’yı Karadeniz’e bağlayacaktır. Mevcut yol 43 kilometre uzunluğunda olup 2.470 metre rakımdan geçmektedir. Projeye uzunluk 13 kilometre kısılacaktır. Bütçe imkânlarının ihale edilecek olan bu projeyi şehrim adına takip etmekteyim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgemizin her alanında daima yanımızda olan Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’a şükranlarımı arz ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

KAAN KOÇ (Devamla) – Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, başta Sayın Abdulkadir Uraloğlu Bakanımıza ve bütün çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Koç.

Yedinci konuşmacı, Nevşehir Milletvekili Sayın Süleyman Özgün.

Buyurun Sayın Özgün. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA SÜLEYMAN ÖZGÜN (Nevşehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sivil havacılık faaliyetleri, günümüzde küresel ilişkiler ağının ve uluslararası ticaretin en önemli unsurlarından biri hâline gelmiştir. AK PARTİ hükümetlerimizin son yirmi bir yılda uyguladığı başarılı politikalar neticesinde hava yolu artık imtiyaz olmaktan çıkmış, halkın yolu hâline gelmiştir. Gerek sivil havacılık sektöründe yaşanan olumlu gelişmeler gerekse uluslararası alanda gösterdiği başarılar neticesinde ülkemiz, dünya çapında sivil havacılıkla ilgili kararlar alan ve onaylayan ülkelerden biri olmuştur.

Hava yolu sektöründe yapılan çalışmalar neticesinde 2003 yılından 2023 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla hava aracı sayısında yüzde 276, uçak sayısında yüzde 309, koltuk kapasitesinde yüzde 367, kargo kapasitesinde ise yüzde 730 artış sağlanmıştır. 2023 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla hava yolu işletme sayısı 231’e, bakım ve eğitim işletme sayısı 368’e ve yer hizmetlerinde çalışma ruhsatlı şirket sayısı ise 41’e ulaşmıştır. Sektörde çalışan sayısı 2003 yılında 65 bin iken 2022 yılı sonu itibarıyla 262 bine ulaşmıştır. Sektörün cirosu 3 milyar TL’den 668 milyar TL’ye ulaşarak 222 katına çıkmıştır. 2003 yılında 26 aktif havalimanı sayısı bugün itibarıyla 57’ye ulaşmış, yıllık 34 milyon olan toplam yolcu sayısı 2023 yılının ilk on bir ayı itibarıyla 200

milyona yaklaşmıştır. Anlaşmalar ve müzakereler neticesinde, Hükümetimiz, 2002 yılında 60 olan dış hat nokta sayımız 2023 yılı itibarıyla 130 ülkeye, 343 noktaya ulaştırmıştır.

Bu veriler ışığında, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, AK PARTİ hükümetlerimizin döneminde gerçekleşen sivil havacılığın yükselişi ilerleyen yıllarda da yeni yatırımlarla devam edecektir. Hava aracı sertifikasyon işlemleri millî olarak yapılmaya başlanmıştır. Önceki yıllarda HÜRKUŞ eğitim uçağı sertifikalandırılmış ayrıca GÖKBAY helikopterinin yanı sıra birçok alanda yerli ve millî hava aracı parçalarının sertifikasyon faaliyetleri de devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, dünyanın en büyük ticari sıcak hava balonu operasyonlarını yürütmektedir. Sıcak hava balonu faaliyetleri kapsamında 2019 yılında 309 olan balon sayısıyla 661 bin turiste hizmet verilirken 2023 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla 431 balonla hizmet verilen turist sayısı 707 bini aşmıştır. Balonculuk faaliyetlerinin ağırlıklı olarak Nevşehir bölgesinde olmasının yanında, Denizli Pamukkale, Aksaray Ihlara, Kayseri Soğanlı Vadisi'nde de uçuşlar gerçekleştirilmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2022 verilerine göre, Kapadokya bölgesini yaklaşık 4 milyon turist ziyaret ettiği ve bunların 600 binden fazlasının sıcak hava balonuyla uçuş yaptığı görülmektedir. Kapadokya bölgesi sektörde hacim olarak dünyanın en büyük destinasyonlarından biri olarak kabul edilmektedir. Bu yoğun ilgiyle birlikte gelişen balonculuk kümesi, bölgede önemli bir bilgi birikiminin artmasına olanak sağlamıştır. Bu kapsamda Kapadokya bölgesinde sıcak hava balonculuğuna ait değer zincirlerinde bulunan birçok ürünün üretilmesi ve teknik anlamda desteklenmesi gibi konular önemlidir ve ekosistemin meydana geldiği görülmektedir. Bu gelişen ekosistem sonucu olarak, ilk yerli tasarım olan sıcak hava balonu tip sertifikası verilmiştir. Nevşehir'de sıcak hava balonu üretimine başlanmış ve değişik ülkelere 15 adet sıcak hava balonu ihracatı gerçekleştirilmiştir. Böylece, ülkemizde tasarlanan ve üretilen bir sivil hava aracı tarihinde ilk kez AK PARTİ hükümetleri döneminde ihracat başarısı göstermiş, bu başarıya ortak olan Nevşehirli üretici firmamızı da ayrıca tebrik ediyorum.

Ticari operasyon yoğunluğunu değerlendiren Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, hızlı büyümenin ve balon uçuş sahasında fiziki şartların getirdiği emniyet risklerini kabul edilebilir seviyeye getirmek için 2013 yılı Temmuz ayında Nevşehir temsilciliği kurmuş ve sektörü yerinde izlemeye başlamıştır. Kapadokya'da bir günde yapılan uçuş sayısına dünyanın diğer uçuş yapılabilen bölgeleri sadece festivallerde ulaşabilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

SÜLEYMAN ÖZGÜN (Devamla) – Kapadokya bölgesinde bugün 27 balon işletmesi 235 sıcak hava balonuyla faaliyet göstermekte, yılda ortalama iki yüz seksen güne kadar uçuş yapılırken, günde ise yaklaşık 90 uçuşla hizmet vermektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle konuşmamı sonlandırırken 2024 yılı merkezî yönetim bütçemizin ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum. Tüm vatandaşlarımızı Kapadokya'nın güzelliklerini görmeye davet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özgün.

Sekizinci konuşmacı, Ankara Milletvekili Sayın Orhan Yegin.

Buyurun Sayın Yegin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri “Gün uzar, yüzyıl olur.” derler. Bundan yüzyıl önce cumhuriyetimiz kuruldu, uzadı, uzadı; bir yüzyılı hep beraber burada devirmek ve yeni bir yüzyıla başlamak bu Meclise, Meclisin vekilleri olarak bizlere nasip oldu. Bu yüzyıl içerisinde, kuruluşundan bugüne çok hükümetler geldi, geçti; herkes ülkesini ileriye taşımak istedi; milletini, memleketini daha mutlu kılmak istedi, mücadeleler verdi; her dönemin farklı sorunları, farklı problemleri oldu, farklı mücadeleleri, sınamaları oldu ama Allah'a sonsuz şükürler olsun yüzyılın sonunda bugün, özellikle de son yirmi yılda atılan adımlarla beraber, onların ivmesiyle beraber her alanda gurur duyduğumuz, her alanda gurur duyacağımız, her alanda altyapısıyla, insan kaynağıyla, müteşebbisiyle, girişimcisiyle, kamusuyla, özel sektörüyle, çalışanıyla, işçisiyle gurur duyacağımız ve yeni bir yüzyıla hazırlanacağımız bir Türkiye'yi hep beraber inşa etmeyi Cenab-ı Allah bizlere nasip etti. Ve bugün, işte, yeni bir yüzyıla, Türkiye Yüzyılı'na başladığımız bir dönemde Türkiye Yüzyılı'nın, ülkeyi daha ileriye taşıyacak bir yüzyılın, ülkeyi adından daha çok söz ettirecek, uzayından tutun da dünyada her alanda bayrağımızı daha fazla dalgalandıracak bir yüzyılın eşliğinde bir bütçedeyiz. Bu vesileyle, tekrar sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Tarım Bakanlığımızın ve Ulaştırma Bakanlığımızın bütçelerini görüşüyoruz. Az önce bahsettiğim gibi, herkes elinden gelen bir şeyleri ortaya koydu, taş üstüne taş koyan kim varsa Allah hepsinden razı olsun. Ama özellikle AK PARTİ'yle geçen bu son yirmi, yirmi bir yıl, bu yüzyıl içerisinde kıyasladığımız zaman, kendisinden önceki dönemlerde yapılan işlerin kat kat fazlasının yapıldığı bir yirmi yıl olarak karşımıza çıktı. Ne demek istiyoruz? Kendisinden önce seksen yılda 6 bin kilometre bölünmüş yol ağı olan bir Türkiye'yi bugün o, seksen yılda yapılan 6 binin çok daha fazla fazlasına götürerek 30 bin kilometre bölünmüş yol ağına ulaştırmak olarak bahsedebilirim.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Her yere yaptınız, Çelikhan'a bir yol yapamadınız Orhan Bey.

ORHAN YEGİN (Devamla) – 27 havalimanı olan bir ülkeyi bugün 60'ın üzerine çıkmaya çalışan havalimanı sayısıyla bir ülke noktasına getirdik.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Bölgeler arası eşitsizliği de söyleyin.

ORHAN YEGİN (Devamla) – İktidara gelirken bir iddiamız vardı, iddiamız şuydu; dedik ki: “Ülkenin her tarafına hizmet edeceğiz. Doğusuyla, güneyiyle, batısıyla, kuzeyiyle bu ülkenin bütün coğrafyasına aynı hizmeti götürmeye, aynı standardı ulaştırmaya gayret edeceğiz. Burada havalimanı varsa orada da olmalı, burada üniversite varsa orada da olmalı, burada bölünmüş yol varsa orada da olmalı.” Bu felsefe çerçevesinde bütün bakanlıklara, bütün alanlara bakın, hastanesinden postanesine ülkenin her tarafına bu hizmet ağıımızı yaydık, Allah'a sonsuz şükürler olsun. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MAHMUT DİNDAR (Van) – Son on beş senedir Van'da...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Bu felsefe Şırnak'a uğramadı, Şırnak'ta hâlâ yollar...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Kırk yedi yıldır GAP bitmiyor, GAP.

ORHAN YEGİN (Devamla) – “Yolları böyleceğiz ama gönülleri birleştireceğiz.” dedik; yolları böldük, gönülleri birleştirdik. “Hava yolunu halkın yolu yapacağız.” dedik; bugün eğer bir hafta on gün öncesinden bilet almaya kalkarsanız neredeyse şehirler arası otobüs firmalarının taşıdığı fiyatlara hava yoluyla ulaşım yapabileceğiniz bir noktaya taşındık.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Uçak bulamıyoruz.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Birçok havaalanına uçak yok, uçak.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Biz vekiller aylarca uçak bulamadık, uçak; bırak halkı, biz bulamadık.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Türkiye...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Diyarbakır’a uğramıyor o uçak. (AK PARTİ sıralarından “Dinle, dinle!” sesleri)

ORHAN YEGİN (Devamla) – Türkiye, sadece bir coğrafya değildir, Türkiye aynı zamanda büyük bir tarih ve büyük bir kapsam olduğu bilinciyle değerli arkadaşlar, 50 ülkede 60 noktaya olan uçuş ağıımızı bugün 130 ülke 343 noktaya taşıdık, Allah’a sonsuz şükürler olsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve bunları yaparken ayırım yapmadan her bölgeye; bize oy vermiş mi vermemiş mi, mezhebi nedir, acaba hangi etnik aidiyetten, kökenden, hiçbir ayrıma tabi tutmaksızın herkesi bir görerek, bütün görerek bu milletin farklılıklarıyla zengin bir millet olduğunun bilinciyle kimseyi ayırt etmeden, başını örtene de açana da namazını kılana da kılmayana da hiçbir ayırım yapmadan hizmet götüren bir ülke olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Diyarbakır’a gelin Diyarbakır’a, Mardin’e gelin.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Şimdi, bu yirmi bir yılda biz bunları yaparken tıpkı bu kürsüde konuşurken oradan müdahaleler olduğu gibi...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Alevi köylerinde yol yok, yol.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Gerçekleri biliyoruz, o yüzden müdahale ediyoruz.

ORHAN YEGİN (Devamla) – ...bu yirmi bir yılda bu hizmetleri yaparken Hükümetimize de müdahaleler oldu, söylemler oldu, kem sözler oldu.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Hiç kimse müdahale etmez.

ORHAN YEGİN (Devamla) – “Ülkeyi batırdınız.” denildi “Tarımı bitirdiniz.” denildi “Gitti, gidiyorsunuz.” denildi ama Allah’a sonsuz şükürler olsun, yirmi bir yıldır geldik, gelmeye devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Çiftçiye sorun, çiftçiye.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Ve o “Bitti bitiyor.” dediğiniz tarımı, konuştuğunuz ülkeyi ne yaptık biliyor musunuz? Yirmi bir yılda net, tarımda cari fazla veren bir ülke hâline getirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bugün tarımsal gayrisafı yurtiçi hasıla bakımından Avrupa’da lider, dünyada da 10 içerisine gelmiş bir ülke hâline getirdik Allah’a hamdolsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sizlerin “Samani ithal hâle getirdiniz, samana muhtaç hâle getirdiniz.” dediğiniz bir ülkeyi Allah’a sonsuz şükürler olsun, bu noktaya getirdik.

Sürem bitti. Çok şey var konuşacak, sayın bakanlarımız onları söyler. Kimseyi ayırt etmeden, sizleri de ayırt etmeden gelin, el ele verelim, yeni bir yüzyılda Türkiye Yüzyılı’nı hep beraber inşa edelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – “Sizleri” derken bile ayrımcılık yapıyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Bu ülkenin insanlarını çok daha huzurlu ve zengin bir ülkeye hep beraber kavuşturalım, taşıyalım diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yegin.

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder’in, Ankara Milletvekili Orhan Yegin’in 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – “Gün Uzar Yüzyıl Olur” Türkçeden Türkçeye tercümenin garip bir trajedisini barındırıyor aslında Cengiz Aytmatov’un romanı. “Gün Olur Asra Bedel”dir onun orijinali, hangi çevirmen akıl etmişse bunu “Gün Uzar Yüzyıl Olur” diye. Ya, böyle bir...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ya, bir tek Aytmatov’un söylediği Sayın Başkan... Başka başka sözler söyleyenler de var, sizin söylediğiniz odur, bizim söylediğimiz başkadır.

BAŞKAN – Eyvallah.

Yok, bir polemik olsun diye demedim.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Eyvallah.

BAŞKAN – Yani Türkçeden Türkçeye tercüme ederken böyle bir değişiklik ilginç.

Teşekkürler Sayın Yegin.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

- 1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Dokuzuncu konuşmacı, Kars Milletvekili Sayın Adem Çalkın.

Buyurun Sayın Çalkın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ADEM ÇALKIN (Kars) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı bütçemizin aziz vatanımız ve milletimiz için hayırlı ve bereketli olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. AK PARTİ Grubumuz adına Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi hakkında söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, pandemi, politik anlaşmazlıklar, savaşlar, göç ve doğal afetler gıdaya erişimi zorlaştırmıştır. Tarım, hayvancılık, su ve gıda stratejik bir konuma gelmiştir. AK PARTİ hükümetleri olarak buna göre politikalar geliştiriyor, aziz milletimizi mağdur etmiyoruz. Yirmi iki yıldır ülkemizin kalkınması, gelişmesi ve demokrasisi önünde hangi engel varsa tek tek ortadan kaldırarak Türkiye Yüzyılı için Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde büyük bir kararlılıkla yürüyüşümüze devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Gazi Meclisimizin kürsüsünden tarım ve hayvancılıkta ülkemizin nereden nereye geldiğini birkaç rakamla sizlere anlatmak istiyorum. Ülkemiz Avrupa'da büyükbaş ve küçükbaş hayvan varlığında 1'inci sıradadır, dünyada büyükbaş hayvan varlığında 18'inci, küçükbaş hayvan varlığında 12'nci sıradadır. 2002'de Kars'ımızda 248 bin olan büyükbaş hayvan varlığımız bugün itibarıyla 612 bine yükselmiştir. Yine, ülkemiz süt üretiminde Avrupa'da 3'üncü dünyada da 9'uncu sıradadır. 2002 yılında 779 bin ton olan kırmızı et üretimimiz bugün itibarıyla 2 milyon 192 bin tondur. 2002 yılında 98 milyon ton olan bitkisel üretimimiz 2022 yılında 128,9 milyon tona ulaşmıştır. Sulanan arazi miktarımız 71 milyon dekara çıkarılmıştır. Baraj sayısı 276'dan 1.018'e; gölet ve bent sayımız 228'den 726'ya yükseldi. Toprak Mahsulleri tarafından bu yıl 250 bin ton alım yapılarak bir rekor da kırılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sağlıklı gıdaya ulaşılması için kamu gıda kontrol laboratuvarlarımızda bu yıl yaklaşık 200 bin numune analiz edilmiştir. Hayvan hastalıklarıyla mücadelede Bakanlığımız tarafından Elektronik Reçete Sistemi, İlaç Takip Sistemi ve Aşı Takip Sistemi hayata geçirilmiştir. Tarımsal gayrisafi yurt içi hasıla bakımından Avrupa'da lideriz, Sayın Orhan Yegin'in dediği gibi, dünya da ilk 10'un içinde yer alıyoruz.

Değerli milletvekilleri, artık üretimi önceleyen, insan, hayvan ve bitki sağlığını ön plana alan, teknoloji ve bilimin ışığında her geçen gün kaynaklarını güçlendiren, geleceğe emin adımlarla yürüyen bir tarım politikamız var. Üreticimizi tarlayı sürerken, ekerken, hasat yaparken, hatta ürününü satarken destekliyoruz. Hayvan doğarken destekliyoruz; sütüne prim veriyoruz, etine prim veriyoruz. Her alanda üreticilerimizi desteklemeye devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tarımsal ve hayvansal üretim yapan KOBİ'lerimize, gençlerimize ve kadın girişimcilerimize de büyük imkânlar sunuyoruz.

Değerli milletvekilleri, geçmişte Bakanlık yapmış büyüklerimize ve Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı olmak üzere Bakanlığımız yöneticilerine ve çalışanlarına da teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, izinizle, Gazi Meclisimizde bazı milletvekillerimizin zaman zaman kürsüden dile getirdiği ancak hakikatte bağdaşmayan, Kürtlerin inanç, kültür ve kimliğiyle özdeşleşmeyen, temsilden uzak sözleri için birkaç söz etmek isterim. Ülkemizde temel hak ve hürriyetlerin korunması ve demokratik adımlar konusunda cumhuriyet tarihimizin en köklü adımları Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde AK PARTİ iktidarı döneminde atılmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tarih ve vicdan karşısında kabul etmek gerekir ki bu bir devrimdir.

Değerli milletvekilleri, DEM PARTİ Grup Başkan Vekili tarafından, Gazi Meclisimizin çatısı altında, Kürtlerin temsilcisi olarak, Kürtlerin gelenek, görenek, millî ve manevî değerlerine aykırı, Marksist-Leninist, katliamcı, suikastçı İmralı'daki teröristbaşını göstererek elde edilen demokratik kazanımları ona mal etme yalanı ortaya atılmıştır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Kürtlerin en büyük değeri ana dilidir...

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Hatta bu yetmez, kendisinin yazar ve düşünür olduğunu söylemiştir, bu asla kabul edilemez. Biz Kürtler bunu kabul etmiyoruz, bunlar sizin Kürtlere dayatmalarınızdır. Eğer Kürtlerin temsili söz konusuysa bu temsil Gazi Meclisimizin milletvekillerindedir; bu, 85 milyonu temsil eden devlet başkanımızdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın, tamamlayın.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – 6 milyon insan, Kürt halkları "Öcalan irademdir." demiş, haddine değil senin bunu demek.

MUSTAFA OĞUZ (Burdur) – Otur aşağı, otur, otur, otur!

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Milyonların liderine söz söylemek sana mı düştü!

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Değerli milletvekilleri, özetle, bugün karşı karşıya kaldığımız esas sorun Kürtlerin varlığının inkârı değildir...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Esas sorun iktidarınız...

ADEM ÇALKIN (Devamla) – ...yaşanan bu devrimin inkâr ediliyor olmasıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – En büyük sorun sizsiniz.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Bunun da Kürtleri temsil ettiğini iddia eden bir anlayış tarafından yapılıyor olması gerçekten kabul edilemez.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Bir Kürt olarak Kürtçenin yasaklı olmasına ne diyeceksiniz? Kürtlerin en büyük değeri, ana dili yasaklı bu ülkede.

ADEM ÇALKIN (Devamla) – Birlik, beraberlik ve kardeşliğimizin önüne hiçbir güç geçemeyecek.
NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Konuşun, madem Kürt olarak konuşuyorsunuz, Kürtçe neden yasaklı bu ülkede?
ADEM ÇALKIN (Devamla) - Ne milletimiz ne de imanımız buna asla müsaade etmeyecek. (AK PARTİ sıralarından

alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Taybet anayı hatırla, Taybet anayı; imanın yetiyor mu Taybet anaya?

ADEM ÇALKIN (Devamla) - “Kürtlerin devleti yoktur.” diyorlar, vardır, Kürtlerin de Türklerin de devleti Türkiye Cumhuriyeti devletidir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Helal sana be! Helal olsun be!

ADEM ÇALKIN (Devamla) - Vardır, Allah'ın izniyle de ilelebet yaşayacaktır.

Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Çalkın.

Onuncu konuşmacı, Sayın Mestan Özcan, Tekirdağ Milletvekili. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Kars'ta böyle karşılamayacaklar seni.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Hiç merak etme altı ay sonra seni de hapse tıkarlar, kapımıza gelirsın sonra.

AK PARTİ GRUBU ADINA MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Kıymetli Bakanlarımız, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, bakanlıklarımızın değerli bürokratları, aziz milletimiz, Tekirdağlı hemşehrilerimiz; sizlere sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Her şeyden önce, sözlerime örgütlü, şerli bir kötülüğü ve bu kötülüğü besleyen, insanlığın gözünün içine baka baka masum çocukların kanına giren, savunmasız insanların mallarının, canlarının ve ırzlarının üstünde tepinen insan müsveddelerini lanetleyerek başlıyorum. Ve ayrıca, Gazze'de âdeta Kuvayimilliyeye şuuruyla savaşıyor, insanlığın vicdanını gerçek manada temsil eden mücahitlere buradan gönül dolusu selam ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Her zaman hakkın, hakikatin tarafında duran bir liderin safında ve onun iradesinin yanında bulunduğum için Rabb'ime sonsuz şükrediyorum.

Değerli milletvekilleri, dünyanın şu anda insanlık dışı, ikiyüzlü tavırlarından sonra Türkiye'mizin gücü, dünya dengeleri içerisindeki konumu her zamankinden daha önemli hâle gelmiştir. Bu çerçevede, zaman, masum bebeklerin, suçsuz ve savunmasız sivillerin yanında beraberce dimdik durma zamanıdır, ayrılıkları, kavgaları, iç hesaplaşmaları insanlığın geleceği için gündemden kaldırma zamanıdır.

Buradan, geçtiğimiz hafta vefat eden Kocaeli Milletvekili Hasan Bitmez'e Rabb'imden rahmet, ailesine, partisine ve sevenlerine sabırlar diliyorum.

(AK PARTİ ve DEM PARTİ sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MAHMUT DİNDAR (Van) – Sen yüz karasısın, yüz karasısın, sen Kürtlerin yüz karasısın.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Orman Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum ancak böyle bir girişi yapmayı insanlık borcu olarak gördüğümü ve doğrudan gündeme girmekten hicap duyduğumu da belirtmek isterim. Orman Genel Müdürlüğümüz, orman varlığımızın sürdürülebilir yönetimini sağlayarak dedelerimizin mirasını torunlarımıza emanet edeceğimiz kaynakların milletimizin menfaatine sunulmasından yüz seksen dört yıldır sorumlu, köklü, güzide bir kurumumuzdur. Bu ülkenin son yirmi bir yılda tarım, orman ve hayvancılıkta nasıl mesafe katettiğini, toprağın kahrını çeken, onun kadrini, kıymetini bilen cefakâr ve vefakâr tarım çevrelerimiz, köylülerimiz, tarıfگیر saplantılarla malul olmayan herkes bu gerçeği açıkça görebilir. Bizler “Köylü milletin efendisidir.” düsturıyla Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nı üretimin ve üreticinin yüzyılı yaparak yeni başarı hikâyeleri yazma azmiyle yolumuza devam ediyoruz ve edeceğiz.

Değerli vekillerimiz, sizlere algılara değil, olgulara dayanarak birkaç gerçeği ifade etmek istiyorum: Bugün dünyada orman varlığını artırmayı başarabilen nadir ülkelerden biriyiz. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü Raporu'na göre, dünya orman varlığı sıralamasında Türkiye'miz 2015 yılında 46'ncı sıradayken 2020 yılında 27'nci sıraya yükselmiştir. Yine aynı raporda ifade edildiği gibi, en çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında ülkemiz dünya 6'ncısı, Avrupa'da 1'inci olmuştur. Gezi olaylarında ağaç fetişizmi üzerinden Vandallık yapan güruhan bugün katledilen bebekler için bırakın eylemi, söylemde dahi bulunmamaları da o kadar üzücüdür. Bu yaptığımız ormanla ilgili işler yeterli midir? Tabii ki yeterli değil. Daha yeşil bir Türkiye hedefiyle bu yıl sonunda orman varlığımızı ülke topraklarının yüzde 30'u olan 23 milyon 400 bin hektara çıkaracağız inşallah. Ağaca, doğaya ve çevreye en üst seviyede değer veren Hükümetimiz, Sayın Cumhurbaşkanımızın imzasıyla 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü ilan etmiştir. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında “Geleceğe Nefes, Cumhuriyete Nefes” sloganıyla 81 ilimizde eş zamanlı olarak kutlandı ve cumhuriyet hatıra ormanları kuruldu. Orman köylülerimize sunduğumuz milyonlarca liralık ORKÖY kredileri artarak verilmeye devam edecek.

Ayrıca, Orman Kanunu'nda yaptığımız düzenlemeyle de vatandaşlarımıza önemli faydalar sağlıyoruz.

Orman yangınlarıyla mücadelede bölgemizde lider ülke olduk. Kurduğumuz erken uyarı sistemiyle orman yangınlarına müdahale süresini kırk dakikadan ortalama on bir dakikaya kadar çekmeyi başarmış durumdayız.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) – İnsaf ya! Vallahi insaf!

MESTAN ÖZCAN (Devamla) – Avrupa'da orman yangınlarında İHA kullanan ilk ülkeyiz, ilk defa hava filomuzu kurduk ve bu filoyu inşallah daha da kuvvetlendireceğiz. Bu, verilen etkin ve verimli yönetimin başarısıdır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Orman yangınları orman bitince sönüyor.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) – Bu stratejik alanda büyük özveriyle çalışan başta Tarım ve Orman Bakanımız Sayın İbrahim Yumaklı olmak üzere tüm ekibine, önceki dönem Tarım ve Orman Bakanlarımıza, Orman Genel Müdürlüğü çalışanlarına teşekkürü bir borç biliyorum. Mevla yâr ve yardımcıları olsun. Bütçemizin de hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Meclisimizin ilk gününden beri buradaki çalışmaları ve konuşmaları yakından da takip ediyorum. Meclis çalışmalarının kesintiye uğraması için elinden gelen her şeyi yapanlara, terör sevicilerine, şanlı ordumuzu eleştirenlere şahitlik ediyoruz burada. Tüm bunlara rağmen de biz hizmet etmeye çalışıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Özcan.

MESTAN ÖZCAN (Devamla) – Yirmi iki yıldır her seçimi kazanıyoruz. “Adam kazandı.” dediğimizde de seçimin sonucuna şaşırp kısık sesle de olsa oyları çaldığımızı söyleyenler var; buralarda oturuyorlar, tam buradalar, karşımızda. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Evet, biz çalışıyoruz, Cumhuriyet İttifakı'yla birlikte çalışıyoruz ama onların dediği gibi oy çalmıyoruz, milletin kalbini çalıyoruz.

Genel Kurulu sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özcan.

On birinci konuşmacı, Ağrı Milletvekili Sayın Ruken Kilerci.

Buyurun Sayın Kilerci. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

AK PARTİ GRUBU ADINA RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekillerimiz; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz, ülkemizin yer üstü ve yer altı sularının korunması, gelecek neslimize aktarılması amacıyla su kaynaklarının planlanması, yönetimi ve geliştirilmesinden sorumlu, ülkemizin en önemli, en değerli stratejik kurumlarından biridir. Tarım, enerji, çevre ve hizmet sektörlerinde faaliyetlerini yürütmekte olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz, başta içme suyu ve sanayi suyu üretimine yönelik tesisler olmak üzere, hidroelektrik enerji üretimi, tarımsal sulama, atık su arıtımı, taşkın kontrolü gibi çok geniş bir yelpaze ve mühendislik yapılarını ülkemiz hizmetine sunmakta ve arazi toplulaştırma çalışmalarını sürdürmektedir. Geliştirdiği projelerle suyun güçlü etkisini yurt sathına yaymayı hedefleyen DSİ, aralarında dünyada ilk kez uygulanan sistemlerin, en yüksek ve en büyük barajların, en uzun sulama kanallarının ve içme suyu tünellerinin yer aldığı binlerce su yapısını milletimizin hizmetine sunmuştur. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında "Türkiye Yüzyılı" vizyonuyla, ülkemize hizmet etme sorumluluğuyla çalışmalarını sürdüren Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz, bugüne kadar hayata geçirdiği 10 binden fazla tesisle hem aziz milletimize hem de bu aziz topraklara hizmet etmeye devam etmektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Özellikle hükümetlerimiz döneminde DSİ tarafından geliştirilen ve başarıyla tamamlanan bazı dev projeleri buradan aziz milletimizle paylaşmak istiyorum. Atatürk Barajı, Ilısu Prof. Dr. Veysel Eroğlu Barajı ve HES, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Su Temin Projesi, Ermenek Barajı, Deriner Barajı, Çine Adnan Menderes Barajı, Yusufeli Barajı ve Hidroelektrik Santrali gibi tesisler, Devlet Su İşleri tarafından ülkemize kazandırılan en seçkin eserlerden bazılarıdır.

Değerli arkadaşlar, Devlet Su İşleri ülkemizin yaşadığı zor zamanlarda da milletimizin yaralarını sarmış, özellikle 6 Şubat'ta gerçekleşen, hepimizi derinden sarsan Kahramanmaraş merkezli depremlerde hem arama kurtarma faaliyetlerinde hem de bölgenin ayağa kaldırılmasında etkin rol üstlenmiştir. Devlet Su İşleri her zaman aziz milletimizin yanında olmuştur.

Diğer yandan, ülkemiz ve dünyanın geleceği açısından en kritik, en önemli konuların başında su tasarrufu ve suyun sağlıklı gelecek kuşaklara aktarılması gelmektedir. Devlet Su İşleri, bu konuda da ülkemizde suyun en çok tüketildiği sektör olan tarım alanlarında damlama ve yağmurlama sistemlerini geliştirerek tasarruflu su kullanımının en yüksek verimliliğini hedeflemektedir.

Ayrıca, inşa edilen tesisler ve hayata geçirilen projelerle yaklaşık 183 milyar metreküp depolama kapasitesi geliştirilerek kurak dönemlerde milletimizin kullanımına sunulmuştur. Bu çalışmalar neticesinde 7,1 milyon hektar tarım arazisi suyla buluşmuştur.

Suyun gücünü milletimizle buluşturan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz, bundan sonraki çalışmalarını da heyecanla sürdürecektir. Hepimiz çok iyi biliyoruz ki suyun olduğu yerde hayat vardır, suyun olduğu yerde bereket vardır, suyun olduğu yerde medeniyet vardır ve suyun olduğu yerde Devlet Su İşlerimiz vardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Türkiye Yüzyılı'nın bütçesi; mali disiplini sürdürmek, ihracatı artırmak, kaynaklarımızı üretken alanlara yönlendirmek, yatırımları ve istihdamı artırmak, tasarruf oranını yükseltmek, cari açığı azaltmak amacıyla hazırlanmıştır. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemimizin 6'ncı, AK PARTİ hükümetlerimizin 22'nci bütçesi olan 2024 yılı merkezî yönetim bütçesinin devletimiz ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

RUKEN KİLERCİ (Devamla) – Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğiyle adım atmanın gururunu yaşıyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle Gazi Meclisimizi, aziz milletimizi ve Ağrılı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kilerci.

Adalet ve Kalkınma Partisi adına son konuşmacı, Muğla Milletvekili Sayın Kadem Mete.

Buyurun Sayın Mete. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Sayın Başkan, kadrolu laf atıcıya laf atabilir miyiz? Her konuşmada laf atıyor kendisi.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Biz de size atacağız.

AK PARTİ GRUBU ADINA KADEM METE (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Su Enstitüsü bütçe ve faaliyetleri hakkında konuşma yapmak üzere huzurlarınızdayım. Fakat öncelikle, tüm dünyanın gözü önünde aylardır devam eden Filistin'deki zulmün ve katliamın failleri eli kanlı Netanyahu ve yönetimini lanetliyorum. Katliama karşı seyirci kalan sözde insan hakları savunucularını ve uluslararası örgütleri görevlerini yapmaya davet ediyorum. İfade etmek isterim ki tüm dünya kör ve sağır olsa da biz çocukların çığlıklarına kulaklarımızı tıkamayacak, gözlerimizi yummayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Başta Filistin'de olmak üzere tüm dünyada adalet ve barışın hüküm sürmesi, insanlığın yeniden dirilişi de en büyük temennimdir.

Ayrıca, 18 Aralık Uluslararası Göçmenler Günü vesilesiyle, insanların milliyetlerine ve inancına göre ayırım yapmadan "Önce insan." diyen Türkiye Cumhuriyeti devletiyle gurur duyduğumu ifade ederken onları ölüme sürükleyen devletleri de tarihin vicdanına havale ediyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Dünyanın hangi ülkesinde 10 milyon mülteci var ya?

KADEM METE (Devamla) – Değerli Başkan ve saygıdeğer milletvekilleri; 2009 yılında ülkemizin ev sahipliğinde, İstanbul'da gerçekleşen ve 192 ülkeden 30 binden fazla kişinin katılım sağladığı 5. Dünya Su Forumu'nun başarısının ardından Türkiye, dünya çapında su çevrelerinde etkin bir aktör hâline gelmiştir.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Allah Allah(!)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Bir milletvekili gönderemiyorsunuz ya Gazze'ye, bir buçuk aydır bekliyoruz.

KADEM METE (Devamla) – Türkiye Su Enstitüsü, kısa adıyla SUEN, 5. Dünya Su Forumu süresince kazanılan tecrübeyi ve vizyonu hayata geçirmek amacıyla su konusunda ulusal araştırma eğitim ve düşünce kuruluşu "think tank" olarak teşkil edilmiştir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Gazeteciler gidiyor, biz gidemiyoruz.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Gemi yolluyorlar gemi, Kocaeli limanından yakıt gönderiyorlar İsrail'e.

KADEM METE (Devamla) – SUEN, küresel su meselesinin çözümüne katkı sağlamak, ülkemizin sürdürülebilir su politikaları ve stratejilerinin oluşturulmasına yeni fikirler ve bilimsel modellemelerle katkıda bulunmak, ulusal ve uluslararası toplantılar ve eğitim programları düzenlemek, su konusunda küresel iş birliğini desteklemek, ülkemizin su politikalarına küresel pencere açan plan ve projeleri geliştirmek ve uygulamak, ülkemizi uluslararası platformda temsil etmek gibi gayeler çerçevesinde faaliyet göstermek üzere 2011 yılında kurulmuştur. Enstitüde su konusu bütün disiplinleri içerecek şekilde bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmakta olup teknik branşların yanında sosyal branşlarda da yaklaşık 30 uzman personel görev almaktadır.

Küreselleşen dünyamızda su meseleleri sınırları aşmaktadır, bu sebeple dünyanın gelişimlerine kayıtsız kalmak mümkün değildir. Türkiye, su alanında gerçekleştirdiği büyük projeler, yetişmiş insan kaynağı ve engin bilgi birikimi sayesinde bölgesinde su konusunda lider konuma gelmiş durumdadır.

RIDVAN UZ (Çanakale) – Manavgat suyunu İsraililere sattınız.

KADEM METE (Devamla) – SUEN, kuruluşundan bu yana gerçekleştirdiği bilimsel çalışmalar, analizler, ulusal, bölgesel ve küresel su politikaları ve ülkemizi yurt dışında temsil ettiği etkinliklerle ülkemizde ve dünyada su alanında saygın bir kurum hâline gelmiştir. Bu konumunu, geliştirdiği uluslararası iş birlikleri, uluslararası projeler ve organizasyonunu üstlendiği ulusal ve uluslararası etkinliklerle pekiştirmektedir.

Bir enstitünün çok önemli vazifelerinden biri de şüphesiz eğitim faaliyetleridir. SUEN, kurulduğundan bu yana 3 farklı kıtadan, 40'ı aşkın ülkeden gelen 2 bine yakın su ve atık su uzmanına muhtelif konularda eğitim ve kapasite geliştirme programları düzenlemiştir. Yurt dışından gelen uzmanların yanı sıra yurt içinde de belediyelerin su ve kanalizasyon idareleri gibi su alanında çalışan önemli kurumların personeline de muhtelif konularda eğitimler verilmektedir.

SUEN, ülkemizi temsilen su alanında saygın pek çok uluslararası etkinliğe iştirak etmekte ve saygın uluslararası su kurumlarında ve su alanındaki bilimsel gelişmelerde de yönetsel görevler üstlenerek su diplomasisi faaliyetleri yürütmektedir. Buna örnek olarak, 2024 yılı Mayıs ayında düzenlenecek dünyanın en büyük su etkinliği olan 10. Dünya Su Forumu'nun Dünya Su Konseyi tarafından yürütülen hazırlık çalışmalarına, Tarım ve Orman Bakanlığı SUEN koordinasyonunda önemli şekilde destek vermektedir. SUEN, ülkemizin yurt dışında temsilinde ve ülkemizin de su alanında uluslararası etkinliklerin uzman kadrolarca organize edilmesinde önemli rol üstlenmektedir. Birleşmiş Milletler, Dünya Su Konseyi, İslam İşbirliği Teşkilatı, D8, UNESCO, AGİT, OECD gibi birçok uluslararası kuruluşla su yönetimi ve teknolojileri konusunda ortak çalışmalar yürütmektedir. Örneğin, İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde İslam coğrafyasındaki su meselelerinin çözümü için kurulan Su Konseyi faaliyetleri SUEN tarafından koordine edilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

KADEM METE (Devamla) – Ayrıca, suyun barış aracı olması vesilesiyle kurulan ve bu bağlamda, çok önemli bir yapı olan Orta Doğu'da Mavi Barış girişiminin yönetiminde de yer almaktadır.

SUEN'in faaliyetleri sadece uluslararası arenadaki çalışmalarla sınırlı değildir. Ülkemizin su kaynaklarının sürdürülebilir kullanımının sağlanması için bilimsel çalışmalar çıkarmakta ve üniversitelerle birlikte yer altı ve yer üstü su kaynakları modelleme çalışmaları yürütmektedir. Böylece, bilime ve veriye dayalı politika önerileri tekrar karar vericilere sunulmaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığımız bünyesindeki SUEN'in az sayıda personel ve mütevazı bir bütçeyle yürüttüğü faaliyetleri neticesinde ülkemizin su alanında söz sahibi olacağı konular artırılmakta, hâlihazırda Orta Doğu, Balkanlar, Afrika ve Orta Asya ülkeleriyle oluşturulmuş olan iletişim ağı genişletilerek daha fazla ülkeyle iş birliği fırsatına ulaşmamız da sağlanmaktadır.

Tüm bunlara rağmen, hazır konu da su iken temsil etmekten büyük onur duyduğum Muğla'mızda Su İdaresince susuz bırakılan, hemen hemen her hafta su kesintileriyle mağdur edilen Muğlalı hemşehrilerimizi de saygıyla selamlıyorum.

Aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Mete.

Sayın Oluç, söz talebiniz mi var?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

AK PARTİ'li hatip konuşmasını yaparken partimizin adını da vererek sataştığı için bunlara cevap verme ihtiyacı doğdu.

BAŞKAN – Yeni polemige meydan vermeden lütfen...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Yok, meydan veririm inşallah, devam edelim biraz.

Şimdi, AK PARTİ bir devrim yapmış Kürtler için ama Kürtlerin bundan haberi yok.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Niye? Benim haberim var, senin mi haberin yok?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Nasıl olmuş bu?

Şimdi, bakın, ben size anlatayım. Eğer bugün, cumhuriyetin 2'nci yüzyılına girdiğimiz dönemde Kürt halkı Türkiye sınırları içinde bazı haklar elde ettiyse onu çok büyük bedeller ödeyerek sürdürdüğü kendi mücadelesiyle elde etti, kendi mücadelesiyle! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Eğer bu ülkede "Kürt yoktur." diye yüzyıllık bir safsatayı yıktıysa kendi mücadelesiyle yaktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Kürt vardır, bunu bütün ülke gördü.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) – Recep Tayyip Erdoğan gelmeseydi bu safsatayı dinleyen yoktu...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Eğer "Kürtçe bir dil değildir." safsatasını yıktıysa "Kürtçe bir ana dilidir ve Kürt halkının kimliğidir." meselesini kazandıysa kendi mücadelesiyle kazanmıştır. Dolayısıyla, eğer Kürtlerin kimliği bütün dünyada ve Türkiye'de tanınır hâle geldiyse kendi mücadelesiyle, büyük bedeller ödeyerek yaptığı mücadelesiyle kazanmıştır; bir, bunu belirtmek istiyorum.

İki, şimdi, keşke devrim yapacak siyasi cesaretiniz olsaydı da o müzakere masasını 2015 yılında devirmeseydiniz ve gerçekten Türkiye tarihine devrimci bir adımla geçmiş olsaydınız. (AK PARTİ sıralarından "Hendekleri kazmasaydınız." sesleri)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Toparlıyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Ama sizin bu konuda siyasi cesaretiniz olmadığı için, korktuğunuz için o masayı devirdiniz İmralı Adası'nda. Şimdi, Kürt halkının değerlerine saldırarak vekil olmak, evet, belki hoş geliyor size, bugün hoş geliyor ama yarını var, öbür günü var bunun, insan içine çıkamayacak hâle geleceksiniz, onu söyleyeyim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Diyecek lafınız yoksa, bu kürsüye çıkıp da Kürt halkının değerlerine saldırmayacaksınız, sözde Kürt gibi davranmayacaksınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Neredeydiniz Kürt halkının yerel seçimlerde seçim iradesi, sandık hukuku

çiğnenir ve gasbedilirken, seçilmiş olan belediyelere kayyum atanırken neredeydiniz siz? Neyi savundunuz o zaman? Neredeydiniz Kürt halkının değerlerine saldırırken?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Bitirin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Neredeydiniz siz Kürtlerin tiyatroları, müzikleri yasaklanırken, kültür faaliyetleri yasaklanırken? O kayyumlar Kürt halkının değerlerine saldırıp o tabelaları indirirken, büstleri yıkarken neredeydiniz siz Kürt olarak? Hiç görmedik sizi çıkıp konuşurken. Burada bir Kürtçe selamlamaya bile tahammül edilemezken siz neredeydiniz? Çıkıp burada iki laf etmediniz Kürtçe. Hikâye anlatmayın, bu hikâyeye herkesin karnı tok. Kürtlerin en büyük kazanımı olarak “Mahkemelerde ve cezaevlerinde Kürtçe konuşma hakkı elde edildi.” diyorsunuz ya “Kürtler neden mahkemelerde ve cezaevlerinde?” sorusunu sormanız gerekiyor esas olarak. Bu soruyu sormadığınız müddetçe insan içine çıkamayacak hâle geleceksiniz, bunu da bir kere daha söylemiş olalım. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Oluç.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Konuşamadınız, ne oldu? Bir Kürt olarak konuşamadınız, izin vermediler.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Ruken benim adım, senin adın ne? Benim adım Ruken. Ruken benim adım, senin adın ne?

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kaya.

9.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’nın, Kars Milletvekili Adem Çalkın’ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, zaman zaman bu konu Mecliste hararetle tartışıldığı için Saadet Partisi olarak biz de yaklaşımlarımızı ortaya koymak istiyoruz.

Adını kim ne olarak ifade ediyorsa etsin, Kürt meselesi bu ülkenin çözülmesi gereken konularından bir tanesidir. Bu meselenin bugüne kadar hâlâ istenen manada bir çözüme kavuşmamasının ve burada da birçok hararetle tartışmanın konusu olması, maalesef, bu ülkenin sorunlarını konuşamamasından kaynaklanır. Bu mesele, konjonktürel olarak yaklaşmamız gereken, hamasi olarak konuşmamız gereken ve tribünlere yönelik sözlerle çözebileceğimiz bir mesele değil, tam tersine Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konuları suhuletle ve sakince konuşabilip birbirimize fikirlerimizi aktararak çözebileceğimiz bir meseledir. Bu meselede de iktidarın dönemsel olarak birbirine zıt politikalarla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Kaya.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – ...bu konuyu çözümsüz hâle getirdiğini de ifade etmek istiyorum çünkü bu iktidarın yirmi iki yılı Kürt meselesiyle geçti. Zaman zaman milliyetçiliği ayaklar altına alarak, zaman zaman da milliyetçiliği baş tacı ederek birbirine zıt politikalarla bu konuyu çözemeyiz. Zaman zaman “Operasyonları durdurun.” diyerek, zaman zaman da güvenlikçi politikaları özgürlükçü politikaların önüne geçirerek, zaman zaman “Eyalet sisteminden niye korkuyorsunuz; kürdistan bu ülkenin bir gerçekliğidir.” diyerek zaman zaman da “Anayasa var, bu kelimeyi kullanamazsınız.” diyerek çözülebilecek bir mesele değil. Dolayısıyla, bu meseleyi Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak rahatlıkla konuşabilecek zeminleri oluşturalım; birbirimize bağırarak, tribünlere oynayarak değil çünkü bu meselenin siyasal yönü var, dış politika yönü var, sosyolojik yönü var, ekonomik yönü var, insan hakları yönü var. Dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde kavga ederek, bağırışıp çağırışarak değil, yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarı da günahıyla sevabıyla bu sürecin bir parçasıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) – En çok da sen bağıırıyorsun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Son cümle...

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Kendisinden önceki süreçleri, bu meseleyi demokratik bir ortamda konuşup, tartışıp hem beklentilerimizi hem de endişe ve kaygılarımızı paylaşarak konuşmayı başarmamız lazım, demokratik bir ortamda bu konuyu konuşmamız lazım. Hamasetle, tribünlere oynayarak bu konuyu çözemeyiz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) – En çok tribünlere sen oynuyorsun.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

10.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ile İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Kars Milletvekilimiz çok net bir şekilde düşüncelerini ortaya koydu, kendisi de Kürt kökenli bir vatandaşımız, bir milletvekilimiz olarak.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – “Kökenli” evet, o belli.

(DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu ortaya koydu: Net bir şekilde, Kars halkının da iradesini burada temsil ederek bütün milletvekili arkadaşlarımız adına, Kürtler adına nasıl sessiz devrimler yapıldığını, Türklerin, Kürtlerin, Arapların, bütün Türkiye Cumhuriyeti devleti vatandaşlarının, 85 milyon insanın bu demokratikleşmeden, özgürlüklerden nasıl istifade ettiğini AK PARTİ iktidarları döneminde ortaya koydu ve bunu cesur ve devrimci bir lider olan Recep Tayyip Erdoğan sayesinde olduğunu ve bu sessiz devrimlerin cesur ve devrimci bir lider olan Sayın Recep Tayyip Erdoğan vesilesiyle hayata geçirildiğini net bir şekilde ortaya koydu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayınız Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu devrimlerin, bu özgürlüklerin, bu demokratikleşmenin, bütün insanlarımızın temel hak ve özgürlüklerden doyasıya tatması noktasındaki yaklaşımların, atmosferinin bir terörist başına, bebek katiline hamledilmesini de eleştirdi haklı olarak.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hangi temel hak ve özgürlükler? Hapishane mi? Katlettiklerinizin mi temel hak ve özgürlüğü?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunu savunmak zül olarak yeter. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sonuç itibarıyla, şunu ifade edeceğim: Burada Kürtlerin değerlerinden bahsedildi; Türklerin de Kürtlerin de değerleri, ananeleri ortadadır, bunlar millî hasletlerimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Kürtçe sizin millî ananeniz mi acaba?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Şeyh Sait'tir bizim değerimiz, Şeyh Sait.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aynı inancın, aynı örf ve âdetlerin, et ve tırnak olmuş, bütünleşmiş gönüllerin bir temsili olarak hep beraber Türkiye Cumhuriyeti devleti ortak devletimiz ortak kaderimiz, Türkiye ortak vatanımız olarak 85 milyon insanımızla, Türk'üyle, Kürt'üyle, Arap'ıyla, Alevi'siyle ve Sünni'siyle...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – TKP'nin niye etkinliğini yasakladınız İstanbul'da, ona cevap verin önce.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...tek vücut olduğumuz, tek yürek ve tek bilek olduğumuz gerçeğini... Ayrımcılığa, ayrıştırıcılığa ve emperyalizmin sözcülüğüne soyunmak bizim reddettiğimiz bir yaklaşımdır. Bu manada söylenenlerin hepsini burada kınıyorum ve reddediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Biz de kınıyoruz

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Biz tek değil, fazlayız!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu manada, Sayın Başkanım, değerli arkadaşımızın şahsına da bu konuda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Son olarak...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...çok açık bir şekilde Anayasa'da, ilgili maddelerde ve ilgili mevzuatta ortaya konduğu şekliyle bir suç işlenmesi durumunda, sıfatı, etnik kökeni, inancı, siyasi felsefesi ne olursa olsun, suç işleyen her bir yerel yönetici, bu manada Anayasa'ya ve ilgili kanunlara tabidir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – İpek Er'in katili nerede?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Fatih Terim'i tutuklayın siz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kim suç işlerse cezai tazminata ve idare hukukuna, disiplin hukukuna dönük bir yaptırıma karşı karşıya kalır. Bunun Türk olmakla, Kürt olmakla Alevi, Sünni olmakla hiçbir ilgi ve alakası yoktur, bunu ifade etmek isterim.

Aynı zamanda, değerli milletvekilimizin şahsına da bu konuda tarizde ve bir suçlamada bulunulduğu için, sataşıldığı için kendisine söz verilmesini istirham ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ADEM ÇALKIN (Kars) – Ben de söz istiyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Usta, buyurun.

11.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, şehit olan Abdulsamet Duran'a ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben, tabii, bu polemige girmeyeceğim. Seçim bölgem Samsun'da bir şehit var, onu paylaşmak istiyorum Genel Kurulla. Samsun Terme ilçesi Hüseyinmescit Mahallesi'nden Abdulsamet Duran sınır ötesi operasyondan dönerken trafik kazası geçirmiş, hayatını kaybetmiştir. Şehidimize Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine, Samsunlulara ve bütün milletimize de başsağlığı diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Oluç.

12.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sataşma devam ettiği için söz aldım. Yani ortada bir düşünce olsa saygı duyacağız, düşünce yok, suçlama var; sorun buradan kaynaklanıyor esas olarak.

Şimdi, Sayın Akbaşıoğlu, siz, Anayasa'yı göstererek "suç işleyen yerel yönetici" gibi bir kavramı kullandınız ve bunu da kayyumlarla gerekçe göstermeye çalışıyorsunuz. Siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz ki kayyumların atanmasının Anayasa'yla, suç işlemekle filan bir alakası yok. Yani, sizin geçmiş dönem İçişleri Bakanlığınız, seçimler döneminde yaptığı konuşmada, kayyumların nasıl atandığını açık seçik anlattı. Yani yerel seçimler tamamlandıktan sonra ne olmuş? Dedi ki: "Beyefendi beni çağırdı, dedi ki: 'Ben HDP'nin bu belediyeleri kazanmasından rahatsızım, bunun çaresine bakalım.'"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – O da "Körün istediği bir göz, Beyefendi verdi iki göz, gerekeni yaptım." demiş. Zaten 31 Martın bir gün sonrasında, 1 Nisan tarihiyle, Diyarbakır, Mardin ve Van Valiliklerinin İçişleri Bakanlığına daha mazbatalar alınmamışken kayyum atanmasıyla ilgili talepte bulunduğu açık seçik ortaya çıktı. Yani bunun suç işlemekle vesaire alakası yok. Suç işlemek... Velez ki bir belediye başkanı suç işledi, diyelim yargılanır, değil mi? Belediye meclisinden onun yerine bir vekil atanır ama siz öyle yapmadınız.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Evet, Patnos'ta öyle oldu, Ağrı Patnos'ta aynen öyle oldu.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Siz valileri ve kaymakamları kayyum olarak atayarak belediye meclislerini de işlemez hâle getirdiniz esas itibarıyla.

Bir de son şunu da hatırlatayım size: Beraat etmiş olan belediye başkanları var; göreve iade etmiyorsunuz, neden?

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Ettik, Emrah'ı ettik, geçen hafta Emrah'ı ettik, Ağrı Patnos'u iade ettik. Yalan söyleme!

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – İade ettik(!) Siz lütfediyorsunuz? Siz mi lütfediyorsunuz?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Çünkü kayyumlar siyasi nedenlerle atanmış vaziyette.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirin lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Şimdi, şunu söyleyeceğim son olarak: Bakın, 2013-2015 yılları arasında İmralı Adası'nda çözüm süreci müzakerelerini sürdüren sizin iktidarınızın temsilcileri ve devletin temsilcileriydi, orada bir masa kuruldu ve

bir müzakere sürdürüldü, ta ki 2015 Nisanında bu masa devrilene kadar. Hatta bu masanın, o müzakerelerin sonucunda, biliyorsunuz, 28 Şubat 2015'te Dolmabahçe'de bir ortak mutabakat imzalandı, ortak açıklama yapıldı. Bugün sizin sarayda danışman olan bazı kimseler ya da parti yönetiminizde olan bazı kimseler -tek tek isim de veririm istiyorsanız, hani bilmiyorsanız, hatırlamıyorsanız- o zaman Abdullah Öcalan hakkında ne kadar övgü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Bitirdim efendim, son cümle.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – ...dolu cümleler sarf ediyorlardı televizyonlarda, gazetelerde. İstiyorsanız bunların da listesini getirip burada tekrar okuruz. Dolayısıyla her ettiğiniz lafın geçmişini bir düşüneceksiniz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Eski ortağınız uyarıyor!

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – “Acaba bizimkiler geçmişte ne yaptı?”yı unutursanız, siz geçmişinizle çelişki içine giderseniz söylediğiniz hiçbir şeyin ciddiyeti olmaz. Maalesef, şimdi de gayriciddi bir duruma düştünüz.

Son söz şunu söyleyeyim ben size: Su içeceğiniz kuyuya tükürmeyin, anlatabildim mi? Bunu da yazın bir kenara. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu, bu son şey olsun.

13.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Anayasa'yı gösterdim. Zira, bu tartışılan konuların kaynağı Anayasa'nın 127'nci maddesinde, mahallî idareleri düzenleyen maddenin dördüncü fıkrasında şu şekilde düzenlenmiş: “Mahallî idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahallî idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir.” Anayasa buna amir.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Yolsuzluk yapan, hırsızlık yapanlar için de belediye başkanları için de dava açın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İlgili idare hukukunda, yönetim hukuku kitaplarında, ilgili mevzuatta ve İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda, disiplin hukukunda, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda, bütün...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Atadığınız kayyumlar geçici değil ki!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...kamu kurumlarının ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kendi iç mevzuatlarında, disiplin hukukunda bu hükümler çok açık ve sarihtir, ceza hukuku bakımından hangi söz ve fiillerin suç olduğu ortadadır. Dolayısıyla bunlarla ilgili, bu kanuni dayanaklara istinaden bu işlemler yapılmaktadır. Tabii ki kimi uygulamalarda İçişleri Bakanı kamu hizmetlerinin devam etmesi, vatandaşlarımızın herhangi bir eksiklik hissetmemesi noktasında ilgili kimseyi oraya geçici olarak görevlendirmekte.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – 10 defa da kayyum atasanız kürdistan size meşruiyet yok, yok. Siz o sandıklardan çıkmayacaksınız, çok net.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yargılama sonucunda -biraz evvel Ruken Hanımın da ifade ettiği gibi, çeşitli örneklerinde olduğu gibi- beraat edenler de görevine iade edilmektedir.

YILMAZ HUN (İğdır) – Kaç örnek? 1.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) – Nerede ya? Nerede iade edilmiş ya?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Hayal mi görüyorsunuz ya!

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – Ağrı Patnos iade olmadı mı?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – O 1 örnektir Hanımefendi ya! Mardin var, Diyarbakır var, Urfa var...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bazı uygulamalarda da tabii ki meclisin içerisinde bir meclis başkan vekili ve belediye başkan vekili veya belediye başkanı seçimleri de söz konusu olabilmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ HUN (İğdır) – Beraat eden 53 kişi var, beraat eden. Beraat edenlere ne diyeceksiniz?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Gültan Başkan içeride, yedi yıldır tutuklu, serbest bırakın; Ogün Samast'ı bıraktınız, Gültan Başkanı da bırakın.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum.

Bütün bu usuller Anayasa'dan ve ilgili mevzuatın uygulanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir asla ve kata böyle bir çadır devleti uygulaması söz konusu değildir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Kayyumlardan bu kadar utaniyorsunuz atamazsınız olur, biter!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – “Anayasa, Anayasa” diyorsunuz, o Anayasa'nıza göre Gültan Başkanı, Figen Başkanı, Selahattin Başkanı bırakmanız gerekiyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aynı zamanda şunu ifade etmek isterim: Kandil'deki teröristbaşları, emperyalistlerin “O barış düzenini yıkin, barış düzenini ortadan kaldırın.” talimatlarını yerine getirenler, maalesef, onlar her türlü süreçleri baltalamışlar...

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) – İşinize gelmedi.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Sizin işinize gelmedi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...emperyalistler adına iş birliği yapanlar, maalesef, Türkiye'de yeniden terörün başlamasına vesile olmuşlardır.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Bence biz farklı dünyalarda yaşıyoruz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O gün de biz aynı şeyleri söylüyorduk, bugün de aynı şeyleri söylüyoruz... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

YILMAZ HUN (İğdır) – En büyük emperyalist İsrail'dir, İsrail'le ticaret anlaşması yapmayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...Türkler, Kürtler, Araplar kardeşler. “Tek millet, tek bayrak, tek vatan, tek devlet”i dün de söyledik bugün de söylüyoruz, hepimizin esenliği için söylüyoruz; Türklerin, Kürtlerin dostu olarak söylüyoruz, AK PARTİ olarak söylüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.17

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Muhammed ADAK (Mardin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Konuşmalara Saadet Partisi konuşmacılarıyla devam edeceğiz.

İlk söz, İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici'ye aittir.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Bilici.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan, bu kürsüde hayatını kaybeden Kocaeli Milletvekilimiz merhum Hasan Bitmez'i bir kez daha rahmet ve özlemle anıyorum; mekânı cennet olsun inşallah.

Bugün Tarım ve Orman Bakanlığının 2024 yılı bütçesi hakkında görüşlerimi bildirmek için Saadet-Gelecek Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizin yaşamakta olduğu ekonomik kriz ve bu ekonomik krize paralel olarak yaşadığımız enflasyon tüm vatandaşlarımızın belini bükmiştir fakat bir grup insanımız var ki bunlar tamamen iktidarcı yüzüstü bırakılmış, sorunları görmezden gelinmiş ve enflasyon karşısında ezilmelerine göz yumulmuştur. Evet, bu insanlar çiftçilerimiz, üreticilerimizden başkası değildir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde gıda enflasyonu otuz yedi aydır kesintisiz olarak yükseliyor. Bu otuz yedi aylık süreçte gıda enflasyonu da genel enflasyonun üzerinde seyrediyor. Bereketli tarım arazilerine sahip ülkemizde gıda enflasyonunun önünü alamamak iktidarın eseridir.

Peki, kıymetli vekiller, soruyorum size: Üreticimiz neden küstürüldü, neden küstürüldü de yıllardır icra ettikleri baba, ata mesleklerini terk etti? Bu sorunun cevabını tespit etmek, bu soruya bir yanıt bulmak, emin olun zor değil.

TMO, 2023 yılında ekmeklik buğdayın fiyatını 8 lira 25 kuruş olarak açıkladı, bu fiyat 2022 yılında ise 6 liraydı. İktidar gerçek enflasyonun uzağında kalan bu fiyatı buğday üreticisi çiftçilerimize reva görmekle kalmadı, bu sene TMO depolarında ne

hikmetse buğdaya yer bulunamadı; çiftçilerimiz yapay ve kısıtlı bir randevu kriziyle baş başa bırakıldı, TMO'dan randevu alamayan çiftçilerimiz ürünlerini açıklanan 8 lira 25 kuruş fiyattan dahi satamadı. Açıklanan buğday fiyatına ve randevu krizine isyan eden, başkaldıran çiftçilerimizi duyan, umursayan olmadı.

İktidar buğdayda olduğu gibi mısırdan da çiftçilerimizin alın terini hiçe saydı. 2022 yılında danelik mısırdan açıklanan 5 lira 70 kuruşluk fiyat, 2023 yılında 6 liraya çıkarıldı, çiftçimizle âdeta dalga geçildi, üstelik 14 nemin üzerinde kalan mısırın ücretini kırpan iktidar neredeyse tüm mısır üreticilerimizin ürününü 2022 yılı fiyatından daha düşük fiyata aldı. Bu enflasyonist ortamda düşünün ki malınız geçen senenin malından daha ucuza gidiyor; bu durumun akılla, vicdanla bağdaşır hiçbir yanı yoktur. İktidar, mısır üreticimize alenen "Üretmeyin." demektedir. Mısır üreticimiz, vicdanla bağdaşmayan bu karar karşısında itiraz etti "Yapmayın." dedi; duyan, umursayan olmadı.

Değerli milletvekilleri, bir başka temel ham madde olan şeker ve şeker pancarı üretimine geldiğimizde, 2022 yılında açıklanan kilo başına fiyat 1 lira 45 kuruştur, 2023 yılında ise 1 lira 85 kuruşa çıkarıldı. Şeker pancarı üreticilerimizin yoğun itirazlarına karşılık fiyatta herhangi bir değişikliğe gidilmedi. Gerçek enflasyonla alakası olmayan bu artış, şeker pancarı üreticimize maalesef reva görüldü. Geçtiğimiz yirmi yılda şeker pancarı eken çiftçi sayımız 492 binden 86 bine geriledi. Ülkemiz ilk kez 2022 yılında Rusya'dan şeker ithal edecek duruma düştü. Şeker pancarı üreticimizin seslenişini, yakarışını duyan, umursayan maalesef yine olmadı.

Değerli milletvekilleri, yine, ülkemizde üretilen bir başka ürün olan pamuğa geldiğimizde, iktidar, pamuk üreticisi çiftçimizi de diğer çiftçilerimizden ayırt etmedi; onları mağdur etme konusunda da geri durmadı. 2023 yılında açıklanan pamuk fiyatları 2022'nin gerisinde kaldı. Pamuk fiyatlarına ülkemizin çeşitli yerlerinden, Urfa'dan, Adana'dan, Aydın'dan tepkiler yükseldi. Çiftçilerimiz âdeta açıklanan fiyatlar karşısında feryat etti; duyan, umursayan olmadı. Yağlık ayçiçeği üreticilerimizin de kaderi diğer çiftçilerimizin kaderinden farklı olmadı; 2022 yılındaki fiyatlar 2023 yılındaki fiyatlardan farklı olmadı.

Ürün fiyatlarından şikâyet edenler sadece saydığımız bu üreticilerimiz değil; fındık üreticilerimiz yıllardır adaletsiz fiyatlarla mücadele ediyor, kiraz üreticimiz kirazı dalında bırakıyor, kayısı üreticimiz ürünlerini yerlere döküyor, eylem yapıyor, markette 25 lira olan limonu 3 liraya satmak zorunda kalan limon üreticimiz ağaçlarını kesiyor; bilen yok, duyan yok, umursayan yok.

Vatandaşlarımızın bu şikâyetlerini soru önergeleriyle Bakanlığa soruyoruz, çözüm arıyoruz, cevaplayan yok ve en nihayetinde anlaşılıyor ki tüm bunların ser sebebi, iktidarın bir tarım politikası yok. Bu yokluklar silsilesinin ise faturası ağır oldu değerli arkadaşlar. Ülkemizin son yirmi yıldaki ekili alanı 27 milyon dekar azalıyor; bu, 3 Trakya büyüklüğünde bir alana tekabül ediyor.

Değerli milletvekilleri, çiftçilerimizin bu kadar sıkıntı yaşadığı bir dönemde bugün Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesini konuşuyoruz. Üreticilerimizi tiye alan fiyatları açıklamakta bir beis görmeyen, üreticilerimizi tarıma ve üretime küstüren Bakanlık 2022 yılında 64 milyar lira, 2023'te 133 milyar lira olan bütçesini 2024 yılında 283 milyara çıkarmayı talep ediyor. Son iki yılda açıklanan ürün fiyatları ortadayken Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi geçtiğimiz yıl yüzde 106 artırılıyor, bu sene yüzde 114 artırılıyor.

Peki, buğday fiyatını ne kadar artırdınız? Yüzde 30. Mısır fiyatını ne kadar artırdınız? Yüzde 5. Şeker pancarı fiyatını ne kadar artırdınız? Yüzde 28. Peki, tarımsal üretimde büyük rol oynayan motorin ne kadar arttı? Yüzde 100'e yakın. Mesele Bakanlık bütçesi olduğu zaman enflasyonu çok iyi hesaplıyorsunuz fakat mesele çiftçimize geldiğinde yüzde 5'lik fiyat artışları yapmaya çekinmiyorsunuz.

Kıymetli milletvekilleri, üreticimizin içerisinde bulunduğu acı tabloyu açıklamaya çalışıyorum. İktidar da bu acı tablonun elbette ki farkında fakat çözüm olarak girdikleri arayışlar çiftçimizi değil 3-5 kişiyi kaldırıyor. Tarımsal ürün ithalatında yıllar geçtikçe rekor tazeleyen ülkemiz Rusya hububat üreticisini kaldırıyor, Ukraynalı mısır üreticisini kaldırıyor, Amerikalı pamuk üreticisini kaldırıyor, kısacası çiftçimiz hariç tüm dünya üreticileri iktidarcı kaldırılıyor.

Saygıdeğer milletvekilleri, tarımsal ürün ithalatında rekorlara oynayan iktidar kendi topraklarımızı bırakıp TİGEM vasıtasıyla Sudan'da tarım yapmaya kalkışıyor. Sudan Hükûmeti'yle anlaşılıyor, şirketler kuruyor yıllardır hiçbir üretimin yapılmadığı Sudan macerasına paralar aktarıyor, kurduğu şirketin yönetim kurulu üyelerine huzur hakkı tahsis ediyor fakat neyi yapıyor biliyor musunuz? Bu bonkör tutumunu kendi öz çiftçimize karşı sergilemiyor, kendi çiftçisini ezmekte bir beis görmüyor, kendi çiftçisine karşı en ufak bir ayrıcalıktan dahi imtina ediyor. Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilileri derhâl ellerini başlarına koyup düşünmek ve ne yaptıklarının bilincine varmak zorundadırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Bilici.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) – Tarımdaki bu gidişat gidişat değildir; bu plansızlık ve çiftçiye göz ardı eden politikalar devam ettiği sürece gıda enflasyonunun önünü almak hayalden ibarettir.

Bütçenin, milletimize, üreticilere ve çiftçilerimize hayırlı olmasını diliyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bilici.

Saadet Partisi adına ikinci söz, Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç'a aittir.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır Sayın Kılıç.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla, hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 yılı bütçesi üzerinde grubumuz adına görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızdayım. Sözlerime başlarken, bu kürsüde hakikati haykırırken ruhunu teslim eden değerli dava kardeşim Hasan Bitmez'e Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum; mekânı cennet, makamı ali olsun; ailesine, sevenlerine ve tüm millî görüş camiasına da sabır ve başsağlığı diliyorum.

Hasan Bitmez kardeşim ömrünü yaşanabilir bir Türkiye ve yeni bir dünyanın kurulması adına millî görüş davamıza vakfetmiştir. Şüphesiz ki Allah'tan geldik ve yine ona döneceğiz, bütün çabamız şerefli bir ölüm içindir. Hasan Bitmez kardeşim son nefesine kadar hakikati haykırması ve elli dört yıllık hayatı şerefli bir ölümle taçlanmıştır. Ne mutlu ona ki hepimizin imrendiği bir sonla ruhunu teslim etmiştir. Onu ve ifade ettiği hakikatleri hiçbir zaman unutmayacak ve unutturmayacağız. Biliyoruz ki biz sussak da hakikat susmayacak çünkü Allah hakikati ifade etsin diye mutlaka bir kulunu vazifelendirecektir, bundan nasiplenebilenlere ne mutlu. Evet, bizler Hasan Bitmez'in bu kürsüde başta Filistinli çocuklar, kadınlar olmak üzere bütün mazlumların hakkını savunduğuna ve bu uğurda şehit olduğuna inanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, burada, emeğini namus bilen, alın terini toprağa döken çiftçilerimiz adına söz aldım, olumsuz şartlara rağmen toprağını terk etmeyen, yıllardır tarım ve hayvancılığı bitirme noktasına getiren iktidara rağmen üretmekten vazgeçmeyen çiftçilerimiz adına söz aldım. Nasırlı elleriyle toprağına bağlı üreticilerimiz ülkesine olan sevdası

ve aşkıyla her daim azmini ortaya koyarak her türlü takdiri hak etmektedirler.

2024 yılı merkezi yönetim bütçesi gideri 11 trilyon 89 milyar ve bu bütçeden faize ayrılan rakam 1 trilyon 254 milyar liradır. 2024 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi ise 283 milyar 124 milyon lira olarak belirlenmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi içerisinde tarımsal desteklemeye 91 milyar 554 milyon lira ayrılmıştır yani merkezi yönetim bütçesinden Tarım ve Orman Bakanlığının tamamına ayırdığınız pay faize ayırdığınız payın beşte 1'i kadardır; tarımsal desteklemeye ayırdığınız pay ise faize ayırdığınız payın on dörtte 1'i kadardır. Tarım ve hayvancılığın gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı 2002 yılında yüzde 10,2 iken bu oran 2023'te yüzde 5,5 oranına gerilemiştir. Sayın bakanların bu kürsüde çizdikleri tozpembe tablolara şaşmamak elde değil oysaki burada gerçek vahim tabloları konuşmuyorlar.

Şunu açıkça ifade etmek gerekir ki hazırlanan 2024 yılı bütçesinde, tarım ve hayvancılık alanı içerisindeki çiftçilerimiz, veteriner hekimlerimiz ve ziraat mühendislerimiz dâhil sektörün hiçbir bileşeni yok. Son yirmi yıldır yaptığınız bütçeler gibi bu bütçede de tarım ve hayvancılık yok sayılmıştır. Peki, bugün ülkemizde ve dünyada yaşanan gelişmelere baktığımızda tarımı ve hayvancılığı yok sayma lüksümüz var mıdır? Elbette hayır. Ancak sizin tarım ve hayvancılığı yok saymanızın bedelini 85 milyon vatandaşımız ağır bir şekilde ödemektedir.

Gıda enflasyonunun en yüksek olduğu ülkeler arasında Avrupa'da 1'inci, dünyada 4'üncü sıradayız. Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve kırmızı ette ithalatçı durumundayız. Mazot, gübre başta olmak üzere girdi kalemlerinin fiyatlarında dünyanın en pahalı ülkesiyiz. 1 litre mazotun yaklaşık 15 lirası vergilerden oluşmaktadır; üreticiden vergi toplama hususunda da bir numarayız. İktidarınız çiftçiye destek olarak ödediği mazotun karşılığını fazlasıyla geri almaktadır. Küçük bir hesaplama yapacak olursak iktidarınızın tarımsal desteklemeleri 2024 yılında 91,5 milyar Türk lirasıdır, bu desteğin içindeki mazot desteğinin karşılığı ise 16,1 milyar TL'dir; mazotun Tüpraş çıkışı 21 lira 36 kuruş, üzerine 15 lira 14 kuruş vergi konulduğunda ve ÖTV, artı KDV'yle pompa satış fiyatı 36-37 lira seviyesine çıkmaktadır. Çiftçimizin bir yılda tarımsal amaçla kullandığı mazot yaklaşık 3 milyar litredir. Çiftçilerimiz bir yıl boyunca kullandıkları sadece mazotta 46 milyar lira vergi ödemektedirler yani çiftçimiz devletten mazot için 16,1 milyar destek alıp mazotu kullanırken de devlete 46 milyar lira vergi ödemektedir. Siz çiftçilerimizi kaşıkla destekliyor, onlardan kürekle vergi olarak geri alıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, malumunuz, bir Tarım Kanunu'muz var. 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi çiftçi desteklerinin hangi miktarda olacağını yasal güvence altına almıştır. Kanuna göre çiftçi destekleri gayrisafi millî hasılanın yüzde 1'inden az olamaz. Bu kanunu uygulasanız tarımsal destekleme programlarına bütçeden 410 milyar Türk lirası ayırmanız gerekecekti oysa siz Tarım ve Orman Bakanlığına 283 milyar 124 milyon lira pay ayırdınız. Bu gerçek bile sizin tarıma verdiğiniz önemi gözler önüne sermektedir. Ama iktidarınız boyunca hiçbir zaman bu kanuna riayet edilmedi; çiftçilerimize vermemiz gereken destekleri vermediniz. Bakınız, tablo çok açık: 2024 yılı bütçesinde gayrisafi millî hasılanın sadece yüzde 0,22'sini desteklemeye ayırdığınız, oranı her yıl düzenli olarak azaltıyorsunuz. Çiftçilerimizin hakkı olan destekleri gasbetmekle kalmıyor, onları ithalat yaparak bezdirmeye çalışıyorsunuz. Sadece bu yılın ilk sekiz ayında 377 bin büyükbaş, 45 bin küçükbaş hayvan, 15 bin ton da kırmızı et ithal ettiniz ve bunlar için 678 milyon dolar ödeme yaptınız. Süt fiyatlarından dolayı üreticilerimiz süt ineklerini kesime göndermek zorunda kalırken siz, Brezilya'nın, Venezuela'nın, Çekya'nın üreticisine para kazandırılıyorsunuz.

Hazırladığınız bütçeye bakıyoruz, 2024 yılında kırmızı et üretiminin azalacağını öngörmüş ve programa yazmışsınız yani üretimi artırmak gibi bir niyetiniz ve hedefiniz yok, "İthalata devam edeceğiz." diyorsunuz. Üreticilerimizi köle olarak görüyorsunuz ki, tepeniz atınca hemen ithalatta gümrük vergilerini sıfırlayarak üreticiyi âdeta kırbaçlıyorsunuz. En son, pamukta gümrük vergisini sıfırladınız ve üreticiyi perişan ettiniz. Maliyetler artmış olmasına rağmen üreticinin elindeki pamuk fiyatları geçen yılki fiyatın altında kalmıştır. Narenciye üreticilerimiz ağaçlarını söküyor çünkü maliyetler artmış olmasına rağmen geçen sene bahçede 7 lira olan limon bu sene 2 liraya kadar düşmüştür. Üreticinin üretime devam edebilmesi bu şartlar altında mümkün görünmemektedir. Böyle giderse önümüzdeki sene pazarda portakal ve limon bulabilmek mümkün olamayacaktır.

Değerli arkadaşlar, mevcut iktidarla ilgili bu gerçeği burada ifade etmemiz gerekiyor: Ey iktidar sahipleri, siz Anadolu'muzda üretim yapmaya çalışan Sami amcanın değil, Amerikalı Sam amcanın iktidarısınız. Amerikalı şirketler mahkeme kararlarını yok sayarak ülkemizde faaliyetlerine devam ediyor. Geçenlerde burada gündem olan Amerikalı Cargill şirketi mahkemenin ihlal kararına rağmen nişasta bazlı şeker üretiyor, mısır şurubu ile milletimizi zehirliyor. Siz şeker fabrikalarını satarak bunlara alan açtınız. Bu yetmiyormuş gibi daha rahat faaliyet yürütebilsinler diye kanunları ve mevzuatı değiştirmek için belediyelere de baskı yapıyorsunuz.

Organik şeker üretiminde bir numara iken sizin yanlış politikalarınız sonucunda Rusya'dan şeker ithal etmeye başladık. Bir de "sözleşmeli üretim" diye bir şey çıkardınız. Örneğin, tütün üreticisi üretim yapabilmek için belli bir sözleşmeye bağlı kalmak zorunda. Tütünde kota var ve satışıyla ilgili bir yığın prosedür uyguluyorsunuz ancak Amerikalı Philip Morris şirketi bütün bu zorluklardan muaf. Amerikalı şirket Kâhta'nın en ücre noktasındaki köyde dahi sigarasını satıyorken Adıyaman'daki tütün üreticimiz kendi mahallesinde tütününü satamıyor. İşte tam bu yüzden "Siz Amerikalı Sam amcanın iktidarısınız." diyorum.

On yıl önce "Sudan'da tarım yapacağız." dediniz ve şirket kurup oradan araziler kiraladınız. "Bizim topraklarımız ne güne duruyor?" diye sorduğumuzda "Bu bir vizyon meselesi." diye cevap verdiniz. Geldiğimiz noktada 1 Aralık tarihli Resmî Gazete'de ilan edilen Cumhurbaşkanı Kararı'yla Türk Sudan Uluslararası Tarım ve Hayvancılık Anonim Şirketi kapatıldı; bir çöp dahi üretmeden Sudan'daki macerayı sonlandırdınız. Kendi topraklarımızda kendi üreticilerimiz ekip biçemezken siz yurt dışında macera aradınız. Şimdi, oyuncağından sıkılan bir çocuk misali şirketi kapattınız. Peki, bu beceriksizliğin son on yılda sebep olduğu kamu zararı ne olacak? Bu milletin parası bu süreçte kimlere aktarıldı? Kendi üreticimiz kan ağlarken siz nasıl oluyor da böylesine sorumsuzca davranabiliyorsunuz?

Değerli arkadaşlar, gıda arz güvenliği meselesi önemlidir ancak tarımı ve hayvancılığı önemsemeyen bir anlayışın gıda arz güvenliğini önemsemesini beklemek de yersiz olacaktır. Bu konuda çok büyük tehlike altındayız. Yaşadığımız bir örnek, olayın vahametini net bir şekilde ortaya koymaktadır. Toprak Mahsulleri Ofisinin Çumra'daki deposundan 7.500 ton yani 300 kamyon hububat çalınmıştır. Böyle bir miktarın çalınması nasıl mümkün olabiliyor? Diğer depolarımızdaki güvenliği nasıl sağlıyorsunuz? Bu konuda cevapsız bırakılan soru önergemizi de buradan bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Bir diğer önemli husus ormanlarımız. Orman varlığımız hızla azalıyor. Gerek yangınlar gerekse de yanlış imar uygulamalarıyla her yıl yüz binlerce hektar ormanımızı kaybediyoruz. Ne yazık ki oluşumu için en az elli yıl gereken ormanlık alanlarımız talan edilirken yerine ağaçlandırılmış bölgeleri ormanlık alan sayarak grafiklere bunları yazıyorsunuz. Ancak daha birkaç gün önce Resmî Gazete'de yayımlanan bir kararnameye, Cumhurbaşkanı, Antalya, Balıkesir, İstanbul, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Mersin, Sivas, Trabzon ve Yozgat illerimizde koordinatlar vererek belirlenen ormanlık alanların ormanlık alan dışına çıkarılması yönünde bir karar vermiştir. Acaba neden böyle bir karara ihtiyaç duyuldu? Sanki bu zamana kadar yeterince yağmalmamış gibi, ormanlık alanlarımızı koordinatlar vererek yağma ve talana açık hâle getiriyorsunuz. Şu ana kadar yaptıklarınız, bundan sonra da yapacaklarınızın teminatıdır. Bu alanların talan edileceğini Kaz Dağları'ndan, Şahin Dağları'ndan, Ünye'den ve Akbelen Ormanları'ndan biliyoruz. Orman alanlarımız 85 milyon vatandaşımızın ortak zenginliğidir. Bu zenginliği korumak sizin görevinizdir ancak siz bu millete değil, rant odaklarına hizmet ediyorsunuz.

Acilen tarım politikalarında ve ekonomik yönetimde köklü değişiklikler yapılmalı, çiftçilerin mali yükünü hafifletecek ve tarım sektörünün sürdürülebilirliğini destekleyecek önlemler alınmalıdır. Bu bağlamda sigortalama ve tarımsal desteklerde pek çok çiftçimizi dışarıda bırakan Çiftçi Kayıt Sistemi yerine tarla tapularını ve kira kontratını esas alan geniş kapsamlı tarımsal üretim kayıt sistemini hayata geçirin. Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde öngörülen ancak bugüne kadar hiç uyulmayan tarımsal destekleme programlarına bütçeden ayrılacak kaynağın gayrisafi millî hasılanın yüzde 1'inden az olamayacağı hükmünü uygulayın. Tarım, su ürünleri ve ormancılıkta kullanılan üretim araçları ve makineler için mazotta ÖTV yükünü kaldırın. Tarımda indirimli elektrik tarifi uygulayın. Mazot, gübre, yem ve tohum gibi girdi desteklerini çiftçi tarlasını sürmeden, süt sağılmadan, besi hayvanı kesime gitmeden önce verin. Diğer destek ödemelerini ise üretim sonrasındaki doksan gün içinde ödeyin. Tarımda çalışan kadın ve 30 yaş altındaki gençlere sosyal güvenlik primi desteği sağlayın. Tohum gen bankalarını geliştirin, ata ve yerel tohumların korunmasını ve kullanımını sağlayın. Çiftçilerimizin bankalardan ve Tarım Kredi Kooperatiflerinden kullandıkları kredinin faizini silip yeniden yapılandırın. Çiftçilerimizin traktör, biçerdöver, tarım makineleri gibi tarımsal üretim araçlarının ve canlı hayvanlarının haczedilmesini önleyin. Yayla potansiyellerinin en üst düzeyde kullanılmasını sağlayacak çalışmalar yapın. Yaylaların ulaşım, elektrik, barınma gibi altyapı ve güvenlik ihtiyaçlarını çevreyi bozmadan karşılayın. Köy topraklarının Millî Emlak, TOKİ gibi kuruluşlara devredilerek satılığa çıkarılması asla kabul edilemez. Köylünün toprağını koruyacak tedbirler alın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) – Ayrıcalıkta standardizasyonu sağlamak için kovan standardizasyonu, bal çeşitlerinin belirlenmesi, kalıntı izleme projelerini uygulamaya koyun. Bal sektörüne kalite kriterleri getirip taklit ve taşış ürünlerde gerekli denetimleri yapın. Arıcılık sektörüne eğitim ve kalite konularında destek hizmetleri verin. Arıcılara konaklama, yol yardımı ve sigortaları, enerji, elektrik, konaklama yerleri, şeker ihtiyaçları, ekipman ihtiyaçları gibi konularda destek sağlayın. Mevcut işletmelerin kapasite geliştirme veya yenileme işlerine destek verin ve daha buna benzer, değerli arkadaşlar, nice önerilerimiz var. İnşallah bu önerilerin hayata geçirilmesini canı gönülden arzu ediyoruz Saadet Partisi Grubu olarak.

Sözlerimi burada tamamlarken aziz milletimizi, Genel Kurulu saygıyla, hürmetle selamlıyorum. Hepinize saygılar sunuyorum. Allah'a emanet olun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kılıç.

Üçüncü söz, İstanbul Milletvekili Sayın Doğan Demir'e aittir.

Sayın Demir, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

ŞAADET PARTİSİ GRUBU ADINA DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, bu kürsüde geçen hafta kaybettiğimiz kıymetli dostumuz Hasan Bitmez'i rahmetle anıyorum. Ailesine, Saadet Partisi camiasına, hepimize başsağlığı diliyorum.

Şimdi, ben, grubumuzu temsilen Ulaştırma Bakanlığı bütçesi üzerinde söz aldım ama dün akşam burada Millî Eğitim Bakanımız utanılacak bir şeyler söyledi; hiç ders çıkarmamışçasına tarikat ve cemaatlerle protokol yaptığını, çocukların dağa gitmemesi için böyle bir önlem aldığını ve sonrasında da bu işe devam edeceğini söyledi. 15 Temmuzda buraları kim bombaladı, Türkiye'yi kim bombaladı? Bu hainler bombaladı, değil mi? Yeniden, Türkiye Cumhuriyeti... Eğer Türkiye Cumhuriyeti kendi devletini, devlet içerisindeki vatandaşını, çocuklarını koruyamıyorsa, can güvenliğini sağlayamıyorsa ve bunu tarikat ve cemaatler eliyle yapıyorsa vay hâlimize bizim! Aynı Millî Eğitim Bakanı, aynı Millî Eğitim Bakanı arkadaşlar... Bakın, siz iktidara geldiğinizde, 2002 yılında 3 milyon 275.458 olan köy okullarına kayıtlı öğrenci sayısı 2022 itibarıyla 609.137'ye kadar gerilemiş. Şimdi, ben Muş Vartoluyum, benim okuduğum okul kapalı, kapattınız bütün okulları. Yirmi yılda 19.708 okulu kapatmışsınız, köy okullarını. Ne yapıyorsunuz? 7 yaşındaki küçük çocukları annesinden, babasından alıp götürüyorsunuz, yatılı okullara yatırılıyorsunuz ve yatılı okullarda çocuklar sevgisiz büyüyor, ailesiz büyüyor, sonra da sözüm ona biz çocuklarımızı eğitiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, gelelim Ulaştırma Bakanlığı bütçesine. 2024 yılı bütçe görüşmeleri kapsamında ulaştırma ve altyapı karnesini hep birlikte gözden geçirelim. Önce internetten başlayalım; ülke olarak mobil internet hız sıralamasında dünyada 62'nci sırada, sabit internet hız sıralamasında dünyada 103'üncü sıradayız. Biz, yüz yılı geride bırakmış bir ülkeyiz. Biz bağımsızlığımızı ilan edip cumhuriyeti ilan ettiğimizde dünyada adı sanı olmayan ülkeler bugün çağa ayak uydurmakta ve internet hızında bizi geçmiş durumda. Bu ülkenin sorunları, gençlerimizi... Dünyanın en yavaş internetlerinden birini kullanmayı hak etmiyoruz. Telefon operatörlerine bakıyoruz; ülkede en ufak bir felaket olsa insanlar birbiriyle iletişim kuramıyor, hatlar kesiliyor; fatura ücretleri cep yakıyor ama ortada hizmet yok. İktidardan bir kişi çıkıp da "Kendinize gelin, halka düzgün hizmet verin, altyapılarınızı güçlendirin, olağanüstü durumlara karşı tedbirinizi alın." demiyor.

Şimdi, bir de demir yollarına bakalım. Arkadaşlar, bu çizelgede, bakın, burada yazıyor; demir yolları, denizcilik, havacılık, internet, daha var. Demir yollarında toplam demir yolu hat uzunluğu 2022 yılında 13.128 kilometre, hızlı trende 1.460 kilometre iken, tamamlanan ve yeni açılacak hatlarla 2023 yılında 15.195 kilometre demir yolu hat uzunluğu, hızlı trende ise 2.218 kilometre olması bekleniyordu. Kaldı ki 2011 Genel Seçimleri öncesinde AK PARTİ'nin "Türkiye hazır, hedef 2023" başlığıyla duyurduğu 2023 hedeflerinde hızlı trende 10 bin kilometre, toplamda 25 bin kilometre demir yolu vadedilmişti. 2023 yıl sonu gerçekleşen, Konya-Karaman ve Ankara-Sivas demir yolu hatlarının açılmasıyla birlikte hızlı trende 2.251 kilometre, toplamda 13.919 kilometre olmuştur. 2023 yılında hedefin gerisinde kalınmış, 2024-2025 yılında ise yeni artış hedefi konulmamıştır. 2026 yılında, yapımı devam eden demir yolu hatlarının açılacağı öngörülerek hızlı trende 2.867 kilometre, toplamda ise 14.620 kilometre hedef konulmuştur. Bu durum, ekonomik daralmanın yatırım hedefleri üzerindeki etkisini göstermektedir. Projesi tamamlanan birçok demir yolu hattının ekonomik sebeplerle yapımına geçilmediği, devam eden hatların ancak üç yıl sonra tamamlanarak hizmete açılacağı anlaşıyor.

2011'de 4.444 kilometre uzunluğunda olan ağ için yüksek hedef konulmuştu, 10 bin kilometre ancak bugün Türkiye'de bulunan yüksek hızlı tren demir yolu uzunluğu, Ankara-Sivas hattının da açılmasıyla 1.865 kilometre olmuştur yani gerçekleşme oranı yüzde 14,87'dir, vadedilenin çeyreği bile değil. 2011 yılında 3.159 kilometre elektrikli demir yolu hattı yapılırken 2023 yılı itibarıyla toplam demir yolu hat uzunluğunun yüzde 47,56'sı elektrikli işletilmektedir, yine gerçekleşme oranı yüzde 49'dur yani hedefin yarısı bile değil. Demir yolu yük taşımacılığında yüzde 15 pay, yolcu taşımacılığında yüzde 10'du 2023 hedefi. 2023 yılında 180 adet hızlı tren setine sahip olacağımız vadedildi fakat bugün geldiğimiz noktada bu hedeflerin yarısı bile gerçekleşmedi. Bu hedeflerin gerçekleşmemesinin sebeplerini milletçe gerçekten merak ediyoruz.

Gelin, şimdi bir de kara yollarına bakalım arkadaşlar. Bakın, burada, rakamlarla kara yollarında ne yaptık bugüne kadar, ne yapamadık, yazıyor. Kara yolları demişken, Sayın Bakanımı bu yaz aramıştım ben, Ulaştırma Bakanımızı. Memleketime gitmiştim. Bizim Muş'un Varto ilçesinin Gölyayla ve Alabalık köyleri başta olmak üzere birçok köyünde hâlâ telefon çekmiyor arkadaşlar. İnsanlar ya bir dağın başına çıkıyor ya başka bir çeken yere çıkıyor; hiç kimseye ama hiçbir şekilde ulaşılmıyor. Sayın Bakanımı aramıştım, sağ olsun, müdahale edeceğini söyledi ama hâlâ sonuç alamadık. Aynı şekilde, köy yolları, yine öyle; aynı şekilde, sular, yine öyle.

Otoyol konusunda 2011'de 2.222 kilometre olan otoyol uzunluğunun 2023'e kadar 7.500 kilometreye çıkarılması hedefleniyordu. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre bugünkü toplam otoyol uzunluğu 3.633 kilometredir, gerçekleştirme oranı yüzde 26,69'dur yani yüzde 73'ü ortada yok arkadaşlar. Bölünmüş yol konusunda 2023 hedefi 36.500 kilometreydi, 2011'de uzunluk 21.000 kilometre iken on iki yılda 8.000 kilometre daha yol yapılmış durumda, bugün toplam uzunluk 29.158 kilometredir, gerçekleştirme oranı yüzde 52 arkadaşlar.

Kara yollarına değinmişken bu konuya da değinmeden edemeyeceğim. Şimdi, arkadaşlar, ülkemizin dört bir yanında yaşamlarını sürdüren Alevi toplumu -bakın, özellikle söylüyorum, Alevi toplumu- tüm yurttaşlık görevlerini yerine getirirken maalesef ki hizmet alma noktasında ayrımcılığa maruz kalmaktadır. Her yurttaşımızın devletin imkânlarından ve hizmetinden eşit yararlandırılması ilkesi, ne yazık ki her geçen gün daha fazla uygulanmaz hâle gelmekte ve vatandaşlarımız arasında ayrımcılık yapılmaktadır. Bunun en somut örneği, Alevi köylerinin yol sorunudur. Nerede asfalt yol bitip yamalı veya patika yol başlıyorsa o yolun sonunun mutlaka bir Alevi köyüne veya bir mahallesine çıktığı görülmektedir. Alevi köylerinde, mahallelerinde yaşayan vatandaşlarımız, bu sorunları sıklıkla muhtarlar aracılığıyla yerel yönetimlere ve valiliklere bildirirler de yıllardır sorunlarına çözüm bulunamamaktadır. Bu sorunlar tek bir il veya bölgede değil, ülkemiz genelinde yaşanması da toplumun açıkça ayrıştırıldığını göz önüne sermektedir. Vatandaşlarımıza devlet tarafından verilen hizmet Hükümetin aldığı oy oranına göre değil, eşit yurttaşlık temeline bağlı olarak verilmelidir.

Kara yolu mega projelerine bakıyoruz, o da yap-işlet-devret modeliyle yapılmış ve faturası her gün millete kesiliyor.

Bir de limanlarımıza bakalım, arkadaşlar, hedef koydunuz, dediniz ki: "2019'a kadar en az 1 limanımızın dünyanın en büyük 10 limanı arasında yer alması için çalışacağız. Ülkenin her bölgesinde en az birer adet ana aktarma limanı tesis edilecek." Dünyanın en büyük limanı içerisinde limanımız yok. İlk 100'de ise Ambarlı Limanı 74'üncü sırada, Kocaeli Limanı 89'uncu sırada, Mersin Limanı 92'nci sırada, Tekirdağ Limanı ise 100'üncü sırada kendine yer buluyor. İlk 10 liman arasında yer alma hedefi de hayal oldu. "Bugün 15 bin olan yat bağlama kapasitemizi 2023'e kadar 3 kattan fazla artırarak 50 bine çıkaracağız, toplamda marina sayısı 100'e yükseltilecek." dediniz. 2023 yılının sonunda beklenti 30 bin yat bağlama kapasitesi, marina sayısı ise 39 adettir; her iki vaat de ortada yok

Değerli arkadaşlar, millet uzaya çıkıyor, uzay bilimleriyle ilgileniyor, biz hâlâ burada yapılması gerekip de yapılamayanları, vadedilip de gerçekleştirilmemiş sözleri konuşmaya mecbur kalıyoruz. Geri dönülemez durumda değiliz, değerli arkadaşlar, tüm bu sorunları hâlâ çözebilir ve çağı yakalayabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DOĞAN DEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

DOĞAN DEMİR (Devamla) – Milletimize hak ettiği kaliteli hizmet bir an evvel verilmeli ve sorunlar çözüme kavuşturulmalıdır.

Genel Kurulumuzu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Demir.

Dördüncü söz, Bursa Milletvekili Sayın Mehmet Atmaca'ya aittir.

Buyurun Sayın Atmaca. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır Sayın Atmaca.

SADET PARTİSİ GRUBU ADINA MEHMET ATMACA (Bursa) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Ben de sözlerime başlarken geçen hafta kaybettiğimiz Hasan Bitmez Başkanımızı rahmetle anıyorum. Tabii, birçok kişi için belki "Allah'ın gazabı" olarak tarif edilen o ölüm aslında bizim için en şerefli ölümlerden biri çünkü uğrunda yaşadığı hakikatleri dile getirirken öldü. O münasebetle ifade ediyorum ki o dile getirdiği hakikatlerin tamamı bizlerin de savunduğu ve her daim dile getirmeye devam edeceğimiz hakikatlerdir. Bu münasebetle Filistin konusuyla ilgili de birkaç kelimeyle başlamak istiyorum.

Filistin konusuyla ilgili bizim derdimiz şu: Biz görmekteyiz ki muhalefet milletvekilleri gibi AK PARTİ milletvekilleri de her gün Filistin'le ilgili serzenişte bulunuyor ve benzer ifadeler kullanıyor. Evet, bu zulümle biz hepimiz karşı karşıyayız ancak biz bunları konuşurken amacımız sizleri bir kısım yaptırımlara sevk etmek için biz bu konuşmaları yapıyoruz yoksa hamaset ya da efendim, millete mesaj vermek için değil ama siz ne için yapıyorsunuz, bunu anlamak mümkün değil çünkü kime yani bu mesajlar? Eğer İsrail'e bir mesaj vermeye çalışıyorsanız, onun sözden anlamayacağını, efendim, biliyor olmanız lazım.

Yine, Hasan Başkanımızın burada uzun uzun anlatmaya çalıştığı bir gerçek var; İsrail'in bu denli zulüm yapmaya cesaretlendiren en önemli şey geçmişte bizim göz yumduğumuz ya da destek verdiğimiz hareketlerdir. Efendim, bunların en başında Irak'ın işgali, Libya'nın işgali, Suriye'nin ve etraf ülkelerin işgal edilmesi. Artık İsrail'in bu zulümleri yapmasına engel koyacak, istikrarlı ve düzenli orduya sahip ülke maalesef kalmadı. Zaten bunlar İsrail'in daha önce ifade edilen, defalarca ifade edilen amaç ve hedefleridir. Bunu bilmiyor olmanız da aslında olaya nasıl yaklaştığınızı ifade ediyor. Ben bu münasebetle tekrar artık Filistin ve Gazze meselesini istismar etmeyi lütfen bırakın ve lütfen icraat yapın, en azından diplomatik ilişkilerimizi kesin ve maddi destek vermekten, lojistik destek vermekten artık lütfen vazgeçin diyorum.

Tabii, bugünkü konumuz Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı konusu. Ulaştırma politikalarından ben bahsetmek istiyorum. Az evvelki değerli konuşmacımız zaten verilen birçok hedefe ulaşılmadığını geniş geniş anlattı ama ulaştırma politikalarıyla ilgili çok ciddi sorunlarımız var çünkü ulaştırmayı planlamadan önce bir kere ülkenin sanayileşme ve nüfus planlamasını yapmanız gerekiyor ve bu nüfus ihtiyaçlarının ve sanayi ihtiyaçlarının teminini sağlama adına bir ulaşım projesi hazırlamanız gerekir. Maalesef bugün en çok ihtiyaç duyulan alanlardaki ulaşım imkânları ile daha az ihtiyaç duyulan yerlerdeki ulaşım imkânlarının ters orantılı olduğunu görmekteyiz. Bunun en önemli örneği; Bursa ülkemizin en büyük sanayi kentlerinden biridir ve hâlâ demir yolu ağına sahip değil. Bugün herkesin bildiği ve kabul ettiği bir gerçek var, sanayi ürünleri olarak -Türkiye artık çok teknolojik üretim yapar hâle henüz gelmedi- kaba ve ağır ürünler üreten bir ülkemiz ama maalesef en pahalı ulaşım metodu olan kara yolu ulaşımını kullanmaya devam ediyoruz ve görüyoruz ki yük taşımacılığında tren yolu payı yüzde 10'ların altında. O yüzden, zaten bu Hükümetin ulaştırma politikalarının temel mantığı insanların rahat gezmesini ve seyahatini artırmak, göçü kolaylaştırmak; yoksa üretimi yapıp, üretimin altyapısını hazırlayıp üretime lojistik destek sağlamak değil. Bu münasebetle bu anlayışların değişmesi şarttır.

Deniz yolu ulaşımı konusunda da yine, verilen bir kısım hedeflere ulaşılamadığı az evvel, anlatılmıştı, buna tekrar girmeye gerek yok ancak yine kaba yük taşımacılığında en ekonomik ulaşım metodunun deniz yolu olduğu ve demir yolu olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Bu yüzden bunlara ağırlık verilmesi gerekirken maalesef otoban ve kara yollarına plansız bir şekilde ağırlık verilmiş oldu.

Tabii, kara yolu ulaşımında da maalesef sorunlarımız var; az evvel ifade ettiğim üzere, bazı bölgelerde hâlâ trafiği taşımada bu altyapımızı zorluklar çekiyor ama bazı yerlerde yıllık araç geçişi bakımından çok düşük olmasına rağmen çok büyük yatırımlar yapıldığını gördük. Örneğin, Ovit Tüneli diye bir tünel var, ülkemizin en büyük 2'nci tüneli statüsündedir. Yıllık kaç araç

geçeceğini çok merak ediyorum. Oradaki ulaşımı helikopterle sağlayacak olsak biz bu kadar maliyet harcamış olmazdık ki o tünel aslında bir ulaşım tüneli değil, bir kar tüneli niteliğindedir ama maalesef, çok pahalı metotlarla yapılmış bir tünel.

Tabii, Karayollarıyla ilgili bazı problemlerimiz var; özellikle, yapılan birçok ihalenin usulüne aykırı olduğunu biliyoruz. Özellikle, Karayollarının yapmış olduğu büyük ihalelerin 21/b veya 21/c maddeleriyle ihale edildiğini ve bir şeffaflık olmadığını bilmekteyiz. Maalesef, işlerin kendi adamlarına ve yandaşlarına verilmesi adına uygulanan politikalar, küçük ve orta ölçekli kara yolları müteahhitlerini bitirme noktasına getirmiştir. Bu münasebetle, biz, 21/c ve 21/b maddeleriyle son iki yılda yapılan ihale miktarını öğrenmek istedik ama maalesef bu bilgiye ulaşamadık. Ben, Bakandan bu konuda bilgi istiyorum.

Tabii, çok uzun zamandır da tamamlanmayan bazı projeler var veya daha evvel projelendirilmiş ve yapılacağı vad edildiği hâlde başlanmamış bir sürü proje var. Bunların başındaki Bursa Hızlı Tren Projesi'dir; 2012 yılında başlanmış, 2016 yılında tamamlanacağı söz verildiği hâlde 2024 yılının üçüncü çeyreğinde bitirileceği hâlâ vadediliyor ancak olacağı konusunda henüz emin değiliz.

Yine, Bursa'mızın, işte, ilçe bağlantılı yolları var devam eden. Örneğin, Orhaneli-Bursa yolu benim bildiğim on yıldır bitmeyen bir yol, hâlâ devam ediyor. Yine, Of ve Uzungöl arası bağlantı yolu, efendim, yıllardır devam eden ve hâlâ bir türlü bitirilemeyen bir yol. Dolayısıyla, daha çok yap-işlet-devret projelerinin çok hızlı bitirildiği, efendim, kamunun kendi imkânlarıyla yapmış olduğu projelerin son derece yavaş ilerlediğini görmekteyiz.

Yine, Karayolları müteahhitleriyle ilgili çok ciddi sıkıntılar var. Özellikle bu yıl, hak edişini yaptığı hâlde ödemesini alamayan binlerce müteahhit var. Yine, bunlara fatura kestirildiği hâlde vade farkı ödenmeyerek mağdur edilmekte ve bu insanların iflasa kadar gitmesi sağlanmaktadır.

Yine, Karayollarında çalışan özellikle teknik personelin ve işçilerin ücret skalalarıyla ilgili ciddi sıkıntılarının olduğunu da biliyoruz; bunların derhâl giderilmesi şarttır.

Kara yolu ihaleleriyle ilgili şunu düşünmekten kendimizi alıkoyamıyoruz: Bazı projelerin yolsuzluklara altyapı hazırlansın diye ortaya çıkarıldığını düşünüyoruz. Bu münasebetle, ulaşım ve altyapıyla ilgili, mutlaka önce bir sanayi ve nüfus planlaması yapıldıktan sonra, ihtiyaçları karşılamak amacıyla yapılmalıdır diyorum.

Tabii, konuşmamın son bölümünü de depreme ayırmak istiyorum çünkü dün akşam yine deprem kendini hatırlatmış oldu; artık bağıra bağıra Marmara depremi geliyor. Maalesef deprem gerekçe edilerek çıkarılan "kentsel dönüşüm yasası" diye ifade edilen Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun bu amaca hizmet etmeyecek çünkü etmedi. Bakın, on iki yıldan beri uygulanmakta olan bu kanunun, bu on iki yıl içerisinde depremin yaşandığı şehirlerde bir fayda getirmediğini gördük. Lütfen, artık yetkililerin teknik ve akıllı yaklaşımlarla depreme ön hazırlık yapmaları şarttır. Bakın, İstanbul'da veya nüfusu yoğun olan şehirlerde benzer bir depremin meydana gelmesi büyük bir felakettir. Deprem olduktan sonra alınacak önlemlerin ve yapılacak masrafların çok daha azıyla bugün bazı önlemler hâlâ alınabilir.

Bizim bazı gerçeklerimiz var. Yapı stoklarımız içerisinde maalesef kontrolsüz ve mühendislik hizmeti almamış bir sürü bina var, öncelikle bunların tespit edilerek dönüştürülmesi esastır. Yoksa, rantı yüksek yerlerde yapılan dönüşümün depremde oluşabilecek hasarları karşı bize sağlayabileceği hiçbir fayda yoktur. Hele ki bu son yapılan kanun değişikliğiyle insanlar tamamen rantta yönlendirilmiş, "rezerv alan" tanımıyla istenilen yerdeki yapılar yıkılıp yerine yeniden yapı yapma imkânı açılmıştır. Ancak yapı yapılırken riskli yapıları değil, rantı yüksek olan yapıların dönüştürülmesi yine öncelenmiştir. Ben bu konunun da maalesef, diğer birçok konu gibi istisnar edildiğini düşünüyorum. Çünkü 2012 yılında bu kanun çıkarılırken Sayın Cumhurbaşkanımızın "Ben depremlerde insanların enkaz altında kalmasını istemiyorum." deyişini çok iyi hatırlıyorum ancak aynı Cumhurbaşkanı imar barışı kanununu çıkarırken yapı güvenliğini hiç gündem dahi etmemiştir ve maalesef, yapı kayıt belgesi verdiğiniz birçok binanın altında insanlar can vermiştir ve can vermeye de devam edecektir. Bundan sonra depremlerde meydana gelecek her türlü felaket ve can kaybının müsebbibi sizler olacaksınız çünkü her yıl deprem kendini hatırlatmasına rağmen, alınan önlemler maalesef çok yetersiz.

Yine, rezerv alan konusunda ciddi bir problem var; bu konu bizi çok çok üzüyor. Meskûn ve özel mülkiyetlerin dahi rezerv alana ayrılacak olması, yine muhtemelen amaçlanan bir kısım yolsuzluk ve yanlış işlerin bir ön hazırlığı gibi görünüyor. Bundan derhâl vazgeçilmesini ve depremin daha ağır bedellerinin ödenmeden gerekli önlemlerin alınmasını talep ediyorum.

Çok teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Atmaca.

Saadet Partisi Grubu adına son söz, Konya Milletvekili Sayın Hasan Ekici'ye aittir.

Sayın Ekici, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, geçen hafta Rahmetirahman'a kavuşan Hasan Bitmez Vekilimize yüce Rabb'imden rahmet diliyorum, mekânı cennet olsun. Ailesine, yakınlarına, Saadet Partisine, millî görüş camiasına sabır ve başsağlığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün görüşmekte olduğumuz Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi kapsamında Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, gıda güvenliği ve tarım politikaları artık tüm dünyada ulusal güvenlik meselesi olmuştur, gıda uluslararası ilişkilerde stratejik bir unsur hâline gelmiştir. Diğer yandan, artan küresel ısınmaya bağlı olarak dünyayı ve tarımı tehdit eden kuraklık riski ülkemizi ve özellikle Konya Ovası'nı ciddi olarak tehdit etmektedir. Konya Ovası, Türkiye'nin en az yağış alan bölgelerinden biridir. Konya Ovası, kuraklığa bağlı olarak maalesef hızla çölleşmektedir. Yer altı suları yerin derinliklerine doğru çekilmektedir. Beyşehir Gölü, Tuz, Gölü, Seydişehir Suğla Gölü, Meke Gölü ve irili ufaklı birçok gölümüz ya tamamen kurumuş ya da hızla kurumaktadır.

Karapınar'da artan obruklar yakın gelecekte maalesef Konya şehir merkezinde de görülmeye başlanacaktır. Irili ufaklı yüzlerce obruk oluşmuştur; ovada su olmadığı için kırsaldan şehre göç de artmaktadır. Konya Ovası'nın susuzluğuna çare olmak amacıyla başlanan Konya Ovası Projesi, kısa adıyla KOP, Konya'mızın ve Türkiye'nin yüz yıllık rüyasıdır. Konya Ovası'nın sulanması çabaları ilk olarak Osmanlı Sultanı II. Abdülhamit döneminde başlamıştır. KOP, sadece bir Konya projesi değil, bir Türkiye projesi, bir dünya projesidir. KOP'la sadece Konya değil, 6 tane il sulu tarıma geçecektir. Ülkemizin gıda güvenliği ve gıdada kendi kendine yeterliliği KOP'la sağlanacaktır.

Ne yazık ki, Konya Ovası Projesi, Gelecek Partisi Genel Başkanımız Sayın Ahmet Davutoğlu'nun Başbakanlıktan ayrılmasından sonra tam bir yılın hikâyesine dönmüştür. Konya Ovası Projesi'nin ilk aşaması olan çiftçilerimizin büyük umutlarla beklediği Göksu Nehri'nin suyu hâlâ ovaya akıtılamamıştır. Göksu Nehri havzasında yapılan Afşar, Eğiste ve Bozkır Barajlarındaki suyun, Apa Barajı'ndan Hotamış Depolama Alanı'na taşınması için 2013 yılında Apa-Hotamış Kanalı Projesi'ne başlanmıştır. Konya Ovası'nın makûs talihini değiştirecek bir projeydi. Projenin hayata geçirilmesiyle Çumra ve Karapınar bölgesinde tarımsal üretim ve çeşitlilik artacaktı. 125 kilometrelik Apa-Hotamış Kanalı geçtiğimiz on yıl içerisinde tam bir yılın hikâyesine döndü, daha

doğrusu koca bir yalan hikâyesine döndü. 2017 yılında bitirilmesi gereken proje yıl 2023 oldu, hâlâ bitirilemedi. Düşünebiliyor musunuz, on yıldır bitirilemeyen bir kanal. Aslında, 2017 yılında kanalın bitirildiği duyuruldu, iktidar yetkililerinin de katıldığı bir törenle kanala su verildi ancak kanalın birçok yerinde büyük çökmeler oluştu ve kanala su verilmesi kesildi. Bir iki yıl içerisinde çöken yerler onarıldı, 2019 yılında kanala yeniden su verildi ama kanalda yine çökmeler meydana geldi ve su yine kesildi. Her yıl kanala su veriliyor; ne zaman su verilse kanal çöküyor, hem de bırakılan su çok düşük debi olmasına rağmen. Kamuoyunda gündeme gelen iddialara göre kanal yapan firma betonu çok ince atıyor ve çökmeler bu yüzden yaşanıyor. İktidarın milletvekilleri her yıl "Su gelecek." diye çiftçilerimizi avutuyorlar, kanala her yıl göstermelik bir su veriliyor ama sonuç yok, su yok. Özellikle Çumra ve Karapınar çiftçisi Hotamış depolamasına bırakılacak suyu dört gözle bekliyor fakat suyun gelmesi geciktikçe çiftçinin de umutları tükeniyor; yer altı suları sürekli çekiliyor, enerji masrafları almış başını gidiyor. 2023 yılına geldik ama hâlâ su yok. Şimdi, gazete haberlerinden öğrendiğimize göre kanaldaki çökmelere çözüm bulunamamış. Kanalın suyu taşıyamaması nedeniyle suyun artık açık kanalla değil de kapalı boru sistemiyle taşınmasına karar verilmiş yani milyarlarca TL'ye yapılan Apa-Hotamış Kanalı çöpe atılmış, yine milyarlarca TL'ye mal olacak yeni bir kapalı boru sisteminin inşaatına başlandı. Milletimizin alın terinden toplanan vergiler basiretsiz, liyakatsiz, hesap vermeyen iktidarın ve onun bürokratları eliyle çarçur ediliyor, israf ediliyor. Milletimiz Apa-Hotamış Kanalı Projesi'ni başarısızlığa uğratan, yandaş müteahhitlerden hesap sormayan ve liyakatsiz bürokratları görevden almayan bu iktidardan kamu zararının, israfın ve savurganlığın hesabını mutlaka soracaktır.

Yine, KOP Projesi'nin bir diğer ayağı olan ve yapımına 2012 yılında başlanan Afşar-Hadimi Tüneli de yıllardır tamamlanamadı. Afşar Barajı'nda 2019 yılında gövde inşaatı tamamlandıktan yaklaşık iki yıl sonra su tutulmaya başlandı. Suyun geç tutulması nedeniyle Afşar Barajı'nın betonlarında çözülme ve çürümeler olduğunu 2021 yılında yerinde inceleyerek şahit olmuştuk. Gelecek Partisi Konya İl Başkanlığı olarak Afşar Barajı'nın durumunu kamuoyuna taşımamızın ardından 2021 yılında barajda göstermelik olarak su tutulmaya başlanmıştı ancak Konya Ovası susuzluktan kururken, çiftçilerimiz zor günler yaşarken yine plansızlık, ihmaller ve liyakatsizlik nedeniyle Afşar Barajı'nın suyu bir türlü Konya Ovası'na akıtılamadı çünkü Afşar Barajı'nda toplanan suyu Eğiste Barajı'na taşıyacak 18 kilometrelik Hadimi Tüneli de yıllardır bitirilemedi. Tünelin bitmemesi Afşar Barajı'nın kaderine terk edilmesine sebep oldu. Konya Ovası için önem taşıyan bir su tünelinin iktidar tarafından on bir yıldır hizmete açılmaması Hadim ve Taşkentliler kadar ovada su bekleyen çiftçilerimizi de derinden yaralamaktadır. Konya Ovası ve Konya'nın geleceği iktidar tarafından kaderine terk edilmiştir. Sayın Genel Başkanımız Ahmet Davutoğlu Başbakanlık görevine devam etmiş olsaydı Konya Ovası Projesi Konya'mıza ve Türkiye'mize şimdiye kadar çoktan kazandırılmış olacaktı. Konya Ovası Projesi tamamlanmış olsaydı Konya Ovası'ndaki tarımsal verimlilik ve çeşitlilik artacaktı, çiftçilerimiz daha fazla üretim yapacaktı, katma değeri yüksek ürünler üretilirdi; böylece gıdada ithalata bağımlılık azalacaktı, çiftçilerimiz suya ulaşmak için 300-400 metre derinliğinde kuyu açmak zorunda kalmayacaklardı, elektrik başta olmak üzere enerji maliyetleri düşecekti.

Konya Ovası Projesi'ni ihmal eden iktidarın önceliğinde şimdi Kanal İstanbul Projesi var. Bir grup imar rantçısının menfaati için Kanal İstanbul'u yapıyorlar. Oysa Kanal İstanbul Projesi'nin üçte 1'i maliyetine Konya Ovası Projesi'ni tamamlamak mümkün. Buradan iktidara çağrıda bulunuyorum: Gelin, sınırlı bütçe kaynaklarımızı Kanal İstanbul gibi rant projelerine değil, geleceğin stratejik alanları olan gıdaya, tarıma, çiftçimize ve en önemlisi suya ayıralım yani 85 milyonun ortak geleceğine ayıralım. Gelin, Kanal İstanbul Projesi'ne derhâl son verelim, Kanal İstanbul Projesi'ne ayrılan bütçeyi Konya Ovası Projesi'ne ve ülkemizin diğer sulama projelerine kullanalım. Bütçemizi çevre havzalarındaki Fırat'ın, Kızılırmak'ın ve diğer nehirlerin suyunu İç Anadolu havzasına taşımak için kullanalım çünkü geldiğimiz nokta itibarıyla Konya Ovası'nın kurtulması için bu bir zorunluluktur. Gelin, artan kuraklıkla birlikte tarımda kendi kendimize yeterliğimizi artırmak ve gıda güvenliğini sağlamak için Konya Ovası Projesi'ni bir an önce tamamlayalım, milletimizin kaynaklarını yine milletimiz için kullanalım, çiftçilerimiz için kullanalım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ekici.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, Saadet Partisi Grubu adına konuşan sayın milletvekillerinin değerlendirmelerini hep beraber biraz evvel dinledik. Orada haksız birtakım değerlendirmeler oldu, çarpıtılan meseleler oldu, burada bulunmayan Sayın Millî Eğitim Bakanımızın sözleri çarpıtılarak, anlam boyutu farklılaştırılarak sözler söylendi; onlar için cevap hakkı istedim, teşekkür ederim.

Şimdi şunu söyleyeyim: Sayın Millî Eğitim Bakanımız...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Buna Sayın Bakanın kendisi cevap verir.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu, siz istediniz de ben henüz vermedim, sizin talebinizi dinledim. Bu muhalefet partileri eleştirilerini ve belirlemelerini yapacaklardır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sataşmalarda bulundukları için...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sataşma, Bakanın kendisine.

BAŞKAN – Ama çok bir sataşma görmedim ben bu konuşmada.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle, Sayın Başkanım, şöyle...

BAŞKAN – Ya, özür dilerim Sayın Akbaşıoğlu, dünyanın en kâmil konuşmalarından biri oldu, bunları da sataşma sınıfına alırsak biz bunun altından kalkamayız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle, Sayın Başkan...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Ya, Sayın Başkanım, burada yürütme yok; bütün partilere, muhalefet partilerine yürütmenin kendisi cevap verir yani.

BAŞKAN – Bir saniye, bir saniye sayın arkadaşlar...

Sayın Akbaşıoğlu, sataşıldığında ne yapacağız yani onun bir yolu yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, Sayın Başkanım, bakın "Siz, Sam amcanın iktidarısınız." sataşma değil mi?

BAŞKAN – Bir siyasi eleştiridir bu.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, konuşmacılarınız cevap verir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Eleştiri değil, bir sataşma; bu, millete hakaret, hepimize hakaret. Sonuç itibarıyla, bakın, grubumuza ithafen burada "Siz tarikatlarla, cemaatlerle protokol imzalıyorsunuz." dendi, bu çarpıtıldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ama dedi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Akbaşıoğlu, Bakan söyledi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Söz çarpıtıldı bakın burada, hep beraber... Tutanaklar burada, bunlara cevap vereceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç ile İstanbul Milletvekili Doğan Demir'in 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde Saadet Partisi Grubu adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, tekrar kaldığım yerden devam ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, şunu ifade edeyim: Bakın, biz anında cevap verebilirdik ama uzlaşma gereğince sonunda bir söz talep ettik ve onlara dair de sözlerimizi söyleyeceğiz. Biz, öyle Sam amcanın falan değil, Sami amcanın, Selim ağabeyin, Saliha teyzenin yani Türk'üyle, Kürt'üyle, milletin iktidarıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunu herkes bilsin, kimse millete ve hakikate hakaret etmesin.

Şunu ifade edeyim: Millî Eğitim Bakanımızın söyledikleri ortada, ben de buradaydım dün, dedi ki: “Sizin ‘cemaat’ dediğiniz ama bizim STK olarak bildiğimiz ve hakikaten 500’ün üzerinde STK’yle beraber imzalarımız, iş birliklerimiz var...”

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Doğru, Ensar Vakfı da onlardandı.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Ensar Vakfı nasıl bir STK oldu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “...Nedir onlar? Kızılay, Yeşilay, İlim Yayma Cemiyeti, Anadolu Gençlik Derneği gibi dernekler...”

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Ensar’ı da sayın, Ensar’ı da.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “...TEMA gibi vakıflarla mesleki ve teknik okullarda, organize sanayi bölgelerinde yavrularımızın mesleklerini daha iyi öğrenmelerine dönük çeşitli STK’lerle iş birlikleri var. Dağa kaçırılan, camı, penceresi kırılan, onları teşvik edenlerle değil, biz gençlerimize hizmet eden STK’lerle protokollere devam edeceğiz.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – İŞİD’e eleman yetiştirenlerle beraber. Onlarla yok, İŞİD’le iş birliği yapanlarla var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Allah aşkına, bunun neresi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bitirelim lütfen Sayın Akbaşıoğlu.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Allah aşkına, bunun neresi eleştirecek bir şeydir?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – 6 yaşında evlendirilen kız çocuklarından bahsedin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla, olay çarpıtılmamalı. Her olay böyle maalesef çarpıtılıyor. Hakikate herkes saygılı olmalı; hakikate, hakka bühthan edilmemeli. Dedi ki bir konuşmacı: “Millet uzaya gidiyor, biz nelerle uğraşıyoruz.” Siz nelerle uğraşıyorsunuz o sizin meseleniz ama biz hakikaten uzaya gidiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 9 Ocak 2024’te bayrağımızla, ay yıldızlı al bayrağımızla uzayda temsil edileceğiz ve on dört gün boyunca, Allah’ın izniyle, uzay istasyonunda Türk bilim adamlarının çalışmalarını orada değerli astronomumuz ortaya koyacak, bilimsel çalışmalarla her türlü bilimsel çalışmalara nezaret edecek.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Millet su bulamıyor, yemek bulamıyor ya; hâlâ “uzay” diyorsunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla bu konuda herkesi hakikate saygılı olmaya davet ediyorum. Daha söylenecek sözler var ama bu konuyla ilgili bunlar nasıl diğer konuların da çarpıtıldığına örnektir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hakikat açlık, yoksulluktur!

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Uzaya gittiğinizi bir cemaatlerinize de söyleyin, bakalım size ne fetva verecekler?

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Hakikat açlık, yoksulluk, sefalet ve ayrımcılıktır; hakikat budur!

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar, bir saniye...

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kaya, buyurun, bir talebinizi alayım önce.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkanım, hatibimizle ilgili “çarpıtma” ve “yalan” gibi beyanlarda bulundu.

BAŞKAN – Yol oldu, buyurun.

15.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya’nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Korkarım, sürekli yol olmamış olur inşallah bu ama biz Grup Başkan Vekilleri olarak elbette kendi partilerimizin hukukunu savunacağız. Arkadaşlarımız herhâlde kendi getirdikleri Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini anlamamışlar. Burada “iktidar” veya “muhalafet partileri” diye bir ayrım yok. Arkadaşlarımızın partisi bu seçimde yüzde 35 oy aldı, yüzde 35’le iktidar olunmaz, 50+1’dir; her ne kadar kendileri o orandan rahatsız olsalar bile. Burada yürütme gelir, kendi cevabını verir; zaten yürütme de burada. Sayın Bakan kendisi cevabını verir, kapanış konuşmasında da bütçe konuşmalarında varsa cevap veremedikleri konular onun cevabını verir. Sayın Akbaşıoğlu AK PARTİ’ye bir sataşma olursa elbette cevap verme hakkına sahiptir ama ne Millî Eğitim Bakanımızın komiseridir ne de diğer bakanlarımızın komiseridir. Hükûmete yönelik eleştirilere Hükûmet cevap verir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Dolayısıyla Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde bu Mecliste iktidar-muhalafet ayrımı diye bir şey yoktur; bütün milletvekilleri yasama faaliyetlerinde bulunur, yürütme ayrı bir sandıktan çıkar ve ayrı bir yerdedir, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’ndedir. O açıdan, Adalet ve Kalkınma Partisindeki arkadaşlar kendilerini Hükûmetin savunucusu gibi görmek zorunda kalmazlar. Elbette, iktidarın politikalarını övebilirler, kendilerine söz geldiğinde de eleştirebilirler ama kendilerini hükûmet komiseri olarak görmekten vazgeçsinler. Çarpıtma iddiası ise inkâr edemedikleri hakikatleri “Efendim, bu bağlamından koparılmış.” ya da “Çarpıtılmış.” gibi sözlerle ifade etmeye çalışıyorlar. Biz, hakikati ortaya koyarız, onlar da bu belgeler ve iddialar yalansa ortaya koymuş olurlar. Biz, kimlerin Beyaz Saray’da hangi dönemlerde ağırlandığını, hangi büyükelçilerle, Soros’la hangi masalarda oturulduğunu çok iyi bilen bir siyasi gelenekten geliyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başarır.

16.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Sayın Akbaşıoğlu genel bir değerlendirme yapıyor. Eğer ki böyle yapılacaksa her tur konuşmadan sonra Grup Başkan Vekilleri ikişer dakika konuşsun. Bırakın bugün Saadet Partisinin konuştuklarına, çünkü Bakanın söylediklerine cevap veriliyor. Yani burada bir sataşma falan yok ama eğer ki her konuşan gruptan sonra bir değerlendirme yapılacaksa hep beraber yapalım bunu. Ben bunu doğru bulmuyorum. Yani her şeyde bakan adına da bakan yardımcısı adına da AKP Grup Başkan Vekili cevap vermek zorunda değil ama şunu söyleyeyim: Biz buradaydık, Sayın Bakan şunu söyledi: “Biz sizin ‘cemaat’ dediklerinize ‘STK’ diyoruz.” Hayır, onun “STK” dediklerine biz “cemaat” diyoruz ve zaten bu adam İsmailağa cemaatinin tüm üyelerini, Başkanını falan makamında misafir etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Son cümlem.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sonra “Ensar Vakfı” sonra “Kızılay, Yeşilay” diyor, eyvallah. Ensar Vakfı ile Kızılayın, Yeşilayın ne alakası var? Yani ben o Bakanın sözlerinden utandım, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olarak utandım. Bari bugün bu konuyu konuşmayalım. Çıksın, özür dilesin.

Bence gerçekten 69'a göre sataşma varsa herkes cevap versin ama genel bir değerlendirme yapacaksa ikişer dakika tüm gruplar konuşsun.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

17.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Ağrı Milletvekili Ruken Kilerci'nin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Gerçekten yoğun bir bütçe süreci geçiriyoruz. Tabii, AK PARTİ Grubunun Grup Başkan Vekili sayısı 5 olduğu için Grup Başkan Vekillerine sanırım beş günde bir sıra geliyor ama biz burada gūnaşırı nöbet tutuyoruz. Dolayısıyla, burada gerekli gereksiz şekilde özellikle Grup Başkan Vekili pozisyonundaki arkadaşların bu süreci uzatmasının hiçbir anlamı yok Sayın Başkanım; öncelikle onu söyleyeyim.

Bülent Bey ve Ali Mahir Bey de konuyu söylediler yani burada bakanın hakkını savunma gibi bir şey yok. Yani siz 1'inci olan bir partinin Grup Başkan Vekilisiniz, Hükûmete yönelik bu eleştirilerin AK PARTİ tarafından karşılanması gerekmiyor; işin başka bir boyutu.

Şimdi “Çarpıtma.” filan diyorlar da ben onun için esasında söz aldım. AK PARTİ Grubundan bir arkadaşımız konuştu, o arada beni arkadaşlar uyardı, dediler ki: “Ya, Atatürk Barajı'nın kendi dönemlerinde yapıldığını söyledi AK PARTİ'li.” Ya, öyle bir şey olamaz dedim, tutanak istedik. İş biraz geciktiği için şimdi ancak söyleyebiliyorum. Sayın Başkan, Ruken Kilerci diyor ki: “Özellikle, Hükûmetimiz döneminde DSİ tarafından geliştirilen ve başarıyla tamamlanan bazı dev projeleri buradan aziz milletimizle paylaşmak istiyorum.” Ve 1'inci sıraya Atatürk Barajı'nı koyuyor; çarpıtma bu işte ya, pes ya!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Vay, vay, vay! Esas çarpıtma bu!

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Pes doğrusu ya! Bir AK PARTİ klasiği. Yani biraz çekinmeseler, utanmasalar zaten “Tekerleği biz bulduk.” “Ateşi biz icat ettik.” filan diyecekler.

Değerli arkadaşlar, Atatürk Barajı 1992 yılında işletmeye açılmış bir projedir; 83 yılında başlamıştır, 92'de açılmıştır. Şimdi, bakın, “Ya, bir hatadır.” falan... Öyle değil, bu bir hata olamaz; bu tamamen seçmeni yanıltmaya yönelik oradan konuşulmuş bir sözdür. Böyle bu kadar büyük, fahiş bir hatayı bütçe konuşmalarında hiç kimse kabul edemez. Ya, bunlar yapılmasın, bunlar nasıl bir şey. Yani, hani, biz biliyoruz, yorumlarda her şeyi kendilerine yontuyorlar, böyle biraz gri alanlardaki şeylere hep “AK PARTİ yaptı, etti.” filan deniliyor da ya, 92 yılında işletmeye açılmış bir projeye nasıl “AK PARTİ döneminde yapılmış.” denilebilir? Yani AK PARTİ daha o zaman ana rahmine düşmemişti, böyle bir şey olabilir mi! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Akbaşıoğlu bir şeye cevap verecekse esas şuna cevap versin bence: Şimdi Sayın Saruhan Oluç çok güzel bir şey söyledi yani güzel olup olmadığı değil de yanlış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım, bitirelim lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Önemli bir şey söyledi, dedi ki: “Su içeceğiniz kaba tükürmeyin, bunu da bir yere yazın.” Biz hakikaten İYİ Parti Grubu olarak bunun ne anlama geldiğini çok merak ediyoruz. Yani bu yeni bir pazarlık mı bir dostluk mu bir süreç mi başlatılıyor? Yani burada herhangi bir tarafı kınamak için söylemiyorum. Saruhan Bey'in bu sözüne aslında bir cevap verilecekse... Çünkü burada bir sataşma da var yani “Su içeceğiniz kaba tükürmeyin.” diyor; Sayın Akbaşıoğlu'ndan buna ilişkin bir cevap, bir değerlendirme bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Akbaşıoğlu, iki dakika son bir söz veriyorum.

Buyurun.

18.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Apaçık sataşmadan dolayı zaten söz aldım. Sataşmadan dolayı söz aldım ve sözlerimi burada ifade ettim. Neyin sataşma olup olmadığını zaten siz takdir ediyorsunuz İç Tüzük'e göre.

Sayın Bakanımızla ilgili de “Utanılacak bir şey söyledi.” dedi ve kendileri açtılar konuyu yoksa dün dün de kalmıştı. Biz Mevlânâ'nın takipçileriyiz, “Dün dün de kaldı cancağızım, bugün yeni şeyler söylemek lazım.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Siyasette dün dündür, bugün bugündür yok; dünle, bugünle tarihiniz yargılanacak, öyle dünü gizlemeye çalışmayın Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İflas etmiş tüccarlar eski defterleri açarlar yani biz geriye bıraktık zaten ama siz açılıyorsunuz, o zaman da cevap verme zarureti oluyor. Zaruret nedir? “Siz utanılacak şey söylediniz.” dediniz ama sözünü

de çarpıttınız, ben de doğrusunu tashi ederek koydum ortaya. Bak, burada bütün hepsi delilleriyle beraber, bütün tutanaklar da burada. Hakikat çarpıtılınca ve yalan söylenince buna hepimizin duyarlı olması gerekir; yürütme, yasama. Bu yürütme de bu yasamanın denetimi altında ve AK PARTİ olarak biz AK PARTİ Grubuyuz, Hükümetimiz de AK PARTİ'nin Hükümeti. Sonuç itibarıyla, yanlış, yalan, hakikat dışı her türlü eleştiriye Grup Başkan Vekili olarak hepimiz adına cevap verme sorumluluğum ve yetkim söz konusu. Ben de görevimi bu manada yerine getiriyorum.

Şunu ifade edeyim: Biz her türlü soruya cevabı verdik. Bu konuda hiçbir tehdide, şantaja, ne içerde birtakım ulusal vesayet odaklarına ne de uluslararası vesayet odaklarına boyun eğmedik, hepsine gereken cevabı her daim verdik, vermeye devam edeceğiz. O konuda kimsenin tehdidi, şantajı bizi ilgilendirmez; biz hakikat noktainazarından meselelerimizi değerlendirmek ve bütün halkımızın esenliği noktasında hizmet ve eser siyasetine devam için buradayız.

276 tane barajı biz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir dakika, son... Bitireceğim.

BAŞKAN – İki dakika sataşmadan verdim. Tamamlayın lütfen.

DOĞAN DEMİR (İstanbul) – Sayın Akbaşıoğlu, yalan olan ne? Sayın Bakanın söylemedi mi burada? Yalanı ben mi söylüyorum?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle, şunu söylüyorum: 276 barajımız varmış biz iktidara geldiğimizde, 1.018'e çıkarmış vaziyetteyiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Bir Atatürk Barajı yaptın mı?

YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Atatürk Barajı'ndan bahsediliyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Daha devam eden barajlarımız var. Daha geçenlerde kurdelesini kestiğimiz muazzam barajlar söz konusuydu. Hem elektrik üreten hem sulama ve içme suyu olarak kullanılan hem de hayvancılık ve tarımla ilgili büyük faydalar sağlayacak büyük atılımlara biz imza atmışız. Bir tek rakam söyleyeyim: Seksen yılda 6 bin kilometre bölünmüş yolu biz 30 bin kilometreye çıkarmışız yirmi yılda; seksen yılda yapılanın 5 mislini yapmışız ve yapmaya, eser ve hizmet üretmeye, milletimize hizmet etmeye milletimizin iradesiyle devam edeceğiz diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.35

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 14.53

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, İYİ Parti sayın milletvekillerinin konuşmalarıyla devam edeceğiz.

İlk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Ersin Beyaz'a ait.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır Sayın Beyaz.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERSİN BEYAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye, ulaşım türü ne olursa olsun, kara yolu, demir yolu ve hava yolu kanalları açısından hem jeopolitik hem de jeostratejik bir konumdadır. Altyapıya ve ulaşım yapılabacak yatırımların öncelikle kalite, ardından kamu yararı ve maliyet kriterleri gözetilerek vatandaşlarımız için kullanım kolaylığı sağlaması önemlidir ancak ne yazık ki yol, köprü, tünel gibi konularda yatırımlarıyla övünen AK PARTİ'nin başarılı olmadığını hatta çok kötü bir yönetim sergilediğini buradan örneklerle kamuoyunun dikkatine sunmak istiyorum.

Öncelikle, üzerinde konuştuğumuz bütçe kalemlerini kısaca değerlendirmek gerekirse 369 milyar 82 milyon 137 bin Türk lirası olarak belirlenen Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının bütçesi, genel bütçeli kuruluşların yüzde 98,6 olarak arttığı bir bütçe döneminde yüzde 85 artarak gerekli payı alamamıştır. Bakanlığın diğer bakanlıklara oranla bütçedeki payı yüzde 3,35 olarak gerçekleşmiştir. Dünya ticaretinin yüzde 65'inin yoğunlaştığı, yine dünya nüfusunun yüzde 70'inin yaşadığı Avrasya coğrafyasının incisi olan ülkemize yapılan yatırımlar ziyadesiyle yetersiz ve eksiktir, propagandası yapıldığı gibi bir gelişme ve değişim de yoktur. Vereceğim örneklerle konuyu daha açık anlatmak istiyorum; iktidarın çok sevdiği yap-işlet-devret modeliyle aziz milletimizin cebinin nasıl boşaltıldığını, geleceğimizin nasıl ipotek altına alındığını dile getirmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, tüm dünyada kamu-özel iş birliği modeliyle yürütülen projelerin 3 trilyon dolara yaklaştığı görülmektedir. 1986-2021 yılları arasında toplam 262 kamu-özel iş birliği projesi gerçekleştiren ülkemiz, bunların yüzde 69'unu yani 181 tanesini AK PARTİ iktidarları döneminde gerçekleştirmiştir; bunlardan 42'si yol, 18'i havaalanı, 23'ü liman ve 1 tanesi demir yolu projesidir.

Kara yolu projeleri yetersiz, hava yolu projelerinin verimsiz yapılmasının yanında demir yolu projelerine neredeyse hiç önem verilmemiştir. Türkiye'nin nüfusuyla aynı düzeyde bulunan ülkelerdeki demir yolu hat uzunluğu çok daha fazladır. Dünya ülkeleri içinde son yıllarda artan yük ve yolcu taşıma değerine bakacak olursak Almanya'da Türkiye'nin yaklaşık 18 katı, Fransa'da 19 katı, İngiltere'de ortalama 15 katı, Rusya'da 29 katı, Çin'de 183 katı, Japonya'da ortalama 59 katı insan ve yük taşınmaktadır.

Bu veriler ışığında "Demir ağlarla ördük ana yurdu dört baştan." diyerek kurulduğu günden beri demir yoluna önem vermiş cumhuriyetin her değeriyle çatışma içinde olan iktidar, siyasi ve iktisadi rantın bulunamayacağı alanlara yatırım yapmaktan kaçınmakta ve artan maliyetlerle mücadelede alternatif bir ulaşım yolu olan demir yollarına hak ettiği önemi vermemektedir. Demir yolları diğer yatırımlara mukayeseye arka planda kalmakla birlikte, kullanım konusunda yıl içinde vatandaşlarımızın cebini zorlayacak şekilde pahalanmaktadır. Yüksek hızlı tren yatırımlarının devam ederek artması gerekmektedir. Mevcut hızlı tren seferleri son derece yetersizdir. Bunun yanında, yolculuk yapan vatandaşlarımızın en çok yakındığı konu, dokuz ayda 5 kere zam gelen bilet tarifeleridir. Bu, esasen, ekonominin ve ülkemizin nasıl kötü yönetildiğinin de bir göstergesidir. Demir yolu ve hızlı tren projeleri daha da genişletilmeli, kullanımı artırılmalı, vatandaşlarımızın erişilebilirliği konusundaki sorunlar ivedilikle çözülmelidir. Ancak görüyoruz ki geldiğimiz noktada, genel bütçeli kurumlar için 2024 bütçe teklifinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına yüzde 3,35 oranında ayrılan bütçe, demir yolu ve hızlı tren projelerinin genişletilmesi açısından yetersiz ve yatırım vizyonundan uzaktır. Söylediklerimi destekler nitelikte performans değerlendirmelerinde kümülatif demir yolu hat uzunluğu 2023 sonu için 15.195 kilometre olarak planlanmış ancak 13.913 kilometre olarak gerçekleşmiştir, önümüzdeki iki yıl boyunca da değişiklik öngörülmemektedir. Buradan hareketle, özellikle son on yılda yapımına başlanan ve hâlâ bitirilemeyen yüksek hızlı tren projelerinin akıbetini vatandaşlarımız sormaktadır.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ'nin özellikle en çok övündüğü otoyol konusunu da inceleyelim. Ülkemizin 2017-2018 arasında yani AK PARTİ'nin parlattığı dönemde sahip olduğu otoyol uzunluğu sadece yüzde 49 oranında artmıştır. 2007 yılında 1.900 kilometre olan otoyol uzunluğumuz 2018'de 2.842'ye çıkmıştır ancak aynı dönemde bizden daha küçük alana sahip olan İspanya, İrlanda, Macaristan hatta Türkiye'nin yarısından bile küçük olan Polonya gibi ülkelerde bizden daha çok otoyol yapılmıştır. Bu ülkelerden İrlanda yüzde 240, Romanya yüzde 194, Polonya yüzde 147 kat otoyol uzunluğunu artırmıştır. Malumunuz, yirmi yıldır meşhur bir "Yol yaptılar." sloganı dinliyoruz ama görünen hiç de öyle değil. "Otoyol" deyince otomobil konusunu da dile getirmek isterim. Bugün, ülkenin belli bir kesiminin refah seviyesine bakılarak "Ülkenin ekonomik durumu iyi." diyenler burayı iyi dinlesinler. Eurostat verilerine göre, Avrupa ortalamasında her 1.000 kişiden 560'ına birer araba bulunmaktadır; bu sayı Türkiye'de 157'dir yani her 100 kişiden yaklaşık 16'sına 1 araba düşmektedir. Bu oran, bizi kıskanan Almanya'da 100 kişiden 58 kişiye denk gelmektedir. Yollara bakıp yüzde 16'nın altındaki arabayı baz alarak "Millet zengin arkadaş." diyenler ve bu durumu toplumun tamamı refah içindeymiş gibi yansıtip "Nankörsünüz." diyenler zannediyorum utanacaklardır. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda olan otoyollar dâhil bölünmüş yol uzunluğu 2023 yılında 29.516 kilometre olarak planlanmıştır ancak gelecek üç yıl boyunca da sadece 864 kilometre eklenecektir; üç yıllık artış yüzde 2,9'dur. Buradan bakınca her şey kâğıt üzerinde iyi görünüyor ancak performans değerlendirmesinde 2023 tahmini 138 kilometrelik eksikle raporlanmıştır. Tüm bu raporlardan anlıyoruz ki iktidar sınıfta kalmıştır.

Değerli milletvekilleri, geçen yıl Osmangazi Köprüsü'nde 4-17 Temmuz tarihleri arasında 757 bin araç geçtiğini gururla duyuran Ulaştırma Bakanı, bu yıl yine "Osmangazi Köprüsü'nde tatilde rekor geçiş." diye duyurup 2022'deki döneme kıyasla geçişlerin yüzde 18 arttığını ve 643 bine yükseldiğini söylemiştir. Burada meseleyi dönem bazlı değerlendirmek doğru değildir. Tatil yoğunluğunda otoyolları kullananların sayısını yalana malzeme etmek, tamamen algıyı yönetme amacı taşıyan bir propagandadır. "Rekor geçiş" diye duyurulan dönemlerde 2022 yılı için günlük 54 bin, 2023 yılı ramazan tatili için 71.500 araç geçtiğini hesaplamak mümkündür. Gelin görün ki Osmangazi Köprüsü'nde devletin zarar etmemesi için güncel 190 TL'lik geçiş ücretinden günlük en az 230 bin aracın geçmesi gerekmektedir. Osmangazi Köprüsü'ne garanti ödemeleri 35 dolar artı KDV olarak yapılıyor, buna göre 40 bin araç güvencesine günlük yaklaşık 44 milyon lira ödememiz gerekmektedir. Her gün bayram yoğunluğu olsa bile bu rakamın yarısını bile karşılayamıyoruz.

Yine, Avrasya Tüneli'ni biliyorsunuz, 2016'da hizmete açıldı. Günlük 68 bin araç geçiş garantisi verilen tünel için bu sayı her yıl yüzde 5 oranında artacak. Sözleşmenin biteceği 2041 yılında günlük araç garantisi 77.202 olacak. Avrasya Tüneli'nin yapım maliyeti 1 milyar 245 milyon dolar; yıllık işletme maliyeti ve kredi faiz ödemeleriyle toplam 2 milyar dolar civarında maliyeti var. Hesaba göre 2041 yılında işletmeciyeye 4 milyar 685 milyon dolar para ödemiş olacağız. Kim ödeyecek? Milletimiz ödeyecek.

Yavuz Sultan Selim Köprüsü için de benzer durumu söyleyebiliriz. Yıllık 49 milyon araç geçiş garantisi verilen köprüden, 2022 yılında 34 milyon 700 bin araç geçmiştir ve garanti tutmamıştır; kalan miktar dolar kuruyla birlikte fazlasıyla milletimizin

cebinden çıkacaktır.

Değerli milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonunda Ulaştırma ve Altyapı Bakanının soru önergemize verdiği cevapta 10 milyar 247 milyon euroya mal edildiği belirtilen İstanbul Havalimanı'nın basında çıkan haberlere göre 29 Ekim 2019'da hizmete açılan havalimanının açıldığı günden bugüne ekonomiye katkısının 80,7 milyar euro olduğu, kira getirisiyle birlikte Türkiye'ye toplam 117 milyar euroluk kazanç getirdiği duyurulmuştur. Bir yıl önce bu konuşmayı yapan dönemin Bakanı nezdinde yeni Bakanımıza sormak istiyorum: Üç yılda 117 milyar euro nereye harcanmıştır? 117 milyar euro günümüz kuruyla 3 trilyon 700 milyar TL yapmaktadır. Bahsedilen üç yıllık dönemin toplam bütçesinin yüzde 70'i, görüştüğümüz 2024 bütçesinin yüzde 33'ü kadar gelir elde edildiği söylenerek burada milletimiz yanıltılmaktadır. Bir havalimanının üç yılda koskoca bir ülkenin bütçesinin üçte 1'i kadar kazanç sağladığını söylemek gerçekle bağdaşmaz.

Yap-işlet- devret modeliyle yapılarak 2012 yılında açılan Kütahya Zafer Havalimanı'nı 2021 yılında 22.936 kişi kullanmıştır. Havalimanının 2021 yolcu garantisi 1 milyon 317 bin 733 kişi olarak belirlenmiştir; akıl alır gibi değil, 2022 yılında Zafer Havalimanı'nı 24.851 yolcunun kullandığı bilinmektedir, hata payı yüzde 98 olarak gerçekleşmiştir. Garanti ödemesi için 6 milyon 847 bin 676 dolar yani güncel kurla hesaplırsak yaklaşık 200 milyon lira civarında ödeme yapılmıştır. Devlet Hava Meydanları İşletmesi tarafından açıklanan verilere göre, bu yıl benzer şekilde yüzde 96 oranında sapma olacaktır. 50 milyon avroya mal edilen havalimanına tutmayan garanti ödemeleriyle 2021 yılı sonu itibarıyla 52,8 milyon euro ödenmiştir. Bu hesaba göre havalimanının parası milletimizin cebinden çoktan çıkmıştır. Bu durum, öngörüsüzlüğü de aşarak ülkemiz ve milletimiz adına kul hakkına girmekten başka bir şey değildir.

Değerli milletvekilleri, kuralların istisna, istisnaların kural hâline geldiği AK PARTİ iktidarında Kamu İhale Kanunu'muz yaklaşık 200 kez değişikliğe uğramıştır. Bir iktidar neden İhale Kanunu'nu 200 kez değiştirir? Kamu İhale Kurumunun yayınladığı 2023 Kamu Alımları İzleme Raporu'nda, 892 milyar 700 milyonluk kamu alımının 862 milyar 637 milyonluk kısmını -yani 96,63'ü- istisnaya dayalı alımlar oluşturuyor. Yine bu istisna kısmının ayrıntılarına bakacak olursak 2023 yılının ilk altı ayında pazarlık usulüyle yapılan alımların 397 milyar 265 milyonluk genel toplamın içinde 21/b'ye göre yapılmış istisna mal, hizmet alımı ve yapım işinin toplamı 387 milyar 367 milyon olarak gerçekleşmiştir. Bu oran da tam tamına yüzde 97,5 demektir. 2020 yılında yüzde 90'ları aşan, 2021 yılında yüzde 89 olan, 2022 yılında yüzde 91,3 olan özellikle pazarlık usulü içindeki 21/b'ye göre istisna alımlar, AK PARTİ döneminde artık istisnadan kanuna dönüşmüş durumdadır. Mecburi hâlde kullanılması gereken bir usul, artık keyfî hâl gelmiştir. 4734 no.lu Kamu İhale Kanunu kapsamındaki istisna meselesi, özellikle kamu alımlarında büyük kul hakkına çanak tutan bir uygulamadır. Buradan sözde yerli ve millî iktidarımıza sesleniyorum: Ülkemize ve milletimize bu kötülüğü yapmaya hakkınız yoktur. Büyük proje ve hizmet diye propaganda yapılan bu yatırımların rasyonel olarak verimli yapılmadığı ve gecikmelerin ülkemizi ve milletimizi büyük zararlara soktuğu aşikârdır.

Son olarak, özellikle gençlerimiz ve internet üzerinden işlem yapan herkes adına bir konuyu daha dile getirmek istiyorum: Türkiye, internet hızı açısından dünyanın birçok ülkesinin gerisindedir. Speedtest Global Index 2023 Kasım ayı verilerine göre, Türkiye sabit internette 38,12 megabit hızla sahiptir. Bu hızla 182 ülke arasında 109'uncu sıradayız. Acı olan ise şudur ki savaşta olan Ukrayna'da bu hız 72,42 megabit, Filistin'de 64,82 megabittir. Elektronik haberleşme altyapılarını iyileştirmemiz ve yeni nesil altyapılar kurmamız gerekmektedir. Zayıf internet ağı ve yavaşlığına rağmen bir de Avrupa'dan daha pahalı internet kullandığımızı ne kullanıcılar anlatabilirsiniz ne de gençlerimize. Her fırsatta, gençlerimizin dünyanın farklı ülkelerinde kendi akranlarıyla mücadele etmesi gerektiğinden bahsediyor ve işler istediğiniz gibi gitmeyince de yeni nesilden şikâyet ediyorsunuz. Siz onların mücadele edebilecekleri ortamı hazırladınız mı ki şikâyet etme hakkını kendinizde görüyorsunuz?

Gençlerin yanında değilsiniz, bari mücadelelerinde daha fazla gölge edip onları yormayın diyor, bu duygu ve düşüncelerle hepimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Beyaz.

İkinci konuşmacı, İstanbul Milletvekili Ahmet Ersagun Yücel. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Yücel.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET ERSAGUN YÜCEL (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Karayolları Genel Müdürlüğü bütçeleri üzerine grubum adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 1800'lü yılların sonunda dünyanın en büyük şirketleri tarım şirketleriydi. Otuz yıl geçmeden Endüstri Devrimi'yle beraber bu şirketlerin yerini çelik, gaz, kömür, petrol üreten şirketler işgal etti. Bunun devamında, sanayi şirketleri, otomobil üreten şirketler ve makineler... Şimdi de teknoloji devrimiyle beraber -IBM, Microsoft gibi yazılımlarla beraber- bugünün gündeminde olan sosyal medyaya hâkim şirketler devreye girdi. Bunlar öyle büyükler ki kârları milyar dolarlarla ifade ediliyor. Şu anda dünyanın en büyük şirketleri konumundalar ve dünyanın belli başlı ülkelerinin bütçelerine eş değer şirketlerdir. İşte, BTK günümüzün en büyük ekonomisinin nabzının attığı alanlar ne demek? Millî gelir artışına en büyük katkıları olan alanlar demek. Ayrıca çağımızın ruhuna uygun iş imkânı sağlayan sektörler demek yani BTK işini yapıyorsa Türkiye hızlı, sağlıklı büyüyecektir, işsizlik düşecek, vasıflı insan gücümüz olacaktır; yazılım, donanım konusunda büyüyecek, yurt dışına teknoloji satacağız demektir ama görülüyor ki BTK ne yazık ki bunu yapamıyor.

Değerli milletvekilleri, şu an internet hızında, gelişmemiş Afrika ülkeleriyle aynı ligdeyiz. Ekim 2023 itibarıyla mobil internet hızında dünyada 72'nci, geniş bant internet medya indirme hızında da 109'uncu sırada yer almaktayız. Yani bu ne demek? Kongo dahi internet hızında Türkiye'yi geçmiştir. Speedtest Global Index'in yayınladığı verilerde Türkiye Cumhuriyeti 182 ülke arasında 109'uncu sırada yer almaktadır. 2023 Kasım verilerine göre savaş hâlindeki Ukrayna 69'uncu, işgal altındaki Filistin ise 76'ncı sıradadır. Dolayısıyla özellikle sanayi ve hizmet sektörü alanında Türkiye'nin mevcut internet indirme hızı yetersiz görülmektedir. Türkiye'nin ülkeyi fiber ağlarla örmesi, internet hızını artırması gerekmektedir. Maalesef, şu anda Türkiye, az gelişmiş Afrika ülkeleriyle neredeyse aynı ligdedir. İnternet hızı konusunda Afrika ülkeleriyle yarışırken internet fiyatlarında dünyanın en gelişmiş ülkeleriyle yarıştık. Cable mobil şirketinin verdiği fiyat listesinde Türkiye'de 1 gigabayt internetin ortalama fiyatı 0,44 dolarken İsrail'de 8 sent, İtalya'da 9 sent, Pakistan'da 12 senttir. Avrupa ülkelerinin hane halkı gelirinin Türkiye'ye oranla çok daha yüksek olduğu düşünüldüğünde, Avrupalı vatandaşların Türk vatandaşlarına göre çok daha ucuza internete eriştiği görülmektedir. 100 kişi başına internet aboneliğinde Türkiye dünyanın çok gerisinde kalmıştır. İnternet çağında dünyayla rekabet hâlinde olmak istiyorsak dünyadaki rakiplerimizden bir adım önde olmamız gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, büyük afetlerde, acil durumlarda altyapı hasarları ve kullanım yoğunluğu gibi nedenlerle haberleşme yoğun olarak kesintiye uğramaktadır, işte bu sebeplerden dolayı uğramıştır.

Ülkemizde 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli 2 deprem sonucunda yaşanan elim felaketlerin etkileri artmış; Türkiye'nin afet, savaş gibi acil durumlarda, hasara ve yoğun kullanıma dayanabilecek haberleşme altyapısına sahip olmadığı ortaya çıkmıştır.

Değerli milletvekilleri, küreselleşen dünyada ulusal ve uluslararası rekabetin önemi her geçen gün daha da artmaktadır.

Bu faaliyetler içerisinde taşıma maliyetleri, gelişmekte olan ülkelerin ihracattaki rekabet gücünü önemli ölçüde etkilemektedir. Taşıma işlevinde hizmetin, mümkün olan en uygun maliyetle gerçekleştirilmesinde kara yolu taşımacılığı da önemli bir yer tutmaktadır. Ülkemizde otoyol, devlet yolu ve il yolları toplam 68.714 kilometredir. Ülkemizin doğu ve batı arasında köprü görevi gören bir ülke olması nedeniyle kara yolu taşımacılığı önemli bir yer tutmaktadır. Bu konuda en yüksek payı kara yolu taşımacılığı almaktadır ve ülkemiz ekonomisi açısından önemlidir. Potansiyeli, jeostratejik konumuyla ülkemizin global ekonomilerdeki ticarete daha büyük roller alması önemli ve gereklidir.

Dünya Ticaret Örgütünün verilerine göre Avrasya bölgesinin iç ticaret hacminin 2,2 trilyon dolar civarında olduğu gözlenmektedir. Ülkemiz bu ticaret hacminde maalesef gerekli payı alamamaktadır. TÜİK verilerine göre Türkiye'nin ihracatında en büyük payı Almanya, ithalatındaki en büyük payı da Rusya almaktadır. Asya, Avrupa ve Afrika kıtalarının ortasında bulunan ülkemiz bu ticaretin merkezinde bulunmaktadır. İthalat ve ihracat konusunda en büyük hacimli ülkelere bakacak olursak hem hava hem kara yolu lojistik ağımızın güçlü olması gerektiği ön plana çıkmaktadır. Taşımacılık ve ulaşım güzergâhlarını iyi belirleyen bir ülke, taşıma türleri arasında geçişleri ve aktarımı kolaylaştırarak ekonominin verimini daha da arttırabilir. Türkiye'nin nüfusuyla aynı düzeyde bulunan ülkelerdeki demir yolu hat uzunluğunun daha fazla olduğu görülmektedir.

Dünya ülkeleri içinde son yıllarda artan yük taşımacılığı değerlerine bakacak olursak taşınan yolcu sayısı Almanya'da Türkiye'nin yaklaşık 18 katıdır; Fransa'da 19 katı, Japonya'da 59 katıdır. Son yıllarda artan yüksek hızlı tren yatırımlarının devam ederek artması ve bunu yeni planlar, projeler eklenerek yolcu taşıma değerinin daha da artması sağlanmalıdır. Ülkelerin kalkınması için ulaştırma sistemi hayati önem kazanmaktadır. Ancak geldiğimiz noktada genel bütçeli kurumlarda, 2024 bütçesinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına ait oran 3,35'tir; bu da çok düşündürücüdür.

Türkiye'nin dünya ticaretinde hızla ilerleme misyonunun yanında, yerelde vatandaşlarımızın sağlıklı, kaliteli, hızlı ulaşım sağlayabilmeleri için ulaştırma modlarımız, özellikle kombine taşımacılık ve ulaşım düşüncesi de göz önünde bulundurularak geliştirilmelidir.

Sayın milletvekilleri, Dünya Bankası verilerine göre, dünyada kamu-özel iş birliği modeliyle yürütülen yap-işlet-devret modellerinin cirosu 3 trilyon dolardır. Tüm dünyada halkın çıkarları üzerine kurulmuş olan bu sistem Türkiye'ye "yap-işlet-devret" modeli adıyla ithal edilmiştir; ihaleyi alan şirketin çıkarlarına hizmet eder hâle gelmiştir. 1986-2021 yılları arasında 253 kamu-özel iş birliği projesi gerçekleşmiş, bunun 181 tanesi AK PARTİ iktidarları döneminde gerçekleşmiştir. Bunlardan 42'si yol, 18'i havaalanı, 23'ü liman, 18'i sağlık tesisi, 1 tanesi demir yoludur. Kara yolu projelerinin yetersiz, hava yolu projelerinin verimsiz yapılmasının yanında demir yolu projelerine neredeyse hiç önem verilmemiştir. Yolcu garantili yollar, geçiş garantili köprülerle milletimizin geleceği ipotek altına alınmış durumdadır. Yap-işlet-devret projeleriyle iktidarın nasıl bir soygun ve vurgun düzenine çanak tuttuğu aşîkârdır. İktidar, yap-işlet-devret modelini içeriğini ve işleme şeklini de sır gibi saklayarak hem muhalefetin hem de vatandaşımızın zihnini bulandırmaktadır. Maliyet ve para konularındaki soru önergelerine resmî kaynaklardan "devlet sırrı" gibi garip bir cevap vererek meselenin üstünü örtmeye çalışmaktadır.

Bu bütçenin milletimize hayırlar getirmesini diler, Gazi Meclisimize, Türkiye Büyük Millet Meclisini saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yücel.

Üçüncü söz, Antalya Milletvekili Sayın Aykut Kaya'ya aittir.

Buyurun Sayın Kaya. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYKUT KAYA (Antalya) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının bütçesini direkt etkileyen ihalelerin şeffaf, adil, rekabetçi ve toplumsal faydayı gözeterek yapılıp yapılmadığını tartışmamız gerekir. Bakınız, biz İYİ Parti olarak birçok kez dile getirdik; biz projelere karşı değiliz, biz ranta karşıyız. Ülkemiz için en güzel yollar yapılsın, köprüler yapılsın, yeter ki doğru maliyette ve gerçek ihtiyaçlara göre yapılsın. Bir projenin başarılı olabilmesi için etkin ve verimli olması gerekir. Etkinlik nedir? Projeyi doğru zamanda bitirmektir. Verimlilik nedir? Doğru kaynaklarla bu projeyi bitirmektir. Bugüne kadar yaptığınız birçok projede verimlilik konusunda sınıfta kaldınız. Bugün ihale sonucu açıklanan Antalya-Alanya Otoyolu Projesi'yle alakalı görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Antalya Milletvekili olarak, biz bu projenin ihalesinin sonuçlanıp uygulanmasını dört gözle beklemekteydik. Yalnız bizim beklentimiz, Antalya'dan başlayıp Gazipaşa'ya kadar giden bir otoyol projesiydi fakat açıklanan otoyol projesine baktığımız zaman, projenin Serik'ten başlayıp Alanya'nın Konaklı Mahallesi'nde bittiğini görüyoruz. Sayın Bakanım, bunun ismini Antalya-Alanya Otoyol Projesi değil, Serik-Alanya otoyol projesi olarak lütfen güncelleyin. Serik'ten Alanya'ya kadar -size nasıl bilgi verdiler bilmiyorum ama- oradaki trafik yoğunluğunu nasıl göz ardı ettiniz? Trafik sıkışıklığının çok yoğun olduğu Antalya-Serik arasını bu ihale kapsamı dışına neden aldınız? Bu proje bir bütün olarak ele alınmadığı için ne yazık ki mevcut olan problemleri tam olarak çözemeyecek.

Diğer bir konu, şunu sormak istiyorum: Antalya ve Gazipaşa arasındaki trafik problemleri, çözüm yolları ve yatırım alternatifleri konusunda uzman kuruluşlara bir rapor hazırlattınız mı? Eğer hazırlattıysanız da bunu lütfen kamuoyuyla paylaşın. Bu proje kadar, otoyol projesi kadar önemli başka bir proje de raylı sistemler projesi. Antalya Havalimanı'ndan Gazipaşa Havalimanı'na kadar bir raylı sistem projeniz var mı, varsa bu zamana kadar neden başlamadınız, ne zaman başlayacaksınız? Sizden önceki Bakanlarınız Antalya'ya üç koldan defalarca hızlı tren müjdesi verdiler ama bu zamana kadar biz hiçbir şey görmedik. Bu konudaki vaatleriniz nedir? Lütfen, gerçekçi bir şekilde kamuoyuyla paylaşın.

Bu otoyol projesine baktığımız zaman yap-işlet-devret modeliyle yapıldığını görüyoruz. Şimdi Antalya ilimizden bahsediyoruz; sadece turizmde millî ekonomiye yılda 20 milyar dolar katkıda bulunan bir şehrimizden bahsediyoruz. Bu projenin otoyolunu kullanacak Antalyalı hemşehrilerimize ücretsiz olması gerekmektedir. Zaten biz millî ekonomiye ciddi katkıda bulunan bir şehriz. Ayrıca, otoyolun geçtiği yerlere baktığınız zaman, büyükşehir sınırlarında kalan bir otoyol projesi olduğunu görüyorsunuz. Yani bu otoyol projesi, Antalya ilini ilçelere bağlayan, ilçeleri birbirine bağlayan, vatandaşlarımızın günlük ihtiyaçlarını görecekleri bir yol. Vatandaşlarımızın bu yolu ücretli olarak kullanmalarını kabul edemiyoruz.

Diğer bir konu: Antalya-Alanya arasındaki bu otoyol projesinde siz günlük geçiş garanti miktarını neye göre verdiniz? Bakın, bizim alternatif bir turizm yolumuz var. Antalya Havalimanı'ndan Kızılağaç'a kadar giden bu alternatif turizm yolumuz tamamlandığı zaman mevcut D400 Kara Yolu'nun yükünü yüzde 15 hafifletecek. Eğer raylı sistem de yapılırsa o da yüzde 20 hafifletecek. Yani siz hangi parametrelere göre bu ihaledeki günlük garanti geçiş miktarını hesapladınız? Ayrıca, ihale sonucunu açıkladığınız zaman, bu ihalenin bedelini, günlük garanti araç geçiş miktarını ve işletme süresini hangi parametrelere göre hazırladığınızı lütfen kamuoyuyla paylaşın. Bu yollardan paralel olarak... Bizim Antalya olarak millî ekonomiye ciddi katkıda bulunmamıza rağmen bugüne kadar hak ettiğimiz kamu hizmetlerini alamamış bir şehrimiz Antalya'mız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

AYKUT KAYA (Devamla) – Birçok yapılan proje ya eksik bırakılıyor ya da sürüncemede bırakılıyor. Bugün, Gazipaşa-Anamur yolu yıllardır devam etmekte ama hâlâ bitirilmemiş durumda, şiddetli bir yağışta yol kapanmak durumunda kalıyor. Seydişehir-Manavgat arası, Alacabel Tüneli, Çubukbeli Tüneli, Kuzey Çevre Yolu, Kuzey Batı Çevre Yolu, Korkuteli-Elmalı yolu, Elmalı-Gömbel yolu yani Antalya'nın birçok projesi sürüncemede kalmış. Siz, otuz sene sonra yapılacak projeleri bakanların kendi kişisel isteklerine göre öne alabiliyorsunuz ama Türkiye'nin turizm başkentinin, millî ekonomiye bu kadar katkıda bulunan Antalya'mızın projeleri ise bugüne kadar devamlı göz ardı edilmiş, ya eksik bırakılmış ya da sürüncemede bırakılmış. Lütfen, Antalya'nın hak ettiği projeleri Antalya'mıza kazandırın artık.

Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kaya.

Dördüncü söz, İYİ Parti adına Aksaray Milletvekili Sayın Turan Yaldir.

Buyurunuz Sayın Yaldir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURAN YALDIR (Aksaray) – Sayın Divan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

2024 yılı için Tarım Bakanlığına ayrılan toplam bütçe 384 milyar TL, bu tutarın yalnızca 91,6 milyar TL'si tarımsal desteklemeler için ayrılmış. Tarım ülkesi Türkiye'de nassa rağmen faize ayrılan para ise bunun 13 katından fazla. 2006 yılında yani kendi iktidarınız döneminde çıkarmış olduğunuz Tarım Kanunu'nda belirtildiği gibi tarımsal desteklemeler millî gelirin yüzde 1'inden az olamaz ancak kendi yaptığınız kanuna dahi uymayarak Türk çiftçisine haklarını vermiyorsunuz. Tarımsal desteklemelerin millî gelirin içindeki payı 2006'da yüzde 0,6 iken 2024 bütçesinde kendi çıkardığınız kanuna rağmen yüzde 0,2'de kalmıştır. Tarımsal desteklemelerin toplamının bütçe içerisindeki payı 2006'da yüzde 2,7 iken 2024 bütçesinde yüzde 0,9'a düşmüştür. 2006 yılında da ülkeyi siz yönetiyordunuz, bugün de; çiftçilerimizin sizlere verdiği güçlü oy desteği mi kendilerini önemsizleştirdi? Sığınmacılarla birlikte yaklaşık 100 milyon nüfusa sahip ülkemizin gıda ihtiyacını karşılamak, 50 milyon turisti beslemek Türk çiftçisinin elbette boynunun borcudur. Ancak kendisini bu kadar değersiz ve sahipsiz hisseden çiftçilerimiz ya toprağa küserse, ya üretimi bırakırsa... Hükümet olarak mevzu oy istemek olunca en çok destek gördüğünüz fakat mevzu sahip çıkmak olunca en çok ihmal ettiğiniz çiftçilerimiz ve tarım sektörüdür. DSİ verilerine göre, ülkemizde 24 milyon hektar ekilebilir tarım arazisinin yalnızca 7 milyon hektarında sulu tarım yapılabilmektedir. Bunun dışında ülkemizde 12 milyon hektar mera arazisi bulunuyor olup büyük bir kısmı mera vasfını yitirmiş bulunmaktadır. Denizlere bedavadan akan akarsularımızı Anadolu'nun kavruk ovalarıyla, atıl durumdaki susuz tarlalarımızla, kuraklık gibi sebeplerle mera vasfını yitirmiş tarım arazilerimizle buluşturmak için daha neyi beklemektesiniz? Tarımsal sulama projeleriyle can suyuna kavuşacak bu meraları köylerimizdeki ihtiyaç sahibi işsiz gençlerimize uygun koşullarla, uzun süreliğine kiraya vererek hem atıl arazileri işleyip tarım ekonomisine katkı sağlamış oluruz hem de bu gençlerimize ata toprağında yaşaması için bir sebep, bir umut oluruz. Tarım vasfını yitirmiş bu meralardan ve hazine arazilerinden ihtiyaç sahibi, köyde yaşayan ancak bir metrekaşe toprağı dahi olmayan gençlerimize önce evlerini yapacak arsalar, sonra geçimini sağlayacak tarım arazileri uygun şartlarda verilmelidir. Köylerinde yaşayan işsiz gençlerimizi yokluğa, yoksulluğa ve umutsuzluğa terk etmek sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmaz.

Kırsalda yaşayan nüfusumuzun oranı yüzde 7'nin altına düşmüştür. Bu hızlı evrilme tarım ve hayvancılığın sonu olabilir. Köyden kente göçü engellemenin en önemli yolu tarım ve hayvancılığın desteklenmesidir. Kırsalda yaşayan ve gerçek üretici olan vatandaşlarımızın kırsalı terk etmemelerini özendirin vergide indirim, muafiyet, emeklilik gibi sosyal güvenceler acilen verilmelidir. İnanıyorum ki tarıma kazandırılacak atıl durumdaki arazilerimiz o yörede yaşayan insanımızın büyük gayretleri neticesinde tarım ve hayvancılığa çağ atlatacaktır. Yurt dışından canlı hayvan, kırmızı et ve hububat ithalatının önüne ancak bu tür üretim projeleriyle geçilebilir.

Sayın Tarım ve Orman Bakanına sesleniyorum. Sizin de sizden önceki Bakanlar gibi göreviniz bir gün son bulacak. Sayın Bakan, sizlere önerim, makam odanızdan çıkıp Anadolu'yu, köylerimizi karış karış gezin, çiftçilerimizi dinleyin, sorunları yerinde görüp çözümü üreticiyle birlikte arayın. Bugün toprağımızı ve insanımızı keşfetmenin tam da vaktidir. Bu atıl durumdaki mera vasfını yitirmiş arazilerin tarıma uygun hâle getirilmesi için gerekli çalışmaları yapın, sonrasında bu arazileri genç çiftçi kardeşlerimize kiraya verin. Gençlerimiz bu atıl toprakları alın terleriyle yeşertirken umutlarını yeşerten sizleri de gönüllerine kazıyacaklarını unutmayın yoksa görev süreniz sonrasında, AK PARTİ iktidarlarında görev yapmış ancak şimdilerde adları dahi hatırlanmayan birçok Bakan gibi tarihin tozlu raflarında yerinizi alırsınız.

Kıymetli milletvekilleri, Yerli Malı Haftası'nın son gününde bu konuşmayı yapmak beni oldukça üzüyor. Tarımda kendi kendimize yetmiyoruz ve pirinci Hindistan ve Çin'den, mercimeği Kanada ve Rusya'dan, kuru fasulyeyi Arjantin'den, barbunyayı Özbekistan'dan, kırmızı eti Sırbistan, Polonya ve Fransa'dan, ceviz ve bademi Şili ve ABD'den ithal ediyoruz oysaki bu saydığım tüm ürünler cennet vatanımızın bereketli topraklarında yüzyıllardır yetiştirdiğimiz ürünler. Türkiye kendi kendine yetebilen bir tarım ülkesiyken AK PARTİ iktidarının yanlış tarım politikaları sonucunda, az bir kuraklığın yaşandığı dönemlerde tarımsal planlama olmamasından kaynaklı arpa, buğday ve mısır gibi tarımsal ürünleri ithal eden bir ülke hâline geldik. Geçtiğimiz aylarda Türk çiftçisi için binbir zorlukla ürettiği mahsulünü TMO'ya satmak için haftalarca randevu stresini, kuyruklarda sıra eziyetini ve ürün tesliminde karşılaştığı binbir bahaneyi eminim ki çiftçilerimiz unutmamıştır. TMO depolarını sezon öncesinde Rus ve Ukraynalı çiftçilerin mahsulleriyle doldurduğu için kendi çiftçimize reva görülen bunca eziyetin sebebi, Hükümetin birçok konuda olduğu gibi alışkanlık hâline getirdiği plansızlık ve öngörüsüzlükten başka bir şey değildir.

AK PARTİ Hükümetinin plansızlık öngörüsüzlüğünün bir diğer örneği de koca ülkede tarım yapacak toprak kalmamış gibi yurt dışında tarım yapma macerasıdır. Yurt dışında tarım yapmak isteyen Sudan, Nijer ve Venezuela'da tarımsal üretim projelerinin hiçbirisi ekonomik ve ekolojik olarak iyi araştırılmamış, fizibilitesi yapılmamıştır. Bu nedenle gerçekleştirilmek istenen bu projelerde başarılı olunamadı. Bu ülkelerde düşük maliyetlerle buğday ve yem bitkileri gibi tarım ürünleri üretilip Türkiye'ye getirilerek ülkemizin tarımsal ürün ihtiyacı karşılanacaktı. Bakanlık uzun yıllar bu ülkelerde girişimlerde bulundu, şirket ve yönetim kurulları oluşturuldu, devletin hazinesinden yıllarca maaş ve huzur hakkı ödendi hem de bir kilo buğday dahi üretilmeden. Yani AK PARTİ Hükümeti bu hususta da başarısız oldu ve her zaman olduğu gibi beceriksizliğin faturası da hazineye yani vatandaşa çıkarıldı. Ülkemizin tarım potansiyeli; uygun iklimi, bereketli toprakları, insani ve teknik altyapısıyla o kadar yüksek ki dışarıda toprak aramaya gerek yok, tarıma gereken önem verilir ve destek sağlanırsa Türkiye, tarımda gelişmiş dünya ülkeleri seviyesine gelebilir.

Yıllardır süregelen yanlış tarımsal politikalar sonucu kırmızı et üretimi düştü, fiyatlar yükseldi; çare yeniden ithalatta aranıyor. Bu filmi yirmi iki yıllık AK PARTİ iktidarında defalarca izledik. Son yıllarda TL karşılığında arşa yükselen döviz kurları etkisiyle tarımsal girdi maliyetleri aldı başını gitti. "Gıda enflasyonu ile mücadele" adı altında üretici fiyatları uzun bir süre baskılandı. Geçtiğimiz yıl yüksek maliyet ve düşük çiğ süt fiyatı arasında sıkışan süt üreticileri zarar ettikleri gerekçesiyle gebede ineklerini dahi kesime gönderdi. "Anası olmayanın danası olmaz." ifadesinin gerçekliğini en acı hâliyle hep birlikte yaşadık. Bugün raflardaki et ve süt ürünlerindeki fiyat pahalılığının sebeplerinden biri de geçtiğimiz yıl anaç varlığımızın yüzde 30'una yakınının

erimesi yani kesime gitmesidir. Hem besi hem de süt sığırı varlığı azaldı, ahırların yarısı boşaldı; bu yılın ilk on ayında canlı hayvan ve kırmızı et ithalatı için ödediğimiz döviz miktarı 1 milyar doları aştı, ekim ayında gerçekleştirilen sığır ithalatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 961 artış gösterdi. Bugün malum sarı siteye girip baktığımızda, Türkiye'nin dört bir yanında kiralık ve satılık yüzlerce çiftlik görebiliriz. Karkas etin kesim kilogramlı fiyatı son bir yılda yüzde 120'yi aşan bir artışla 265 TL'ye ulaştı, bunun tüketicie reyondaki yansıması 450 TL oldu. Rekorlar kıran et ithalatımız, fiyatı düşürmeye yetmedi. Dünyada yüzde 8 olan kırmızı etteki enflasyon, Türkiye'de 15 katından fazla. Türkiye'de emekli bir vatandaşımız bir aylık maaşıyla 16 kilogram kırmızı et alabiliyorken asgari ücretli bir vatandaşımız bir aylık maaşıyla 25 kilogram kırmızı et alabiliyor. Bizde durum böyleyken gelin bizi kıskanan Avrupa'ya hep birlikte bakalım: Almanya'da bir emekli maaşıyla 100 kilogram, bir asgari ücretli 125 kilogram kırmızı et alabiliyorken Fransa'da bir emekli 120 kilogram, bir asgari ücretli 175 kilogram; İngiltere'de bir emekli maaşıyla 95 kilogram, bir asgari ücretli aldığı maaşla 140 kilogram kırmızı et alabiliyor. Tarım ve gıda ekonomimizin, emeklimizin, asgari cretlimizin iler acısı hâlini bu kıyaslamalarla daha net görebiliriz.

Değerli milletvekilleri, Tarım Komisyonu yesi, aynı zamanda bir çiftçi milletvekili olarak Türk tarımını yeniden ayağa kaldıracak bazı önerilerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Yer altı suyu çekilmiş, verimi düşük, ekilmeyen ve kuraklık sebebiyle verim alınamayan araziler için tarımsal sulama projeleri acilen hayata geçirilmelidir. Tarım ve hayvancılık alanlarında tıpkı Avrupa'daki başarılı örnekler gibi kooperatifçilik yaygınlaştırılmalıdır. TİGEM işletmeleri bulunduğu şehirdeki üniversitelere devredilmeli, böylelikle "tarım ve hayvancılık AR-GE merkez" hâline gelmesi sağlanmalıdır. Stratejik bir alan olan hayvancılığı tarımın alt sektörü olmaktan çıkarıp hayvancılık bakanlığı kurulmalı, böylece sektörün beş, on, yirmi ve elli yıllık planlamaları yapılarak gelecekte dünyaya canlı hayvan satabilen bir millî hayvancılık planı acilen inşa edilmelidir. Hayvancılıkta millî tohum ve aşı çalışmalarının n açılıp destek verilmeli, tarımsal AR-GE ve R-GE projeleri de teşvik edilmelidir. Millî ve kaliteli tohum üretim seferberliği başlatılmalıdır. Tarımsal akademik araştırmalara destekler artırılmalı, akıllı tarım uygulamaları ve tarım teknolojileri yaygınlaştırılmalıdır. Tarımsal krediler amacına uygun olarak artırılmalı, tarımda kalifiye ve ara eleman ihtiyaını karşılayacak tarımsal meslek liseleri acilen açılmalıdır. Üretim planlaması yapılarak bölgesel ürün ekimine geçilmeli, yeni hal yasasının çıkarılmasıyla tarla ve market arasındaki fiyat crumunun önüne geçilmeli.

Toplulaştırmayla ilgili sorunlar arazi sahipleri mağdur edilmeden adil bir şekilde çözülmelidir. Tarım rnlerinde taban fiyat sezon öncesinde açıklanmalı, çiftçinin emei enflasyon baskılamasına kurban edilmemeli ve makul taban fiyatları açıklanmalıdır. Akaryakıt, elektrik, tohum, gübre gibi tarımsal girdi maliyetlerinde KDV ve TV gibi vergiler kaldırılmalıdır. Memlekette af görmeyen tek alan çiftçilerimizin ruhsatsız kuyuları, bir kereye mahsus ruhsat affı çıkarılmalıdır. Buna benzer birçok hususu süre yetersizliğinden dolayı ifade edemiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAşKAN – Teşekkürler.

Son söz, İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Seyithan İzsiz'e aittir.

Buyurun Sayın İzsiz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Süreniz on beş dakikadır.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SEYİTHAN İZSİZ (İstanbul) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Türkiye'nin temel sektörlerinden biri olan Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Konuşmama başlamadan önce, vefat eden Kocaali Milletvekilimiz Değerli Hasan Bitmez Beyefendi'ye Allah'tan rahmet, ailesine ve Saadet Partisi camiasına başsağlığı ve sabır diliyorum.

Yüce heyetinizi, ekranları başında bizleri izleyen saygıdeğer yurttaşlarımızı saygıyla sevgiyle muhabbetle selamlıyorum.

Türkiye'nin kalkınmasının sanayiden hatta katma değerı yüksek sanayiden geçtiği söylenir. Oysaki dünyada kalkınma önce tarımsal modernizasyon ve verimlilikle gelmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında tarımda başlatılan çalışmalar aynı duyarlılık ve heyecanla srdrlebilsedi, bugün Türkiye dünyanın en önemli tarım ve gıda üreticisi, ihracatçısı olurdu. Oysa bugün, Türkiye, bulunduğu coğrafya ve iklim koşulları, biyoeşitililiği, tarımsal üretim kültürü ve insan kaynağıyla tarımda çok büyük potansiyele sahip olmasına rağmen bunu maalesef zenginliğe dnştremiyor.

Kıymetli milletvekilleri, ülkemizde uygulanan tarım politikasının temel felsefesi, Mustafa Kemal Atatürk'ün "lkenin gerçek sahibi ve efendisi, hakiki müstahsil olan köylüdür." mantığına dayansaydı, köylüye, çiftçiye, süt üreticisine, tarım emekçisine gerekli destek sunulsaydı, tarım cenneti olan bir ülkede yaşamanın haklı gururunu yaşayacaktık.

Evet, önce sorunları, sonra çözümleri konuşalım. Yıllardır uygulanan yanlış tarım politikaları nedeniyle ana vatani Türkiye olan mercimeği Kanada'dan, nohutu Meksika'dan, buğdayı Hindistan'dan, Ukrayna'dan ithal ettik. Cennet vatanımız tarımda kendi kendine yeten 7 ülkeden biriyken Sırbistan'dan ahududu, Bosnadan, Güney Amerika'dan et ithal eder olduk. Yerli tohum sadece buğdayda kaldı, onun da ancak belki yarısı yerli. Tohumlarda ve hayvanlarda yerli ırk kalmadı.

Kıymetli milletvekilleri, çiftçi üretimden vazgeçiyor çünkü tohum, mazot, ilaç, gübre maliyeti ürün getirisine eş bile değil. Kaldı ki bunları da krediyile alıyor, bir de üstüne faiz ödüyor. Hayvansal retim daralıyor. Tarım ve hayvancılık sektörünü kaybediyoruz. Bugün tarım alanlarının korunamadığı ve toplam alan içindeki payının yüzde 50'nin gerisine düştüğünü görüyoruz. Türkiye, sahip olduğu tarımsal potansiyeli ortaya çıkaracak teknolojik dönüşümü sağlamak zorundadır. Atıl kapasitenin üretime dâhil edilmesi, bilişim teknolojileriyle desteklenmesi ve özellikle de geçen nüfusun tarıma yönlendirilmesi bir zorunluluk arz ediyor. Evet, tam da üzerinde kafa yormamız gereken şey bu. Yaşlanan çiftçi nfusumuzu geleştirmek için politikaların hızla hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, burada çok klasik olacak ama Hollanda örneğini vermek istiyorum. Konya kadar yüz ölçümü olan Hollanda nasıl oluyor da Türkiye'nin tamamından daha fazla tarım ürünü ve bitki yetiştirebiliyor? Türkiye, 2021 yılında toplam 29 milyar 737 milyon dolarlık tarım ihracatı gerçekleştirirken Hollanda'da bu sayı 2021 yılında 100 milyar doları aşmış durumda.

Türkiye'nin güçlü tarım eğitimi ve araştırmasına ihtiyaı var. Her köyde bir veteriner ve ziraat mühendisi grevlendirilirse -ki on binlerce atama bekleyen ziraat mühendisi, gıda mühendisi ve veterinerimiz var- hem bu alanda istihdam sorununu zeeğiz hem de geçen çiftçiyi tarım ve hayvancılığa yönlendirmiş olacağız.

Tarımsal destekleme ödemeleri her yıl azalıyor. Su kaynaklarımız hızla tükeniyor. Sulanabilen alanın artırılması için programlar yetersiz kalmıştır. Su kaynaklarımızın kısıtlı olduğu ve yıldan yıla zayıfladığı göz ardı edilmemelidir. Tarım alanlarının önemli bir bölümü sulamayla buluşturulamadığından bazı bölgelerde vahşı sulamanın devam ettiği, maalesef, açıktır. Su kaynaklarının korunması ve verimli kullanılabilmesine yönelik adımların ivedilikle atılması gerekmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, orman varlığını da hızla tüketiyoruz. Küresel ısınma ve bazı rant kaygılarıyla son yıllarda orman yangınlarının korkutucu şekilde arttığını maalesef görmekteyiz. Antalya'nın Manavgat içesinde 2021 yılında çıkan ve 60 bin hektar alanın yandığı Manavgat yangını hepimiz biliyoruz. Yeterli yangın söndürme uçağı, helikopter, gece görüş sistemi yoktu, uzman personel yoktu. Bütün dünyanın hayran olduğu Toroslar maalesef yandı ve kül oldu. Günlerce yangın söndürme uçağı bulunamadı. Bu yıl yine Kemer, Akseki ve Alanya'da çıkan orman yangınlarında binlerce hektar alan kl oldu. Elbette çıkan yangınlarda mücadele eden işçilerimize, brokratımıza, vatandaşlarımıza, tüm ormancılarımıza minnet borçluyuz, bu uğurda

yaşamını kaybedenleri saygıyla anıyoruz ama bilmeliyiz ki onlara edebileceğimiz en büyük teşekkür, onlara daha az ihtiyaç duyacak ve onların canlarını daha az tehlikeye atmasını sağlayacak önlemleri almamızdır.

Değerli milletvekilleri, ne diyordu halk ozanımız Aşık Veysel: "Dost dost diye nicesine sarıldım/Beyhude dolandım, boşa yoruldum/Benim sadık yârim kara topraktır." Ne kadar modern bir çağda yaşasak da suya, ormana, toprağa muhtacız, mecburuz. Uzaya, Ay'a, Mars'a gitmemiz için önce doymamız gerekir.

Kısaca, Tarım ve Orman Bakanlığının 2024 yılı bütçesinin tarım ve hayvancılık, orman ve su sorunlarını çözme iddiası taşımadığı ortadadır.

Kıymetli milletvekilleri, seçim bölgem olan İstanbul 3'üncü bölgeden her ay bir ilçemizin sorun, ihtiyaç ve taleplerini dile getireceğimi ifade etmiştim. Bugün, bu vesileyle Esenyurt ilçemizden bahsetmek istiyorum. Yıllardır sosyal medya mecralarında ve haber bültenlerinde izlediğimiz kaotik bir kentten ibaret değildir Esenyurt. Devleti, Esenyurt'la alakalı, başta sosyal medya olmak üzere tüm yerel ve ulusal medyada gerçeği yansıtmayan olumsuz haberlere engel olmaya ve daha pozitif, vatandaşımızda da güven uyandıracakları haberlere olanak tanımaya davet ediyorum. Esenyurt'u magazin malzemesi hâline getirmeyi bırakmalı ve gerçekleri masaya yatırmalıyız.

Peki, bu tartışılan Esenyurt nerededir? Esenyurt'un nerede olduğunu biliyor muyuz? Esenyurt, lokasyonu itibarıyla İstanbul'un en önemli, en değerli bölgelerinden birindedir. İstanbul'un iki ana arterine komşu, en büyük fuar merkezi, AVM'leri içinde bulunduran Türkiye'nin en büyük limanına ve Marmara Denizi'ne komşu ve Türkiye'nin en önemli sanayi şehirlerinden biridir Esenyurt. Yıllık ihracatımızın yüzde 6'sını karşılamaktadır ama Esenyurt'un sorunları var elbette. Zaman zaman medyada karşılaştığımız, buradan da defaatle vekillerimizin dile getirdiği, yıllardır bir türlü de çözüme kavuşmayan bir konut mağdurları sorununuz var. 100 bin civarında kişiden, 18.200 aileden bahsediyoruz. Konut mağduru vatandaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi adına ilgili tüm kamu kuruluşlarını ivedilikle göreve davet ediyorum. Ayrıca, bu konuda Meclis araştırması önergesi vereceğim ve de takipçisi olacağım.

Kıymetli milletvekilleri, Esenyurt ilçemizin nüfusu yaklaşık 1 milyon 50 bin civarındadır, günlük hareketlilikle bu sayı 1,5 ila 2 milyon civarındadır. Türkiye'de bulunan 57 ilden daha büyük olan bir kenttir Esenyurt. 84 ülkeden 26 bin öğrencinin ev sahipliğine sahip olan bir kenttir Esenyurt. İstanbul Emniyet Müdürlüğü kaynaklarına göre, suç istatistiklerine bakıldığında, İstanbul'da işlenen suçların yüzde 6'sı Esenyurt'ta meydana geliyor.

Peki, neden? Nüfus oranlarına bir göz atalım. Antalya, Mersin şehir merkezlerinin nüfusu 1 milyon civarındadır. Bu illerde valiler, vali yardımcılar ve altlarında bulunan yüzlerce müdürlükten oluşan yönetici sınıfı, 2 bin civarında yönetici vasfında kamu personeli ve 4 ila 5 bin civarında emniyet mensubu bulunmaktadır. Şimdi, Esenyurt'a bakalım: 1 milyon 50 bin nüfusu olan Esenyurt'ta ise kamu yönetimi, asayiş ve denetim kaymakam ve alt müdürlükler ile 1.200 emniyet personeliyle sağlanmaktadır. İlçe, il demeden nüfus oranına göre planlama yapmak gerekiyor. 117 ülke vatandaşına adli işlem yapılmış bir yerden bahsediyoruz.

Altyapı alanlarının, sosyal donatı alanlarının, sağlık hizmetlerine olan ihtiyacın, eğitim, dinî tesis gibi temel ihtiyaçların, yeşil alanlara olan ihtiyacın artan nüfusu artık karşılamadığı açıktır. Şehir içi hafif raylı sisteme ihtiyaç vardır. Doğan Araslı Bulvarı boyunca, ayrıca Haramidere- Akçaburgaz hattı boyunca da hafif tramvaya ihtiyaç vardır. Ayrıca, İstanbul merkezi ile Esenyurt arasında köprü olacak metro hizmetine zaruri ihtiyaç vardır. 2018 yılında rahmetli Topbaş'ın döneminde Büyükşehir Belediyesinde, benim de imzamin olduğu Mahmutbey-Esenyurt, İncirli-Beylikdüzü metro hatları bir an evvel yapılıp hizmete açılmalıdır.

Bugün vatandaşın büyük sıkıntılarından biri de okul yetersizliğidir. Esenyurt'ta bugün sınıfların mevcutları 70-80 kişiyi buluyor ve zaruri olarak 80 ile 90 arasında bir okul ihtiyacı vardır. Esenyurt'ta çocuk parkına ihtiyaç vardır çocukların faydalanması için ama Esenyurt'taki parklardan kimler faydalıyor dediğinizde, uyuşturucu satıcıları, maalesef, faydalıyor; bu da bizim burada emniyet açısından zaruri bir şekilde gidermemiz gereken temel sorunlardan biridir. Fakat okullarda, parklarda uyuşturucu satanlara caydırıcı yaptırımlar uygulandı mı, cezalar yeterli mi; bunu da ayrıca sorgulamak elbette bizim hakkımız.

Değerli milletvekilleri, Esenyurt'ta acil bir şekilde adliye binasına ihtiyaç vardır. Bugün Esenyurt, Beylikdüzü ve Büyükçekmece, Büyükçekmece'de üç ayrı noktada bulunan adliyelerde maalesef hizmet veriliyor ama Esenyurt, Beylikdüzü ve Büyükçekmece'nin toplam nüfusu yaklaşık 2 milyon civarındadır. Yeri dahi tahsis edilmiş olan adliyeye Esenyurt'ta acil ihtiyaç var ve bir an önce bunun temin edilmesi lazım.

Evet, bir de hastaneye ihtiyacımız var. Tabii, Esenyurt'ta nüfus, dediğimiz gibi, yaklaşık 1 milyon 200 bin civarında gün içerisindeki hareketlilikle beraber, yalnız bir şehir hastanesine zaruri derecede yine Esenyurt'ta ihtiyaç vardır.

Evet, ilçemize verilen ödeneklerin miktarı ve yönetimi ayrıca gözden geçirilmelidir. Bu ödeneklerin direkt yerel yönetimlere aktarılması zaruridir. Ödenekler artırılmalı, vatandaşın ihtiyacı konusunda eksik kalan birimlerin sayısı mutlaka artırılmalı, personel sayısı artırılmalıdır; mutlaka ama mutlaka Esenyurt'ta bu konuda zaruri bir ihtiyaç var, bunun da elbette gözden geçirilmesi lazım.

Kıymetli milletvekilleri, Esenyurt bu ülkenin parlayan yıldızıdır ve çok kıymetlidir, kendi dinamikleriyle potansiyeli yüksek bir değere sahiptir. Tüm yetkilileri bu kente sahip çıkmaya, doğru politikalarla güzelliklerini ön plana çıkarmaya davet ediyorum.

Ayrıca, bütçe sonrasında Esenyurt'taki sorun ve ihtiyaçlar konusunda, bütün alanlarda karşılaşılan sorunların her yönüyle araştırılması, tespiti, alınacak önlemlerin belirlenmesi ve bu önlemlerin hayata geçirilmesi amacıyla Meclis araştırması önergesi vereceğimi de bu vesileyle Esenyurtlu hemşehrilerime duyurmak istiyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

İYİ Parti adına konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, Milliyetçi Hareket Partisi adına konuşmalara geçiyoruz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sayın Başkan, geçmeden bir dakika rica etsem?

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

19.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, cezaevindeki Hanife Arslan'a ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu Hanife Arslan, yaşlı bir nine, 79 yaşında ve şu anda hapisanede. İnfazının ertelenmesi ve serbest bırakılması için avukatlarının, ailesinin bütün çabalarına rağmen maalesef hapisanede tutulmaya devam ediliyor. Birçok rahatsızlığı var; KOAH, sabit olan tansiyon, kemik erimesi, dördüncü seviye artrozu, en ileri seviyede kireçlenme ve hakikaten hepimizin nine diyeceği, hani 80 yaşında bir anneden, bir nineden söz ediyoruz yani bir an önce serbest kalması gerekiyor.

Raporları da söylemek istiyorum. 4/4/2022 tarihli ilk kurul raporu ile 15/2/2023 tarihli ikinci kurul raporu arasında ciddi bir

fark var çünkü hapishanede sağlığı daha da kötüleşmiş ve her an yaşamını kaybedebilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Kendisine bakabilecek durumda değil. Bir an önce Hanife annenin, ninenin, kadının, mahpusun serbest bırakılması için gereğinin yapılmasını talep ediyoruz; buradan da çağrıda bulunuyoruz hem Adalet Bakanına hem iktidar grubuna.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Beştaş.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi adına ilk söz, Elâzığ Milletvekili Sayın Semih Işıkver'e ait.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Işıkver.

MHP GRUBU ADINA SEMİH IŞIKVER (Elâzığ) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen yüce Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ulaşım, insan hayatının ayrılmaz, vazgeçilmez ve ertelenemez temel ihtiyaçlarından, ekonomilerin ve yaşam kalitesinin temel yapı taşlarından biridir. İyi bir ulaşım altyapısı iş dünyası için verimliliği artırmakta, ticaretin genişlemesine olanak tanımakta ve toplumları birbirine bağlamaktadır. Kara yolları, demir yolları, hava yolları ve deniz yolları gibi farklı ulaşım modları güçlü bir ekonominin anahtarı konumundadır.

Kıymetli milletvekilleri, ülkemiz Asya, Avrupa, Orta Doğu ile Kafkasya arasındaki konumu nedeniyle stratejik bir öneme sahip olmakla beraber, Asya ve Avrupa'dan gelen kara yolu bağlantılarının geçişine imkân sağlamaktadır. Ayrıca, yer aldığı coğrafyanın, sahip olduğu nüfusun büyüklüğü ülke için önemli bir pazar olarak gösterilmiş bulunmaktadır. Türkiye, bölgesel ve bölgeler arası kara yolu bağlantısını sağlamaya yönelik birçok uluslararası kara yolu ulaşım koridorunun geliştirilmesi projesinde de önemli bir rol üstlenmektedir. Bu nedenle tarihî İpek Yolu'nun yeniden ihya edilmesi projesinin ülkemize birçok faydası olacağı aşikârdır. Bu proje, ticaretin artması, lojistik avantajlar, ekonomik iş birliği, enerji güvenliği ve kültürel etkileşim gibi etkilerinin yanı sıra Türk Devletleri Teşkilatı üyesi ülkeler arasında da ekonomik ve siyasi ilişkilerin gelişmesine destek olacaktır. Ayrıca, bu projeye Türkiye ve Türk dünyası ülkeleri arasındaki kardeşlik daha da perçinlenecektir. Bu çalışmaların yanı sıra ulaşım altyapısının aynı zamanda ileri teknolojiyi kullanan, çevreye duyarlı, rekabeti tesis edecek ve sanayiye iyi yönlendirecek bir yapıda olması da gerekmektedir. Yollar, demir yolları, limanlar ve havaalanları güvenlik standartlarına uygun olarak tasarlanmalı, düzenli bakımla kontrol edilmeli, toplumun farklı kesimlerine erişilebilir olmalıdır. Ayrıca, nakliye maliyetlerini düşürmek, iş dünyasının etkili bir şekilde faaliyet göstermesini sağlamak ve ekonomik büyümeyi desteklemek adına da çok kıymetlidir. Ulaştırma projeleri yerel

toplulukların ihtiyaçlarına duyarlı olmalıdır. Toplumsal uzlaş, projelerin başarıları ve sürdürülebilir olmaları açısından çok kritiktir. Stratejik olarak önemli kara yolları, demir yolları ve deniz yolları bağlantıları gibi kritik koridorlar ve bağlantılar, ticaretin artması ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesi açısından öncelikli olarak ele alınmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz düne kadar doğu-batı aksında koridor ülkesi olarak tanımlanırken bugün kuzey-güney akslarında yer aldığı, 3 kıtanın birleştiği dünyanın en kritik kavşağı konumuna gelmiştir. Bu durum, ülkemizin ulaşım altyapısını doğu-batı akslarının yanı sıra kuzey-güney akslarını da kapsayacak şekilde yeniden ele alma gereğini gündeme getirmiştir.

Bu çok önemli akslardan biri içerisinde olan Elâzığ-Pertek yolu, Türkiye'nin kuzey-güney istikametindeki en önemli kara yolları bağlantılarından birini teşkil eden Pertek civarındaki Murat Nehri'nin üstünden geçen cumhuriyet dönemi köprülerinden olan bir kemer köprüyle bağlantıyı sağlamaktaydı ancak Keban Baraj Gölü'nün faaliyete geçmesiyle söz konusu köprü sular altında kaldığı için, şu an ulaşım feribotla kısıtlı saatlerde ve kısıtlı sayıda yapılabilmektedir. Yoğun trafiğı olan bu yolda feribot seferleri maalesef yetersiz kalmaktadır. Mevcut durumda Elâzığ-Tunceli arasındaki trafik, Elâzığ-Bingöl kara yolunun Kovancılar ilçesinden ayrılarak Tunceli iline bağlantı sağlayan devlet yoluyla yapılabilmektedir. Bu güzergâh Pertek ilçesi üzerinden geçen Elâzığ-Pertek-Tunceli yolundan yaklaşık 65 kilometre daha uzundur. Keban Baraj yolunun faaliyete geçmesiyle, yıllardır yapılamayan bu köprünün bugünkü sosyal ve ekonomik zaruretlar karşısında yapılması kaçınılmaz bir hâle gelmiştir. Elâzığ-Pertek yolu üzerinde yapılması düşünülen Pertek-Çemişgezek Köprüsü'yle kuzey-güney güzergâhına en kısa mesafede bağlantı sağlanacağından, bu güzergâhın ulaşım açılması hâlinde bölgemize, ilimize ve ilçelerimize sağlayacağı faydalar ve getireceğı ekonomik canlılık düşünüldüğünde, bölgemizin gelişmesine çok önemli bir katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Pertek Köprüsü'nün Tunceli ili ve Elâzığ ilinin terör örgütlerine karşı mukavemetinin sağlanması noktasında da çok önemli bir yer tutacağı Türkiye kamuoyunun malumu üzeredir. Keban Baraj Gölü'nün faaliyete geçmesiyle, yıllardır yapılamayan bu köprünün yukarıda açıklanan sosyal ve ekonomik zaruretlar karşısında yapılması kaçınılmaz bir hâle gelmiştir. Pertek Köprüsü'nün yapımıyla kuzey illerimizden gelen trafiğın güney illerimize bağlantısının yaklaşık 65 kilometre daha kısa olacağı, bakım hizmetleri, yakıt ve zaman açısından bölge ve ülke ekonomimize büyük bir katkı sağlayacağı da düşünülmektedir.

Değerli milletvekilleri, ilimiz için çok büyük önem teşkil eden Kuzey Çevre Yolu'nun da tam manasıyla tamamlanmasına ihtiyaç vardır. Kuzey Çevre Yolu'nun 1'inci kısmı tamamlanmıştır. Ancak projenin daha verimli olabilmesi için 2'nci kısmın da tamamlanarak şehrimizin hizmetine sunulması gerekmektedir. Bu çevre yolunun tamamlanması -az önce de belirttiğim gibi- Türkiye ve Türk dünyası ülkeleri arasındaki kardeşliğı perçinleyeceği gibi, aynı zamanda Kafkasya ve Orta Doğu bölgeleri arasındaki mesafeleri de kısaltmış olacaktır. Kuzey Çevre Yolu da bu şekilde tam anlamıyla görevini tamamlamış ve kuzey ve güneyi birbirine bağlamış olacaktır. Bu gibi sebeplerle söz konusu köprü ve çevre yolu çalışmalarının ivedilikle yapılması büyük bir önem arz etmektedir.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda yapılan yatırımlarla kara yollarındaki eksikler büyük bir ölçüde tamamlanmış bulunmaktadır. Yapılan yatırımlarla bölünmüş yol ağılarımızın uzunluğu 29 bin kilometreye ulaşmıştır. Yollardaki akıllı ve otonom teknolojiler artmıştır. Trafik güvenliğini sağlayan hızlı ve emniyetli yol altyapısı kazalardaki ölüm oranının azalmasını da sağlamıştır. Şehirler arası transit trafiğın yerleşim merkezleriyle entegrasi o şehrin sosyoekonomik yapısı açısından da çok büyük bir önem arz etmektedir. Örneğın Elâzığ ilimizde Hazardağlı Kavşağı Elâzığ-Malatya yolu üzerinde yer almakta olup kuzeyinde Keban yolu, güneyinde ise Güney Çevre Yolu'nun bulunduğu bir kavşak noktasıdır. Yıllık ortalama günlük taşıt sayısı 60 bin adet olan Hazardağlı Kavşağı hemzemin rotary kavşak olarak hizmet vermektedir. Elâzığ-Malatya yolunun Hazardağlı Kavşağı'nın da içinde bulunduğu 7 kilometrelik kısmı Elâzığ Belediyesinin yazılı talepleriyle, 29 Ocak 2018 tarihinde, Bakan oluruyla kara yolları ağından çıkarılmıştır. Hazardağlı Farklı Seviyeli Kavşağı'nın Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılabilmesi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının oluruyla tekrardan kara yollarının ağına alınmasıyla ancak mümkün olabilecektir. Elâzığ Belediyesi tarafından hazırlanan projenin yaklaşık yapım maliyeti 750 milyon TL civarındadır. Belediyenin bugünkü bütçesiyle, son beş yılda olduğu gibi, bunu yapması pek mümkün gözükmemektedir. Elâzığ-Harpur yolunu Elâzığ-Malatya yoluna bağlayacak olan güzergâhın tamamlanması büyüyen ve gelişen Elâzığ için elzemdir. Bu güzergâh kullanıcıları şehir içi trafiğini kullanmadan Elâzığ-Malatya devlet yoluna entegre olacak, böylelikle güvenli ve emniyetli bir şekilde ulaşım sağlanabilecektir. Bu güzergâhın mevcut imar yollarıyla bağlantısı ulaşım çeşitliliğini artırarak konforlu ve ekonomik çeşitlilik de sağlayacaktır. Ayrıca, bahse konu çevre yolunun Elâzığ Şehir Hastanesine bağlantısının yapılmasının seçim bölgem için çok büyük bir yatırım olacağını da bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, 2024 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Işıkver.

İkinci söz, Giresun Milletvekili Sayın Ertuğrul Gazi Konal'a ait.

Buyurun Sayın Konal. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MHP GRUBU ADINA ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul görüşmelerinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Karayolları Genel Müdürlüğü bütçeleri üzerine söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, ulaştırma bir ülkenin siyasi, sosyal, kültürel ve özellikle iktisadi hayatına büyük etki eden bir olgudur. Bir ülkenin kaynaklarının iyi işletilmesi, değerlendirilmesi, iç ve dış ticaretin gelişmesi ancak gelişmiş bir ulaşım ağına sahip olmasıyla mümkündür. Ayrıca, ülkelerin millî birlik ve bütünlüğünün sağlanmasında ulaştırmanın çok büyük rolü vardır. Ekonomik gelişme ve ulaştırma sektörü arasında sıkı bir ilişki olduğuna göre, yetersiz ulaştırma sistemiyle ekonomik kalkınma düşünülmeyeceğı de bir gerçektir. Her ülke için geçerli olan bu durum, nüfusu ve dağınık alan bakımından özellikle Avrupa ülkelerine göre daha geniş ve önemli coğrafi konuma sahip olan Türkiye için daha da büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda, Ulaştırma Bakanlığımızın stratejisi ülkemiz ve milletimiz için büyük önem arz etmektedir.

Son yıllarda Ulaştırma Bakanlığımızca gerçekleştirilen pek çok önemli proje, ülkemizin hızla gelişen ve ilerleyen kara yolları altyapısına dâhil edilmiştir. Bu projeler arasında öne çıkan birkaç projeden bahsederseniz: Zigana Tüneli, Ovıt Tüneli, Avrasya Tüneli, Bolu Tüneli, Ilgaz Tüneli, Cudi Dağı Tüneli, Eğribel Tüneli, Honaz Tüneli, Orhangazi Tüneli gibi onlarca tünel projeleriyle 675 kilometre uzunluğunda 405 adet tünel yapılarak yol ağıımızdaki tünellerin sayısı 488'e, toplam uzunlukları 725 kilometreye ulaşmıştır.

Yine, aynı şekilde, hava yollarımıza baktığımızda, iç hat uçuş nokta sayımız 26'dan 57'ye, 81 olan hava ulaştırma anlaşmamız bulunan ülke sayısı 173'e yükselmiştir. Anlaşmalar ve müzakereler neticesinde, 2000'li yılların başında 50 ülkede 60 olan dış uçuş noktamız, bugün, 130 ülkede 342 noktaya ulaşmıştır. Havaalanlarımızda hizmet verilen yolcu sayısı her bir önceki yıla göre yüzde 30 civarı artarak 200 milyona yaklaşmıştır. Seçim bölgemdeki Ordu-Giresun Havaalanı gibi; Rize, Gümüşhane, Bayburt, Mersin, Şırnak, Hakkâri gibi "hayal" denilen onlarca bölgemize havaalanı yapılmış, İstanbul Havaalanı'yla Türkiye,

Avrupa'da küresel lider bir havacılık merkezi olmuş, Avrupa yolcu trafiği sıralamasında zirveye çıkarak 1'inci olmuştur.

Aynı şekilde, 12 bin kilometresi konvansiyonel, 2.032 kilometresi yüksek hızlı tren, 220 kilometresi hızlı tren hattı olmak üzere toplam 14 bin kilometreye yakın demir yolu hattına sahip olan ülkemizde, Devlet Demiryolları, son süratıyla, kuzey-güney, doğu-batı yönünde devam eden projeleriyle göz doldurmaktadır.

Son yıllarda, ülkemiz vizyonu açısından imza niteliğinde olan 1915Çanakkale Köprüsü, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Orhangazi Köprüsü, Hasankeyf Köprüsü, Eğiste Hadimi Köprüsü, Dört Yol Köprüsü Kavşağı, Bitlis Çayı Viyadüğü gibi onlarca şaheser ülkemize kazandırılmış, milletimizin hizmetine sunulmuştur. Bu kadar başarılı ve profesyonel olan Ulaştırma Bakanlığı, tabiri caizse, bu tür üst klasman yapılar ve ulaşım hizmetinde tüm Avrupa ülkeleriyle başa baş mücadele ederken, Anadolu'da maalesef yer yer proje uygulamalarının aksadığını üzülerek ifade etmek istiyorum. Sadece seçim bölgesi Giresun'u değil birçok şehrimizi gezdiğimizde devasa köprü ve tünellerden hayranlıkla geçiyor, övünüyoruz; akabinde, düz duble yol güzergâhlarında hayal kırıklıklarına uğruyoruz yani okyanusu geçiyor, derelerde islanıyoruz Sayın Bakanım. Bundan benim anladığım şu: Bakanlıkların uhdesinde gerçekleşen tüm projeler titizlikle ve başarıyla sonuçlanırken taşralarda yürütülen işlemlerin ise ihaleyle verilen şirketler ve taşeronları tarafından aksadığıdır. Ayrıca, bölge müdürlüklerimizin olduğu şehirler hizmet kazanından kendi payını kepçeyle alırken bağlı oldukları küçük illerimiz kendi paylarını kaşıkla alma çabası göstermektedir. Gelişen teknoloji ve iletişim ağı ile yetişmiş teknik personel sayımız baz alındığında, naçizane önerim, bölge müdürlüklerinden ziyade il şefliklerimizin müdürlük hakkı verilerek direkt Bakanlığımıza bağlanmasıdır. Böylelikle, her il, kendi proje ve ihtiyaçlarını direkt olarak Bakanlığımıza ileterek daha doğru ve ivedi bir şekilde takip edecek, ihale ve işlemleri daha sorumlu ve yakinen kontrol edecektir.

Yine, aynı şekilde, kara yolları ağı uygulamamızın bu gelişmişlik çağına uymadığı düşüncesindeyim. Giresun'da yaşadığım kendi köyümden örnek vermek istiyorum: Giresun merkez Alınca köyü, Giresun merkezine en yakın mesafesi olan köydür. Toplam 7 kilometrelik köy güzergâhımızın bir bölümü Karayolları ağına bağlı, bir bölümü mevcut Belediye mücavir alanında, geri kalan bölümü de Valilik İl Özel İdaresi sorumluluğundadır yani 7 kilometrelik bir yol yapımı ve onarımı için 3 ayı kurumdan hizmet almak durumundayız. İşte, bu yüzden, Giresun'un en yakın köyü olan Alınca köyümüzün yolu -yerel dile söylememiz gerekirse- yamalı bohça gibidir. Bu problem aslında bizim köyümüzün değil tüm Türkiye'deki küçük şehirlerin genel problemidir. İlçe yollarımızın ayrı, köy yollarımızın ayrı, yayla yollarımızın ayrı, kara yollarının ayrı tutulması hizmet noktasında büyük aksaklıklara neden olmaktadır. Bunun en büyük tepkisini -elbette sorumluluğunuzda olmamasına rağmen- hisseden bakanlık da Ulaştırma Bakanlığıdır. Vatandaşımızın ve bürokrasimizin beklediği ise tüm ilçe, belediye ve köy yollarının ulaştırma ve altyapıda uzman kadroya sahip Ulaştırma Bakanlığı sorumluluğuna ve hizmetine alınmasıdır. Yani nasıl soframızdaki ekmeği marketçi değil fırıncı yapıyorsa, yollarımızın tamamının da Ulaştırma Bakanlığı uhdesinde, Karayolları Genel Müdürlüğüne yapılmasının doğru olduğunu düşünüyorum.

Seçim bölgesi Giresun'da, Karadeniz Sahil Yolu kapsamında ilçe sahil yollarımız ve Trabzon bağlantımız 2007 yılında bitirilmişti. Giresun-Sivas yolu güzergâhımızda büyük engel teşkil eden Eğribel Tüneli'miz hamdolsun geçtiğimiz yıl hizmete geçerek kış aylarında kapalı olan İç Anadolu bağlantımızı sağlamıştır. Konuşmamda bahsettiğim gibi, 6 kilometre geliş, 6 kilometre gidiş toplam 12 kilometrelik Eğribel Tüneli'miz zorlu şartlarda bitirilmiştir ancak yalnızca genişleme ve asfaltlama bekleyen Bulancak-Aydındere yolumuz on yıldır tamamlanamamıştır.

2001 yılında Cumhurbaşkanımızın ziyaret ettiği Çamoluk ilçemizin Gümüşhane, Erzincan, Sivas ve Giresun'a sınırı olmasına rağmen kara yollarıyla girişi vardır, çıkışı yoktur. Çamoluk-Alucra-Yağlıdere yolumuz yirmi yıldır proje ve çalışma beklemektedir. Trabzon, Gümüşhane ve Giresun'un ortak yaylası olan Sis Dağı'mızın Trabzon'dan ulaşımı duble asfalt yol iken Giresun ilçelerinden ulaşımımız stabilize ve bakımsızdır. Sivas sınırımız olan Şebinkarahisar-Koyulhisar yolu yıllardır bakım beklemektedir.

"Tarihî İran Yolu" olarak bilinen Tirebolu-Doğankent-Torul yolu ve Görele-Çanakçı-Çömlekçi grup yollarımız da maalesef her yıl defalarca vuku bulan kazalardan dolayı "ölüm yolu" olarak adlandırılmaktadır artık. Yalnızca Giresun için değil, bölgenin Gürcistan, Azerbaycan bağlantısı ve Tirebolu-Erzincan güzergâhından İran bağlantısı olması hasebiyle Giresun Çevre Yolu şehrimizin ve bölgemizin olmazsa olmazıdır. Tüm Giresun'un bürokrasisi ve vatandaşı bu dönem güney çevre yolumuzun bir an önce başlatılıp bitirilmesini beklemektedir.

Yine aynı şekilde, Bakanlığınızı ilgilendiren, İç Anadolu'yu Karadeniz'e bağlayacak demir yolu projesinin yapılan fizibilite çalışmaları sonucu, en uygun ve en kısa mesafeli güzergâhı olan Sivas-Erzincan hattının Gümüşhane'den Harşit Vadisi dediğimiz, Doğu Karadeniz'in orta noktası olan Tirebolu'ya inmesidir. Akabinde yapılacak olan Samsun-Sarp Demiryolu Projesi'yle Karadeniz'in tüm bölgelerimize bağlantısı sağlanmış olacaktır. İnanın bu sözlerim sitem değildir, sahada gezen teknik bir Anadolu çocuğu olarak kilometrelerce tüneller, köprüler, hava alanları, demir yolları inşa eden Bakanlığımızın Anadolu topraklarını, ilçelerimizi, yaylalarımızı, köylerimizi kilim motifimiz gibi nakış nakış birbirine bağlayacak yollarla işleyeceğine inancım ve güvencimdir.

Bu vesileyle, 2024 yılı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kona.

Üçüncü söz, Mersin Milletvekili Sayın Levent Uysal'a aittir.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Uysal.

MHP GRUBU ADINA LEVENT UYSAL (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bağlı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 yılı bütçesi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Öncelikle, Genel Kurulu ve aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dünyada uçuş noktası sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu, havacılık sektörünü sürekli büyümesi doğrultusunda ilerletmektedir. Havacılık sektöründeki bu pozitif gelişimin ülkemize de olumlu yönde yansması olmaktadır. Özellikle, 2003 yılında Türk havacılık sektörünün rekabete açılması sektörün firma sayısını ve hizmet kalitesini artırmıştır. Son yıllarda havacılık sektöründeki şirketlerin kalite, emniyet ve altyapı çalışmalarına verdiği destek bizim gururlandırmaktadır. Türk sivil havacılık sektörü 2022 yılında 230 havacılık işletmesindeki 1.800 hava aracıyla 57 iç hat ve 340 dış hat uçuş noktasına 2 milyon adet sefer yapmıştır. Bunun sonucunda, 180 milyon yolcuya hizmet vererek Avrupa'da 3'üncü, dünyada 6'ncı sıraya yerleşmiştir. Aynı zamanda sektörde faaliyet gösteren işletmeler IATA, IASA ve Star Alliance gibi akredite kurumlarıyla olan üyeliklerini geliştirerek sektörün kalitesini dünya standartlarına çekmiştir. Diğer taraftan, İstanbul Havalimanı lokasyonu, büyüklüğü, pist genişliği ve uçuş sayısı ile ülkemizi bir transfer noktası hâline getirmiştir.

Değerli milletvekilleri, İstanbul Havalimanı kurulduğu tarihten bu yana 180 milyon insana hizmet vererek yolcu trafiğinde Avrupa'da 1'inci, dünyada 7'nci olarak Türkiye ekonomisine 24 milyar dolar katma değer sağlamıştır. Bu gelişmelerle birlikte, havacılık sektörü gelecek nesillere sürdürülebilir bir dünya bırakmak amacıyla, yeşil havacılık faaliyetleriyle ilgili önemli çalışmalar

yapmaktadır. Bu kapsamda başlatılan Karbonsuz Havalimanı Projesi'yle 50 havalimanımız yeşil sertifika almış ve ülkemiz yeşil havacılık alanında dünyada en çok sertifikası olan 2'nci ülke konumuna gelmiştir.

İsim babasının Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin olduğu ve Türk ordusuna büyük güç katacağına inandığımız millî uçağımız KAAN'ın ilk uçuş zamanı, Aziz Atatürk'ün Ankara'ya gelişinin yıldönümü olan 27 Aralık 2023 tarihi olarak planlanmaktadır. Bu vizyonla havacılık sektöründe yapılan tüm çalışmalara heyecan ve gururla destek vereceğiz.

Değerli milletvekilleri, BTK bilişim altyapısının gelişmesi, tüketici haklarının korunması ve etkin rekabet alanının sağlanması noktasında önemli çalışmalar yürütmektedir. Bu faaliyetlerle beraber BTK, elektronik haberleşme sektöründeki 470 şirkete 850 yetkilendirme lisansı vererek ve 32 milyar lira yatırım yaptırarak 2022 yılında 90 milyon mobil, 93 milyon geniş bant ve 6 milyon fiber internet abonesinin hizmet almasını sağlamıştır. Bunun sonucu olarak Türkiye ekonomisine 440 milyar lira kazandırmıştır.

Sektörün faaliyet gösterdiği diğer bir alan da posta ve kargo hizmetleridir. 2022 yılında 100 bin çalışanı olan bu sektör 1 milyar adet kargoyu gönderime sunarak 34 milyar liralık bir gelir elde etmiştir. Bunun yanı sıra, sektör paydaşları 3 milyar liralık yatırım yaparak hizmet kalitesini dünya standartlarına yükseltmiştir.

Değerli milletvekilleri, aynı zamanda, BTK dijital vatandaşlık üzerine de çalışmalar yapmaktadır. E-devlet kullanıcı sayısı 64 milyona, kayıtlı elektronik posta kullanıcısı sayısı da 2 milyona yükselmiştir. BTK, yerli ve millî uydu çalışmaları, yeni nesil mobil haberleşme projesi ve Ulusal Siber Güvenlik Eylem Planı'yla ülkemizde dijital dönüşümde büyük rol oynamıştır. Bu çalışmalarla ülkemiz küresel siber güvenlik sıralamasında Avrupa'da 6'ncı, dünyada 11'inci sırada bulunmaktadır.

Sözlerime son verirken 2024 yılı bütçesinin aziz Türk milletine hayırlı olmasını temenni ederim.

Saygılarımla efendim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Uysal.

Dördüncü konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Hilmi Durgun.

Buyurun Sayın Durgun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MHP GRUBU ADINA HİLMİ DURGUN (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Su Enstitüsü bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tarım sektörünün tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de stratejik bir öneme sahip olduğu hepimiz tarafından bilinmektedir. Türkiye'nin stratejik ve mukayeseli üstünlüğü tarımdır. Tarım, cumhuriyetimizin kuruluşundan bu yana ülkemizin ekonomik ve sosyal gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Millî gelire, istihdama ve ihracata doğrudan ve dolaylı yollardan katkı sağlamasından dolayı tarım, ekonomimiz için vazgeçilmez bir sektördür.

Türkiye'de tarım ve gıda ürünleri ihracatı 2022 yılında 30 milyar dolara ulaşmış; ithalat 23,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiş; 6,8 milyar dolar dış ticaret fazlası verilmiştir. Ancak dünya genelindeki nüfus artışı, küresel ısınma ve iklim değişikliği gibi birçok sebebi, etkileri ve sonuçları tüm dünyayı ilgilendirdiği gibi ülkemizi de yakından ilgilendiren bir sorun niteliğindedir. İklim değişikliğinin tarımsal faaliyetler üzerindeki etkileri, üretim ve beslenme ilişkisi nedeniyle ayrı bir öneme sahiptir. Konuyla alakalı Tarım ve Orman Bakanlığımız, tarım sektörünün iklim değişikliğinden daha az etkilenmesi açısından, iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı gerekli önlemleri almakta, diğer yandan çiftçilerimizde de farkındalığı artırmak amacıyla iklim değişikliğinin etkilerinin azalımı ve uyumu konularında çalışmalar yapmakta olduğu tarafımızca bilinmekte olup Sayın Bakanımıza ve Bakanlığımızın çalışanlarına teşekkür ederiz.

Değerli milletvekilleri, su ve su yönetimi stratejik önemdedir. Türkiye, mukayeseli olarak su zengini bir ülke değildir. O sebeple, su varlığının rasyonel kullanımı, sınır aşan suların millî hedefler doğrultusunda yönetilmesi, suyun korunması gerekmektedir. Ülkemizde ekonomik olarak sulanabilir tarım arazisi alanı 8,5 milyon hektar olup bu alan toplam 23,8 milyon hektar tarım arazisinin yüzde 35,7'sini oluşturmaktadır. Çiftçilerimizin kuru tarımda birim alandan elde edeceği gelire göre sulu tarımdan daha fazla gelir elde edeceği gerçeği suyun ekonomik olarak önemini daha da artırmaktadır. Bu kapsamda, stratejik öneme sahip su kullanımında özellikle tarımsal sulamada tasarrufa gidilmesi ve Konya Ovası Projesi, Güneydoğu Anadolu Projesi, Doğu Karadeniz Projesi ve Doğu Anadolu Projesi gibi projeler bir an önce tamamlanarak ayrıca eski ve atıl vaziyette olan kanal ve kanaletlerin yenilenmesi gerekmektedir; böylece su kayıp ve kaçakları önlenecektir. Tarımsal sulamada üreticilerimiz açısından en önemli hususlardan biri sulama ücretleridir. Sulama ücretleri tarımsal üretimde önemli bir maliyet kalemini oluşturmaktadır lakin artan maliyetler karşısında çiftçinin zorluk çekmesi modern sulama sistemlerine geçişini zorlaştırmaktadır. Bunun için tüm ekim ve dikim alanlarında basınçlı su sistem yatırımları ile damla sulama yönteminin yaygınlaşması için daha önceden uygulanan ve çok başarılı olan damla sulama proje bazı sübvansiyonlu çiftçi yatırım kredisi uygulamalarına tekrardan ihtiyaç duyulmaktadır.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde tarım sektörünün ve kırsalda yaşamın sosyolojik ve ekonomik boyutları oldukça önemlidir. Özellikle genç nüfusun kırsaldan kente göç etmesi ülkemizin temel sorunlarından birini oluşturmaktadır. Tarımda çalışan nüfusun yaş ortalamasının yüksekliği tarımı olumsuz yönde etkilemektedir. Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin kayıtlarına göre Türkiye'deki erkek çiftçilerin yaş ortalaması 57,7; kadın çiftçilerin yaş ortalaması 60,1; kayıtlı toplam çiftçilerin yaş ortalaması ise 58,1'dir. Genç nüfusumuzu kırsalda tutarak, yatırım ve teknolojiyi kırsal alanlara yöneltmek üzere tarım sanayi entegrasyonunun sağlandığı kırsal cazibe birimleri olan tarım kentleri kurulmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Tarımsal işletme, pazarlama ve lisanslı depolamayla ilgili yatırımlar için uygun finansman sağlanmalı ve bu yatırımlarla sözleşmeli üretim ilişkilendirilerek teşvik edilmelidir. Yeni teknolojiler, pazarlama sistemleri ve teşvikler konusunda üreticilerimiz bilinçlendirilerek genç nüfus tarıma, tarımsal üretime özendirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çiftçilerimiz için önemli bir diğer konu başlığı ise 2023 yılında borcu olmayan çiftçilerimiz hazine teşvikiyle aylık 3.957 TL, borcu olan çiftçilerimiz ise indirimsiz 4.628 TL BAĞ-KUR primi ödemek durumundaydılar. Bu rakamlar çiftçilerimizin ödeme gücünü aşmakta ve SGK'ye kayıtlı BAĞ-KUR sigortalı sayısı her geçen yıl azalmaktadır. SGK verilerine göre 2022 yılında 512.966 çiftçimiz kayıtlıken bu yıl 456 bin civarındadır. Kayıtlı çiftçi sayısının artması ve çiftçilerimizin primlerini ödeyerek emekli olabilmeleri için SGK primlerinin daha ödenebilir seviyeye çekilmesi önemlidir. Ayrıca hâlen 9000 olan prim ödeme gün sayısının 7200 güne düşürülerek diğer sigortalılarla prim gün sayısının eşitlenmesinde zaruret vardır. Geçimi sadece emeğine dayalı olan çiftçilerimizin gelirlerinin düşük olması nedeniyle zaman zaman BAĞ-KUR prim borçlarını ödemekte sıkıntıya düşmektedirler. Prim borçlarını ödeyemeyen çiftçilerimiz, faiz ve gecikme cezasının da ilavesiyle icra takiplerine muhatap olmaktadır. Geriye yönelik borçlanmaların da dâhil edildiği bir yapılandırma çiftçilerimizin beklentileri arasında en ön sırada yer almaktadır.

Değerli milletvekilleri, değinmek istediğim diğer bir önemli konu ise çiftçilerimizin en önemli maliyet girdileri olan tohum, fide, gübre, ilaç ve plastik gibi girdi kalemlerinin neredeyse tamamının ham maddelerinin ithalat ile karşılanıyor olmasından dolayı tarımsal girdi üreticisi firmalar tüm ürünlerini on beş-on altı aya varan finans maliyetiyle birlikte üretilip satmak

mecburiyetindedirler. On beş-on altı aylık sürenin de finans maliyeti bugünkü şartlarda ortalama yüzde 60-70 seviyelerinde finans yükü getirmekte, bu durum ise doğrudan çiftçilerimize yansımakta ve çiftçilerimizin üretim maliyetlerini çok yukarılara taşımaktadır. Tarımda girdi yükünün hafifletilmesi, finansman sıkıntılarının giderilmesi, üretimin sürdürülebilir kılınması, çiftçimizin refahını artırıcı desteklerin etkin ve verimli bir şekilde sürdürülmesi, tarım sektörünün stratejik önemi göz önüne alınarak tarıma pozitif ayrımcılık yapılması büyük önem arz etmektedir. Bu kapsamda 2022 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın tarımsal sulamada kullanılan elektrikte KDV'yi yüzde 8'e indirmesi çiftçilerimizin maliyetlerini düşürmüş ancak maalesef yeterli olmamıştır. Tarımsal üretimin devamlılığı ve çiftçilerimizin bu sorununun çözülebilmesi için tarımsal elektrik ve mazottaki ÖTV ve KDV'nin tamamen kaldırılması gerektiğini ifade ediyorum ve sözlerime Genel Başkanımız, liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Beyefendi'nin sözleriyle son vermek istiyorum: "Tarım istikbalin, hatta istiklalın temincisidir; toprağın bereketi, birlik, dirlik ve güvenliğin farikasıdır."

Bu vesileyle 2024 yılı Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen aziz Türk milletini ve hassaten Antalyalı hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Durgun.

Beşinci söz, Adana Milletvekili Sayın Muharrem Varlı'ya ait.

Sayın Varlı, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MUHARREM VARLI (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Tarım Bakanlığı ve genel müdürlükleri üzerine grubum adına söz aldım. Burada bugün sizinle bu konuları paylaşacağız birlikte.

Üretim ve üretimin desteklenmesi açısından Tarım Bakanlığının çiftçiye vereceği desteklerin çok büyük önemi var çünkü çiftçi ürettiği zaman hem ülkemizi doyuracak hem de yapacağımız ihracatla dünyadaki insanları doyuracak. Çünkü soframıza gelen her şeyde -sabah kahvaltısından tutun, öğlen yemeği, akşam yemeğine kadar; ekmeği, zeytini, peyniri, çorbası- çiftçinin ürettiği mamuller, ham maddesini çiftçinin ürettiği şeyler var. Onun için bizim özellikle pandemi sürecini de dikkate alacak olursak gıdanın ne kadar önemli olduğunu, gıda olmadan insanların yaşayamayacağını gördüğümüz bir süreçte, tarımı ve tarımın içerisinde olan üreticiyi mutlaka desteklememiz lazım. Bu yıl dünya borsalarını da dikkate aldığımızda, mısır fiyatları, pamuk fiyatları, buğday fiyatları bir miktar geriledi, dolayısıyla, bir önceki yılın fiyatlarının bir miktar altında kaldı. Onun için çiftçimizin üretimi yapılabilmesi, hem ülkemize katkı hem kendine katkı sağlayabilmesi için tarımsal desteklerin, prim desteklerinin daha da artırılması lazım. Bu konuda Sayın Bakanımıza ve Tarım Bakanlığı yetkililerine uyarıda bulunmak istiyorum çünkü gerçekten mısır, Türkiye'de çok ihtiyaç arz eden, hem yem fabrikalarında hem yağ fabrikalarında hem glikoz üreten, nişasta üreten fabrikaların tamamında işlem gören bir bitki. Onun için mısırın ekilmesini ve mısırın üretilmesini temin etmemiz lazım.

Yine, pamuk, özellikle bizim ham yağ ihtiyacımızı karşılamak açısından, iplik fabrikalarındaki ham maddeleri karşılamak, kumaş fabrikalarının ham maddelerini karşılamak açısından da çok önemli endüstriyel bir bitki. Dolayısıyla bunları üretebilmemiz, çiftçimizin bunları üretebilmesi için tarımsal desteklerin artırılması lazım. Bu konuda hem bölgemizdeki çiftçilerin hem Türkiye genelindeki çiftçilerimizin Tarım Bakanlığından ve Tarım Bakanlığı yetkililerinden talepleri var; bunu burada sizlerle paylaşmak istiyorum.

Yine, bildiğiniz gibi, TMO alımlarla ilgili, mısır alımında özellikle, piyasaya girmekte bir miktar gecikti, o dönem içerisinde çiftçilerimizde de ciddi bir mağduriyet oluştu. Bunu da önlemek için özellikle TMO'nun daha önceden depolarını boşaltarak hazır duruma gelmesi ve çiftçimiz üretim safhasına geldiğinde çiftçimizin mahsulünü alabilecek duruma, konuma getirilmesi lazım. Bu açıdan da TMO yetkililerinin bunu da dikkate alması burada önemle arz edilir.

Yine, Devlet Su İşleri, tabii, çok önemli bir kurum yani Türkiye'de çok önemli işler yapmış, çok önemli barajlar yapmış. Bugün sulanabilen arazilerimizin birçoğunu Devlet Su İşlerinin yapmış olduğu barajlar ve göletlerle suluyoruz. Çok önemli bir kurum, gerçekten çok ciddi işler de yapmış, çiftçimizin lehine çok önemli işler de yapmış. Devlet Su İşleri şu anda toplulaştırmayı da yönetiyor. Toplulaştırmanın da çiftçimizin lehine bir an önce sonuçlandırılması lazım çünkü toplulaştırmanın bitmediği yerlerde çiftçilerimiz mağduriyetler yaşıyorlar ya da toplulaştırma yapılırken bir çiftçinin kullandığı tarla bir başka çiftçinin tarlasıyla birleştirildiğinde burada da ciddi anlaşmazlıklar ortaya çıkıyor. Devlet Su İşleri yetkililerinin de bunu bir an önce çözüme ulaştırıp çiftçimizin lehine uzlaşmacı ve çiftçimize fayda sağlayacak şekilde toplulaştırmayı bitirmesi lazım.

Burada Devlet Su İşlerinin yine taban drenajlarıyla ilgili çalışmaları var. Biliyorsunuz, topraklar sulana sulana, gün geçtikçe çoraklaşmaya doğru ilerliyor; bu çoraklaşmayı engellemenin en önemli yolu da taban drenajlarından geçiyor. Taban drenajlarının bir an önce bitirilip topraklarımızın üst seviyesinde bulunan sularının taban drenajları vasıtasıyla normal drenajlara akıtılması ve oradan da ırmaklara akıtılması önemli çünkü suladığımız tarlalar her geçen yıl sürekli tuzlanıyor ve çoraklaşmaya gidiyor; bunu da bir an önce halletmemiz lazım.

Yine, bu Yedigöze Barajı bizim Adana için çok önemli Sayın Bakanım. Bu konuda geçmiş yıllarda çok önemli başarılar elde edildi, belli bir miktarı da tamamlandı, özellikle İmamoğlu kısmı tamamlandı ama Ceyhan-Sarıçam bölgesine gelecek sulama sistemlerinin daha şu ana kadar yapılmadığını biliyoruz. Bu barajın bitirilmesi çok önemli çünkü orada aşağı yukarı 750 bin dönüm münbit bir arazinin sulandığı zaman da hem ülkemize hem oradaki çiftçilerimize çok önemli katkılar sağlayacağını biliyoruz. Bu katkıları çiftçilerimizin lehine bir an önce tamamlayıp barajı, sulamayı bir an önce çiftçilerimizin lehine bitirmemiz lazım. Bu konuyu da dikkate alıp ve bir an önce bu Yedigöze Barajı'nı bitirebilirsek çok önemli bir iş başarmış olacağız çünkü Yedigöze Barajı, dediğim gibi, gerçekten orada sulanamayan 750 bin dönüm araziye sulayacak ki hem oradaki çiftçilerimize hem ülkenin üretimine çok önemli bir katkıda bulunacak.

Tabii, çiftçilerin en büyük maliyet girdisi gübre, mazot ve kimyasal ilaçlar. Bu konuda da Tarım Kredi gerçekten piyasaya ciddi bir giriş yaptı, gübre fiyatlarını bir miktar gerilettiler. Tarım Kreditinin bu yapmış olduğunu çok önemsiyoruz. Gerçekten hem mazot hem gübre fiyatlarının bir miktar gerilemesinde, kimyasal ilaçların bir miktar gerilemesinde Tarım Kreditinin ortaya koymuş olduğu önemli bir başarı var. Bu başarıyı artırarak devam ettirmesi lazım çünkü tam çiftçinin en çok ihtiyaç duyduğu dönemde, işte, buğdayın üst gübresinin atılacağı dönemde üre gübresi zamlanır, pamuğun üst gübresi atılacağı zaman üre gübresi, mısır ekileceğinde taban gübresi zamlanır yani serbest piyasada ciddi bir spekülasyon sahneye çıkıyor ve gübre fiyatlarını birden yükseltiyor ama Tarım Kredi devreye girdiği zaman ve çiftçinin lehine bu fiyatları geriye çektiği zaman, o zaman bu spekülasyonların hepsi havada kalıyor. Dolayısıyla, çok önemli bir iş yapmış oluyor. Bu manada Tarım Kreditinin özellikle açmış olduğu marketlerle gıda sektörüne vermiş olduğu hizmeti, oradaki fiyatların düşürülmesi açısından da çok önemsiyorum ve Tarım Kreditinin mutlaka ve mutlaka aktif olarak görevini sürdürmesi gerektiğine inanıyorum. Yine, biz eğer gübre fiyatlarını ve mazot fiyatlarını, kimyasal ilaçları düşürürsek çiftçinin girdi maliyetleri düşeceği için daha ucuza mal edecektir, daha çok para kazanacaktır. Bu da çiftçimizin lehine ve ülkemizin lehine bir gelişme olacaktır.

Bugünlerde haberlerde izliyoruz, et fiyatlarının yükselişe geçtiğiyle ilgili haberler yapılıyor. Bunların bir kısmı gerçeği yansıtırken, bir kısmını da yine ithalat lobilerinin yaptırmış olduğu haberler olarak algılıyorum ben. Orada da şuna dikkat etmemiz

lazım Sayın Bakanım, Sayın Bakanlık yetkilileri: Biliyorsunuz, hayvancılık çok zor bir meslek yani hayvancılığı yapabilmek çok özveri isteyen bir şey. Hayvancılıktan bir defa çıkan birisi bir daha hayvancılığa geri dönmez. Onun için, hayvancılığı yapan insanlarımızı mutlaka o sektörün içerisinde tutmamız lazım. Et ithalatının bir çözüm olmadığı kanaatindeyim. Yani piyasayı eğer regüle edeceksek, illaki bir şey ithal etmemiz gerekiyorsa dışı hayvan, dışı koyun veya dışı düve ithal ederek ülkemizin dışı hayvan sayısını artırdığımız zaman bunlar damızlık hayvan oldukları için yavrularıyla biz hem etimizi hem sütümüzü hem de ülkemizin açığını tamamlamış oluruz. Dolayısıyla et ithalatının doğru olmayacağına, bu manada da Bakanlığınızın ciddi tedbirler alacağına inanıyorum. Dediğim gibi, gerçekten hayvancılık zor iş, bu sektörden bir defa çıkan bir daha tekrar geri dönmüyor.

Yine, Sayın Cumhurbaşkanının emeklerine 5 bin lira desteğiyle ilgili tarım sektöründe de Ziraat Odasına kayıtlı olanlardan çok ciddi sayıda alamayan insanlarımız olmuştu, bununla ilgili Sayın Cumhurbaşkanımızın yapmış olduğu açıklama çok olumlu oldu ve kanuni düzenleme de yapılıyor şimdi. Yani Ziraat Odasına kayıtlı çalışan çiftçi pozisyonunda olan insanlar da bu 5 bin liradan faydalanacaklar, bu da önemli bir şey oldu.

Yine, arazilerin bölünmesini mutlaka engellememiz lazım. Büyük arazilerde çiftçilik yapmak daha kolay; büyük arazilerde büyük traktörlerle hem işçi sayısından hem yakıttan hem de zamandan çok ciddi bir kazancımız oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın Sayın Varlı

MUHARREM VARLI (Devamla) - Onun için, arazilerin mutlaka ve mutlaka bölünmesini engellememiz lazım. Bu manada da Tarım Bakanlığının ciddi çalışmaları var, çıkarılan yasalar da bunları destekliyor zaten. Özellikle mısır üretiminin nerede yapılması gerektiğini, pamuk üretiminin nerede yapılması gerektiğini yani bölgesel üretimi Tarım Bakanlığının mutlaka ve mutlaka kontrol altına alması lazım; bunlar da ülkemizde hem çiftçimizin ekonomisini hem ülkemizin ekonomisini destekleyecek önemli şeyler. Bu manada yapılacak her şeye destek vereceğimizi beyan ediyorum ve Tarım Bakanlığının bütçesinin ülkemize ve çiftçilerimize hayırlı olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Varlı.

Milliyetçi Hareket Partisi adına son söz, Malatya Milletvekili Sayın Mehmet Celal Fendoğlu'na aittir.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Fendoğlu.

MHP GRUBU ADINA MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bizleri ekran başında izleyen Anadolu'nun asil evlatlarını, aziz vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygılarımla selamlıyorum. Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubum adına söz almış bulunmaktayım.

6 Şubat'ta yaşadığımız depremin hemen ardından Tarım Bakanlığımız deprem bölgesinde AFAD'la iş birliği yaparak koordineli bir şekilde çalışmalara başlamıştır. Bu süreçte Devlet Su İşleri, Orman Genel Müdürlüğü ve diğer birimlerden alınan makine, ekipman ve personel takviyeleriyle sahada etkin bir şekilde faaliyet gösterilmiş, depremden etkilenen il müdürlüklerimizle iletişime geçilerek Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında ekipler bölgeye yönlendirilmiştir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan ve liderimiz Sayın Devlet Bahçeli Bey olmak üzere devletimizce yaraların sarılmasında gayret gösteren tüm bakanlarımız ile bugün bütçesi üzerine söz almış bulunduğumuz Tarım ve Orman Bakanım, tüm Bakan Yardımcılarımız ve bakanlık personellerine deprem bölgesinde ilk andan itibaren göstermiş oldukları özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; depremden sonra mevcut hasar tablosu bize ilimizde ve deprem bölgesinde ihtiyaç olan eksiklikleri ve önümüzdeki yıllarda bir daha aynı tabloyla karşılaşmamak için alınacak tedbir ve uygulanacak kararlarda da daha kapsayıcı, coğrafi şartlar ile bölgesel yapıya uygun, uzun vadeli eylem planları ve projeler oluşturulması gerektiğini göstermektedir. Unutulmamalıdır ki felaket sonrası yeniden inşa süreci uzun vadeli bir çaba gerektirir. Bu süreçte köylülerin ve çiftçilerin katılımıyla oluşturulan stratejik planlar sürdürülebilir ve dirençli bir toplumun inşası için temel oluşturacaktır.

6 Şubat depreminden sonra kentlerimizde meydana gelen yıkımlarla beraber kırsal alan ve köylerimiz de aynı derecede yıkım ve hasar görmüş, üreticilerimizin ve çiftçilerimizin evleri, ahırları, tesisleri depremden etkilenmiş ve yıkılmıştır. Ağır hasarlı olan bu yapılar valilik ve çevre şehircilik il müdürlüğü tarafından yıkılacaktır, bu durumda üreticilerimiz mağduriyet yaşayacaktır. Soğukların başladığı bu kış aylarında acilen 50 veya 70 metrekaarelik ahır çadırlar alınarak üreticilerimize dağıtılması çiftçilerimizin Bakanlığımızdan ivedilikle talepleridir. Çadırın geçici bir çözüm olması nedeniyle özellikle ahır ve ağıl altyapılarının iyileştirilmesi, çok faydalı olan ve çiftçiler tarafından yapımı gerçekleştirilen, geçmiş yıllarda da bölgede uygulanan yüzde 50 hibeli ahır projelerinin deprem bölgesi illerinde de hibe miktarlarının artırılarak tekrar uygulamaya konulması önem arz etmektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığınca yürütülmekte olan tohum dağıtımı, makine, ekipman alımı, mera ıslah projeleri ile kırsal kalkınma yatırım projelerine destek verilmesi üreticilerin sektörde kalmaları ve yatırım yapmaları adına da önemli olacaktır.

Asrın felaketinden sonra, dünya kayısı başkenti olan Malatya'mızda kayısı üreticilerimizce derinden etkilenmiş olsa da hasatlarını kaldırmışlardır. Bu yıl kayısı üreticilerimizce 385 bin ton yaş kayısı hasadı sonrası 77 bin ton kuru kayısı rekoltesi beklenmektedir. On bir aylık süreçte 63.842 ton kuru kayısı ihracatımızla 367 milyon 252 bin dolar ülke ekonomisine girdi sağlanmıştır.

Kayısı üretiminde, çiçeklenme döneminde aşırı yağıştan kaynaklanan monilya hastalığı oluşur. Bu monilya hastalığıyla mücadelede de bunun TARSİM kapsamına alınıp destek verilmesi üreticilerimizin talepleridir.

Rekoltenin yüksek olacağı dönemler için ilimizdeki lisanslı depoculuk kapasitemizin de artırılması ve ülke ekonomisinde önemli yer alan kayısı üretiminin sektöre uğramaması için son dönemde gündeme gelen ve başka ülkelerden ülkemize sokulan kuru kayısı "export"unun araştırılması önem taşımaktadır. Sayın Bakanım, bu konu hakkında da ilgi ve alakanızı bekliyoruz.

Malatya'da toplam 200 bin ton buğday ve arpa hasat edilmektedir. Mevcut Toprak Mahsulleri Ofisi silosunun fiziki şartları yetersiz olup Toprak Mahsulleri Ofisinin bünyesinde 30 bin tonluk yeni silo yapılması depremden sonra şehrimiz ve tarım sektörü için de önem arz etmektedir.

Tarım sektörünün desteklenmesi adına atılacak adımlar arasında gölet projelerimiz de önem arz etmektedir. Malatya Yarımcahan Projesi Pompaj Sulaması, Merkez Yenice Göleti Sulaması, Malatya Merkez Yenice Göleti iletim hattı, Doğanyol Kutan Göleti, Hekimhan İğdir Göleti, Hekimhan Hasançelebi Karapınar Göleti, Kuluncak Alvar Göleti, Yazıhan Epreme Göleti, Darendeli İlica Göleti projelerinin ve Şılan Barajı ve Beypınar Göleti'nin de 2024 yılı içerisinde gerçekleştirilmesini Bakanlığımızdan talep ediyoruz.

Ayrıca, depremde ağır hasar alan ve yıkımı yapılan İl Tarım ve Orman Müdürlüğü hizmet binasının yerine yeni yapılacak olan hizmet binası ve yine depremde yıkılan lojmanların yerine Tarım ve Orman İl Müdürlüğü çalışanları için de yeni lojman yapılması.

Ayrıca, şu anda konteynerde hizmet vermekte olan Yeşilyurt ilçe müdürlüğümüz ile kaymakamlık binalarında hizmet vermekte olan Kale, Doğanyol ve Battalgazi ilçe müdürlüklerimiz için de hizmet binası yapılması gerekmektedir.

"Köylü milletin efendisidir. Saban tutan el kılıç tutan elden üstündür. Ulusal ekonominin temeli tarımdır." diyen Atatürk,

"Köylü milletin efendisidir." sözünü ilk kez 1 Mart 1922'de Büyük Millet Meclisinde dile getirmiştir. Bunu dile getirdikten sonra "Türkiye'nin gerçek sahibi ve efendisi, gerçek üreticisi köylüsüdür. O hâlde, herkesten daha çok refah, mutluluk ve servete müstahak ve layık olan köylüdür." demiştir ve o güne ait bir anısını da anlatmıştır. Müsaade buyurursanız, burada paylaşmak istiyorum: Atatürk, 1936 yılında, arkadaşı rahmetli Nuri Conker'le tebdilikiyafetle dolaşırken çiftte öküzün yanında merkebi koşmuş bir köylüyü görüyor, ona bunu neden yaptığını soruyor. Adı Halil olan köylü, vergi borcu nedeniyle memurların bir öküzünü sattırdığını söylüyor ve ilgililere anlatamadığını da şikâyet ediyor. Atatürk, başta Başbakan İnönü olmak üzere bu konuyla ilgili yetkili 25 kişiyi Florya Köşkü'nde yemeğe çağırıyor. Tabii, aynı akşam köylü Halil Ağa'yı da yemeye çağırıyor ve dardını açıklamasını istiyor. Halil Ağa, sıkılgan biçimde başından geçenleri tek tek anlatıyor: "Efendim, memurlara gittim, müdürlere gittim, daire müdürlerine gittim -tabii o zaman daire müdürleri falan yok- vekillere gittim, Başvekil İsmet İnönü'ye kadar gittim, sesimi duyuramadım, beni dinlemediler." diyor, devlet yetkilisine ulaşamadığını söylüyor. Atatürk, masadaki heyete dönerek "Arkadaşlar, biz İstiklal Savaşı'nı Halil Ağa'nın öküzünü icra yoluyla satalım diye yapmadık. Bu memlekette adaleti böyle mi sağlayacağız?" diyerek "Gerekirse vergi borcu ertelenebilir ama köylünün çift sürdüğü öküzü elinden alınamaz." der ve bir dizi önlem alınması için de emreder. Durumu da tam olarak anlayamayan Halil Ağa, tabii, o gün farkına varıyor Ata'nın karşısında olduğunu, "Sayın Gazi Paşa, beni bağışla, galiba sizi anlayamadım, özür diliyorum." diyor. Atatürk de "Ne demek, sen bizim gözümüzü açtın." diyor ve utangaç Halil Ağa'yı yolcu ettikten sonra köylünün, üreticinin belini kıran tüm yasaların kaldırılması talimatını veriyor ve "Köylü milletin efendisidir." diyor; kıssadan hisse.

Ülkemizin omurgası olan, ekonomimizin temeli köylümüz ve çiftçimize tarımsal kredi ve destek verilmesi, deprem bölgesindeki çiftçilerimizin de borçlarının yapılandırılması talepleri yer almaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığımızın bütçesini Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak desteklediğimizi ifade ediyorum, Gazi Meclisimizi, aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Servetiniz ana baba duası olsun. Allah'a emanet olun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Fendoğlu.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.51

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.14

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

20.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, çiğ süt desteğinin sigortalanma şartına bağlanmasının yarattığı mağduriyete ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Çok teşekkür ederim.

Konuşmalara geçmeden önce, şimdi, tabii, bugün Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesini vatandaş izliyor, bunun görüldüğünü biliyor, çok sayıda telefon aldık, şöyle bir şikâyet var, Sayın Bakan da buradayken, onu ben Genel Kurula arz etmek isterim Sayın Başkan: Biliyorsunuz, bu çiğ sütte -yanlış hatırlamıyorsam- litre başına 50 kuruş bir pirim desteği veriliyor fakat bu destek hayvanın sigortalanmasına bağlanmış durumda. Böyle bir zorunluluk...

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI İBRAHİM YUMAKLI – Onu biz açıklayabiliriz o şekilde.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Zaten destek desteğe benzemiyor ki!

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman ben şeyi söyleyeyim, hem siz açıklayın hem de fırsat olur çünkü vatandaş bize bunu söyledi. Vatandaşın söylediği şey şu: Şimdi, bunun hesapları falan da var. Mesela, bir süt ineği alınıyor, yılda ortalama 6 bin litre süt verdiği kabul ediliyor, üreticinin alabileceği toplam destek 50 kuruş üzerinden 3 bin lira yapıyor. Şimdi, 70 bin lira değerinde bir hayvan başına TARSİM sigortası 5.250 lira, bunun yarısını, 2.625 lirasını devlet karşılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Yine, noter masrafı, süt birlikleri üye aidatları derken yani sigortanın yarısını bile vatandaş karşılamış olsa buradan katılan maliyet alacağı destekle hemen hemen başa baş geliyor. Tabii, sigortalanma doğru bir şey, iyi bir şey, bunun da teşvik edilmesi lazım. Ancak eğer bu denilen doğruysa ki mevzuatta şöyle bir şey yazıyor: "Bu nedenle süt desteklemesinden yararlanmak isteyen yetiştiricilerimizin sağmal büyükbaş ve küçükbaş hayvanlarını TARSİM'de sigortalatmaları gerekmektedir." Yönetmelikte böyle bir madde var Sayın Bakan. Dolayısıyla, bu desteğin bu şekilde sigortalanma şartına bağlanmış olması vatandaş mağdur eden bir durumdur. Eğer farklı bir şey varsa, Sayın Bakan açıklarsa memnun oluruz. Ancak biz bununla ilgili çok şikâyet aldık, bunu da Genel Kurula arz etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Usta.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Eklî Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

- 2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)
- 1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)
- 1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)
- 1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına konuşmalara geçtik.
İlk konuşmacı Bingöl Milletvekili Sayın Ömer Faruk Hülakü.
Sayın Hülakü, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)
Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve değerli halklarımız; şimdi, Ulaştırma Bakanlığına dair bir bilgi almak için hangi yöne dönsük, nereye baksak karşımıza yolsuzluktan başka bir şey çıkmıyor. Ortada yamalı asfalttan, yolcu, sürücü güvenliği olmayan yollardan başka bir şey yok. Tam yirmi bir yıldır “Duble yollar yaptık.” diye övünen iktidar var. Yani halkın parasıyla, halkın ödediği vergilerle yapılan duble yollar, her yıl bir başka yandaşın cebini doldurmak için sökülüp yeniden yapılan duble yollar.

Ama, Sayın Bakanım, Bingöl’de bir yol var ki, Bingöl-Elâzığ yolu, tam on beş yıldır yapboz tahtasına döndü ve sürekli yapıpıp bozuluyor. Bu yol on beş yıldır aynı müteahhide veriliyor, on beş yıldır bu müteahhit yapıyor. Eğer birilerini zengin yapmak istiyorsanız gerçekten örtülü ödeneğiniz ya da gizli ödeneğinizden ona para verin ve şu Bingöl yolunu bir defa bir müteahhit adamakıllı yapsın, Bingöl halkı da kurtulsun, siz de kurtulun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakin “halkın parası” derken direkt olarak halkın cebinden çekerek aldıkları paralarla talanı gerçekleştirdiklerini hepimiz çok iyi biliyoruz. Zamanında kendi bakanları Mehmet Şimşek -hâlen Bakan- itiraf etmişti “Deprem vergileriyle o duble yolları yaptık.” diyerek. Hani şu en son yaşadığımız 6 Şubat deprem felaketinde çöken, yarılan yollar. Belki yolların hakkı verilerek yapılsaydı 6 Şubat depreminde kaybettiğimiz canların birçoğu şimdi aramızda olacaktı. Çöken yollardan dolayı şehirlere girilemedi, yardımlar geç yapıldı. “Yol yaptık.” yerine “İnsanların canını hiçe sayarak yolsuzluk yaptık.” diyemiyorlar tabii.

Değerli milletvekilleri, deprem ve ulaşım güvenliğinden bahsettik. Depremın sıfır noktasında yer alan Bingöl’de her türlü önlemin ivedilikle alınması gerektiğini söylüyoruz, dile getirmeye de devam edeceğiz. Bingöl, depremin sıfır noktasında yer alıyor. Her an çok şiddetli bir depremle büyük bir felaket yaşanabilir. Bu konuda defalarca Bakanlığa önerge verdik, her türlü tedbir derhâl alınmalı diye ısrarla belirttik ancak birçok önergemize cevap verme gereği duyulmuyor. Neyse ki Ulaştırma Bakanlığı zahmet edip bir önergemize cevap verdi. Olası bir Bingöl depreminde Bingöl ile çevre şehirleri arasında ulaşım ağının güvenli olup olmadığını sormuştuk. Bize verdikleri cevapta somut hiçbir şey yok. Yani, “Hele bir deprem olsun, biz gerisini hallederiz.” Buradan Ulaştırma Bakanına tekrar soruyorum: Bingöl’de olası bir deprem felaketinde çevre illerle iletişiminin sağlanması adına Bingöl’ü çevre illere bağlayan kara yollarının, demir yollarının ve havaalanı pistinin risk analizi yapılmış mıdır? Yapılmış ise sonucu nedir? Bingöl’ü çevre illere bağlayan yollar depreme dayanıklılık açısından riskliyse bunlarla ilgili derhâl tedbirler alınacak mı? Deprem meselesi üzerinden ulaşım güvenliğini almak zorundasınız, hem de halktan aldığınız o vergilerle değil, Ulaştırma Bakanlığının kendi bütçesiyle.

Şimdi, sayın milletvekilleri, Bingöl’ün batısıyla bağlantısının kurulduğu tek yol Elâzığ yolu ve bu Elâzığ yoluna bir kavşak yaptılar; bir mühendislik harikası! Bu kavşakta şehre girişi unuttular, hemen mezarlığın yanında yapılan kavşakta şehre girişi unuttular. Buna da bir çare buldular. Buna nasıl bir çare buldular? Mezarlığın yanında yaptıkları için mezarlığın içinden bir yol vererek ve bunu da mezarları başka bir yere taşıyarak yaptılar.

Yine, her zaman söylüyoruz, Bingöl’de 2 kavşak daha var; Gündoğdu ve Berti Kavşakları. Şimdi, bu kavşaklar için mühendislere projeyi sorduk; Gündoğdu Kavşağı’nın projesi için hepsi kaygılı, akıllı kavşakmış! Umarız, bu akıllı kavşak projesinde yine milletin aklıyla oynamayacaklar. Berti Kavşağı’na da değinmeden geçemeyeceğim. Yol belirli bir yerde 3 şeritten 2 şeride iniyor ve sürekli kazalar yaşıyor, araç kuyrukları oluşuyor yani kısacası, Bingöl trafiğinde kimsenin can güvenliği yok, akıllı olan bu kavşakları kullanmaz.

Değerli milletvekilleri ve değerli halklarımız; halktan alınan vergilerin iktidar tarafından propaganda amaçlı kullanılmasına mı yandaşlara rant sağlamak amacıyla aktarılmasına mı değinelim, bilemedim. Bir de kendilerinden vergi alınıp yok sayılan halklarımız var. Mesela, bu ülkenin asli unsuru olan Kürt halklarından her yıl milyarlarca lira vergi toplanıyor. Milyarlarca lira derken abartmıyorum çünkü lira her geçen gün değerini gittikçe yitiriyor, trilyonlarca lira desek daha doğru olur. Milyonlarca Kürt’ün yaşadığı bu ülkede her bir Kürt bireyin yediğinden, içtiğinden, giydiğinden vergi alınıyor ama Kürt halkının ana dili olan Kürtçe dilinde yani Zazaki ve Kurmanci lehçelerinde yollara konulmuş tek bir uyarı levhası yok. Uçaklarda her dilden anonslar

yapılıyor ama Zazaki ve Kurmanci anonslar yapılmamaktadır. "Uçaklarda niye Kürtçe anons yapılmıyor?" diye Ulaştırma Bakanlığına sorduk; bize verdiği cevapta Kürtçenin uluslararası taşımacılık dili olmadığı söyleniyor. Bakanım, Türkçe de uluslararası taşımacılık dilleri arasında sayılmıyor. Madem öyle Türkiye'deki hava yolları şirketlerinin uluslararası uçuşlarında yalnızca Çince, Arapça, İngilizce anons yapılsın. Uluslararası uçuşlarda bu mümkün değil diyelim; peki, iç uçuşlarda bu hizmeti neden vermiyorsunuz? Mesele Kürt, Kürtçe olunca bahaneniz çok, deve kuşu pratiğinin onlarca formülünü geliştirdiniz bu konuda. Milyonlarca Kürt'ten aldığınız vergilerle Kürt halkına ana dilinde hizmet vermek zorundasınız. Eğer bu hizmeti sağlayamayacasanız Kürt halkından vergi toplamaya da son vereceksiniz.

Değerli milletvekilleri ve değerli halklarımız; Ulaştırma Bakanlığı bütçesi rant ve talan bütçesinden başka bir şey değildir. Bugün üç kuruş kâr elde edecekleri bir dağ bulsunlar, bu dağa ulaşmak dünyanın en zor, en meşakkatli işi olsa halktan aldıkları vergilerle oluşturdukları bütçenin tamamını o üç kuruş kârı elde etmek için harcayacaklar. Bunlar hesap yapmayı da bilmiyorlar, zaten hesaptan kitaptan anlasaydılar bugün memleketin hâli bu hâle gelmezdi.

Ulaştırma Bakanlığının kürdistanda, Kürt illerinde gösterdiği faaliyetlere bakıyoruz. Faaliyet diyorum çünkü hizmet yok. Yapılan yollar, bu yollara harcanan masraflar, yapılan yolların amaçları, hepsi ya kendi güvenliklerini sağlamak amacıyla yaptıkları kalekollara çıkıyor ya da rant uğruna yandaşlara peşkeş çekerek talan ettikleri dağlarımıza, derelerimize ve vadilerimize yaptıkları barajlara, HES'lere çıkıyor. Yurttaşların kullanması için güvenli bir tek yol dahi yok. O deprem vergileriyle yaptıkları sözde duble yollar da her yıl ya çöküyor ya da köstebek yuvasına dönüşüyor. Bu da onlar için başka bir rant fırsatının kapısını aralıyor yani bunların yol yapmadan anladıkları tek şey yolsuzluk yapmak. Kendilerine yol yapmak dışında başka bir pratikleri yok.

Şimdi, bir de hızlı tren projeleri var. Projenin hayata geçirileceği illere bakıyoruz; kürdistana doğru ray yapmak için 1 kilo demir ayırmayacaklar. Dünyada ulaşım ağının her geçen gün daha da geliştiği bir zamanda AKP iktidarının ayrıştırıcı politikaları nedeniyle kürdistanın neredeyse her yerle bağlantısı kesilmeye çalışılıyor. Amed'e, Van'a, Şanlıurfa'ya, Bingöl'e ve diğer bölge illerimize dönüş uçak seferleri sayısı her geçen yıl kasıtlı bir şekilde azaltılıyor. Hızlı tren projelerinden bölgeye 1 kilo demir bile ayrılmış değil, asfaltı ise yalnızca kalekollara, barajlara ve HES şantiyelerine giden yollara döküyorlar. Bu tutumun tanımı Kürt halkını dünyadan izole etmeye çalışmaktan başka bir şey değildir yani kürdistandan çıkan bir daha dönmesin ya da kürdistana giden bir daha oradan çıkmasın.

RIDVAN UZ (Çanakkale) – Ayıp ya, ayıp ya! Vallahi ayıp! Yazıklar olsun!

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Devamla) – AKP iktidarı bu pratiğiyle aslında Kürt halkına net bir mesaj veriyor yani diyor ki: İsrail'in Gazze üzerindeki planı ile bizim kürdistana dönük planımız aynıdır ve bize boyun eğmediği için izolasyon politikalarını derinleştireceğiz. Biz de diyoruz ki: Sizin bütün sömürgeci tutumunuza karşı Kürt halkı size boyun eğmeyecektir.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Hülakü.

İkinci söz, Siirt Milletvekili Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a ait.

Buyurun Sayın Sarıtaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz altı dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bağlı BTK hakkında söz almış bulunuyorum.

Türkiye'de sansürden ve baskıdan bahsedeceksek biraz geriye gitmemiz gerekecek yani Menderesli yıllara. Demokrat Parti iktidarının ilk yıllarında basına özgürlük sonraki yıllarda hayatın pahalılaşması, iktidara dönük eleştiriler ve yolsuzluk faaliyetlerinin gazetelerde haber olmaya başlamasıyla 9 Mart 1954'te çıkan yeni yasaya dayanılarak yerini baskıya ve sansüre bırakmıştır, tıpkı bugünlerde olduğu gibi. Tarihler çok uzak olsa da zihniyet aynı yani "Menderes'in devamıyız." diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan haklı çıktı. AKP de zaman içinde denetimi ve gözetimi esas alan politikalarıyla Türkiye toplumunu kontrol ağlarının içerisine alıp hükümetleri dönemi boyunca otoriter, yasaklayıcı uygulamalar devreye koydu. Kendisinden farklı düşünen ve eleştiren herkesi hedef olarak gören bu iktidar, baskı araçlarını her geçen yıl daha da artırdı. Dünyanın yaşadığı dijital dönüşüm, özellikle son on yıldır Türkiye'de çok farklı bir yerde duruyor. İktidar, teknolojik araçlarla herkesin her anını takip eden bir dünya inşa etme çabasındadır. Bunun sonucu olarak da gazeteci meslek örgütlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının yıllardır çıkardıkları her raporda Türkiye'nin karnesi kırık çünkü iktidara göbek bağıyla bağlı olan BTK'ye bırakılmış bir alan var. Bu kurumun ve bağlı olduğu Bakanlığın ülkeyi dünya basın ve ifade özgürlüğünde getirdiği yer içler acısıdır.

13 Ekim 2022'de sansür yasası dediğimiz bir yasa bu Meclisten geçti. Yasa, düşünce ve ifade özgürlüğü hakkını kullananları hapis cezasıyla tehdit etmenin yanı sıra, sosyal mecraları hizaya getirmek için BTK'nin elini güçlendirdi. Yani sansür ve fişlemenin yasal kılıfını oluşturmuş oldular. Dünya bilgi çağını, yapay zekâyı ve dijital dönüşümü konuşurken bizler, hâlâ, acaba bugün hangi haber siteleri yasaklandı, kaç kişi sosyal medya paylaşımlarından dolayı gözaltına alındı, kaç gazetecinin evine baskın yapıldı konularıyla meşgulüz. Hâl böyleyken, geçtiğimiz hafta BTK'nin Başkanı katıldığı bir programda şöyle ironik cümleler kurdu, diyor ki: "Kurumumuz değişen dünyaya ayak uydurmak için çalışıyor." Siz değişen dünyaya ayak uydurmaya çalışmıyorsunuz Sayın Başkan, her geçen gün bundan uzaklaşıyorsunuz.

Şöyle bir bakın bakalım, değişen dünyada her gün kaç site engelleniyor, kaç insan fişleniyor? Bakın bakalım, değişen dünyada kimler, başına bir iş geldiğinde ilk olarak internet özgürlüğüne saldırıyor? Devamında veri güvenliğinden bahseden bu kuruma ve bağlı olduğu Bakanlığa çok yakın tarihteki bir skandalı hatırlatalım. 2022'de kamuoyuna BTK'yle ilgili şu bilgiler yansıdı: Bakın, yürütme erkinin bir parçası olan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bağlı BTK'ye yurttaşların tüm internet yazışmaları, isim ve soy isimleriyle ve mevcut lokasyonlarıyla birlikte iletilmiş, milyonlarca kullanıcının bilgilerinin kimlikleriyle birlikte hangi internet sitelerini ziyaret ettikleri ve hangi uygulamaları kullandıkları BTK'ye gönderilmişti.

Sayın milletvekilleri, özel hayatın gizliliğine aykırı bir şekilde kişilerin suç şüphesi dahi olmadan potansiyel suçlu olarak varsayıp iletişim, konum ve seyahat geçmişlerini kayıt altında tutmak açıkça hukuksuzluktur, Anayasa'ya aykırıdır. Bu durum bize BTK'nin toplumun kişisel verilerini koruyan değil, tam aksine, insanları gözetleyip iktidara şikâyet eden bir kuruma dönüştüğünü gösteriyor. Buradan soruyoruz: Bu mudur veri güvenliği?

Sayın milletvekilleri, bu ülke 6 Şubat'ta sonuçları çok ağır bir deprem yaşadı. AKP-MHP iktidarının pratiği de bu depremdeki enkazların altında kaldı. Bu büyük felaketin her şeyine geç kalan iktidar sadece derinleşen krize bant daraltmak. Peki, bu uygulamayı daha önce nerede gördük? Ne tesadüftür ki tam on yıl önce bugünlerde yaşanan yolsuzluk operasyonlarında yani 17-25 Aralık 2013'te gördük.

Yine, 4 Kasım 2016'da iktidarın yargı eliyle gerçekleştirdiği siyasi darbe sonucu seçilmiş Kürt siyasetçilerin gözaltına alındığı o günlerde Kürt kentlerinin çoğunda internet kısıtlandı. O arkadaşlarımızın çoğu hâlâ uyduruk gerekçelerle cezaevlerinde rehin tutuluyor; buradan hepsine yürekten selamlarımızı yolluyoruz.

BTK ve ilgili Bakanlığın internet hızı özgürlüğü ve kalitesi konusundaki ülkeyi getirdiği noktaya da bakalım. Bu yılın verilerine göre, Türkiye'nin mobil internet hızında 141 ülke arasında 66'ncı, sabit internet hızında ise 178 ülke arasında 106'ncı

sırada yer alıyor. Bu ne demek? Türkiye, internet hızında nal topluyor demek. Elbette, deminden beri anlattığım şeyleri sadece biz söylemiyoruz; nitekim, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Türkiye'den, son üç yıl içerisinde alınan internet sitesi erişim engelleri kararları ve bunların sayılarına ilişkin tüm bilgileri paylaşmalarını istedi. Verilecek cevabı biz de doğrusu merak ediyoruz Sayın Bakan da buradayken. Âdeti, bir sansür kurumuna dönüşen BTK'nin 2022 yılı erişim engeli karnesi de yine içler acısı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Sarıtaş.

SABAHAH ERDOĞAN SARITAŞ (Devamlı) – Millî güvenliği korumak gerekçesiyle, çoğu Kürt basınına dönük olmakla beraber, muhalif siteler defalarca erişime engellenmiş.

Yine, Freedom House'un 2015 İnternet Özgürlüğü Raporu'nda kısmen özgür kategorisinde yer alan Türkiye, 2021 yılı raporuna göre Çin, Rusya, İran ve Sudan gibi ülkelerin dâhil olduğu özgür olmayan ülkeler arasına girdi yani Lübnan Libya ve Malezya'nın gerisinde kaldı; bu, iktidarın gurur tablosu olabilir. Özetle, bağımsız kurumların da ortaya koyduğu raporlar BTK'nin iktidarın sansür aygıtının bir parçası olduğunu göstermektedir. Bu anlamıyla, kurum kararlarının, sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere bağımsız kurumlarca denetlenmesi gerekliliği açıktır.

Bizler, sansüre, baskıya ve tek sesliliğe ayrılan bütçeye "hayır" diyoruz; basın ve ifade özgürlüğünü, bilgiye ulaşma hakkını ve çok sesliliği savunuyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Sarıtaş.

Üçüncü konuşmacı Mardin Milletvekili Sayın George Aslan.

Buyurun Sayın Aslan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz sekiz dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA GEORGE ASLAN (Mardin) – Konuşmama başlamadan önce, geçen hafta bu kürsüde konuşurken hayatını kaybeden Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'e Allah'tan rahmet, ailesine ve Saadet Partisine başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bütçesi üzerine DEM PARTİ Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

AKP'nin iktidara geldiği 2002 yılından günümüze kadar doğaya yönelik ekolojik tahribatlar hız kesmeden devam ederken "mega projeler" diye iktidarın yapmakla övündüğü yol, köprü, tünel ve havalimanlarının kamuya zararı her yıl katlanmaktadır. Bunun ekonomik yükü de ülkede yaşayan yoksul halklara ödetilmektedir. Bu yılın ilk altı ayında garantili projeler için müteahhit firmalara ödenen para, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 167 artarak 23 milyar 769 milyona çıkmıştır. İktidar halkın ihtiyaç ve talepleri yerine İstanbul Havalimanı'ndan Çanakkale Köprüsü'ne, Kuzey Marmara Otoyolu'ndan elektrik dağıtım şirketlerine kadar tüm büyük ihalelerin verildiği ve kamuoyunda 5'li çete olarak bilinen şirketlerin yararını gözetmektedir. Geçtiğimiz günlerde yine iki büyük ihale yapılmıştır: Antalya-Alanya ve Ankara-Kırıkkale-Delice Otoyolu ihaleleri. İhale süreci devam ederken yine bu şirketlerin ön plana çıktığını görüyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri insanların yaşamlarına mal olan trafik kazaları sorunudur. Ülkenin her tarafından sık sık katliam gibi kaza şeklinde verilen haberleri duyuyoruz. Kara yollarına yapılan harcamalara rağmen 2022 yılında 1 milyon 232 bin trafik kazası meydana gelmiştir. Trafik kazaları sonucunda 5.229 kişi hayatını kaybederken 288.696 kişi de yaralanmıştır. Bu ölümler, trafik kazaları sorununa karşı acil ve rasyonel tedbirlerin alınması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Hem sürücülerin hem de yolcuların trafik kurallarına uymaları trafik kazalarını önlemede önemli bir faktördür. Öte yandan, yollarda bir türlü bitmek bilmeyen çalışmalar, yapıldıktan sonra üzerinden bir yıl dahi geçmeden tekrar bozulan yollar hem kazalara hem de büyük ekonomik maliyete neden olmaktadır. Yolu yapan müteahhit, yaptığı yol eğer bir yılda bozuluyorsa o müteahhite o yol tekrar yaptırılmalı ve ödeme yapılmamalıdır. Trafik kazaları sorunu sadece altyapı ve üst yapı olarak ele alınmamalıdır, sosyal ve kültürel boyutları olan, insan hak ve özgürlükleri ve hukuk düzeniyle bire bir ilişkili olan bir meseledir. Toplumda bu bilincin gelişmesini beklerken öncelikle iktidarın ve bir bütün olarak devlet kurumlarının hukuk düzenine uyması gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, seçim öncesi verilen vaatlerin başında gelen ve uzun zamandır çözüme kavuşturulmayı bekleyen taşeron kadro meselesi yüz binlerce işçiyi etkiliyor. Kadro bekleyen işçiler arasında Karayolları taşeron işçileri de bulunmaktadır. Yıllardır eşit işe eşit maaş ve eşit hak talep eden Karayolları taşeron işçilerine yetkililerin verdiği kadro sözleri yerine getirilmemiştir. Karayollarında "müşavirlik" ve "danışmanlık hizmeti" adıyla işe başlamakta ancak karla mücadele, trafik, yama ve tüm bakım işlerinde görevlendirilmektedirler. Vardiya saatlerinin uzunluğu ve personel sayısının yetersizliği en güncel sorunlardır. Seslerini duyurmak için sosyal medyada sık sık etkinlik düzenleyen Karayolları taşeron işçileri yaşanan bu haksızlığın ve mağduriyetin bir an önce çözülmesini istiyor.

Değerli milletvekilleri, Mardin'de ilçeler arası ve ilçeler ile merkez arasındaki yolların durumu pek çok kazanın meydana gelmesine neden olmaktadır. Dört yıl önce yapımına başlanan Mardin-Ömerli-Midyat yol çalışması hâlen bitirilmiş değildir. Bu yol Ömerli kent merkezinden yani kentin işlek caddesinden geçmektedir. Bunun yanında Kızıltepe Çevre Yolu'nun tamamlanması için daha kaç kişinin ölmesi gerekiyor. Bu durum hem kaza riskini artırıyor hem de esnafı ve tüm halkı mağdur ediyor. Batman, Gercüş, Mardin, İdil, Cizre ve Nusaybin'in kesişme noktası olan Midyat'ta çevre ve bağlantı yolları olmadığı için ağır vasıtalar da şehir merkezinden geçmek zorunda kalmaktadır, bu da hem trafik kazalarının yaşanmasına hem de trafik yoğunluğuna neden olmaktadır. Bir de Midyat'a bağlı Site köyü, Türkçe adıyla Çalpınar köyünün yol sorunu var. Midyat'a uzaklığı 7 kilometre olan köy yolunun asfaltlanmasını halk talep ediyor. Bu köy aynı zamanda bir ticaret merkezidir. İktidar olarak yaptığınız duble yollarla, köprülerle, tünellerle övünüyorsunuz, övünebilirsiniz ama ilimizdeki köy yollarının birçoğu -ya Rabb'i star- çukur ve toprak yollardır, hiç geçilmiyor.

Diğer bir konu, daha önce de dile getirdiğim, Midyat halkının yaşadığı en önemli sorunlardan biri olan kanalizasyon sorununa tekrar değinmek istiyorum. İlçe halkı, yaşadığı sorunun çözülmesi için yıllardır sesini duyurmaya çalışıyor. İlçenin Mardin ve İdil bağlantı yolları istikametinde kanalizasyon suları açık alanda akmaktadır. Yayılan kötü koku ve sivrisinek nedeniyle özellikle yaz aylarında insanlar nefes alamaz hâle gelirken aynı zamanda bu durum, gün geçtikçe daha fazla büyüyen bir çevre kirliliği sorunuyla dönüşmektedir. Yapılmama gerekçesi de kaynağın olmayışı. Midyat'ta bir konukevi var, o konukevi de Midyat eşrafından rahmetli İbrahim ve İshak Şabo'ya ait bir ev. Bu evin resmi de muhalefetin kulislerinde duvarda asılı bulunmaktadır ve o eve girişler de parayla yapılıyor. Yıllardır o evin elde ettiği gelirle 2 tane su arıtma tesisi yapılabilirdi Midyat'ta. Biliyorsunuz, Midyat kozmopolit bir yapıya sahip. Midyat kenti, tarihî yapısının yanı sıra aynı zamanda bir turizm kentidir; her gün binlerce yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilmektedir. Geçtiğimiz yıl pek çok kilise ve manastır UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne alınmıştı. Böylesi tarihî ve kültürel zenginliğe sahip Midyat'ın kanalizasyon sorununun çözülmemiş olması büyük bir eksiklikler.

Değerli milletvekilleri, 2023'teki son konuşmam olacağı için, ben şimdiden başta Türkiye'de yaşayan Rum, Ermeni ve Asuri Süryani yurttaşlarımız olmak üzere tüm Hristiyanların Noel Bayramı'nı kutluyorum. Yeni yılın ülkemize ve tüm dünyaya barış

ve sevgi getirmesini temenni ediyorum. Bu vesileyle, tüm milletvekillerinin yeni yılını kutluyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Aslan.

GEORGE ASLAN (Devamla) – Sayın Başkan, Noel’le ilgili aynı sözleri Türkçe bilmeyen Süryani halkıma da Süryanice diliyle söylemek istiyorum müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

GEORGE ASLAN (Devamla) – “...”(*)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Başkan, ne oluyor ya! Ne oluyor Başkan!

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) – Reddediyoruz!

TURAN YALDIR (Aksaray) – Sayın Başkan, tiyatro mu izliyoruz?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Başkan, hep beraber izlememize müsaade etmeyin!

GEORGE ASLAN (Devamla) – “...”(*)

TURAN YALDIR (Aksaray) – Devletin dili Türkçe değil mi Sayın Başkanım?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Evinde gidip konuşsun, sokakta tamam ama burası Türkiye Büyük Millet Meclisi.

GEORGE ASLAN (Devamla) – “...”(*)

TURAN YALDIR (Aksaray) – Nasıl oradan iyi izleniyor mu Sayın Başkan?

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) – Herkes Türkçe konuşacak!

GEORGE ASLAN (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çok rica ediyorum, bir dakika daha, hiç sataşmaya mahal vermeden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Yok, öyle bir şey!

TURAN YALDIR (Aksaray) – Sayın Başkan, böyle bir şey olabilir mi ya!

GEORGE ASLAN (Devamla) – Sataşmaya mahal vermeden...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Yok, öyle bir şey kardeşim!

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) – Hayır, hayır!

TURAN YALDIR (Aksaray) – Anayasa’nın 3’üncü maddesinde söylüyor bunu, resmî dil Türkçedir.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye’nin resmî dili Türkçe, burada Türkçe konuşmak zorundasınız!

GEORGE ASLAN (Devamla) – Bakın, biz başka bir gezegenden buraya gelmedik, biz buranın yerleşik halklarıyız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Siz, biz yok, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, burada Türkçe konuşmak zorundasınız; babanızın çiftliği değil! Babanın çiftliğinde konuş, burada değil, hadi!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sizin de değil, sizin de babanızın çiftliği değil!

GEORGE ASLAN (Devamla) – Ben tarihimden bir örnek vereyim: Sümer, Akad, Asur, Babil; bu toprakların on iki bin yıllık yerleşik halkıyız.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Bırak bu işleri ya, bırak hamaseti!

TURAN YALDIR (Aksaray) – Sayın Başkan, niye izliyorsunuz?

GEORGE ASLAN (Devamla) – Bu dil başka gezegenden gelmedi, bu dilleri kabul edeceksiniz; bu bir zenginliktir Türkiye için.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) – Etmiyoruz, kabul etmiyoruz!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Evinde konuş kardeşim!

GEORGE ASLAN (Devamla) – Niye bunu kabul etmiyorsunuz?

TURAN YALDIR (Aksaray) – Sayın Başkan, niye izliyorsunuz?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Burada herkes istediği dilde konuşamaz, böyle bir şey yok! Kendiniz anayasa yazmayacaksınız.

GEORGE ASLAN (Devamla) – Avrupa’da bizim dilimiz okullarda resmî olarak okutuluyor.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Anayasa üzerine yemin ettin sen, o yemine uyacaksın!

GEORGE ASLAN (Devamla) – Yahu, Anayasa mı bıraktınız! Anayasa “...”(*) oldu, dağıttınız, yırttınız, hâlâ Anayasa’dan bahsediyorsunuz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Senin yüzünden oldu, senin gibiler yüzünden oldu!

GEORGE ASLAN (Devamla) – Saygılar sunuyorum sayın milletvekilleri. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aslan.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Başkan...

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder’in, Mardin Milletvekili George Aslan’ın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasında kendi diliyle halkını selamlamasına ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, sayın hatip Türkçesini önceden söyleyerek “Kendi dilimde de Noel kutlaması yapmak istiyorum.” dedi.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Dinlemiyorlar ki anlasınlar Sayın Başkan!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Böyle bir şey olur mu Başkan ya! Böyle bir şey olur mu ya!

TURAN YALDIR (Aksaray) – Var mıdır böyle bir şey, Anayasa’da var mı Sayın Başkan?

BAŞKAN – Peki...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Biz nereden bilelim Noel kutlaması mı yapıyor, başka bir şey mi söylüyor? Böyle bir şey olmaz Başkan!

BAŞKAN – Bir vekil onu kendisine yakıştırmaz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Meclisin asaletini korumak size aittir, Anayasa’ya sahip çıkmak sizin vazifenizdir.

(*) Bu bölümlerde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Elbette bana ait. Ben burada rahmetli için istirca yaptım, biriniz “Bunun Türkçesi ne?” dediniz mi? Burada Bakara’dan ayet okunuyor, biriniz “Türkçesi ne?” dediniz mi? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) O da kendi diliyle halkını selamlamış. Sordunuz mu?

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Yok öyle bir şey. Bir ayet ile bunu karıştırmak kadar da büyük bir gaflet yok; çok başka bir şeyden konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Hiç önemli değil, dilden bahsediyoruz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Çok başka bir şeyden konuşuyorsunuz.

BAŞKAN – Kendi dilinde selamladı, tahammül biraz ya.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ya, bırakın tahammülü! Ne alakası var canım tahammül etmekle?

BAŞKAN – Dördüncü söz, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilan Kunt Ayan’a ait.

Buyurun Sayın Ayan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Ama gerçekten çok ayıp oluyor yani!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Ya, olur mu böyle bir şey canım! Burasını çiftliğe çevirdiniz ya, vallaha çiftliğe çevirdiniz ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Ne var ya, kendi dilinde kutlama yapıyor, ne var bunda? Ne var bunda?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Ya, hadi be! Haddini bil!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Elini kolunu kaldırma!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Haddini bil!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Kaldırma elini kolunu!

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Ne çiftliği! Ne çiftliği!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Böyle yapmayın.

GEORGE ASLAN (Mardin) – Sen yokken benim atalarım burada imparatorluk kurdular, sen yokken imparatorluk ne diyorsun!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Kaldırmayacaksın, efendi gibi oturacaksın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sen oturacaksın orada.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Efendi gibi muamele göreceksin yoksa o kolunu alırım senin, bak haberin olsun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Sen oturacaksın; saygısız!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sezai, başkalarıyla karıştırma, otur efendi gibi.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Hadi!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Terbiyesiz adam! Hadi! (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar...

GEORGE ASLAN (Mardin) – Misafir olan sensin, bu toprakların yerleşik halkı benim.

BAŞKAN – Sayın Aslan, lütfen yerinize oturun.

Sayın Türkkan, “O ayettir.” dediniz, bir ayet daha okuyayım: “Dilleriniz de Allah’ın ayetleridir.” der. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Yani şimdi, bir dilden...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Burası anayasal bir kurum, bu kurumda konuşulacak dil belli.

BAŞKAN – Elbette ki. Söyledi Türkçesi’ni ve ardından da kendi halkına öyle seslendi. Bir dilden bu kadar...

TURAN YALDIR (Aksaray) – Kendi halkına miting meydanlarında seslenebilir, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi Sayın Başkan.

BAŞKAN – Öyle değil, öyle değil.

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Gerçekten yeter ya!

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ayan.

DEM PARTİ GRUBU ADINA DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

19 Aralık, Cezaevlerinde İnsan Hakları İçin Mücadele ve Dayanışma Günü; hayata dönüş operasyonunda katledilenleri de yıl dönümünde saygıyla anıyorum. Bu vesileyle, bir selamı da Sayın Öcalan'a özgürlük, Kürt sorununa demokratik çözüm talebi için cezaevlerinde bedenini açlığa yatıran yoldaşlarıma gönderiyorum.

Gündem, Ulaştırma Bakanlığı bütçesi. Ulaştırma Bakanlığı, öteden beri rantın, ihale komisyonculuğunun en fazla yapıldığı bakanlıklardan biri. Sivil Havacılıkta da yolsuzluklar, usulsüzlükler havada uçuşuyor. İktidarın ve yandaşların maşallahı var, halkın deyimiyle havada da karada da götürmüşler. İktidar “Havasını satamadığım ulaşımı ne yaparım?” diye düşünmüş, sivil havacılığı servet havacılığına çevirmiş.

Sabah sözde yaptıklarını anlattılar, nasıl iyi şeyler yaptıklarını kendilerince anlattılar. Ben şimdi nasıl yaptıklarını ve yapamadıklarını hem sizlere hem de halkımıza anlatacağım.

Çalışma arkadaşınız Bahri Kesici, hatırlıyor musunuz? Hafızanızı yenilemenizi istiyorum. Erdoğan, 15 Ağustos 2019'da Sivil Havacılık Kurumunun başına “Genel Müdür” olarak atadı bu kişiyi. Kesici, müdür olarak on altı ay görev yapmış, 5 Ocak 2021'de ise emekliye ayırmışlar. Niye ayırmışlar? Çünkü Kesici 15 Aralık 2022'de nitelikli dolandırıcılıktan tutuklanmış. Peki, tutuklanma gerekçesi ne? Bir hava yolu firmasının satışına aracılık etmek, komisyon almak, kamu ihalelerine pay vermek amacıyla milyonlarca lirayı cebine indirmek iktidarın eliyle. Ne oldu peki bu Kesici'ye? Beş ay sonra, 9 Şubat'ta tahliye edildi. 6 Şubat deprem, 9 Şubat'ta bu kişi tahliye edildi. İki ay içerisinde nasıl oluyor da milyonlarca doları cebine indiren kişi tahliye ediliyor?

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) – Nereden biliyorsun? Tahliye olmuş ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Dinleyelim Vekilim, dinleyelim.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) – Ya, tahliye olmuş, tahliye!

DİLAN KUNT AYAN (Devamla) – Bunu hem sizin vicdanınıza hem de halkımızın takdirine sunuyoruz. Ama halkımız şunu çok iyi biliyor hiç merak etmeyin, 9 Şubat'ta Kesici'yi tahliye ederken...

Muhtemelen bir arkadaşlığınız var onunla, bu kadar zorunuza gitti.

LÜTFİ BAYRAKTAR (Sakarya) – Yok, hiç tanımam.

DİLAN KUNT AYAN (Devamla) – 6 Şubat depreminde ise zarar gören hava alanları, tekrardan oralara ulaşılamadığı için can kayıplarına sebebiyet verdi.

Peki, bununla bitiyor mu? Bitmiyor, daha da sinirleneceksin. Hatay Havalimanı'nın tek bir pisti vardı, 6 Şubat depreminde ortadan ikiye ayrıldı, kullanılamaz hâle geldi. Yardım ekipleri buraya en hızlı şekilde hava yoluyla ulaşabilecekken ulaşamadı. Kim yaptı bunu? Bence biliyorsunuzdur: İmaj Yapı. 2007'de bunun açılışını Erdoğan yapmış. Nereye yapılmış peki bu havalimanı? Amik Gölü'nün üzerine. TMMOB demiş ki: “Buranın altı, zemini sağlam değil, depremde yıkılır.” Dinlediniz mi? Dinlemediniz çünkü rant elde edeceksiniz. Peki, bu havalimanını yapanlardan hesap sordunuz mu? Hesap da sormadınız, sormazsınız siz. Ne yaptınız? Diyarbakır halkının başına bela ettiniz, 300 deprem konutunu bu İmaj Yapıya verdiniz. Ne oldu? İmaj Yapı: 1-Halklar: 0 Peki, Hatay Havalimanı'nın yeni ihalesini kime verdiniz, bunca talana rağmen kime verdiniz? TİMPAŞ ve Silahtaroglu'na verdiniz. Aynı Silahtaroglu, depremde yarıkların oluştuğu Tarsus-Adana-Antep Otoyolu'nu yapmıştı; hâlen oradan gitmek zulüm hâlde. Ama siz ne yaptınız? Malatya'da inşa edilen deprem konutlarının ihalesini, kalktınız, Hatay Havalimanı için buraya verdiniz. Ne oldu? Silahtaroglu:1-Halklar:0. Öyle bir sistem kurmuşsunuz ki al gülüm ver gülüm; bir şey olmaz. “Hatay'ı mı yıktın, hiç sorun değil, biz seni Diyarbakır'a göndeririz, orada da rantını yaparsın. Diyarbakır'da sorun mu oldu, hemen Malatya'ya veririz, orada da yaparsın. Buna ses çıkaranlara da ‘Tek bayrak, tek millet, tek vatan’ deyip işin içinden çıkarız, ‘teröristsin’ deriz, bağırırız, çağırırız, olayı hop kapatırız.” (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ama, bizler, sizin yapmış olduğunuz bu talan siyasetini hem halklara hem de vicdanınıza sormaya devam edeceğiz.

Değerli milletvekilleri, AKP iktidarı rantlarının, ihalelerinin derdindeyken halkın sorunları ortada duruyor. Bilet fiyatları almış başını gitmiş, halk cenazesine, düşününe gidemiyor fakat saraya sorsanız... Kaç uçağı olduğunu sizler bile burada açıklayamıyorsunuz. Yirmi dört saatlik yolu insanlar otobüsle gitmeye çalışıyor, sabah gelmişsiniz, burada bize “Uzaya çıkacağız.” diyorsunuz ya. Onu geçtik, uçak bulamıyoruz, uçak. Bakın, Urfa vekilleri de burada, soruyorum ya: Binlerce defa insanlar size gelip demedi mi? Uçuş yok, Urfa'dan uçuş yok, Mardin'den uçuş yok, Antep'ten uçuş yok. Uçuşların sayısı ortadayken gelmişsiniz, bize burada uzaya gitmekten bahsediyorsunuz. Peki, sabah “Ayrımcılık da yok, hiçbir ayrımcılığımız yok, tüm bölgelere eşit yolluyoruz.” dediler; soruyorum size: Trabzon'a neden bu kadar çok uçuş var Sayın Bakan? Ben buradan Trabzon halkına da söylüyorum: Bakan Trabzonlu olduğu için değil, Trabzonluların sarı kaş, yeşil gözüne de değil. Bakın, niye biliyor musunuz? Toprağını parselleyip sattıkları Katarlı müteahhitler gelsin de burada talan etsin diye bunu yapıyorlar; orada da halka bir şey yok. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Haziran ayında 2 milyon nüfuslu Diyarbakır'a 34, Trabzon'a ise 145 sefer yapılmış. Gelmiş, burada bize hiçbir yerde ayrımcılık yapılmadığından bahsediyorsunuz. Kürt'e yol da yok, yolculuk da yok; yok olan yok. Bir de ne diyorlar? Evet, doğru, bizim ışık hızıyla gittiğimizi sanıyorsanız yanılıyorsunuz; ışık hızıyla örgütleniriz ama henüz ışık hızıyla bir yerden bir yere yolculuk yapacak düzeye gelmedik. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Son olarak, hatırlarsınız, bu Hükümet “2023'te uzaya gideceğiz.” demişti. Hepiniz çok iyi hatırlıyorsunuz, sabah da bunu söylediler, arada da bunu söylediler. Yahu, siz Diyarbakır'a daha 2035'te otoban yapacağınızı söylediniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Ayan.

DİLAN KUNT AYAN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bunu biz söylemedik, önerge olarak sorduk; Bakan dedi ki: “Diyarbakır'a otoban 2035'te yapılacak.” Yahu, siz Diyarbakır'a otobanı 2035'te yapacağınızı söylüyorsunuz. Diyarbakır'dan, Urfa'dan, Van'dan, Batman'dan, Siirt'ten yurttaşlar doğru düzgün uçamıyor uçamıyor; nereye uzaya gidiyorsunuz siz ya, nasıl gidiyorsunuz, nasıl buna inanmamızı bekliyorsunuz? Ha, çok istiyorsanız buyurun, yolunuz bahtınız açık olsun, geri dönmek üzere gidin uzaya.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Ayan.

Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftyürek.

Buyurun Sayın Çiftyürek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA SİNAN ÇİFTYÜREK (Van) – Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, birkaç gün önce yaşamını yitiren Hasan Bitmez'in ailesine ve Saadet Grubuna buradan başsağlığı diliyorum.

Değerli vekiller, bugün 22'nci günündedir, cezaevinde tutuklular açlık grevini sürdürüyorlar. Açlık grevinin ne olduğunu ancak yaşayan bilir, bir insanın kendi iradesiyle kendisine yaptığı en büyük işkence olduğunu ancak yaşayan bilir, özellikle açlık grevinin bir haftasından sonra. Ne istiyorlar? Gayet demokratik iki talep: Birincisi, Öcalan'ın üzerindeki tecritin kaldırılması; ikincisi, Kürt meselesine demokratik çözüm. Bunu iktidara bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Şimdi, Sayın Bakanın konuşmasını Bütçe Komisyonunda dinlemiştim, bu kitapçığı da zaten altını çizme okumuştum. Konuşmasını dinleyince, özellikle kitabı da okuyunca aklıma Stalin'in kolhozdaki sorumluluyla yaptığı bir konuşma geliyor. Mevsim buğday ekim mevsimi, soruyor kolhozdakilere, diyor ki: "Buğday ektiniz mi yoldaş?" Başlıyor anlatmaya, diyor ki: "Biz projemizi yaptık, plan yaptık, stratejiyi belirledik, traktör bakımını yaptık, ekipman hazır, mibzeri yağladık." Stalin soruyor: "Ya, siz buğday ektiniz mi?" O yine başlıyor anlatmaya: "Şöyle stratejiyi belirledik, şöyle plan yaptık, şöyle hayata geçirdik." Stalin diyor ki: "Buğday ektiniz mi?" "Yok." Şimdi, Bakanın konuşmasını dinleyince ortada ekilmiş buğdayın olmadığını ben gördüm. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, zaman dar, kısaca tek tek bunlar üzerinde duracağım. Birincisi, tarımsal ithalat, ihracatla ilgili; övünüyorlar bu verilerle. Nedir veri? Kitapçıkta deniyor ki: "Yıllık ithalatımız 2023 Ocak-Eylül itibarıyla 18,8 milyar dolar, ihracat ise 21,1 milyar dolar. Yıllık ihracat fazlası 3,3; yirmi bir yıllık ihracat fazlası 95 milyar. ..." (*) Bunu söylüyorlar. Ya kardeşim, sayın AK PARTİ'liler; Konya kadar olan Hollanda'nın yıllık ihracatı 115 milyar euro, ithalatı 65 milyar euro; yıllık ihracat farkı 50 milyar euro yani sizin övündüğünüz o yirmi bir yılın o yılına bedel. Bununla övünüyor musunuz yoksa başınızı önünüze eğip düşünmeniz mi gerekir?

FARUK KILIÇ (Mardin) – Bizden öncekilerin yapamadığını biz şimdi yapmaya çalışıyoruz, onu yetiştirmeye çalışıyoruz.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Bir saniye, bir saniye, devam edeceğim.

Şimdi, aynı tabloyu hayvancılık meselesinde görüyoruz. Nedir hayvancılık meselesinde? Yine bizim kolhoz müdürü meselesi, Sayın Bakan da anlatıyor: "Şunu planladık, şunu yaptık, bunu yaptık, sonuç şudur." Dışarıdan et ithal ediyor musunuz? Ediyorsunuz. Sonuç şudur: Türkiye, et tüketiminde, kişi başına düşen yıllık kilogram kırmızı et miktarında dünya ortalamasının - OECD'yi bıraktık- altında. Altında mı? Doğru. 26'ncı sırada mı? Doğru. E, ne konuşuyorsunuz? Üstelik bunu nerede yapıyorsunuz biliyor musunuz? Tarım eğer medeniyetin bir ilk adımı ise ve Trakya'dan Yüksekova'ya, Anadolu'da, kürdistanla bu adım atılmışsa siz bu topraklarda, dünya ortalamasının altında bu topluma et yediriyorsunuz; dediğimiz şey bu. Bunun üzerinde düşünmeniz gerekir, övünmeniz değil bu, övülecek bir tablo değil sıkılacak bir tablodur.

Şimdi, benzer bir tabloyu su meselesinde görüyoruz. Nedir su sorunu? Yine benzer tablo var. Türkiye'de kişi başına düşen yıllık su miktarı 1.430 metreküp, dünya ortalaması 7.600 metreküp; Falkenmark İndeksi'ne göre 1.700 metreküp altında su tüketen ülkeler fakir, üstünde tüketenler zengin. Türkiye bunun altında ve üstelik uzmanlar uyarıyor, diyor ki: "Önümüzdeki yıllarda bin metreküpün altına düşme ihtimali var." Dolayısıyla, mesele, burada Sayın Bakanın üzerinde durduğu var olan tatlı su kaynaklarının -yer altı ve yer üstü- dağıtılması değil, nasıl korunacağı meselesidir. Yirmi bir yıldır iktidardasınız, onca plan yaptınız, ne su tasarrufu üzerine sözü edilebilir bir adım attınız ne de su koruma kanununu çıkardınız. O zaman demek ki sorun şudur: Bu memleketin -yine aynı şeyi söylüyorum- Anadolu'dan kürdistanla beka meselesi, sabah akşam tekrarlanan terör ya da düşman komşular değil. Türk halkı Orta Asya'dan neden buraya geldi? Kuraklık nedeniyle geldi. Şimdi, Türkiye ve kürdistan halkı buradan nereye gidecek? Çok ciddi bir tehlike var. Bunun üzerine sadece iktidar partisinin değil, herkesin düşünmesi lazım. Bu bir siyaset konusu da değildir, bu cidden halkların geleceği meselesidir ve büyük bir tehlike vardır.

Şimdi, bir şeyi hatırlatayım, devletin kasasında duruyor çözüm olarak, eğer batıda ciddi bir kuraklık olursa Fırat, Dicle suyunu Ankara'ya ya da batıya götürmek gibi bir plan duruyor. Bu çözüm mü ya, bu çözüm mü? Biliyorsunuz, yüzlerce kitap çıktı Orta Doğu'da su savaşları üzerine. Sakın ha bunu düşünmeyin, mesele sadece kürdistanla suyu oraya götürmek değil, bu çözüm değildir. Köklü çözüm üzerine siyasetüstü herkesin düşünmesi lazım.

Şimdi, GAP'la ilgili birkaç şey söylemek istiyorum; çok şey söylendi, çok şey yazıldı. GAP meselesinde sorun şudur: Onca plan -master planı, GAP birinci eylem planı, ikinci eylem planı- devam etti; sonuç nedir? Dendi ki: "GAP kapsamında, başta Urfa olmak üzere, halkın gelirini ve yaşam kalitesini yükselteceğiz." Yükselttiniz mi Sayın Bakan? Sizin verinize göre, TÜİK'in verisine göre Urfa en yoksul 3 kent arasında, en yoksul 3 kent arasında Urfa yer alıyor. Hani yükseltecektiniz? Dediniz ki: "3,8 milyon insana istihdam yaratacağız." Yarattınız mı? Urfa halkı, Adıyaman halkı hâlâ göç yollarında ve gittiği yerde de Kürtçe konuştuğu için hâlâ saldırıya uğruyor. Ve en önemlisi "Beşerî kaynaklara yatırım yapıyoruz." dediniz yani bilim, yetenek, beceri, tecrübe sahibi olan insan kaynaklarına ilişkin. Ne oldu bu insan kaynakları? Daha önce de sözünü ettiniz, bıraksanız burada kimse kalmıyor. Onun için diyorum mesele buğdaydır; buğday ekmediniz, ekmiyorsunuz.

Dediniz ki: "Biz GAP'la birlikte 1 milyon 70 bin kilometrekareyi 2018'e kadar sulayacağız." Sulamanın kendisi ayrı bir dert; doğru mudur değil midir? GAP "Güneydoğu Bölgesi" diye ifade edilen alanda yapay sulama neye yol açar; o, apayrı, uzmanların işi. Fakat bunu da gerçekleştirmediğiniz, üçte 1'ini bile başarmadınız, duruyor ortada.

En başarılı olduğunuz alan kara yolları ve HES'ler; maşallahınız var, en başarılı olduğunuz alan(!) HES'ler konusunda da her iki alanda da negatif ayrımcılığı sürdürüyorsunuz kürdistanla; bu, çok çıplak, daha önce de tablo göstermişim. İlk büyük 10 barajın 7'si kürdistan bölgesinde, 4'ü sırasıyla Kürt illerinde ve 4'ünün bulunduğu Kürt illerinde en büyük enerji sıkıntısını yaşayan onlar. Sayın AK PARTİ'liler, düşünmüyor musunuz siz? Urfa'dır, Diyarbakır'dır, Mardin'dir yazın ve kışın...

Şimdi, birkaç şey daha var, zamanım daraldı... Üretim-tüketim dengesi meselesinde çok ciddi bir sıkıntı var. Zaman olsaydı açacaktım bunu. Ben Mersin'den yeni geliyorum, geldiğimde birçok üreticinin ürününü döktüğünü gördüm. Diyor ki: "Ben 50 kuruşa mandalina satacağım, alıcı bulamadım. Benim 500 ton mandalinam vardı, sonunda birine dedim ki: Bedava al götür. Dedi ki: 'Yok, nakliye parasını sen ver.'" Yani planlamada ya üretim fazlası oluyor, dökülüyor ya da enflasyona yol açıyor. Bu bakımdan ciddi bir sorun var, zaman yok ayrıntılı açamayacağım.

Hasıla üretimiyle ilgili övünüyorsunuz. Güzel, övünün. Mesele hasıla değildi ki mesele, verimlilikle Türkiye'nin nerede olduğudur. Verimlilik meselesinde endeks neyi söylüyor? Türkiye; Avrupa Birliği'nin yarısı, Amerika'nın altıda 1'i. Yani endeks 11, Avrupa Birliği ortalaması 22, Amerika'da 66'dır.

Şimdi, zamanım daraldı, bazı noktalara değinemedim, şunları bitirerek...

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun tamamlayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Ormanlar konusunda çok şey söylüyorsunuz. Sonuçta, ormanlarla ilgili olarak son yirmi bir yıllık süreçte 5,1 daralma var; bu, resmî veridir, uzmanların verisidir.

Bütün bunlar neyin ürünüdür? Bütün bunlar; bir, neoliberal politikaların ürünüdür, devamıdır. İki: Tarımı sanayiye kurban ettiniz. Süleyman Demirel'in -rahmetli Demirel'in- politikasını sürdürüyorsunuz. "Sanayi, sanayi, sanayi, sanayi..." dedi. Sanayide ne yaptınız? Sanayide hâlâ çevresiniz, merkezin çevresisiniz. Taşıma hareketi ne yapıyor? Avrupa katma değeri düşük, çevreyi kirlenen sektörleri yirmi yıl önce Vietnam'dan Mısır'a, buraya aktardı; siz de buradan kendi çevrenize aktardınız İstanbul'da. Çevresiniz, sanayileşemediniz; tarımı da kurban ettiniz, tarımı da berbat ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Son olarak, üretim yerine ithalatı esas aldınız. Çünkü "Rızkın yüzde 99'u ticarettedir." geleneğinden gelen ya da ona inanan bir gelenekten geldiniz. Evet, rızkın yüzde 90'ı ticarete olunca üretim niye yapayım, ben niye köylüyü teşvik edeyim üretime?

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çiftyürek.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) – Vallahi -nedir- Kanada'dan buğday getiririm, burada paketlerim, piyasaya sürerim.

Teşekkür ederim, sağ olun, var olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Altıncı konuşmacı Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir.

Buyurun Sayın Demir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA NEJLA DEMİR (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu ve zenginliğimiz olan renkleri, o güzel dilleri, kültürleriyle tüm halklarımızı sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

AKP'nin 2002 yılından itibaren ortaya koymuş olduğu neoliberal politikaların bir sonucu olarak bugün ekonomide yaşanan krizle birlikte tarımsal üretim ve hayvancılıkta yaşanan yapısal sorunlar küçük çiftçiyi üretimi bırakmaya zorlamış; köyü, kırsalı boşaltmış; ithalata dayalı bir tarım politikası ortaya çıkarmıştır. Genel olarak tarımsal üretimde ve hayvancılıkta devam eden yapısal sorunlar, Kürt sorunundaki çözümsüzlük politikasının bir sonucu olarak Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde uygulanan ekonomi politikaları, özellikle tarım ve hayvancılık alanlarında Kürtleri devlete daha fazla bağımlı hâle getirme üzerine kurgulanmıştır. Türkiye'nin yoksul illerinin sıralaması değişmemektedir; Mardin, Batman, Şırnak, Siirt, Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan, Dersim gibi iller bu sıralamada yer almaktadır. İktidarın değişikliklerine rağmen Kürt coğrafyasının makûs talihi bir türlü değişmemektedir.

AKP döneminde yoksulluk ve işsizlik daha da derinleşmiş olsa da Cumhuriyet Dönemi boyunca Kürtler, bilinçli bir politikayla âdeta aklıyla terbiye edilip yoksulluğa mahkûm edilmeye çalışılmıştır. Bilinmelidir ki Kürt coğrafyasının geri bırakılması, devletin tarihsel bir süreç boyunca devam eden resmî politikasıdır. Bugün yaşadığımız sonuçlar Çetin Altan'ın aktarımlarında da görüldüğü gibi devletin Kürtlere yönelik bakışının bölgesel eşitsizlik, derin yoksulluk ve yoksunluğu beraberinde getirdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle, Anadolu Kulübü'nde Başbakan Şükrü Saraçoğlu ile Akşam gazetesinin sahibi Necmettin Sadak arasında geçen bir konuşma bu politikanın günümüzdeki sonuçlarını anlamak açısından önemli bir referanstır. Sadak'ın Saraçoğlu'na yönelik "Biraz yatırım yapmam lazım oralara." ifadesine Başbakanın "İleride ne olacağı belli olmayan yerlere neden yatırım yapalım ki?" cevabı, Kürtlerin yoğun yaşadığı bölgelerin geri bırakılmışlığını özlü bir şekilde ifade etmektedir. Bu durum, cumhuriyetin kurucularının Kürtlerin yoğun yaşadığı illeri "İleride ne olacağı belli olmayan yerler" olarak tanımlaması, günümüzdeki eşitsizliklerin ve hatta kayyum politikalarının temel nedenini açığa çıkarmaktadır.

Kürt halkının ekonomik anlamda güçlenmesinin önüne geçmeye yönelik günümüze kadar tarım politikaları da aynı şekilde yürütülmüştür. Ne doyum ne aç bırak, ikisinin arası politikalara son verilmelidir. Özcesi şu ki: Kürt halkı sömürgelere uygulanan muamelelerin aynısına maruz kalmaktadır. Geçmişten itibaren devam eden bu anlayışın mirasını devralan AKP, özellikle Kürt halkının geçim kaynağı olan hayvancılığı bitirmekten ve Kürt halkını göçe zorlamak, koruculuğa mahkûm etmek amacıyla başta yayla ve meraların yasaklanması olmak üzere inkâr, imha ve asimilasyon politikalarını ısrarla sürdürmektedir.

Hayvancılık sektörünün temel sorun başlıklarından birkaçı şunlardır: Yüksek girdi maliyetleri, yetersiz destek, mesleki ve kooperatif örgütlenmenin yetersizliği, pazar sorunları, mera yasakları. Bakın, Kürt halkının geçim kaynağı olan hayvancılığı bitirmek için uygulamaya konulan yasaklar politik bir tercihtir. AKP'nin ithal hayvancılık ve ithal et politikası çökmüştür. Bu noktada halkın kibarca önerisi "Samimi bir şekilde gözünüzü sektörü elinde tutan yandaş şirketlerden alın ve yüzünüzü halka dönün." şeklindedir.

2024 yılında büyükbaş hayvan varlığının üst üste 4'üncü yılda da düşüşünü sürdürerek 15,6 milyon baş seviyesinde dip yapması bekleniyor. Çiftçiler sürülerini tasfiye etmeye devam ederken her ne kadar son birkaç yıla göre daha yavaş bir tempoda olsa da süt için üretim maliyetinin çiftlik fiyatını aşmaya devam edeceği tahmin edildiğinden, yıldan yıla hayvan varlığı 500 bin baş dolayında azaldı. 2023 yılında siğir sayısının geçen yıla göre yüzde 4 oranında yani yaklaşık 800 bin baş azalarak 16,2 milyon başa düşeceği öne sürülüyor. Yemler pahalı, süt para etmiyor. Son birkaç yılda yem fiyatının 3 katına çıkması, sütün çiftlik fiyatının ise sadece yüzde 35 artması sebebiyle süt ineklerinin kesime gönderilmesinin önüne geçilememiştir. Yalnızca 2023 yılında süt üretiminin bir önceki yıla göre yüzde 15 oranında düştüğü tahmin ediliyor. Bu nedenle, başta seçim bölgem olan Ağrı olmak üzere, Kars, Iğdır, Van, Erzurum, Dersim gibi bölge illerinde hayvancılıkla uğraşan yurttaşlarımız tüm bu sebeplerden hayvan yetiştiriciliğini bırakmak zorunda kalıyorlar. Haziran 2023 itibarıyla büyükbaş hayvan çiftliği sayısı bir önceki yıla göre yüzde 10 azalarak 1,1 milyona geriledi. Yıllardır hayvan sağlığı koşullarının kötü olmasından ötürü her yıl 400 bin buzağı ölüyor. 2023 yılında büyükbaş hayvan ithalatının 470 bin baş olacağı tahmin ediliyor. Bu yılın ocak-haziran döneminde 361 milyon dolar değerinde yaklaşık 234 bin büyükbaş hayvan ithal edildi, bu rakam geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 400 daha fazladır.

Geçtiğimiz yıl Türkiye'de üretilen 27 milyon ton karma yemin yaklaşık yarısının ithal ham maddeden üretilmesi nedeniyle dışa bağımlı kalınmıştır. Yıllık kaba yem üretiminin 60 milyon ton olduğu tahmin edilirken yerel uzmanlar talebin 72 milyon ton olduğunu öne sürüyor. Yem üretiminin genişletilmesi, hayvancılık sektörünün en önemli önceliklerinden biridir. En önemli yem ürünleri silajlık mısır, fiğ, yonca ve yulaftır. En çok ithal edilen kesif yem ham maddesi olan arpa, buğday, mısır gibi önemli kalemlerde yeteri kadar teknik ve maddi desteğin sağlanmasıyla dışa bağımlılığı bitirebilecek kadar çiftçimiz ve verimli toprak potansiyelimiz vardır. AKP-MHP iktidarı, hayvancılık sektöründe uyguladığı yanlış politikalarla hayvancılığı bitirmiştir. Bu gidişle yurttaş, elindeki son hayvanı da kesime gönderecektir.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi; toplumsal, ekonomik ve siyasal sorunlara çözüm bulma yeteneğinden oldukça uzak bir tekliftir. Bu bütçe teklifi yasalastığında faiz lobileri, silah ve güvenlik baronları ile yandaşlar kazanacak; Türkiye halkları ise bir kez daha AKP-MHP iktidarıyla büyük kayıplar yaşayacaklardır. Bu sebeple, 2024 bütçesi aynı zamanda bir faiz bütçesidir. 2024 bütçesinde faiz ödemeleri için 1 trilyon 254 milyar lira ödenek öngörülmüştür. Bu rakam, 11 trilyon 89 milyar liralık

bütçe büyüklüğüyle kıyaslandığında 2024 bütçesinin yüzde 11,3'üne denk gelmektedir. Faiz oranı yüzde 100'ün üzerinde artış göstermiştir. Bu da bize, 2024 bütçesinde kaynakların yine faize gideceğini göstermektedir. Emeğiyle geçinen yurttaşların alın teriyle elde ettiği gelirler, vergilerle AKP-MHP iktidarı tarafından faiz lobilerine verilecektir.

Şimdi, Sayın Bakana soruyorum: Tarım ülkesi olan Türkiye'de 2024 bütçesiyle ziraat mühendislerine, çok zor şartlarda çalışan tarım danışmanlarına, gıda mühendislerine, su ürünleri mühendislerine, veteriner hekimlere kadro tahsisi yapılacak mıdır?

Bütçenin mağdur ettiği binlerce çiftçi var, tabii ki bunlardan sadece birisi üzerinden bir örnek vermek istiyorum: Ağrı Hamur'da besicilik yapan Hikmet Adıgüzel. Misal, bu kişinin bütçeden payına düşen nedir? Hikmet kardeşimiz "En büyük sıkıntımız yem fiyatları." diyor, 50 büyükbaş hayvana sahip olan yurttaşımız "Rızkımızla oynuyorlar, umutlarımızı ve geleceğimizi çalıyorlar, bizi açlıkla terbiye etmeye çalışıyorlar." diyor. Yaptığı masraflardan bahseden arkadaşımız, işte, samanın tonunu 2 bin TL'ye, yemin torbasını 450 TL'ye, kepeği 250'ye, arpayı 450'ye aldığını söylüyor ve diyor ki: "Ayda 2 hayvanımı satsam maliyetleri karşılamaya ve kışı çıkarmaya ancak yeter." Bir besici hayvanını en az altı yedi ay kesif ve kaba yemle içeride beslemek zorunda yani besici, satış zamanına kadar en az 12 hayvanını satmak zorunda kalıyor.

İleriki yıllarda ciddi anlamda gıda krizleri bekleniyorken ülkemizde çiftçiler maliyetine hatta zararına iş yaptıkları için çiftçiliği bırakmak zorunda kalıyorlar; bunun önüne geçilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Demir.

NEJLA DEMİR (Devamla) – Biz, bu konudaki muhalefetimizi devam ettirip çiftçilerimizin her zaman yanında olmaya devam edeceğiz.

Bütün Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Demir.

Yedinci konuşmacı Tunceli Milletvekili Sayın Ayten Kordu.

Buyurun Sayın Kordu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri ve bizi izleyen halklarımız; hepinizi sevgiyle selamlıyorum ve cezaevlerinde başlatılan, tecride karşı başlatılan açlık grevinde olan tüm siyasi tutsak arkadaşlarımızı da buradan saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hem Komisyon sürecinde hem de Genel Kurulda Sayın Bakanın ve iktidar milletvekillerinin tarıma ilişkin tespitlerini dinlerken doğrusu hayal âleminde mi yaşıyorlar diye kendimize sormadan edemedik çünkü mevsimlik tarım işçilerinden üreticiye kadar ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Biz, çiftçilerle görüştüğümüzde hâlienden memnun bir çiftçi göremiyoruz fakat ürünü tarlada kalan, yok pahasına tüccarlara satmak zorunda bırakılan, kapısına bankacı ya da tefecinin dayandığı bir dönemde çiftçinin sizinle aynı fikirde olmadığını biz çok iyi biliyoruz. Sanki çiftçiye dair çok olumlu bir tablo varmış gibi yapılan açıklamaları da bizler ekranları başında izleyen çiftçilerimize, onların takdirlerine bırakıyoruz.

Türkiye'nin tarım ülkesi olduğundan bol bol bahsediyoruz, bol bol söyleniyor ama çiftçiye ithal ürünlerle nasıl bitirdiğinizi, bahçede sadece kendisi için domates ve salatalık eken insanlarımız bile çiftçiliğin nasıl bitirildiğini çok iyi bilmekte. Bütçe Komisyonunda çok yoğun tartışmalar yürüttük fakat iktidar, sorunları çözen değil sorunları derinleştiren bir politika izlemeye maalesef devam etmektedir.

Sayın milletvekilleri, ilk buğday tohumunun yeşerdiği, insanlığın ilk yerleşim yerinden biri olan Mezopotamya topraklarının binlerce yıllık temel faaliyeti olan tarım, AKP ve MHP'nin politikaları tarafından yok edilmekte ve geri dönüşü olmayan ciddi tahribatlara sebep olunmaktadır. Türkiye'nin bugün içinde bulunduğu tarımsal üretim ve gıda güvenliğine ilişkin krizin temel nedeninin, bu iktidarın Kemal Derviş yasalarını devralarak ilerlettiği ve yirmi bir yıldır aralıksız sürdürdüğü neoliberal politikaların kendisi olduğunu bir kere daha söylemek istiyorum. Bu krizden çıkış için yerel dinamikleri güçlendirmek, özellikle küçük ölçekli çiftçilerin girdiler karşısında ezilmesini önlemek, çiftçileri desteklemek gerekmektedir. Çiftçilerin girdi maliyetlerini düşürmek bir yana, her gün gübreye, mazota ve tohuma zam yapan bu iktidar çiftçiye desteklemek bir yana özellikle küçük ölçekli çiftçileri üretemez hâle getirmiştir. İthalata odaklı ve sermaye lehine uygulanan tarım politikaları özellikle küçük işletmeleri geleneksel tarımdan uzaklaştırmış, çiftçi sermayeye karşı korumasız bırakılmış, ağır borç yükü altına girmek zorunda kalan köylü ve kırsaldaki küçük işletmeler tarımsal üretimi, maalesef, terk etmek zorunda bırakılmıştır.

Genel anlamda tarımsal üretim ve hayvancılıkta devam eden yapısal sorunlar Kürt ve Alevi sorunundaki çözümsüzlük politikalarıyla kangrenleşmiş durumdadır. Bu tekçi zihniyetin Kürt sorunundaki çözümsüzlük ve güvenlikçi yaklaşımı, özellikle 90'lı yıllardan sonra meraların yasaklanması, köylerin boşaltılması sonucu özel güvenlikli bölge ilan edilerek köylü göçe zorlanmış ve koruculuk dayatılmıştır. "Kürt'ü Kürt'e karşı kırdırma" politikası yetmedi, kentlere göç etmek zorunda bırakılan, mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmaya giden Kürt işçiler ucuz iş gücü olarak ve güvencesiz olarak sömürülmekte ve ırkçı politikalarla linç politikalarına maruz bırakılmaktadır. Şimdi, bu sömürü ve savaş politikası, aynı şekilde Suriyeli ve Afgan göçmenler üzerinde de uygulanmaktadır. Bu politikalar sonucu tarım ve hayvancılık sektöründe ciddi bir çöküşün yaşanmasına sebep olunmuş, çiftçilerin sorunları giderek daha fazla derinleşmiştir.

Sayın vekiller, Tarım Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'nın verdiği verilere göre çiftçilerin toplam borcu 535 milyar TL'ye ulaşmış durumda. Borçluluk politikasıyla çiftçi âdeta üretimden koparılacak isteniyor. AKP'nin çiftçi borçları açısından 2,5 milyar borçla devraldığı çiftçi borcu 500 milyarı geçmiş durumda, çiftçinin borcu 200 kat daha artmış bulunmaktadır. Çiftçi borcundan dolayı ürününü henüz tarladayken yarı fiyatına satarak borçlarının bir kısmını kapatmaya çalışmakta, kalan borçlarını da bankalardan ve tefecilerden aldığı yeni bir borçla kapatmaya çalışmaktadır. Çiftçinin içinde bulunduğu bu borç çıkmazına çözüm üretmesi gereken AKP, tam tersi bir yaklaşımla küçük çiftçiye yapılacak tarımsal destekleme ödemesinden DEDAŞ ve DSI'nin elektrik ve su borcunu tahsil etmektedir. DEDAŞ Kızıltepe'deki, Harran'daki, Viranşehir'deki çiftçinin buğdayı, pamuğu henüz yerdeyken elektrik borcu bahanesiyle çiftçinin elektriğini kesiyor, hesabına yatan destekleme parasına banka aracılığıyla çöküyor. Çiftçiye ödenen tarımsal destekler çiftçinin banka hesabına yatar yatmaz özel sektör adına anında elektrik ve su borcunu bu destekten tahsil ediyor yani devlet, AKP'nin eliyle özel şirketlerin tahsildarı hâline getirilmiştir diyoruz.

AKP sadece bunu mu yapıyor? Aynı zamanda tüccarın çiftçiden buğdayı ucuz alabilmesini sağlamak için TMO günlerce randevu vermiyor, randevuları geciktiriyor çünkü yerli IMF baronları böyle istiyor. Peki, bu durumda çiftçi ne yapıyor ya da ne yapmak zorunda bırakılıyor? Özel bankaya koşup kredi çekip diğer özel bankanın borcunu kapatıyor. Bir yandan bir başka tefeciden aldığı borçla başka bir tefeciye giderek gene borcunu kapatmaya çalışıyor. Çiftçi için kurulan Ziraat Bankası çiftçiye kredi vermek yerine Demirörene, Cengiz Holdinge ve Limak'a kredi veriyor.

Sayın vekiller, özellikle pandemi ve kuraklık döneminde çok daha net bir şekilde anlaşılmıştır ki üretim ve hayvancılık, gıda güvenliği aynı zamanda toplumsal güvenliğin meselesidir. Bu nedenle, öncelikle kırsalda, köylerde tarımsal üretim ve hayvancılık yapan çiftçilerin borçları hazine tarafından karşılanmalıdır. Atılacak ikinci adım ise çiftçinin ihtiyacına göre destekleme

politikası yeniden düzenlenmelidir. 2006 yılında çıkardığınız Tarım Kanunu gereğince kısmen iyileştirme yapsaydınız bile çiftçinin küçük de olsa nefes alması mümkünken, çıkardığınız iyileştirme kanununu bile kâğıt üzerinde bırakıp çiftçiye kandırdınız. AKP tarafından çıkarılan Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesinde "Millî gelirin yüzde 1'nden az olamaz." denmesine rağmen her ne hikmetse, çiftçiye yapılan doğrudan destekleme hiçbir zaman 0,6'yı geçmedi. Bakın, böylelikle, on yedi senede -o günkü kurlarla- çiftçinin devletten 810 milyarın üzerinde alacağı birikmiş durumdadır.

Tarımsal üretimde yaşanan yapısal sorunlardan biri de genç nüfusun her geçen gün azalmasıdır. Çiftçilerin yaş ortalamasının 58-60 arasında olması, tarımın geldiği ciddi anlamda riskli noktayı göstermektedir. 85-90 milyonluk bir ülkede tarımda çalışanların yaş ortalamasının 58 olması, tarımın geleceğine dair olumlu şeyleri konuşmayı neredeyse imkânsız kılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, AKP'nin uyguladığı bu tarım politikasından kaynaklı artan maliyetler ve borçlar nedeniyle çiftçiler artık üretmekten vazgeçiyorlar çünkü çiftçinin ürettiği üründen kendisi değil bu iktidarın yani AKP'nin yandaş tüccarları kazanmaktadır. 2024 bütçesindeki çiftçinin payına düşen... Sayın Bakanın yaptığı açıklamalardan şunu net söylemek gerekir: Bu bütçe çiftçiden yana bir bütçe değildir, ithalat politikasıyla zenginleştirdiği tarım tüccarları ve baronlarına göre düzenlenen bir bütçedir.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, Sayın Başkan; tam olarak bu bağlamda partimiz DEM'in çözüm önerileri hayati önem arz etmektedir. Zaman kaybetmeden tarımsal üretim ve hayvancılığın içinde bulunduğu krizin çözülmesi için kooperatifler desteklenmeli, çiftçinin sorunlarına dönük çözüm önerileri dikkate alınmalıdır. Öncelikli olarak küçük ölçekli çiftçilerin borçları hazine tarafından ödenmelidir. Özellikle çiftçilerin mazot ve gübre gibi temel girdilerinde bedelsiz destek verilmeli ya da buradan borçlandırma olmamalı ve ÖTV alınmamalıdır. Gençlerin tarıma yönelmesi, tarımsal üretim ve hayvancılık yapımları şartıyla özel desteklenmeli, yine köylerde ve kırsalda tarım yapan gençlerin ve kadınların sağlık ve emeklilik primleri devlet tarafından karşılanmalıdır. Çiftçilere sağlanan desteklemeler, çiftçilerin öngörülebilir üretim planlaması yapımları için destekleme programının en az beş yıllık periyotlarla yapılmasını, destekleme ödemelerinin belirlenen tarihlerde, düzenli bir şekilde gerçekleştirilmesini, özellikle hasat döneminde çiftçiye destekleme ödemelerinin verilmesini, çiftçinin hangi ürünü ne zaman ekeceğini ve maliyetlerini öngörebilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Kordu.

AYTEN KORDU (Devamla) – Hayvan hastalıklarının ve ölümlerin önlenmesi için mutlaka koruyucu veteriner hekimlik uygulanmalıdır. Mera ve yayla yasakları kaldırılarak köylere dönüşlerin önü açılmalıdır. Meraların ıslahı sürekli artan oranda desteklenerek, bitkisel ürünlerin ekilerek hayvancılıktaki temel girdi maliyeti en aza indirgenmelidir. Bu anlamda, köye dönüş yapan köylülere varsa hazine arazilerinden 150 dönüm arazi hibe edilmelidir.

Yine, mevsimlik tarım işçileri, özellikle de kadın emekçiler ve çocuklar tarlalarda güvencesiz, kayıt dışı şekilde bir çalışmaya itiliyorlar; bunun önlenmesi, koşulların iyileştirilmesi, sağlık ve sosyal güvenceleriyle birlikte alınmayan tedbirlerden dolayı iş cinayetlerinin önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

Saygılarımla. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Kordu.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, söz talep edebilir miyim?

BAŞKAN – Mesele nedir Sayın Usta?

ERHAN USTA (Samsun) – Az önceki tartışmalarla ilgili olarak İYİ Parti Grubu adına söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, DEM PARTİ Grubu adına konuşan hatiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

Şimdi, öncelikle elektrik ve barajlarla ilgili olarak... Yani, Muhammet Emin Bey, birtakım bilgiler verdi, doğru yani hidroelektrik santral sayısı AK PARTİ hükümetleri döneminde gerçekten çok arttı ama bunların önemli bir kısmı çok küçük santraller. Şimdi, Sayın Başkan, Türkiye'de ilk 10 baraja baktığımızda 10.538 megavatlık bir kapasite var, bunlardan 5 tanesi ki en büyüğü Atatürk Barajı. AK PARTİ daha henüz bir Atatürk Barajı yapamadı, bir Karakaya Barajı yapamadı, bir Keban Barajı yapamadı yani bunlar 2.400'lü kapasitelerdir. Şimdi, ilk 10'un içerisinde 5 tanesi AK PARTİ hükümetleri döneminde yapılmış, başlanmış ve bitirilmiştir; 3 tanesi AK PARTİ hükümetleri döneminde başlanıp bitirilmiştir, sadece 2 tanesi de daha önce başlanıp AK PARTİ hükümetleri döneminde "Devletin devamlılığı esastır." çerçevesi içerisinde bitirilmiştir. Dolayısıyla, yani bu 10 barajın yüzde 64 kapasiteli kısmı AK PARTİ hükümetleri döneminden yapıldı ve bitirildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Şimdi, dolayısıyla, Sayın Akbaşıoğlu hani sayılar verdi, 700 küsur tane hidroelektrik santrali yapıldı; bunlar çok küçük santraller. Değerli arkadaşlar, bakın: Bir Atatürk Barajı 2.400'ken AK PARTİ hükümetleri döneminde yapılan yaklaşık 710 tane hidroelektrik santralin 357 tanesinin megavatı 10 megavatın altındadır yani 2.400'lerde 10 megavat. 475 tanesi 20 megavatın altındadır, 650 tanesi de 100 megavatın altındadır. Elbette toplam kapasite arttı mı? Arttı, artması da lazım, hayatın normal akışı bu; Türkiye büyüyor, nüfus artıyor, sanayisi artıyor ama bunları böyle olağanüstü bir şeymiş gibi söylemek yanıltıcı olur.

Sayın Başkan, 1990 yılında Türkiye'de kişi başı tüketim -elektrik tüketimi için söylüyorum- 1.000 kilovatsaatmış. 2000 yılında bu, 1.900 kilovatsaate çıkmış arkadaşlar, on yılda yüzde 90 artmış. 2023 yılında da 3.780'e çıkmış, yirmi üç yılda yaklaşık yüzde 100 artmış. Yani sizin yirmi üç yılda gösterdiğiniz bu performansın aynısı geçmişte on yılda gösterilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Geldiğimiz nokta nedir diye dünyayla mukayese ettiğinizde, kişi başına tüketim biz de 3.780 kilovatsaat; değerli arkadaşlar, Amerika Birleşik Devletleri'nde 13.100 kilovatsaat, Kore'de 10.192 kilovatsaat, Çin'de bile 5.885 kilovatsaat. Dolayısıyla, meseleleri böyle koymak lazım yani böyle santrallere sayı üzerinden bir şeyler söyleyip de millete böyle yanıltıcı bilgi vermemek lazım.

Şimdi, diğer bir konu, az önceki yine tartışmalarla ilgili olarak... Sayın Başkan, Abdullah Öcalan bizim nezdimizde, İYİ Parti nezdinde 40 bin kişinin katili, bir bebek katilidir; Türk yargısı tarafından, bağımsız yargı tarafından da mahkûm olmuştur. Dolayısıyla, buna "sayın" denilmesini... Tabii, biliyorsunuz, AK PARTİ'li devlet görevlilerimizin geçmişte söylediği bir söz vardı "Sayın Öcalan'a 'sayın' denilmesini suç olmaktan çıkardık." dedi. Tabii, bu ayıp da AK PARTİ'ye yeter. Biz Abdullah Öcalan'a "sayın" denilmesini reddediyoruz.

Diğer bir husus, şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir alışkanlık hâline geldi artık, DEM PARTİ'sinden hatip arkadaşlarımızın önemli bir kısmı Türkçe konuşuyor ama arada bir böyle Kürtçe konuşuyor arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Tabii, ülkenin resmî dili Türkçe, Türkiye Büyük Millet Meclisinin resmî dili de elbette ki Türkçe. Dolayısıyla, burada başka dilde konuşma yapmak bir defa Anayasa'ya aykırı. Hani biz iktidar tarafını Anayasa'ya aykırı işler yaptığı zaman, Anayasa'yı çiğnediği zaman nasıl eleştiriyorsak aynı çelişkiye düşmemek lazım.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Hakikat olan dillerdir, diller!

ERHAN USTA (Samsun) – Anayasa'ya aykırı bir konuşma yapılmasını bu anlamda biz kesinlikle kabul etmiyoruz. Tabii bunun amacının da ideolojik olduğu da çok ortada yani kimseye bir mesaj falan değil. Yani şimdi, bizim Türkçe konuştu da anlamadı da Kürtçe konuşunca mı anlıyor, o da ayrı bir konu.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bir anadili ideoloji meselesi hâline getirdik diye utanın.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, sizin tutumunuzla ilgili olarak da yani burada Kürtçe konuşulmasını ayetle mukayese edilmesi bence doğru bir mukayese olmadı. Yani burada sadece Kur'an'dan değil, İncil'den de birisi kendi diliyle bir pasaj okumuş olsa biz ona karşı herhangi bir itiraz söylemeyiz. Yani o çünkü kutsal kitaptan bir alıntıdır. Dolayısıyla ama dil olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Obama da İngilizce konuşuyor. Ona niye karşı çıkmıyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Çok oldu, meramınız anlaşıldı.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama ben şunu da...

BAŞKAN – Meramınız anlaşıldı.

ERHAN USTA (Samsun) – O zaman şu kadarını bir daha söyleyeyim: Yani sadece Kürtçe değil, burada birisi Arapça da konuşsa...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Soyadınız Farsça.

ERHAN USTA (Samsun) – ...konuşmasını İngilizce de yapmış olsa biz buna bu şekilde itiraz ederiz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Tulay Başkan Arapça konuşuyor, hiç itiraz etmediniz. Arapça selamladı Tulay Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

ERHAN USTA (Samsun) – Arapça sevdamız yok.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Çünkü alerjiniz Kürtçeye.

ERHAN USTA (Samsun) – Emin olun ona da itiraz ederiz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Alerjiniz Kürtçeye.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

22.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, DEM PARTİ Grubu adına konuşan hatiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ve Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikli olarak söylediğimiz bağlamı net bir şekilde kayda geçirmek ve şunu ifade etmek isterim: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüz eliyle son yirmi bir yılda 10.086 tesisi hizmete alarak 2023 yılı fiyatları itibarıyla 1 trilyon 205 milyar liralık yatırım yaptık. Sulanan arazi miktarını ise yaklaşık 48 milyon dekardan 71 milyon dekara çıkardık. Yıllık sağlanan içme suyu miktarını 2 milyar metreküpten 5,2 milyar metreküpe...

ERHAN USTA (Samsun) – Tartışma konumuz o değil yalnız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...toplatılan arazi miktarını 4,5 milyon dekardan yaklaşık 73 milyon dekara, baraj sayısını 276'dan 1.018'e, gölet ve bent sayısını ise 228'den 726'ya çıkardık.

ERHAN USTA (Samsun) – Kapasitelerini de söyler misiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – HES sayısını 125'ten 750'ye, taşkın koruma tesis sayısını 5.018'den 10.697'ye, atık su arıtma tesisini 24'e, yer altı depolama ve suni besleme tesis sayısını 127'ye çıkardık. Bunların hepsini biz yaptık, AK PARTİ olarak yaptık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Hâlâ bir Atatürk Barajı, Keban Barajı, Karakaya Barajı yapamadınız; söylediğimiz o.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Suyun verimli kullanılması kapsamında sulanan alanlar içerisinde basınçlı boru sulama sistemlerinin kullanılma oranını yüzde 6'dan yüzde 33'e çıkardık. Yapım yılı itibarıyla kendi kategorilerinde dünyanın ve Avrupa'nın en büyük su yapılarından olan Türkiye Yüzyılı'na yakışır bir eser, dünyanın en yüksek 5'inci barajı, muazzam bir mega yapı Yusufeli, gövde tipi bakımından dünyanın en büyük barajı olan Ilisu Profesör Doktor Veysel Eroğlu Barajı, dünyanın 6'ncı yüksek barajı Deriner...

ERHAN USTA (Samsun) – Hepsinin kapasitesi Atatürk'ten, Keban'dan düşük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...Avrupa'nın en yüksek barajı Çine Adnan Menderes, Avrupa'nın 7'nci en yüksek barajı Ermenek Barajlarını yerli ve millî imkânlarla inşa ettik. Aynı zamanda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Türkiye'den, Antalya'dan su götürdük; muazzam bir proje. Dolayısıyla, bu konuyla ilgili söylediklerimiz bunlardır. Her noktada kapasiteyi 5'e, 10'a, 20'ye, 30'a, 40'a yükselttik Allah'a çok şükür.

Biraz evvelki tartışmalarla ilgili de şunu ifade etmek isterim: Orada DEM Grubu adına konuşan milletvekillerinin grubumuza dönük birtakım satışmaları, değerlendirmeleri oldu. O konuyla ilgili şunu ifade etmek isterim: Öncelikli olarak dilden maksat, anlamak ve anlaşılmaktır. Her dil saygındır, dünyada binlerce dil var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, son defa toparlayalım lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; her bir dil saygındır, muhteremdir; bunda zaten bir problem yok. Bu konuda her türlü ana dilinde konuşma, propaganda yapma, eğitim öğretimle ilgili her türlü açılımı, büyük, sessiz devrimleri, cesur ve devrimci lider Recep Tayyip Erdoğan'ın vesilesiyle hep beraber gerçekleştirdik. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Ana dilinde eğitim göremiyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – Ana dilinde eğitim yasak, Kürtçe...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bununla beraber resmî dilimiz de Türkçedir Anayasa'ya göre, Türkçedir ve burada hep beraber Türkçe konuşmak durumundayız. Bunun dışında -Arapça da, İspanyolca da, Latince de, Fransızca da- hangi dilden konuşursanız konuşun, burada herkes bu dilleri bilmek durumunda değil. Ne söylüyor, bunu anlamak lazım. Birbirimizi anlamak için, anlatabilmek, anlaşabilmek için her birimizin bu noktada... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamamlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun, bitirin.

Biraz sessizlik arkadaşlar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biraz lütfen... Bakın, ben usulünce uhuletle ve suhuletle anlatıyorum meramımızı. Sonuç itibarıyla bu konuda hepimizin anlayabilmesi, anlaşabilmemiz için Türkçe konuşmamız lazım gelir. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Bu, diğer dillerin saygın olmadığını gerektirmez, kimse bunu ifade etmiyor.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Bizi izleyen milyonlar var, milyonlar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kürtçe dışında Zazaca da konuşsanız, İspanyolca da Arapça da İngilizce de bilip bilmediğimiz hangi dille konuşursanız konuşun orada bir "x" işareti konuluyor, tutanağın altına deniyor ki... Niye? Çünkü Anayasa'ya göre burada bütün her şey tutanak altına alınıyor, tam tutanak. Bilmediğimiz ve anlamadığımız bir dil nasıl tutanağa geçebilir? (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Benim hakkımda, sizin hakkınızda ne söylenmiş, nasıl anlayabiliriz?

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Tercüman tutun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir de tercüman mı tutacağız birbirimizle ilgili?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) – Kürtçe oy istemeyi biliyorsunuz ama.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla bu konuda oraya bir "x" işaretiyle, sadece Kürtçe için değil, bütün diller için "Türkçe dışında başka bir dille konuşuldu." şerhi düşülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Gezip oy istemeyi biliyorsunuz ama.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) – Milyonlarca Kürt izliyor, milyonlarca Kürt.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Yerel seçim yaklaşıyor, Kürtçeye çok laf atmayın isterseniz lazım olur.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla olayın hakikati budur.

Bir de şunu söyleyeceğim: Efendim, burada Sayın Vekil Süryanice konuşacağını ifade etmişti. Bakın, bir şey söyleyeyim: Bütün diller muhteremdir demiştin aynı zamanda inançlar da muhteremdir. Bakın, iki medeniyetin farkını lütfen istirham ediyorum: Sözde kürdistan geçiş devleti Nil'den Fırat'a büyük İsrail'i gerçekleştirmek için siyonizm ve emperyalizmin PKK'yı, ASALA'yı, Hınçak ve Taşnak örgütünü, DAEŞ'i her birini nasıl kendi emellerine alet ettiği ortadadır. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Gazze'de camiler ve kiliseler bombalanırken Mor Efreml Süryani Kadim Ortodoks Kilisesi'ni açan AK PARTİ iktidardır arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve "mim"siz deniyetin, Batılı deniyetin ortaya koyduğu tabloyla, evet, darülacezeyi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Son olarak, bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Son olarak, bitiriyorum.

BAŞKAN – On dakikayı buldu Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ama hayır, şöyle: Aynı şekilde ben de aynı...

BAŞKAN – Ama bunu sizin ayarlamamız lazım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Son olarak efendim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.39

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.50

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Adil BİÇER (Kütahya)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

- 2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)
- 1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)
- 1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)
- 1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Buyurun Sayın Beştaş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Samsun Milletvekili Erhan Usta ile Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Doğrusu aynı tartışmayı burada yapmaktan rahatsızız, bunu önce ifade edeyim. Dil meselesine dair dün de burada bir tartışma yaşanmıştı, neredeyse her gün tartışma yaşıyoruz, birkaç hususu tekrar hatırlatmak istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bizler hepimiz halk tarafından seçilen vekilleriz ve burası halk iradesinin tecelli ettiği en yüksek organ, arkanızda da Divanın arkasında da egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu yazıyor. Biz bu ülkede yaşayan herkesin farklılıklarıyla birlikte bir arada yaşamını savunan, diliyle, kültürüyle, her yönüyle toplumsal özelliklerini kaybetmeden barış içinde yaşamını savunan bir parti olarak çok dilliliği hep savunduk ve savunmaya da devam edeceğiz. Biz kendi belediyelerimizde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Beştaş

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – ...on yıl, on beş yıl öncesinden çok dilli bir çalışmayı önümüze koyduk.

Şimdi, açıkçası, çoğulculuğu savunan bir parti olarak buradaki gerilim halka şöyle yansıyor: Burası halktan ve kamudan çok daha geri, buradan dışarıya gerilim fıskırıyor, ırkçılık fıskırıyor, tahammülsüzlük fıskırıyor; bunu kabul etmiyoruz. Şunu şöyle anlıyoruz... Dün de dedim, “İnciniyoruz.” dedim. Ya, ana dilimizde üç cümle söylediğimiz için burada böyle hakaretlere varan tartışmalar hakikaten sadece bizi değil, halkı da incitiyor, geriyor ve tepkiye yol açıyor. Biz “Burada Türkçe konuşmuyoruz.” demedik hiçbir zaman ve baştan beri de bütün konuşmalarımızı Türkçe yapıyoruz zaten. Keşke bu itiraz edenler de Kürtçeyi öğrenseydi, Süryaniceyi öğrenseydi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Toparlıyorum Başkan.

Keşke hepimiz birbirimizin dilini bilseydik. Yüzyıldır Kürtçenin asimile edilememesinin tepkisidir bu.

Ayrıca, dışarıda serbest olan, Yargıtayın, AYM'nin karar verdiği konularda buranın yasak getirmesini zinhar kabul etmeyiz. “Sayın” kavramını dedim, on yıllardır yargı tarafından karar verilmiş, bu bir suç değil. Ya, suç olmayan bir meseleyi Mecliste konuşmamak ne demek? Biz, giderek geriye doğru saran bir durum içindeyiz. Bu tahammülsüzlüğü açıkçası bütün topluma yönelik olarak görüyoruz. Çünkü biz halk adına buradayız. Birileri buradan, bizim üzerimizden ahkâm kesmesin. Vallahi, bunu da yutmamız, onu da ifade edeyim. Kimseye sataşmamaya özen gösterdim. Bizim durumumuz çoğulcu bir yaşamdır, çok dilli bir yaşamdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Mecliste İç Tüzük değişmediği müddetçe de tabii ki herkes gibi buna uyacağız ama Meclisin tek Hristiyan ve Süryani vekilinin bir dakika Süryanice konuşmasına da tahammül gösterelim. Uyarılardan, itirazlardan sonra bütün hatiplerimize özellikle “Lütfen Türkçesini de söyleyin.” diyoruz çünkü “Bize küfür mü ediliyor, bilmiyoruz.” deniliyor; böyle bir şey olabilir mi ya, ne küfür? Selamlama yapılıyor, selamlama yani buna itirazı ne insani ne vicdani ne hukuki olarak kabul etmemiz mümkün değil.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

24.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, DEM PARTİ Grubu adına konuşan hatiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin tekraren açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz evvel sözlerim yarım kalmıştı, onu kayda geçirmek isterim. Abdülhamit Han yüz yirmi sekiz yıl önce bütün vatandaşlarımız için, Müslüman, Hristiyan, Yahudi hangi dinden olursa olsun bütün bunların inançlarını yaşayabileceği, ibaretlerini yerine getirebileceği bir yerleşke olarak Darülacezeyi nasıl hayata geçirmişse, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, Gazze'de camiler, kiliseler bombalanırken, yerle yeksan edilirken İstanbul Arnavutköy'de Darülacezenin yerleşkesinde bütün vatandaşlarımızın bu ihtiyaçlarını giderebileceği, içinde caminin, kilisenin ve havranın olduğu bir yerleşkeyi insanlarımızın hizmetine açtı.

Şunu ifade etmek isterim; bakınız, burada biraz evvel dendi ki: “Kürtlere ne ulaşım var ne havaalanı var.” vesaire. Net bir bilgi vereceğim size. 30 Kasım 2023 itibarıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bitiriyorum, son cümle.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, onu Bakan cevaplandırır, lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle efendim... Ama son cümle.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 2003-2023 kümülatif yatırım tutarımız 4 trilyon 341 milyar 158 milyon TL olup bu harcamanın yaklaşık 377 milyar lirası Doğu Anadolu, 212 milyar lira ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yapılmıştır. Yatırım tutarlarının oransal dağılımına baktığımızda son yirmi bir yılda yaptığımız yatırımların yüzde 9'unun Doğu Anadolu Bölgemize, yüzde 5'inin ise Güneydoğu Anadolu Bölgemize yapıldığı net bir şekilde ortaya çıkmaktadır yani yüzde 14'ü sadece buraya yatırım olarak yapılmıştır. Bu manada, biz, bütün vatandaşlarımıza “Batıda ne varsa doğuda da o olacak, kuzeyde ne varsa güneyde de olacak.” şeklinde her bir yerleşkeye hava limanlarıyla, barajlarıyla, okullarıyla, üniversiteleriyle, hastaneleriyle hakikaten eser ve hizmet siyasetini bugünlere kadar yaptık, bundan sonra yapmaya hep beraber devam edeceğiz diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

GEORGE ASLAN (Mardin) – Sayın Başkan...

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

4.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Sırrı Süreyya Önder'in, Samsun Milletvekili Erhan Usta ile Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın Aslan, ben cevap vereyim hepsine bu mevzuyu kapatalım.

Sayın Usta, benim tutumuma dair de bir iki laf etti, çok kalbimden gelen bir duyguyla paylaşmak istiyorum sizinle Refik Halit Karay'ın “Eskici” hikâyesini bilenler bilir, Beyrut'a göçen bir Türk çocuğu orada büyük bir izolasyon içerisinde yaşar. Bir gün, evlerine, yanında kaldığı ailenin evine bir ayakkabıcı gelir, ayakkabıları tamir ederken Türkçe bir şey söyler, çocuk karşısına geçer “O çiviler ağzına batmaz mı senin?” der. Kunduracı çiviye çakarken... “O çiviler ağzına batmaz mı senin?” der. Her dinlediğimde, onurum üzerine söylüyorum, ağlamam gelir. Ben, boynumu vursanız bir insanın rüyasını gördüğü, ninnisini dinlediği ana diline burada müdahale etmem, hayâ ederim, birincisi bu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ayet meselesini zaten ayetle tefsir ettim.

Diğerine gelince, diğer anım da şu: Ben bir Kürt ilinde doğmuş bir Türk ana-babanın çocuğuyum. Siz burada diyordunuz ya “Ne diyor, bize sövüyor mu acaba?” diye, işte, Kürt'ün evladı 1'inci sınıfa başladığında, öğretmeninin konuştuğundan, siz Sayın George Aslan'ın konuşmasından ne anladıysanız, siz Kürtçe konuşan diğer vekillerin konuşmasından ne anladıysanız, bir ilkokul çocuğu da okuma evrenine ilk adım attığında sizin anladığınız kadarını anlıyor.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Mektep başka...

BAŞKAN – İzin verin.

TURAN YALDIR (Aksaray) – Bir öğretmenin kalbi bu kadar kötü olamaz.

BAŞKAN – İzin verin.

Bir milletvekilinin de kalbi bu kadar kötü olamaz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) – Şu anda itiraz etmeniz çok ayıp değil mi ya?

BAŞKAN – İzin verin Sayın Beştaş.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) – İtham altında bırakıyorsunuz.

BAŞKAN – Bir dakika, ben bir sözümü tamamlayayım.

Burada küfretme hayâsızlığına kimse tenezzül etmiyor; bir dili temsil ediyor, bir milleti temsil ediyor, niye küfür etsin? Bir selam, Allah'ın selamına da saygı göstereceğiz, eğer o saygı içinden gelmiyorsa da -ideal olanı bu, saygı göstermek; dünyanın hiçbir dili, hiçbir inancı beni rahatsız etmez- tahammül edeceğiz.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Rahatsız olduğumuz, inançlar değil Başkan.

BAŞKAN – İzin verin arkadaşlar.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Hiç alakası yok.

BAŞKAN – Şunu söyleyeceğim: Okula 1'inci sınıftan başlamıştım. Bir sürü eğitim çalıştayı yapıldı barış süreci, çözüm süreci boyunca bilimsel nitelikli. Kürt'ün evladını bekleyen eğitim hayatındaki akıbet şu: Konuşurken Türkçeyi doğru düzgün telaffuz edemiyor; gülmeler, aşağılamalar ve eğitimden uzaklaşma sonucunu doğuruyor; bu, bir. İki, anlayamıyor...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Başkanım, Allah aşkına! Başka yere götürüyorsunuz.

BAŞKAN – Müsaade edin, müsaade edin...

Bakin, sizin burada celallendiğiniz bir meselenin arkasında katman katman ne kadar tarihsel ve sosyal olgular var.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yani buna incinmeniz lazım. Yemin ediyorum, buna incinmeniz lazım.

BAŞKAN – Sonra eğitimden uzaklaşıyor, sonra okuldan uzaklaşıyor.

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Adana) – Türkiye 1'incisi çıkıyor ya! Doğudaki çoban Türkiye 1'incisi çıkıyor sınavlarda, LYS sınavında ya! Allah Allah!

BAŞKAN – Şimdi, burada bir insanın ana dilinde duyduğu, rüyasını gördüğü...

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Çık...

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Adana) – Çık, çık.

BAŞKAN – ...annesinden ninnisini dinlediği dile ben müdahale etmem.

(Kâtip Üye Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün Başkanlık Divanındaki yerini terk etmesi)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Efendim, Divan yok, Divan yok; Divanı oluşturun.
LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Divan yok.
BAŞKAN – Divan eksildi.
Oturuma beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.01

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 19.22

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER
KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)
-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

- 1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

- 1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Cumhuriyet Halk Partisi konuşmacılarıyla devam edeceğiz.

İlk söz, İstanbul Milletvekili Sayın Engin Altay'a aittir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır Sayın Altay.

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime bu kürsüye verdiğim uzun aradan sonra başlarken, geçtiğimiz hafta son nefesini bu kürsüde... Milletin derdiyle dertlendiği için, milletin ızdırabını, feryadını bu kürsüde dile getirdiği için, millet için çarpan yüreği buna dayanamayan Hasan Bitmez Milletvekilimizi saygı ve rahmetle anıyorum. Mekânı cennet olsun inşallah.

Bu vesileyle, Sayın Başkan, güven gibi, ahlak gibi, adalet gibi, saygı, huzur, hoşgörü gibi, eşitlik gibi, barış gibi, varlık gibi kulağa çok hoş gelen kelimeler bu dönemde yerini, maalesef, kutuplaşma, ayrışma, kin, nefret, öfke gibi, aşağılama, korku, huzursuzluk, tedirginlik gibi kelimelere bıraktı; hiçbirimizin yaşamak istemediği duygularla örülmüş bir topluma evrildik. Sayın Akbaşıoğlu konuşmasında bir şeyler saydı Ulaştırma Bakanlığıyla ilgili, dedi ki: "Bunları biz yaptık." Allah razı olsun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Sayın Akbaşıoğlu, bu ucube sisteme geçtiğimiz 2018'de 4,70 olan doları 30 liraya kim çıkardı, kim çıkardı? (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, 2024 yılı bütçesini ve 2022 yılı kesin hesabını görüşüyoruz. 8 trilyon 437 milyar gelir öngördünüz; 11 trilyon 89 milyar gider, 2 trilyon 652 milyar da açık var, peşin açık. Sonra, geçen sene olduğu gibi, ek bütçelerle bu, inanın, 5 trilyonu bulacak. Soruyorum buradan: Bu parayı nereden toplayacağız? Karşılıksız para basmazsınız

herhâlde artık, yeterince bastınız. Parayı nereden toplayacağız biliyor musunuz sayın milletvekilleri? Artık millet akaryakıt almaya giderken "Benzinliğe çek arabayı." demiyor "Vergi dairesine çek arabayı, vergi dairesine çek." diyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bin liralık akaryakıt alan bir vatandaş, deposuna bin liralık akaryakıt dolduran bir vatandaş 360 lira, 2 bin liralık akaryakıt dolduran bir vatandaş 720 lira, 2.500 liraya depo dolar genel olarak, deposunu dolduran her vatandaş 850 lira "vergi" adı altında haraç ödüyor, haraç. Eskiden vergi dairesi vardı, vergi mükellefleri vardı. Türkiye'de devletin harcadığı paranın yüzde 69'unu direkt vatandaştan alıyorsunuz. Siz bu parayı vatandaştan toplayacaksınız; benzinlikten, tarladan, çarşıdan, pazardan, bordro mahkûmu memurdan, işçiden alacaksınız. Peki, buraya yansıtacak mısınız? Yansıtmayacaksınız, yansıtmadınız. Ne oldu? Türkiye'de kâr eden bir sektör kaldı ya, bir sektör; bankalar. Banka patronlarının kârı cumhuriyet tarihinin hiçbir döneminde görülmediği kadar şişerken, tarladaki üretici şikâyetçi, pazardaki tüketici şikâyetçi, pazarcı şikâyetçi. Neden? Sizin bu ucube ekonomik düzeninizden şikâyetçi Sayın Akbaşıoğlu? (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Cevabı saklı tutuyorum Sayın Altay, cevabı saklı tutuyorum.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Şimdi, Türkiye ekonomisini en güzel, eski Şansölye Merkel özetlemiş, diyor ki: "Ben araba üretiyorum, ben üretiyorum; bu Erdoğan benim ürettiğim arabadan benim kazandığım paradan daha çok para alıyor." Böyle bir şey olabilir mi?

HALİL ELDEMİR (Bilecik) – Helal olsun.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Haram olsun, haram!

Bugün sordum bayiye, 693 bin liraya net satışa esas maliyeti olan bir arabaya, Cavit Bey, kaç banebilirsin biliyor musun?

CAVİT ARI (Antalya) – Biz binemiyoruz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – 1 milyon 501 bin liraya.

CAVİT ARI (Antalya) – İşimiz zor.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Arada 809 bin lira "vergi" adı altında alınan haraç var. Şimdi, ben buna vergi de derim, şu olsa derim: Mesela, tüpçüye verdiğiniz krediyi, Ziraat Bankası üzerinden, Halkbank, Vakıfbank üzerinden tüpçüye verdiğiniz krediyi geri alabiliyorsanız vergim helal olsun, alamıyorsanız haram olsun, zehir zıkkım olsun, zehir zıkkım olsun! (CHP sıralarından alkışlar) Çiftçiden, işçiden, memurdan, benzin alan herkesten, bebek maması, çocuk bezi alan herkesten topladığınız bu haracı size bağlı, size yakın müteahhitlerin vergi borcunu silmek için kullanırsanız -ki öyle yapıyorsunuz, adamın 500 milyon liralık vergi borcunu 50 milyona kadar çekebiliyorsunuz- "Bu 'vergi' adı altında aldığınız haraç, size zehir zıkkım, size haram olsun." demek benim milletvekili olarak burada görevim.

Değerli arkadaşlar, Hazreti Ömer'in çok güzel bir sözü var: "Adalet olmadıkça yönetimin, edep olmadıkça asaletin, cömertlik olmadıkça zenginliğin faydası olmaz." Bu bütçe böyle bir bütçe; adaleti olmayan, edebi olmayan, cömertliği olmayan bir bütçe. (CHP sıralarından alkışlar) Bütçenin mantığı hak üzerinedir. "Bütçe hakkı" der ya arkadaşlarım hep; burada fukaradan toplayıp zengine dağıtmak hak değildir haramdır. Bu bütçe bir haram bütçesidir aynı zamanda. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, millet zamların, enflasyonun, faizin altında aç açık, inim inim iniyor; siz pembe bir tablo çiziyorsunuz, pembe bir tablo çiziyorsunuz. Yahu, tost en kolay iştî ya, tost, ayran, çay, neyse fakat öğrenciler bunu almak durumunda değil, öğrenciler tostunu unuttu. Asansörlerde öğrencilerimizin ölümüne sebep olacak kadar duyarsız ve fütursuz bir yönetim orta yerde ve siz pembe tablolarla bahsedebiliyorsunuz, ben bunu da anlamıyorum.

Değerli arkadaşlar, sabah AK PARTİ Milletvekilimiz Bilal Bey dedi ki: "Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın liderliğinde neyin sözünü veriysek yerine getirdik."

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Evet, soralım: Sayın Cumhurbaşkanı "2023 hedefim ilk 10." dedi; 21. Sayın Cumhurbaşkanı "Millî gelir 2 trilyon." dedi, 1 trilyonu zor bulduk. "Kişi başı gelir 25 bin dolar." dedik, 12 binde kaldık. "İhracat 500 milyar." dedik, 250 milyarda kaldık. "İşsizlik yüzde 5'in altına düşecek." dedik...

Çok not alıyorsun da gel şuraya, de ki: "İşsizlik şudur..."

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Diyeceğim, diyeceğim; sonra.

ENGİN ALTAY (Devamla) – De, de; de de bana da fırsat olsun.

"Enflasyonu tek haneye indireceğiz." dediniz... Ayıp, ayıp! Ukrayna'da, Rusya'da savaş var -biz geçen hafta Kiev'e gittik- ama Ukrayna'da, Rusya'da enflasyon yüzde 20 değil ya! Bu ülkeye, bu millete yüzde 70 enflasyon yaşatmanın tek bir mantığı olabilir, o da şu: Devletin ahlak, liyakat ve ehliyetten yoksunlaşmasıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Devleti liyakatten, ahlaktan, ehliyetten yoksunlaştırırsanız yüzleşemezsiniz, muhasebe yapamazsınız.

5 bin korumayla Hatay'a gidip miting yapabilirsiniz ama Hatay, Maraş, Adıyaman, Osmaniye ve depremde etkilenen diğer illerdeki insanımızla; canını, yakınına kaybeden, sakat kalan, evsiz, çadırsız kalan insanımızla göz göze gelemezsiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Geldik, geldik, hep oradayız; oyları aldık.

RESUL KURT (Adıyaman) – Siz gelemezsiniz!

ENGİN ALTAY (Devamla) – Çünkü "Bir yıl içinde herkes evine girecek." dediniz, bir yıl içinde, siz söylediniz, yapmadınız.

RESUL KURT (Adıyaman) – Bir yıl dolmadı.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Seçim meydanlarında "Mülakat." dediniz, "Kaldırıyoruz." dediniz; iyi dedik, hoş dedik. FETÖ'nün çakma kopyası çıktınız, FETÖ soru çalıp yandaşlarına dağıttı, siz mülakatla, size biat ve itaat edenleri devlete doldurdunuz; kabul olmaz. (CHP sıralarından alkışlar) Gençlerin geleceğini çalmak ve hayalleriyle oynamak bir alışkanlık, Erdoğan ritüeli bu. Sayın Erdoğan 2002'de ne dedi? "Benim iktidarında atanmayan öğretmen olmayacak." dedi. Bilal Bey miydi sabah konuşan arkadaşım? 65 bin atama bekleyen vardı, 1 milyona dayandırdınız izansızlığınızla, özensizliğinizle, vicdansızlığınızla ve insanlar, öğretmenler intihar noktasında, böbrek satar noktasında, limon satar noktasında; bu kabul edilemez. 5 bin lira maaşla insanları geçinmeye zorluyorsunuz. Kredi Yurtlar Kurumunda çocuklarımız beslenemiyor ama Türkiye'de birileri bir eli yağda, bir eli balda fantezi dünyalarında. İşte "ahlak, ahlak" diyorsunuz ya, oraya bakacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Teşekkür ederim.

Çok şey var, Ulaştırma ve Tarım Bakanlıklarıyla ilgili söyleyeceklerimiz maalesef olmadı, arkadaşlarımız söyler. Ben bir alıntıyla bitirmek istiyorum, eski vekillerin bir kısmı bilir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Özlemişsiniz, kürsüyü özlemişsiniz.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hazreti Süleyman bir dervişin kanadını kırdığı kuşa sormuş "Neden kaçmadın?" Kuşun kanadını derviş kırmış Akbaşıoğlu. Kuş "Üzerinde derviş hırkası vardı, bir derviş garip bir kuşa zarar vermez diye düşündüm."

demiş. Bunun üzerine, Hazreti Süleyman dervişin kolunun kırılmasına karar vermiş. Kuş şöyle demiş: "Kolunu kırmayın, hırkasını çıkarın yeter."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bitireyim mi cümleyi Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun, söyleyin.

ENGİN ALTAY (Devamla) – 31 Mart, o dervişin hırkasının çıkarıldığı günün adıdır; kutlu, mutlu, hayırlı olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli Başkanım, cevabı vermeyi mahfuz tutuyorum, teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Arada cevap yok, tur bitince; ben bekleyeceğim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tabii, sonunda. Centilimence söylüyorum yani cevap vereceğim, bunun için bekleyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Buradayız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamam. Yani arkasından konuşmayacağım.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi adına ikinci söz, Sivas Milletvekili Sayın Ulaş Karasu'ya aittir.

Buyurun Sayın Karasu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

CHP GRUBU ADINA ULAŞ KARASU (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı bütçesi üzerinde söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Engin ağabeyden sonra konuşmak zor olacak ama ben Ulaştırma Bakanlığının bütçesini anlatacağım sizlere.

Öncelikle belirtmek isterim ki bu bütçe halkın beklentilerini karşılayan bir bütçe değil. Ülkemizde yirmi bir yılda adaletsizlik ve eşitsizlik çığ gibi büyümüş, var olan sorunlara kalıcı bir çözüm üretememiştir sizin bütçeniz. Yolsuzluğun, talanın, 21/b'lerin damga vurduğu, garantili ihalelerle yandaşların kasına milyarların aktarıldığı, yeni doğan her bebeğin geleceğinin ipotek altına alındığı, soygun ve vurgun düzenine çanak tutan bu bütçeye onay vermemiz mümkün değildir.

Değerli milletvekilleri, biz bu gerçekleri defalarca dile getirdik, anlattık ama hiç orali olmadınız, hep algı peşinde koşunuz. Hazinesin tüm imkânlarını yandaşlarınıza tahsis ettiniz; işçiyi, çiftçiyi, emekliyi, esnafı, memuru unuttunuz; hazinenin gerçek sahibi olan vatandaşın değil, sermayenin sesi oldunuz.

Sayın Bakan "Milletin cebinden tek kuruş çıkmıyor." diye savunduğunuz kamu-özel iş birliği projeleri yıllardır maskesiz soygunun adı oldu. Bu projeler için önümüzdeki üç yılda tam 673 milyar ödenecek, döviz kurundaki her artış bütçeye getirdiği yükü de katlamış olacak. Şimdi, bu, aklı başında bir finansman modeli midir, yoksa bu ülkenin hazinesinin 5-10 kişiye peşkeş çekilmesi midir? Daha somut bir örnekle anlatayım; yap-işlet-devret modeliyle yaptırdığınız Osmangazi Köprüsü 2016'da açıldı. Fizibil olarak yere göğe sığdıramadığınız bu köprü için araç başına 35 dolar artı KDV ve günlük 40 bin araç garantisi verdiniz; yetmez gibi Amerika'daki tüketici fiyat endeksindeki artış oranı da her yıl bu garantinin üzerine ekleniyor. Yani bugünkü kur üzerinden, araç başına ortalama 1.450 TL gelir garantisi verildi. Sonra Bakanlık çıktı, bu köprüden yedi yılda 70 milyon aracın geçmesini bir başarı olarak açıkladı. El insaf, garantinin sağlanması için yedi yılda bu köprüden tam 102 milyon aracın geçmesi gerekiyordu. Şu anda Osmangazi Köprüsü'nden geçiş fiyatı 190 TL yani bugünkü kurla 6,5 dolar. Bugünkü fiyatlar üzerinden, geçmeyen 32 milyon araç için ortalama 50 dolarlık, 1,6 milyar dolar ödemeye yapıldı. Asıl önemli kısma gelelim, geçen 70 milyon araç bugünkü fiyatlarla 6,5 dolar öderken vatandaşın kalan 43,5 dolarını yine hazine garantili müteahhitlere ödediniz. Neymiş o rakam? 70 milyon aracı 43,5 dolarla çarptığınızda 3 milyar dolar yapıyor yani tam bir Deli Dumrul vakası. Yedi yılda bu köprü için ödediğimiz parayla köprünün tamamını yapabilecekken yıllar boyu üstüne para ödüyorsunuz. Bakan da "Parası olan otoyoldan gider, böylece devlet yolu rahatlar." diyor. Sadece Almanlar değil bütün dünya işte bu zekâyı kiskanıyor!

Değerli arkadaşlar her fırsatta "Yerliyiz, milliyiz." diyorsunuz ama cumhuriyetin mirası demir yollarının durumu içler acısı. Kurum her yıl zarar ediyor. Bu yıl önce gelirler giderlerin yüzde 66'sını karşılıyorken bugün bu oran yüzde 38. 1960'lı yıllarda 60 bin çalışanı vardı Devlet Demiryollarının, bugün ise 20 bin. Gar istasyon sayısı 1.300'den bine düştü; Ankara Garı, Söğütözü, Adapazarı, Sirkeci Liman Sahası ve daha nice taşınmazı rantı kurbanı gidiyor. "Yatırımlarda demir yolunun payı 2023'te yüzde 64 olacak." dediniz, yüzde 48'de kaldı. "2024'te yüzde 49 olacak." diyorsunuz. "2023'te 10 bin kilometre hızlı tren hattı olacak." dediniz, 2.251 kilometrede kaldınız. 2015'te Samsun'dan Sarp'a demir yolu sözü verdiniz, 2019'da ihaleye çıkıldı, sonra, teknik şartname eksik diye ihale iptal edildi, hâlâ bekliyor. Yani birileri Karadenizlileri uyutuyor ama kim? Samsun-Sarp demir yolu için Karadenizliler tarih bekliyor sizden Sayın Bakan. Bu demir yolu hattı ne olacak Sayın Bakan? Sadece demir yollarında mı sınıfta kaldınız? Tabii ki hayır. "2011'den 2023'e kadar 7.500 kilometre otoyol yapacağız." diyordunuz; bugün 3.722 kilometre otoyol var, hedefin yarısı. Yaptığınız yollara da iyi bakın Sayın Bakan. Bakın, burası Rize-Güneysu kara yolu, Cumhurbaşkanı'nın memleketi; tam 3 kez köktü bu yol bu yıl Sayın Bakan. Halkın parasını işte böyle saçtınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Vurgun düzeninizin bir başkası da kamu ihaleleri. Kamu İhale Kanunu delik deşik oldu. Tüm kurallar istisna, istisnalar kural oldu. Kamu İhale Kurumu Kamu Alımları İzleme Raporu'na göre bu yılın ilk altı ayında pazarlık usulüyle 397 milyarlık alım yapılmış. Bu alımın yaklaşık 387 milyarlık bölümü 21/b'ye göre yapılmış. Bu ne demek? 2023 yılında pazarlık usulüyle yapılan ihalelerin toplam tutarının yaklaşık yüzde 97,5'u 21/b'ye göre yapılmış demek. Diyeceksiniz ki: "Deprem oldu." Aynı raporun geçen yıl aynı döneminde de 21/b oranı yüzde 92. Üstelik bunların içinde eski Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürünün şirketinin aldığı ihaleler de var. Şirket, 2 Ocak ve 13 Ocakta 500 milyon TL'yi aşan ihaleler almış. Tüm bunlar ne demek? Hazinesin talan edilmesi, yağmalanması demek; tüyü bitmemiş yetimin hakkının yenmesi demek.

Sayın Bakan, Devlet Hava Meydanlarında çok maaşlı eski danışmanınız Murat Gül kanalıyla yolsuzluk ve usulsüzlük olayları yaşanıyor. Komisyon görüşmelerinde bir bir sıraladım, soru önergeleri verdim; cevap vermediniz. Gittiniz, bu kişiyi Genel Müdür Yardımcısı yapıp ödüllendirdiniz. Demek ki koca kurumda başka liyakatli personeliniz yok, balık baştan kokmuş. Bazı uyanıklar da yönetmelikte boşluk bulmuş, istismar ediyor. Hülle atamalar almış başını gidiyor; Sayıştay bunu tespit etmiş, mahkeme birer birer iptal ediyor ama dinleyen kim? İşte böyle torpilin, liyakatsizliğin, partizan kadrolaşmanın egemen olduğu bir bürokrasi yarattınız. Son olarak, Esenboğa'da Havalimanı Başmüdürlüğündeki şube müdürlüğü iptal edildi. Gereken yapıldı mı? Ne gezer. Bir yanda bunu yapıyorsunuz, bir yanda da hiç yolcusu olmayan havaalanlarına personel alıyorsunuz, açılmayan havalimanlarına müdürler atıyorsunuz. Devlet Hava Meydanlarında bir de Etik Kurulu var, adı üzerinde "etik". Bu kurulda da adı yolsuzlukla, usulsüzlükle anılan Strateji Daire Başkanı görev yapıyor. Kime, neyi anlatıyoruz? Tuz baştan kokmuş, bunun çözümünü Sayın Bakandan bekliyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Depremi üzerinden on ay geçti, zemini yarılan Hatay Havalimanı'na hâlâ uçuş yapılmıyor. Fay hattı üzerinde kurulu her yağmurda göl olan bu havalimanını yine aynı yere yapmakta direniyorsunuz. Defalarca yanlış olduğunu söyledik ama anlatamadık. Bu bir anlayış sorunu artık, çarpık zihniyetiniz batsın Sayın Bakan!

Sayın Bakan, "beceriksizlik" "israf" deyince ilk aklı Zafer Havalimanı geliyor ama bir de Balıkesir Merkez Havalimanı

var. İktidarınız Edremit'te Koca Seyit Havalimanı olmasına rağmen 2016'da 1 milyon yolcu hedefiyle yeni bir havalimanı daha yapmaya karar verdi. "Hedef belirlenmesi yanlış." denildi, "Bütün bölgeye hizmet verecek." dediniz. İnşaat 2019'a kadar sürdü, başlangıçta 30 milyon olarak belirlenen maliyet 76 milyona fırladı ama Balıkesir'in ticari uçaklar yerine alanda gördüğü tek şey çatısı kâğıt uçağa benzeyen terminal binası oldu. Bu yıl havalimanına tek bir ticari uçak inip kalkmadı, bir yolcu gelmedi; yetmedi, bu havalimanında yıpranmayı gidermek için yarın milyonlarca liralık yeni bir ihale yapacaksınız. Kamu kaynakları nasıl peşkeş çekiliyor hepimiz görüyoruz Sayın Bakan.

Yine Sabiha Gökçen hisselerinin "5'li çete" diye bir grup tarafından satın alınmaya çalışıldığı haberlerde sık sık gündeme geliyor. Doğru mu Sayın Bakan; Sabiha Gökçen'in satılacağı doğru mudur? 2'nci pist bunun için mi geciktirmeli olarak tamamlanıyor?

Yine 2017 yılında 150 bin metrekare olarak yapılan Dalaman Havalimanı Terminal Binası'nda kiraya tabi alan altı yıl sonra bir anda 25 bin metrekare küçülürdü. Havalimanı işletmecisi YDA firması, yirmi beş yıl boyunca bu havalimanına 25 bin metrekare eksik kira ödemesi yapacak. Sözleşme şartlarına göre bu firma Devlet Hava Meydanları Tarifesindeki arazi ücretlerinin yüzde 50'sini ödemekle mükellef; YDA bu kuralı da deliyor "Yüzde 50 çok, yüzde 20 ödeyeyim." diyor, ona da onay veriliyor. "Yok, olmadı." diyorsunuz.

Soru örneğinde "Böyle bir şey yok." diyorsunuz. Sayın Bakan, belgelerin hepsi burada, siz buna "Yok." diyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ULAŞ KARASU (Devamla) – Değerli arkadaşlar, son dönemde siber dolandırıcılar yine ortadalar ama Hükûmet sadece izliyor. E-devletten milyonlarca vatandaşımızın kişisel verileri satılıyor; bu, bir iddia değil, gerçek, dolandırıcılar bunu fütursuzca yapıyor. Telegram'da 200 lirayı veren her kişi, istediği kişinin devlet sisteminde kayıtlı tutulan yani e-devletteki, e-nabız üzerindeki kişisel verilerine rahatça ulaşabiliyor. Soyağacı, adres, GSM numarası, sağlık verileri, araç plakası gibi özel bilgilerine erişebiliyor; hepiniz tüm verilerinizi Telegram'dan ulaşabilirsiniz. Kötü niyetli birinin elinde hepiniz her türlü hırsızlık, kimlik hırsızlığı, dolandırıcılık suçundan mağdur olabilirsiniz. Rahatlıkla adınız kullanılarak bankacılık suçları da işlenebilir. "Böyle bir şey olmaz." diyorsanız Sayın Bakan, isterseniz sizin bilgilerinizi de öğrenebilirim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ULAŞ KARASU (Devamla) – Tamamlıyorum.

BAŞKAN – Selamlayın lütfen.

ULAŞ KARASU (Devamla) – Tamam.

Daha önce devletin kozmik odalarına teröristleri soktunuz, sonra helallik istediniz. Şimdi de bu korkunç durumu sadece izlemekle yetiniyorsunuz. Uyumayın! Bu aymazlığın hesabını sorun Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Karasu.

Aydın Milletvekili Sayın Hüseyin Yıldız.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır,

CHP GRUBU ADINA HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, demin değerli arkadaşım yap-işlet-devret modeline değindi, ben de aynı konuya gireceğim, Karayolları üzerine konuşacağım.

Sayın Bakanımız Karayollarında yetişen bir arkadaşımız, gerçekten Karayollarını iyi bilen bir insan ama AK PARTİ iktidara geldikten sonra Karayollarını küçülterek, bütün makineleri satarak müteahhitleri zengin yapmak için işi hep taşeronla verdiniz; Karayollarının vasfını ortadan kaldırdılar.

Değerli arkadaşlar, defalarca burada gündeme getirmiştik, bizim Aydın-Denizli arasında bir otoyol ihalesi vardı. Şunu söyledik: Aydın ile Denizli arasında gidiş dönüş iki tane yolumuz var, yan tarafı genişletebilirsiniz ve otoyol yaparken -devlet garantisi değil- vatandaşın kullanacağı bir yol yapılması gerektiğini söylemiştik. Geçen hafta cumartesi günü Aydın'daydım, özellikle yarım yani 78 kilometre açılan otoyoldan Sayın Bakanım, geçtim ve kredi kartıyla ödeme yaptım; 78 kilometre, 95 lira arkadaşlar. İzmir'den Aydın 130 kilometre, o yolu devlet yaptı, otoyol, bir tünel var, oradan geçerken 9 lira 50 kuruş verdim. Yani dünyanın en pahalı yolu Sayın Bakanım. Üstelik bu yolun yarısı açıldı, garanti başladı mı onu da öğrenmek istiyorum Sayın Bakanım. Günde 35 bin araba geçecek. Özellikle Bakandan rica ediyorum, eğer orası, şu an açılmış yer otoyolsa demek ki ben otoyoldan hayatım boyunca geçmemişim ve yol, yol değil arkadaşlar, onu da başında söyleyeyim.

Değerli arkadaşlar, yine Osmangazi Köprüsü ve İzmir Otoyolu var. O dönemde, 2013'te buranın ihalesi oldu, toplam 6,5 milyar... Yani garanti verilen bölge karayolları o yol için yüzde 80, köprü maliyeti yüzde 19 civarında... 2013'te ihale yapıldıktan sonra ek bir ilave daha yapıldı, köprüye yüzde 80 garanti verdiler; 35 dolar, artı KDV, artı Amerika'nın enflasyon oranına göre. Yani yoldan alınanın yüzde 80 kısmını köprüye verdiler ve 2016'da bu köprüyü açtılar değerli arkadaşlar; yol daha ortada yok. Bu köprüden günde 40 bin araç geçmek şartıyla -doğru mu Bakanım- garanti verdiler. 2027'de -yani yedi yıl süresi vardı- hazine tam 1 milyar 350 milyon dolar bu firmaya para verdi. Köprü'nün maliyeti kaç para biliyor musunuz arkadaşlar? 1 milyar 200 milyon Sayın Bakanım. Yani demin Sayın Grup Başkanının dediği gibi, siz 85 milyon garibandan parayı topluyorsunuz, 5'li çetelere veriyorsunuz. Düşünün, bin üç yüz günde 1 milyar 350 milyon lira hazineye bu firmaya para aktarıldı yani bir yılda amorti etti. Peki, bu anlaşma nasıl, biliyor musunuz değerli arkadaşlar? 2035'e kadar hâlen devlet garantisi verecek, yani 1 milyar 200 milyon dolara yaptığınız köprüye karşılık tam 10 köprü parasını ödüyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) 12 milyar bu yoksulların cebinden alıp 5'li çetelerin cebine koyuyorlar değerli arkadaşlar. İşte, onun için emeklilere para vermiyorlar, emekliyi 7.500 lirayla süründürüyorlar; onun için işçiye para vermiyorlar, onun için memura para vermiyorlar, onun için esnafa para vermiyorlar ve çiftçiye para vermiyorlar. Bu resmen AK PARTİ'nin ülkeyi soymak için yapılan bir sistem değerli arkadaşlar.

Sayın Bakanım, özellikle, burada Faruk Çelik, eski Tarım Bakanı, ithalatçılara karşı çok büyük mücadele verdi ama ithalatçıların kurbanı oldu. Ben Aydın'lı milletvekili olarak tarıma gittiğimizde ziraat odası başkanları, çiftçilerimiz hep teşekkür eder.

Buradan size bir şey önereceğim Sayın Bakanım; gelin bu yap-işlet-devret modellerini, bütün projeleri kamulaştırın, kamulaştırın, bunlara otuz yıl para vermememiz gerekiyor. Kamulaştırınız ki 1 köprü yerine 12 köprü vermeyelim, 78 kilometre yol için 500 kilometre yol vermeyelim. Yapın ki tarihe geçin çünkü bu sistem Türkiye Cumhuriyeti'ni soyan bir sistem değerli arkadaşlar. 78 kilometre yol yapıyorsun, 500 kilometre otoyolun parasını ödüyorsun; 1 köprü yapıyorsun, 11 köprü parası ödüyorsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) – Uyduruyorsun, uyduruyorsun, hepsi uydurma!

BAŞKAN – Tamamlayın lütfen, bitirelim.

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

Yalansa burada fişi, gel, göstereyim sana Sayın Bakanım. Yaptığınız bu anlaşmalarınız var ya, iktidarımız zamanında başımsız yargının önünde hesap vereceksiniz, hesap! Öyle kaçmak yok, öyle kaçmak yok! Bu ülkeyi soyanlardan çaldığı her paraları söke söke geri alacağız, hazineye koyacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) – Söylediklerinin hepsi yalan!

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Öyle kaçmak yok, öyle kaçmak yok! Geleceksin, bu fişi sana vereceğim.

Değerli arkadaşlar, 85 milyona sesleniyorum: Biz 84 milyon insan çalışıyoruz, 1 milyon insanı doyuruyoruz, o 5'li çeteleri doyuruyoruz. Şunu bilin ki bir gün gelecek o 5'li çeteler müdahale edecek.

ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) – Hikâye anlatıyorsun, hikâye!

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Burada sizler oturmayacaksınız, 5'li çetelerin temsilcileri olacak, büyükşehir belediye başkanlarını onlar belirleyecek. Göreceksiniz, bir dahaki dönemde neler olacağını bileceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Sayın Bakan, siz gece yataкта acaba rahat yatacak mısınız? Çocuklarına hesap ödeyecek misin?

ADİL KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon) – Hikâye anlatıyorsun, yalan onlar!

HÜSEYİN YILDIZ (Devamla) – Gel, beraber kapışalım; istediğin yerde, istediğin televizyonda gel kapışalım seninle.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Yıldız.

Dördüncü konuşmacı Çorum Milletvekili Sayın Mehmet Tahtasız.

Buyurun Sayın Tahtasız. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakika.

CHP GRUBU ADINA MEHMET TAHTASIZ (Çorum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi ve tüm vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Ulaştırma Bakanlığının 395 milyarlık bütçesini konuşuyoruz. Bütçenin tamamında olduğu gibi Ulaştırma Bakanlığı bütçesinde de Türkiye'nin gerçekleri yok, AKP'nin rant hikâyesi var, rant. Ülkemizde yük taşımacılığının yüzde 90'ı, yolcu taşımacılığının ise yüzde 93'ü kara yollarıyla yapılıyor. AKP'nin rant anlayışından, birilerini zengin etmek anlayışından bugün ülkemizde demir yolu ağıımız yük taşımacılığının sadece yüzde 4,6'sını, yolcu taşımacılığının ise yüzde 0,6'sını yapıyor. Üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde yük taşımacılığının yüzde 6'sı, yolcu taşımacılığının ise yüzde 0,6'sı deniz yoluyla yapılıyor. Cumhuriyet öncesi yaklaşık 4 bin kilometre demir yolu ağıımız vardı, 1950 yılına kadar yani yirmi altı yılda 5.200 kilometre daha eklendi. Tüm imkânsızlıklara rağmen Cumhuriyet Dönemi'nde hem fabrikalar açıldı hem de ülkemiz demir ağlarla örüldü. AKP iktidarı ise cumhuriyetin tüm kazanımlarını sattığı gibi yirmi bir yılda ancak 2 bin kilometre demir yolu yapabildi, onu da beceremediniz. Hatalarınızdan dolayı Çorlu'da, Ankara'da, Sakarya'da onlarca vatandaşımız hayatını kaybetti; birçok vatandaşımız sakat kaldı.

Değerli milletvekilleri, demir yolu yapmak işinize gelmiyor. AKP iktidarında Türkiye'de bütün yollar rant, ihaleye ve yandaşa çıkıyor. Devletin cebinden tek kuruş çıkmıyor diye kamuoyunu yanıltan, yap-işlet-devret gibi modellerle gerçekleştirilen kamu-özel sektör iş birliği projeleri kapsamında 2024 yılında bütçeden Avrasya Tüneli için 4,9 milyar lira, otoyol ve köprüler için 73,8 milyar lira ödenecek yani Deli Dumrul vergisi gibi, vatandaş bu yollardan geçse de geçmese de para ödeyecek.

Sayın milletvekilleri, yıl 2023, cumhuriyetimizin 100'üncü yılı. Çorum Karadeniz Bölgesi'ndeki 18 il içerisinde ihracatta 1'inci, Türkiye'de 13'üncü sırada. İş insanlarımız bunu, AKP'nin yapmadığı yatırımlara rağmen yaptı çünkü Çorum'un havaalanı yok, demir yolu yok, hızlı treni yok, otobanı yok; bırakın bunları, ilçe bağlantı yolları bile yok. Rant görmediğiniz için yirmi beş yıl önce temeli atılan ve yüzde 24'ü tamamlanan Çorum Havalimanı'nı çürümeye terk ettiniz, tek kuruş ödenek sağlamadınız, şu anda çürüyor. Çorum'un dörtte 1'i kadar ihracatı olmayan komşu illere ve siyasetçisi güçlü olan şehirlere havaalanı yaptınız. Haklısınız, tabii -asıl suçlu- bizim AKP'li Çorum Milletvekillerimizin beceriksizliği yüzünden Çorum'a yatırımlar yapılmadı. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, Çorumlu sanayicimiz her türlü zorluğa rağmen üretiyor ancak 10 bin dolara ürettiği ürüne 10 bin dolar nakliye ödemek zorunda kalıyor. Bizim "Anadolu'nun kalkınma projesi" diye tanımladığımız, sizin ise hiç ciddiye almadığınız iki projeden bahsetmek istiyorum: Ülkemizi demir ağlarla örme hedefinde en büyük eksik, Atatürk'ün dile getirdiği ve hayali olan Samsun-Sarp projesidir. Sahil yolunun yetersiz olduğu, alternatif ulaşımın olmadığı Karadeniz Bölgesi'nde bu demir yolu hayati öneme sahiptir. Akrabalık ilişkilerinin ve nüfusun yoğun olduğu sahil bölgesinde bu hat acilen yapılmalıdır. Öte yandan, Anadolu'da üretim yapan iş insanlarımız için ise Mersin, Samsun ve Trabzon Limanlarını birbirine bağlayacak yük treni projesi de büyük öneme sahiptir. Bu projedeki; Mersin Konya, Niğde, Aksaray, Kayseri, Kırşehir, Yozgat, Çorum, Amasya ve Samsun'u içine alan bu demir yolu ağıyla Anadolu kalkınacak; ayrıca, İstanbul Boğazı trafiği de rahatlayacak, Çorum OSB'de çalışan sayımız 12 binlerden 20 binlere çıkacak, ihracatta Türkiye'nin 13'üncüsü olan Çorum, bu yatırımlarla ilk 5'e girecek. Keza diğer illerimiz de bu yatırımdan nasibini alacak. İşin özü, sanayicilerimiz Katarlılara rant sağlayacak olan Kanal İstanbul'u değil, ürettiklerini dış pazara hızlı ve ucuz olarak taşıyacak projeleri istiyor. Çorum'un olmazsa olmaz önceliği demir yolu ve havaalanı iken, bunları bırakıp Kırkdilim Tüneli'ne başladınız; yıllardır onu da beceremediniz. Kırkdilim Tüneli Projesi 370 milyon liraya ihale edildi. Oysa, Kırkdilim yolu için on yıl önce bir o kadar daha para harcadınız. Sonuç, Osmancık Yolu ve Kırkdilim Tüneli yedi yıldır bitmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bitirelim lütfen.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Harcanan para 2 milyar lirayı geçti. Kazanan, yandaş müteahhitleriniz, kaybeden ise ülkemiz oldu.

Sayın Bakan, Çorum'da dahi bu kadar yarım kalmış proje varken sizin 395 milyarlık bütçeniz nereye gidiyor? Şayet 5'li çeteden artarsa bu bütçeden Çorum'un nasibine ne kadar, ne düşecek, merak ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bütçede, seçimlerde Çorum halkına söz verip yapmadığınız Samsun-Çorum-Mersin demir yolu, Kırıkkale-Samsun-Çorum Hızlı Tren Projesi, yarım kalan Çorum Havaalanı, Çorum'un acil ihtiyacı olan kuzey ve güney çevre yolu, bitmeyen Kırkdilim Tüneli, Çorum merkezle Mecitözü, Ortaköy, Osmancık, İskilip, Alaca'yı birbirine bağlayan bağlantı yolları, İskilip-Oğuzlar sahil yolu, İskilip-Tosya yolu, Boğazkale-Alaca-Ortaköy turizm yolu 2024 yatırımınızda var mıdır? Bu bütçede Çorumlu sanayicimizin, esnafımızın, çiftçimizin hayatını kolaylaştıracak kalkınmayı artıracak neler var Sayın Bakan? Çorum ve ülkemiz sizden icraat bekliyor. Siz de "Teknolojide çağ atladık." diyorsunuz ama ülkeyi maalesef uçuruma sürüklediniz. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Tahtasız.

Adana Milletvekili Sayın Ayhan Barut.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Barut.

CHP GRUBU ADINA AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen

değerli yurttaşlar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün ülkemiz ve halkımız için son derece stratejik öneme sahip tarım bütçesini görüşüyoruz. Gıda egemenliğimiz ve “Tarım olmadan yaşam olmaz.” ilkesi gereğince tarımı mutlaka desteklemeli ve korumalıyız. Ülkemiz hariç dünyadaki tüm gelişmiş ülkeler tarımlarını desteklerken maalesef bizim ülkemizde tarım şu anda desteklenmiyor. Tarım, korunmaya muhtaç bir sektördür; tarım, desteklenmeye muhtaç bir sektördür.

Bakalım, bizim ülkemizdeki tarımla diğer ülkelerdeki tarımın durumu nasıl bir kıyas yapalım: Sizin döneminizde çıkan 2006 yılındaki Tarım Kanunu’nun 21’inci maddesi gereğince değerli arkadaşlar, 2024 yılında verilecek destek miktarının 412 milyar lira olması gerekiyordu ancak siz ne yapıyorsunuz; bu desteği 91 milyar lirayla sınırlandırıyorsunuz. Kanuna uymayarak suç işliyorsunuz değerli arkadaşlar, suçunuzu bastırmak için de algı oyunlarına girişiyor, gerçeği de saptırıyorsunuz. Şimdi burada, biraz sonra Sayın Tarım Bakanı çıkacak diyecek ki: “OECD raporlarına göre şöyle yaptık, böyle yaptık.” OECD yani Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü raporuna göre yüzde 2,3’ü bulan desteklemelerin içerisinde çiftçiye verilmiş faizli kredi var, borç verilmiş kredi var, geri alınacak, emtia var, borç verdiğiniz emtialar var; gübresi, tohumu var ama Tarım Kanunu emredici hükümde, “Yüzde 1’inden aşağı veremezsiniz.” diyor değerli arkadaşlar. 2022 yılında Avrupa’da ise Avrupa Birliği’nin toplam bütçesi 168 milyar euro, bu bütçeden tarımına tam 53 milyar euro ayırıyor, Amerika Birleşik Devletleri’nin 1,7 trilyon dolarlık bütçesi var, bu bütçenin de yüzde 17’sini ki daha artırıyor, tarıma ayırdığı bütçe 70 milyar doların üzerine çıktı. Onlar sürekli tarımına bütçe ayırırken, desteklerken bizim ülkemizdeki çiftçilerimiz, tarım sektörü, maalesef, bitik durumda, cayır cayır yanıyor.

Değerli arkadaşlar, 2021 yılında -bir başka destek olan mazot- mazotun litresi 7 liraydı ama bugüne gelindiğinde, iki senede tam 6 kat arttı ve 40 liraya dayandı. Türkiye’de çiftçilerin kullandığı mazot 3-3,5 milyar litre yani çiftçinin cebinden yaklaşık 120 milyar TL para alıyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, AKP eliyle çiftçiye, işçiye, esnafı, memuru; tamamını, bütün sektörü bitirmiştiniz. Saray iktidarı artık tam olarak zam ve kriz rejimine dönüşmüş. Pazardan insanlar fileleri boş geliyor ama milleti siz açıklıkla terbiye ederken birileri Mecliste mangal partileri düzenliyor değerli arkadaşlar; sizi Türk halkına, milletimize şikâyet ediyorum. Çiftçi öyle zorda ki ne yapacağını şaşırmış durumda. Borca batmış, ıcralık olmuş; ahır, ineği, danası, hepsi haciz altında. Narenciyede limon dalında çürümeye terk edilmiş değerli arkadaşlar, terk edilmiş. Şu portakal ve limon... Buraya biz manav gösterisi yapmaya gelmedik. (CHP sıralarından alkışlar) Mandalina, limon; hepsi şu anda dalında çürüyor, çiftçi satamıyor. Millî servet dediğimiz ağaçlar sökülüyor. Gelin, hep beraber bu çiftçinin arasına girelim, dinleyelim, gerçekleri görelim değerli arkadaşlar. Bu, sıfır bedelle çiftçinin elinden çıkarken bilabedel sebil olmuş, markette ise 20 lira. Üretici zarar ediyor, tüketici de pahalıya tüketiyor değerli arkadaşlar; sorun burada.

Bu gördüğünüz pamuk, değerli arkadaşlar, “beyaz altın” olarak anılırdı, bolluğun, bereketin simgesiydi; maliyeti 25 lirayı geçiyor ama bu yıl çiftçinin elinden maalesef 17 liraya çıktı. Anasının ak sütü gibi helal şekilde üreten çiftçinin beyaz altınının kara talihi oldunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN BARUT (Devamla) – Alın bu pamuğu...

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

AYHAN BARUT (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bu başımdaki şapka çiftçinin alın teridir, emeğidir, elleri öpülesi çiftçinin simgesidir. Siz bu memleketin çiftçilerini ürettiğine, emeğine pişman ettiniz, çiftçinin ocağını söndürdünüz, çiftçiye şapkasını ters giydirdiniz. Lanet olsun böyle politikaya! Lanet olsun böyle bütçeye değerli arkadaşlar! (CHP sıralarından alkışlar)

Hayvancılığı bitirdiniz; süt, et, yem... Çiftçi, üretici alamıyor ama aldığımız duymalara göre şu anda çok büyük bir et ihalesi peşindedir. Değerli arkadaşlar, yazıktır günahtır; üreticiyi görün, sütle, etle; yem paritesini muhakkak koruyun, kollayın.

Yine, balıkçılık sektörü... Tüm Türkiye’de olduğu gibi Karataş ilçemiz de maalesef zor günler yaşıyor. Balıkçılıkta da acil eylem planları gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN BARUT (Devamla) – Son olarak şunu söylemek istiyorum: Tarımda atamayı bekleyen meslektaşlarımız; ziraat, gıda mühendisleri, veteriner hekim, tekniker ve teknisyenler Sayın Tarım Bakanım, sizden net sayı ve net tarih bekliyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Barut.

Bursa Milletvekili Sayın Orhan Sarıbal.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Sarıbal.

CHP GRUBU ADINA ORHAN SARIBAL (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; yine bir bütçe konuşması yapıyoruz ama bu bütçenin kimin bütçesi olduğunun adını doğru koymamız gerekir; Sayın Bakan burada oturuyor ama biz biliyoruz ki bu bütçe Mehmet Şimşek ve saray bütçesidir. Dolayısıyla burada -10 bakandan fazla oldu sanıyorum ama- hiçbir bakanın kendine özgü iradesi ve kendine özgü bir bütçesi olmadı; olamazdı zaten. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir şeyi beklemek de mümkün değildir.

Bir bakalım: Bu bütçenin özü, kapitalizmin Türkiye Cumhuriyeti’nin çiftçilerini ticarete konu eden, Türkiye halkını modern köle hâline getiren ve bütünüyle 86 milyon insanı müşteri hâline dönüştüren bir mekanizmadır. Bu mekanizmayı bu hâle getirip ve uygulayan bizzatihi iktidarın tam da kendisidir. Yani aslında mesele, tarım meselesi, bütçe meselesi değildir; mesele, AKP iktidarı ve saray iktidarındır. Dolayısıyla AKP ve saray iktidarı dönüştürülmedikçe, alaşağı edilmedikçe bu ülkenin bu sorunları çözülmeyecektir, açlık sorunu çözülmeyecektir, yoksulluk sorunu çözülmeyecektir. Türkiye’nin ne yazık ki vahşi kapitalizmin cenderesinden çıkma olanağının olmayacağını hep birlikte görmek zorundayız.

Bakın, değerli milletvekili arkadaşlarım, şu anda uygulanan tarım politikasının özü şudur: Göç politikasıdır; mülksüzleştirme politikasıdır; üretme, tüket politikasıdır; üretme, ithal et politikasıdır ve bu ülkenin çiftçisine dünyada hiçbir ülkenin çiftçisine olmayan bir görev yüklenilmiştir; rekabetçi bir çiftçi politikası. Oysa rekabeti kim yapar? Elbette, devletin, Hükümetin kendi ekonomik politikaları, bakanlıkları yapar. Oysa bizim ülkemizde çiftçiye ne yaptırılıyor? ABD’yle rekabet ettiriliyor, Avrupa Birliğiyle rekabet ettiriliyor, küresel sermayeyle rekabet ettiriliyor. Bunların hepsinin farkındayız, Sayın Bakan da farkında. Sayın Bakan iktisatçı, tarımcı değil; ne getiriliyorsa onu söylüyor. Elbette haklısınız, size hangi bilgiler geldiyse onları söylemek zorundasınız ama şunu söyleyelim, bilin Sayın Bakan: Şu anda köylerde bakkallar kapandı, emlakçı ofisleri açıldı, bunu mutlaka bilin ve böyle davranıldığını mutlaka söyleyin. (CHP sıralarından alkışlar) Yine, Sayın Bakan, bilin; şu anda köylerde insanlar tarlalarını satıyorlar, çok ciddi bir şekilde tarlalarını satıyorlar. Yine, siz söylemiştiniz -sanıyorum Komisyondaydı- demiştiniz ki: “Rekor kırıyoruz, traktör satışları var.” Soruyorum size: AKP’den önce traktör satan kaç galeri vardı? Şimdi Türkiye traktör satan galeriler cenneti; ta Edirne’den Hakkâri’nin en başına kadar gidin, binlerce traktör galerisi, âdeta traktör cenneti, traktörler orada müşteri bekliyorlar. Sayın Bakan, sizin sattırdığınız traktörler tarla sürmüyor, ticarete konu olmuş bir mekanizma sürdürüyor, öyle

olmasaydı; mesela... Siz yine söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: "İşte, şu kadar borç oldu, şu kadar ödüyoruz, şu kadar destek veriyoruz." Söylüyorum size, çiftçiye 850 milyar TL borcunuz var, bu iktidarın çiftçiye kanundan kaynaklanan 850 milyar TL borcu var.

Bir başka şey söyleyeceğim, Sayın Bakan, mutlaka biliyorsunuz, muhabbetiniz bol olsun ama biz yine söyleyelim: Bir yılda çiftçinin borcu 1 kattan 2 kata çıkar mı arkadaşlar? 250 milyardan 550 milyara çıkmış bir çiftçi borcu var. Sadece o mu ? Söyleyelim, bu bütçenin en güzel yanı faizci bütçesi! Kime? Tefecilere. Kime? Bir avuç lobiye. Nasıl mı? 2023, çiftçiye öngördükleri 63 milyar. Peki, faize öngördükleri ne kadar? 646 milyar. 2024, çiftçiye öngördükleri 91 milyar. Peki, bir avuç tefeciye öngördükleri ne kadar? 1,2 trilyon. Kiminmiş bu bütçe? Faiz lobilerinin. Başka kimin? İthalatçıların. 5 milyonun üzerinde büyükbaş, 3 milyonun üzerinde küçükbaş; 11 milyar dolara 25 bin ton kırmızı et aldılar ama ne hayvancılık sorununu çözdüler ne et sorununu çözdüler. Sayın Bakan, biliyor musunuz, insanlar kuru ekmek kuyruğundalar ve Türkiye, dünyada 1'inci; nede? Bir, kişi başına 200 kilogram ekmek; iki, en çok sigara tüketen ülke.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Ne yapıyor insanlarımız, halkımız, yoksullarımız? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Sarıbal.

ORHAN SARIBAL (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Halkımız nerede? Halkımız pazarlarda artıklardan beslenmeye çalışıyor. İktidar nerede? Vallahi bilmiyorum ama herhâlde Medine hurması, manda yoğurdu, kestane balı yemeye devam ediyor; işte, bütün mesele bu, bütün mesele bu. (CHP sıralarından alkışlar) Bütün mesele, itibardan tasarruf etmeyen bir saray düzeni var, öbür tarafta, dayatılan bir bütçeyle başta çiftçi olmak üzere, bütün halkın sırtına bindirilmiş bir faiz bütçesi var.

Kısaca; bu bütçe egemenlerin bütçesi, bu bütçe ithalat lobilerinin bütçesi, bu bütçe Mehmet Şimşek odaklı IMF'in bütçesi, bu bütçe zenginlerin bütçesi. Bu bütçede kim yok? Çiftçi yok. Kim yok? Çiftçi yok. Kim yok? Emekli yok. Kim yok? Asgari ücretli yok. Kim yok? Yoksul halk yok.

Elbette son söz, zenginler ve egemenler yoksullara sadece ve sadece Tanrı'yı bıraktılar.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Sarıbal.

Yedinci konuşmacı Edirne Milletvekili Sayın Ediz Ün.

Buyurun Sayın Ün. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA EDİZ ÜN (Edirne) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Dünyada yeni bir bakış gelişti; bu bakış doğayı, suyu, çevreyi koruyan tarım yapmayı, insanların gıda güvenliğini sağlamayı amaçlıyor. Burada su kaynaklarının korunması, suyun kontrollü ve verimli kullanılması çok önemli ama ne yazık ki bizde bunun tam tersi uygulamalar yapılıyor. Konunun bir uzmanı olarak söylüyorum: Türkiye'nin su kaynakları kısıtlı ve günden güne azalıyor. Bunu verimli kullanmak ve korumak mecburiyetindeyiz. Peki, AKP ne yapıyor? Türkiye'nin su kaynaklarını madencilik başta olmak üzere yandaşlarına rant sağlayacak her iş için heba ediyor. Benim seçim bölgem Edirne'de de özellikle taş ocakları için su kaynakları yok ediliyor, ortadan kaldırılıyor ama Akbelen'de olduğu gibi, yok ettiğiniz her ağacın vebali boynunuzdadır. Suyun yönetimini, sulama projelerinin tamamlanmasını beceremediğiniz için ne yazık ki ülkeyi tarımda ithalat cenneti hâline çevirdiniz.

Seçim bölgem Edirne tam bir tarım kenti. Edirne, çeltik ve kanola üretiminde 1'inci, ayçiçeği üretiminde Türkiye 2'ncisi; dediğim gibi tam bir tarım kenti. Ama gelin görün ki sulama yatırımları bir türlü bitirilemiyor hatta şunu iddialı bir şekilde söylüyorum: 2002 yılından beri, iktidara geldiğiniz günden beri Edirne'de başlayıp bitirdiğiniz bir tane projeniz yok, bir tane sulama projeniz yok. Çıkarın, ispatlayın.

Bakın, bölgenin en önemli sulama projesi Uzunköprü'de bulunan Çakmak Barajı. Üzülerek söylüyorum Sayın Bakan, tam on beş yıldır bitiremediniz. Sadece 1.400 metre olan iletim hattını tamamlayamadığınız için baraj dolmuyor; su akıyor, sizler bakıyorsunuz. Tam on yıldır Edirne üreticisi, Uzunköprü üreticisi size yalvarıyor. Bakın, Türkiye'nin GAP'ı varsa Trakya'nın da Çakmak Barajı var. Tam 520 bin dekar arazi suyla kavuşmayı bekliyor. Kabaca bir hesap yapın: 520 bin dönüm arazide ikinci ürün mısır ekseyiz tam 2 milyon büyükbaş hayvanın bir yıllık silaj ihtiyacını karşılırsınız. Hadi, tarımdan anlamıyorsunuz, matematikten de mi anlamıyorsunuz; bu hesabı da mı yapamıyorsunuz?

Sadece Çakmak Barajı mı? Yıllardır bitiremediğiniz barajları, göletleri, sulama yatırımlarını biraz sayayım: Hamzadere Barajı'nın bağlantıları, İpsala Korucuköy Barajı, Çömlekköy Barajı, Suakacağı Barajı, Göl Baba Barajı, Kemalköy Sulama Projesi, hatta ihale aşamasına bile gelemediğiniz Büyüköğünlü Göleti ve Doğan köy Barajı, hatta Lalapaşa'da bir göletiniz var; bir türlü sızıntıyı durduramadınız, durduramıyorsunuz, tıpkı bütçeniz gibi delik deşik olmuş durumda, hâlâ toparlayamadınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Daha saymaya devam edeyim bitiremediğiniz projeleri: Meriç Subaşı ve Umurca, Keşan Sazlıdere, Altıntaş ve Lalacık, Uzunköprü Salarlı Göleti, İpsala Karaağaç Göleti bitiremediğiniz projelere örnek, sulama yatırımlarına örnek. E, tabii, sizin parayı nereye harcadığınızı hepimiz gayet iyi biliyoruz. Yandaşın kazanacağı bir rant projesi olduğunda hemen derhâl işin içine giriyorsunuz ama vatandaşın kazanacağı bir proje olursa "Para yok, para yok." diye bağıríyorsunuz.

Bakın, Meriç Nehri'nde fiyaskoyla sonuçlanan Bir Arşimet türbini skandalı var, milyonlarca para heba oldu gitti. Meriç Nehri kıyılarına beton setler çektiniz, fore kazık uygulaması yaptınız, hepsini yıktınız, milyonlarca parayı heba ettiniz. Kent ormanını millet bahçesine çevirmeye çalıştınız, milyonlarca lirayı yine heba ettiniz.

Bakın, bu sulama yatırımlarını yapmazsanız ne olur hep birlikte acı bir şekilde görüyoruz. Pazar, market yangın yeri, her şey ateş pahası. Sulama yatırımlarına önem vermezseniz, dünyanın dört bir yanında kapı kapı gezip hayvan ithalatı yapmak zorunda kalırsınız, tüm tarım ürünlerini de ithal etmek zorunda kalırsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EDİZ ÜN (Devamla) – Son bir dakika Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın lütfen.

EDİZ ÜN (Devamla) – Yapmanız gereken şey çok basit: Suları tarlalara akıtmaktır, bunun için kaynak ayırmaktır, sulama yatırımlarını hızla artırmaktır ama maalesef yapacak iktidar göremiyoruz. Ama yapacak kişiler var; işte, ana muhalefet lideri, ana muhalefet grubu burada. 2028 son gününüz, 2028'den sonra Türkiye'de, Edirne'de yarım kalmış ne kadar sulama yatırımı varsa Cumhuriyet Halk Partililer olarak bitirmeye söz veriyoruz.

Teşekkür ederim, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sağ olun Sayın Ün.

Kırklareli Milletvekili Sayın Vecdi Gündoğdu.

Buyurun Sayın Gündoğdu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Tarım ve Orman Bakanlığının bütçesi hakkında söz almış bulunuyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

Her bütçede olduğu gibi, öncelikle "Bu bütçede şu var mı bu var mı, bu yok mu? Bu yok." diye söylenir ama ben Sayın Bakana sormak istiyorum: Elinizi vicdanınıza koyun, gerçek anlamda milletin efendisi köylü var mı? Gerçek anlamda orman köylüsü var mı, tarlada, bahçede çalışan gerçek anlamda var mı? Yani Sayın Bakana buradan tekrar soruyorum: Bu bütçede çiftçimize, köylümüze, bahçesinde, tarlasında eli nasırlı çalışanımıza gerçekten güzel haber var mı? Maalesef yok. Yok yani Sayın Bakan, bunu göremiyoruz ve hissedemiyoruz da. Sayın Bakan Komisyonunda "Büyük reformları başlatarak üretimin, üreticinin yüz yılını inşa edeceğiz." demiş Kırklareli'nin köyündeki buğday üreticisi, toprağına alın terini akıtan Ahmet efendi de size sormaz mı; çiftçi yirmi yılda perişan olurken, borç batağında üretmeye çalışırken Allah aşkına siz ne yapıyordunuz? Farklı bir iktidar mı vardı? Üreticinin yüz yılını inşa edeceğimiz Sayın Bakan, aynen öyle diyor. Peki, biz de buradan soruyoruz: "Yirmi yıldan bu yana neredeydiniz?" diye. (CHP sıralarından alkışlar) Hatta yöremden bir şey söyleyeyim; bizimle böyle dalga geçenlere -isterse Sayın Bakan olsun- Trakya'daki köylü, çiftçi, vatandaş şöyle der Sayın Bakan: "Günaydın be ya, günaydın! Hoş geldin, nerelerdedin?" der. (CHP sıralarından alkışlar) Yirmi yıldan beri bunu hâlâ beceremediniz.

Yine, Sayın Bakan bütçede şunu söylüyor, diyor ki: "Fındıkta, kuru üzümde, kuru kayısıda, incir ihracatında dünyada 1'inci sıradayız." Şimdi, övünelim mi dövünelim mi; ben bunu anlayamadım. Karadeniz'in çetin koşullarında üretim yapan fındık üreticisi, Gediz Ovası'ndaki kuru üzüm üreticisi, Malatya'nın kayısı üreticisi dünyanın en zengini oldu da burada bizim mi haberimiz yok; ben bunu merak ediyorum. AKP ve MHP'nin çiftçiden uzak, tüccara yakın politikaları sayesinde yandaşlar çiftçinin emeğini sömürerek zenginleşmeye devam ediyor.

Sayın Bakan "Fiyat istikrarını sağlamak, üreticinin korunması için TMO, ÇAYKUR, TÜRKŞEKER'le üreticilerimizin yanındayız." diyor. Ama Sayın Bakan, sizin söyledikleriniz ile şu ana kadar çiftçinin yaşadıkları çok farklı. Bu yıl buğdayda 8 lira, mısırdan 6 lira fiyat belirlendi. Peki, bu belirlenen taban fiyatlardan ürününü satan kaç çiftçi var, biliyor musunuz? Emin olun ki buradan iddia ediyorum, bilmiyorsunuz. Çiftçi 5 liraya buğdayı sattı değerli arkadaşlar, 4 liraya mısır satmak zorunda kaldı. TMO'dan randevu alınamadı, paralar zamanında da ödenmedi. Milletin efendisi de o zaman sordu ama bir türlü cevap alamadı, "Dünyada hububat krizini çözen dünya liderimiz TMO krizini neden çözemedi?" diye. Buradan tık gelmedi. (CHP sıralarından alkışlar) Peki, üreticinin günlerce TMO kapısında yatmasını, fiyatların düşmesini, üreticinin tüccara mahkûm olmasını neden engellediniz?

Sayın milletvekilleri, buğday üreticisi on yıl önce 1 ton buğday satarak 9 tane gram altın alıyordu; bugün 1 ton buğday sattığında sadece 4 tane altın alabiliyor yani buğday üreticisinin ton başına 5 altınını buharlaştırdınız, yok ettiniz, gitti. Ayçiçeği üreticisi ise on yıl önce 1 ton ayçiçeği satarak 14 altın alabilirken bugün sadece 6 tane altın alabiliyor; onun da 8 altınını yediniz, buharlaştırdınız.

"Yoksulluğu bitireceğiz." diye iktidara gelenler, bırakın yoksulluğu bitirmeyi, bu millete inanın açlığı yaşatmaya başladılar. Yirmi bir yıl sonra AKP ve MHP sayesinde dünyada gıda enflasyonunda yüzde 75'le dünya 1'incisi olduk. Dünya gıda örgütleri 2022 verilerine göre, ülkemizde yaklaşık 15 milyon kişi yetersiz besleniyor, 20 milyon vatandaşımız açlık sınırında. Emin olun ki çocuklarımızın dahi artık karnı doymuyor. Çok değil, daha üç dört yıl öncesine kadar 1 lira olan ekmek 8 lira olmuş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

VECDİ GÜNDOĞDU (Devamla) – ...70 kuruşa satılan yumurta 4 lira olmuş, 5 liralık süt 25 lira olmuş. Çocuk yoksulluğunda da dünyada 2'nci sıraya gelmişiz.

Değerli arkadaşlar, bize miras bırakılmış bu bereketli topraklarımızla, çalışkan, vefakâr üreticilerimizle inanın milletimize bu kara günleri yaşatanlara sadece şunu söylüyorum: Yazıklar olsun! Çiftçinin emeğini gasb edenlere yazıklar olsun! Burada milletimizi ekonomik krizle birlikte tarımsal krize sokanlara yazıklar olsun! Milletimiz açlıkla, yoksullukla boğuşurken, bir milletvekili arkadaşımız hastanede can çekişirken utanmadan sıkılmadan Gazi Meclisin bahçesinde mangal partisi yapanlara 10 defa yazıklar olsun!

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gündoğdu.

Mersin Milletvekili Sayın Hasan Ufuk Çakır. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

CHP GRUBU ADINA HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sizin gibi amentüye inanmış bir insanım. Saadet Partili arkadaşımız, kardeşimiz burada konuşma yaparken elim bir krizden sonra vefat etmesi bizi, hepimizi üzdü; onlara, Meclisimize başsağlığı diliyorum. Ona "Tanrı'nın gazabı" diyeni de lanetliyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Evet, bizim Yörükler ölümün adını "kara deve" koyar. Bu kara deve herkesin evinin önünde ikacak. Yarın musalla taşına yattığımız zaman imanınıza kevgiyle su dökülecek; helalleşmek lazım.

Değerli milletvekilleri, Mersin'in sorunları, üreticimizin...

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) – Niye bağıırıyorsun?

HASAN UFUK ÇAKIR (Devamla) – Siz duyasınız diye bağıırıyorum.

Üreticimiz belinin büküldüğü, Hükûmetten artık yardım değil aman dilediği dönemlere, her gün zamlarla yatıp kalkan bir duruma gelmiştir. Sulama ücretleri 260 TL'den dönümü 1.824 liraya çıkmıştır. (CHP sıralarından alkışlar) Çiftçi bunun altında eziliyor.

Yani, Sayın Bakanım, sevine sevine narenciyeye bin lira verdiniz. Neye verdiniz biliyor musunuz? Çiftçinin anası ağladıktan sonra verdiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Bitti, limon daldan gitti. İşte, az evvel milletvekili arkadaşlarım konuştu, ben asla partililik yapmayan bir arkadaşınızım, nereden geldiğimi de çoğunuz bilirsiniz, burada narenciye olayı bitmiş, millet nasıl geçinecek onun derdine düşmüştür.

Çiftçiye yaptığınız aynı şeyi maalesef emekliye de yaptınız. Emekli 7.500 lirayla geçinemiyor. Yani tonda bin lira verdiğiniz var ya, 34 dolara geliyor. Yirmi sene önce -bakın kayıtlarınıza- 100 dolar veriyorduk; greyfurta 60 dolar, limona 100 dolar, mandalinaya 30 dolar, 40 dolar veriyorduk. Şimdi tamamına verdiğiniz 34 dolar. Ne zaman? Çiftçinin işi bittikten sonra. Erdemli meydanında, Toroslarda, Silifke'de sizin bu konuda verecek hiçbir durumunuz yok.

Gelelim çileğe, çileğe. Bugün "yerli ve millî" diyen arkadaşlara sesleniyorum: Yunanistan çileğine Rusya ambargo koydu ama bizim ihracatçılarımızın bazıları gittiler, Türk çileği dururken Yunanistan'dan çilek aldılar, Rusya'ya satıyorlar. Mersin'de kapı kapı, ilçe ilçe o ihracatçıları deşifre edeceğim, size de ayrı bildireceğim onları. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Evet, evet.

Enerji Piyasasının 2022'de almış olduğu karardan sonra çiftçiye verilen elektrik yüzde 50 düşmüştü fakat öyle iş yaptınız

ki yüzde 140 zam yaptınız, 760 lira olan dönüm başına sulamayı birden 1.824 liraya çıkardınız. 2024'te bak, dönümünün sulaması 3 bin lira olacak. Bu adam neyle verecek? "Cazibeyle sulama" dediğimiz yani kendiliğinden akan su 336 lira. Adamın suyu, kendi suyu geliyor, ondan 336 lira para alıyorsunuz. Bir de siz sulama birliklerini kaldırdınız, oraya 657'ye tabi memur atadınız. Zam, hemen zammı koyuyor. Sulama birliği olsa, sulama birliği, adamlar karar alır kendiliğinden, Devlet Su İşleriyle kendileri anlaşır.

Ben bir çiftçi kardeşinizim, asla yalan söylemem, hiç kimseye de saygısızlık yapmam. Altını çizerek söylüyorum; çiftçinin hakkını korumak buradaki Adana Milletvekillerine, Hatay Milletvekillerine, Niğde Milletvekillerine ve bizim Mersinli Milletvekillerine düşer.

Efendim, az evvel söyledim, bir de "yerli ve milli" dediğiniz, eskiden Yerli Malı Haftası vardı, Allah'ınızı severseniz bu hiç aklınıza gelmiyor mu? Yunan çileğinin üzerine Türk patenti koyup Rusya'ya satanlara bizim diyeceğimiz bir laf var: Utanmıyor musunuz siz ya? Neci bu para derdiniz sizin ya, neci? (CHP sıralarından alkışlar) Bir de şu anda çilek çıkıyor Silifke'de, Anamur'da; Mısır'dan, Mısır ülkesinden çilek ithal ediyorsunuz.

Sayın Bakanım, bu neci ya, neci bu? Buna kim cevap verecek? Ben bir Yörük çocuğuyum, köylü çocuğuyum. Aha bu televizyonların başında adam bunu seyrederken hadi be koçum... (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

HASAN UFUK ÇAKIR (Devamla) – Mısır ülkesinden ithal edilen ürünün kilo başına uçak kargo maliyeti 50-60'tır, üreticiye geri ödüyor yüzde 50-60'ını. Bizde 3 dolar, 3 dolar.

Bir de Van'ın, Hakkâri'nin yiyemediği limonun sebebi sizsiniz, portakalın sebebi sizsiniz. Bugün Mersin'den kalkan bir tır İstanbul'a 45 bin liraya gidiyor. Neden? Mazot pahalı, mazot. "Mazota gel." dediğim zaman bana bağırıp çağırıyorsunuz. Bu itibarla sizi göreve çağırıyorum Sayın Bakan, lütfen milletin imdadına yetişin.

Hepinize saygılar sunuyorum. Sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Çakır.

Sinop Milletvekili Sayın Barış Karadeniz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Divan, sevgili milletvekilleri, Komisyon, ekranları başında bizleri izleyen sevgili halkımız; öncelikle hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Az önce şurada otururken bir şey gördüm, onu söylemek zorunda hissediyorum. Eski Bakanımız Vahit Kirişçi, biz de Tarım Komisyonundayız Sayın Bakan, sizi seçtik de daha Tarım Komisyonu diye bir şey... Türkiye'de tarımı konuşurken...

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Ses gelmiyor.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Ses...

İSMAİL ERDEM (İstanbul) – Bağır, bağır!

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Türkiye'de su ürünlerini konuşurken daha Komisyonu...

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Kulaklarımızı kuruttular, duyamıyoruz.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Evet, benden önceki hatipler yüksek sesle konuştu. Evet, haklı olarak biz de...

CAVİT ARI (Antalya) – Baştan başlayalım.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) – Biraz işitme kaybı oluştu.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Sayın Bakan, hani altı ay önce sizi seçtik, şu Tarım Komisyonunu bir toplasanız da Türkiye'deki tarımı, su ürünlerini konuşsak, çok memnun oluruz. Bakanlığınızın da niye kısa sürdüğünü buradan anladım, onu da söyleyeyim.

VAHİT KİRİŞÇİ (Kahramanmaraş) – Ne alakası var?

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Bir de konuya girmeden önce şunu söyleyeyim: Sayın Karaismailoğlu, 2022'de bir sözünüz vardı Sinop-Ayancık arası, Sinop-Türkeli arası ve Çangal yoluyla ilgili ve "2022'de bitecek." diye söz verdiğiniz o yol da daha bitmedi. Sayın Bakanımıza burada büyük bir görev düşüyor.

Biz burada bir Komisyon kurduk, Türkiye'de Balıkçılık ve Su Ürünleri Araştırma Komisyonu kurduk; yaklaşık iki aydır, iki buçuk aydır sahalardayız. İlk başta Türkiye'nin Muğla, İzmir bölgesinden başladı, sonra Kastamonu, Sinop, Ordu, Giresun, Trabzon ve diğer illerinde çalışmalarımız oldu. Önümüzdeki hafta Van'a gideceğiz. Ege, Akdeniz, Türkiye'nin bütün alanlarını, iç sular da dâhil bütün alanlarını tarıyoruz. Burada şu anda yaptığımız gibi çok fazla siyaset yapmıyoruz çünkü sahaya indiğimiz zaman balıkçıların sorunları, su ürünleri sektörünün sorunları artık Türkiye'de herkes tarafından bilinmeye başladı. Komisyon bir rapor tutacak ve bu rapor sonucunda emin olun ki Türkiye'deki su ürünleri sektörünün ortaklaştırılmış bir şekilde ivme kazanacağına inanıyorum.

Bizim beş yıldan beri Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu su ürünleriyle ilgili çalışmamız devam ediyor. Dedik ki: "İktidarımızda bir bakanlık kuracağız." Vatandaşa da söz verdik ama iktidar olmadık. Şunu da söyleyeyim: Biz bilgiyi saklamıyoruz, Türkiye'de muhalefet yaparken de yapıcı muhalefet olmaya çalışıyoruz. Türkiye'de siz kurun bu bakanlığı, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu ülkede su ürünleri sektörünün düzelmesi adına biz elimizden geleni yaparız Sayın Bakan. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim yaptığımız yıkıcı değil, olması gereken, doğruları, sektörün düzelmesi adına... Üç tarafı denizlerle çevrili, 4 denizi olan, iç suları olan bir ülkede bu kadar zayıf kalmamız maalesef üzücü. Balıkçılarımız diyor ki: "Mazot fiyatları." Mazot fiyatları nerede? Yani bu tekne sahipleri, kıyı balıkçıları özellikle; çocuk okutan, evine ekmek getiren kıyı balıkçıları bu mazot fiyatlarıyla denize çıkmayı bırakın teknenin üzerine adım atamıyor. Bu üreticilerimiz... Hep dedik: "1 milyar 700 milyon dolar hedefimiz var ihracat." İthalat ne olacak? Bir sürü de ithalatımız var. Ama plansız ve ölçeksiz giden yatırımlar maalesef bize ileride zarar olarak dönecek.

Bir de her geldiğimde sorarım buraya. Sayın Bakanım, eskiden Et ve Balık Kurumu vardı değil mi bu ülkede? Bu Et ve Balık Kurumunun balığı nereye gitti? Niye bu kadar bir düşmanlık? Et ve Süt Kurumuna dönüştürdük, sütü de mahvettik. Şuraya bir et ve balık kurumu kurmak lazım değil mi? (CHP sıralarından alkışlar)

Tabii, süremiz çok kısa Sayın Başkanım, biraz daha süre istiyorum çünkü önden bir dakikam gitti.

Türkiye'de üreticiler de sıkıntıda. Niye? Çünkü plansız ve ölçeksiz bir üretim var. Bu sene ihracat noktasında Rusya ve Japonya pazarı vardı, Rusya'da bir savaş çıktı, o kadar üretim fazlası oldu ki şu anda depolarda "Türk somonu" denilen, bizim yarattığımız balık türü bekliyor. Sadece orada değil, denizlerde hamsi boyları ufaldı, istavrit boyları ufaldı. Bizim ilk yapmamız gereken şu: Hep balıkçıyı suçlarlar ya, hayır efendim, ilk başta kendimizi düzeltmemiz lazım ve Türkiye'de kıyısı olan şehirlerin arıtma tesislerinin ileri derecede biyolojik ve kimyasal arıtmaları yapılmadığı sürece biz daha bugünleri çok ararız. Her geçen gün biraz daha kötüye gidiyoruz maalesef. Yani konuşacak çok şey var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Şimdi, barajlar kurduk, altına HES'ler yaptık. O zaman dedik: Biz enerjiye karşı değiliz ama bu barajlarda tutulan suyun ne olduğunu bilmek lazım, o suyu verdiğimiz zaman o HES'lerden akıtılan suyun çürük su

olduğunu ve denize gittiği zaman yavru balıkların büyümediğini de bilmek lazım. “Niye balık boyları küçük?” diyoruz çünkü büyümeye fırsat vermiyoruz, kirlilik had safhada.

Ben bu Komisyona, Komisyondaki bütün arkadaşlarıma teşekkür etmek istiyorum çünkü orada gerçekten siyaset yapmıyoruz, Türkiye’de su ürünleri sektörünün bir adım daha ileri gitmesi için ortaklaşa bir çalışma yapıyoruz. Bunun sonucunda da tavsiye niteliğinde alacağımız kararların emin olun ki Türkiye’de yeni bir çığır açacağını düşünüyorum.

Bir de son kez şunu söyleyeyim dalyanlarla ilgili: Türkiye’de iki gün önce bir dalyana gittim yani devletimizin bu dalyanlara bir el atması lazım. Dalyanları kiralama değil, bizim yönetmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

BARIŞ KARADENİZ (Devamla) – Bir de şunu söylemek istiyorum: Konuştuğumuz, “Türkiye, üç tarafı deniz olan bir ülke.” dediğimiz... Su Ürünleri Genel Müdürlüğü -tarafından şu anda yönetiliyor ama- bütçesi ne kadar biliyor musunuz? 300 milyon TL, bütün her tarafımız deniz olan bir ülkede Su Ürünleri Genel Müdürlüğü’nün bütçesi 300 milyon TL. Onun için o zaman da “Balıkçıya bin lira, 2 bin lira destek.” dediğimiz zaman da hiçbir şey ifade etmiyor. Gittiğimiz her yerde -burada Komisyondaki arkadaşlarımı görüyorum- bize söylenen tek söz var: “Türkiye’de denizcilik ve balıkçılık, su ürünleri bakanlığının kurulması lazım.” (CHP sıralarından alkışlar) Kurulmadığı sürece... Bütün balıkçımız, bütün sektör bunu istiyor. Olmadığı sürece 7 bakanlığın el attığı bir süreçte bunun yönetilmesi zor.

Bir de Ulaştırma Bakanımıza söyleyeceğim; barınaklarımız çok kötü durumda, zor durumdadır. Hele özellikle son yaşanan felaketten sonra ciddi hasarlar aldı ve bu barınakların bir an önce düzeltilmesi talebimiz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, size açılışta söz vereceğim, açılışta söz hakkınız baki.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.39

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.22

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39’uncu Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum. 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Sayın Akbaşoğlu’na söz vermeden önce Sayın Ömer Fethi Gürer’in bir talebi var.

Buyurun Sayın Gürer.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

25.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer’in, AKP iktidarları döneminde tarımın sorunlu bir sürece evrildiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarları döneminde plansız tarım politikalarıyla ülkemizde tarım, sorunlu bir sürece evrilmiştir. Çiftçi canından bezdirilmiş, 1-10 hayvanı olan küçük aile tipi işletmeler sürekli yem fiyatlarına gelen zamlarla hayvanlarını kesime göndermiş, ağıllar boşalmıştır.

Sayın Bakan, yem ve gübreyi sübvansetmeyi, tarımda kullanılan mazottan ÖTV ve KDV’yi kaldırmayı düşünüyor musunuz? Bu yıl mısır, buğday ve şeker pancarında olduğu gibi enflasyonun altında kalan taban fiyat uygulamanıza 2024 yılında devam edecek misiniz? Toprak Mahsulleri Ofisinde ne kadar ithal, ne kadar yerli buğday stoku bulunmaktadır? AKP Grup Başkan Vekili “AKP iktidarından önce traktör yoktu.” dedi, siz de bu görüşte misiniz? “Fahiş fiyatla mücadele ediyoruz.” diyorsunuz da her gün gelen zamları seyrederiyorsunuz. “Fahiş fiyat” dediğinizde piyasa zam yapın anlıyorlar. Fahiş fiyatla mücadelede iktidar olarak başarılıyız diyebiliyor musunuz? Taklit, tağşişle ilgili denetim sonuçlarını neden kamuoyuyla paylaşmıyorsunuz?

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Gürer.

Herkes “Şimdi, bu Ömer Fethi Bey nereden çıktı?” diyor. Dört dönemdir beraber vekillik yapıyoruz, tarıma kendini bu kadar adayan bir vekile kayıtsız kalamadım. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Doğru, aslında CHP Partisinin konuşmacı olarak söz vermesi lazım Fethi Bey’e.

BAŞKAN – Yani bu arada da onu da vurgulamış olalım.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

26.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu’nun, CHP Grubu adına konuşan hatiplerin 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Tabii, konuşmacıları dinledik, ilk konuşmacıdan sonra da “Haklarımız mahfuzdur.” dedik, ona istinaden de birkaç şey söyleyeyim.

Tabii, “Doları şuradan şuraya çıkardınız.” denildi...

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Kaçtan kaçta çıkardınız?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...ancak biz gayrisafi millî hasıla olarak 236 milyar dolardan aldık, 1 trilyon doların üstüne çıkardık, trilyon dolar ve 36 milyar dolardan aldık ihracatı, 260 milyar dolarlara çıkardık...

YUNUS EMRE (İstanbul) – 2023 hedeflerini de söylesene, hedefleri. Hedefleri söyle.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – ...3 bin dolardan aldık kişi başına düşen millî geliri, 12 bin dolarların üzerine çıkardık. İşte, sonuç itibarıyla, bu manada yaptıklarımız da yapacaklarımızın teminatıdır.

“Faiz bütçesi.” dendi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, 2002’de, geldiğimizde topladığımız verginin her 100 lirasının 85 lirası faize gidiyordu; şimdi, elhamdülillah, 85 lirası hizmet ve esere dönüşüyor, Allah’a çok şükür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu manada, tabii, bir de şunu söyleyeceğim: Kişi başına düşen millî gelir 3 bin dolarken 65 milyonduk, şimdi nüfusumuz 85 milyon ve 1 trilyon doların üstüne çıktık.

AYYÜCE TÜRKER TAŞ (Adana) – 85 milyon artı 10 milyon.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Elhamdulillah... Tabii ki hedeflerimizi tam yakalamadık. Bunu, arkadaşlar, biraz da size rağmen yaptık çünkü can ve mal güvenliği yok, “Türkiye’ye yatırım yapmayın.” diyen bir muhalefete rağmen yaptık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Rica ederim, bunları da hatırlayınız.

Şunu ifade edeceğim: Bir de bu elbise meselesinden örnek verildi. Bu millet 17 defa Sayın Cumhurbaşkanımıza ve AK PARTİ’ye hilat elbisesini, şeref elbisesini, hizmet elbisesini giydirdi elhamdulillah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla, söylenecek çok şey var da ben bununla iktifa edeyim Sayın Başkanım.

Sağ olun.

BAŞKAN – Sağ olun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, Grup Başkan Vekilimizi yürütmenin bulunduğu yere alırsak vazifesini daha iyi yapmış olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, siyasi parti grupları adına konuşmalar bitti.

Şimdi, şahısları adına, lehinde, Bartın Milletvekili Sayın Yusuf Ziya Aldatmaz’a söz veriyorum.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır Sayın Aldatmaz.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılı bütçemizin şimdiden hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Bütçeye geçmeden önce, Filistin’de yaşanan soykırımda hayatlarını kaybedenlere Allah’tan rahmet, yaralıları acil şifalar diliyorum.

Bugün yedinci tur görüşmelerini gerçekleştirdiğimiz bütçe maratonunda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı bütçeleri hakkında söz aldım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığımız kanalıyla Sayın Cumhurbaşkanımızın “Yol, medeniyettir.” diyerek bize gösterdiği hedefler doğrultusunda yurdumuzun geleceğine ışık tutacak, ülkemizi yarınlara taşıyacak büyük yatırımlara imza attık. AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde ulaştırma ve haberleşme alanında güncellenen emtia fiyatlarıyla 250 milyar dolar yatırım yaptık. Bugüne kadar 42 milyar dolar tutarında kamu-özel iş birliği projesini hayata geçirdik. 6 milyar dolar tutarında projelerimiz de devam etmektedir.

Muhalefetin “müteahhide yatırım” “Betona yatırım” dediği ve saymakla bitmeyecek yatırımlarla insanımıza dokunduk.

Ulaşımında cumhuriyet tarihinin mega projelerine imza attık. Double yollar ve diğer altyapılarla trafik kazalarındaki ölüm sayılarında yüzde 81'lik azalma gerçekleştirdik. Türkiye'yi hızlı trenle tanıştırdık. Daha önce herkesin ulaşamadığı hava yolu ulaşımını ulaşılabilir hâle getirdik. Yeni limanlar yaptık. Batı Karadeniz'in ve Bartın'ımızın rüyası Filyos Limanı'nı yaptık ve millî enerji hamlemizin merkez üssü hâline getirdik. Ülkemizin bayrağını uzaya taşıdık. TÜRKSAT 1A'yla başlayan uzay serüvenimiz yerli ve millî imkânlarla geliştirilerek üretimini tamamladığımız TÜRKSAT 6A'nın -bayrağımızın tekrar- uzaya çıkmasıyla devam edecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnternet altyapımızı güçlendirdik. Devlet hizmetlerini vatandaşımızın evine, telefonuna kadar getirdik, e-devleti kurduk ve daha sayamadığımız birçok çalışma ve yatırım yaptık ve yapmaya devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; özellikle dünyanın iklim kriziyle boğuştuğu, toprak, su ve gıdanın stratejik unsurlar olarak daha fazla öne çıktığı, ulusal politikalara ve küresel ilişkilere yön verdiği bu yızyılda toprak, su ve gıda daha da önem kazanmaya devam edecek. Unutmayalım ki önümüzdeki yüzyıla suyu ve gıdayı iyi yöneten ülkeler hâkim olacaklar. AK PARTİ hükûmetlerinin iktidarda olduğu süre boyunca bu durum göz önünde bulundurularak tarım, orman ve su yönetimi konusunda önemli düzenlemelere imza atıldı. İmza atılmasına rağmen Türkiye'de tarımın geriye gittiğine, Türkiye'nin tarım ülkesi olmaktan uzaklaştığına dair bir algı oluşturulmaya çalışılıyor ancak rakamlar hiç de öyle söylemiyor. 1,8 milyardan 63,4 milyar TL'ye çıktığımız desteklemelerle birlikte, son yirmi yılda tarla bitkileri üretiminde yüzde 22, meyvede yüzde 89, sebze yüzde 22 artış gerçekleştirdik. Büyükbaş hayvan varlığımızda yüzde 68, küçükbaş hayvan varlığımızda ise yüzde 67 artış oldu, su ürünleri yetiştiriciliğinde ise Avrupa Birliği ülkeleri arasında 1'inci sıradayız. Ormanlarımızı hem koruyor hem geliştiriyoruz, en çok ağaçlandırma yapan ülkeler sıralamasında dünyada 4'üncü, Avrupa'da 1'inciyiz. 2002 yılında 20,8 milyon hektar olan orman alanlarımızı 2022'de 23,2 milyon hektara ulaştırdık. Orman yangınlarına müdahale süremizi kırk dakikadan on bir dakikaya düşürdük.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ Hükûmetinin yirmi iki yılda tarım, orman, ulaştırma ve altyapı alanlarında yaptıkları çalışmaları beş dakikaya sığdırmak mümkün değil, seçim bölgem olan Bartın'da da durum bundan farklı değil. Bartın tarihinin en büyük yatırımları AK PARTİ hükûmetleri döneminde yapıldı. Bartın'a yapılan yolların, tünellerin, köprülerin, limanların değeri 18 milyar lira, projesi devam eden 22 milyar liralık daha yatırımımız var. Yine, Bartın'da, çiftçimize enflasyona göre güncellenmiş olmakla birlikte 298 milyon TL destekleme ödemesi yaptık. Her yıl, yaklaşık 50 milyon TL orman köylümüşe ödeme yapıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayalım lütfen.

YUSUF ZİYA ALTDATMAZ (Devamla) – Vatandaşlarımızı sel tehlikesinden korumak için 3 baraj, 50 taşkın koruma tesisi yaptık, 20 projenin de inşaatı devam ediyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan sonra da "Halka hizmet Hakk'a hizmet." diyerek her türlü engellemelere rağmen vatandaşlarımızın ihtiyacı olan her alanda yatırımlarımıza devam edeceğimizi belirtiyor, 2024 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Aldatmaz.

Şimdi yürütme adına ilk olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Abdulkadir Uraloğlu konuşacaklar.

Buyurun Sayın Uraloğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANİ ABDULKADİR URALOĞLU – Gazi Meclisimizin Sayın Başkanı, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile bağlı ve ilişkili kuruluşlarının 2024 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ve 2022 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşülmesi vesilesiyle sizlerin huzurlarınızdayım. Genel Kurul görüşmelerinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçemizin Genel Kurula gelme sürecinde katkılarından dolayı Plan ve Bütçe Komisyonunun bütün üyelerine, önceki dönem görev yapan bakanlarımıza ve çalışma arkadaşlarıma, görüşmeler süresince yapacağınız katkılardan ötürü siz değerli milletvekillerimize şimdiden teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu vesileyle, görüşmeler devam ederken hayatını kaybeden Saadet Partisi Kocaeli Milletvekili Sayın Hasan Bitmez'e ben de Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; faaliyet alanlarımızın tümünün ülkemizin kalkınması için gereken altyapının temelini oluşturduğunun bilincinde ve sorumluluğunda olan Bakanlığımız son yirmi bir yılda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde ulaştırma ve haberleşme alanında büyük ve önemli projelerle ilklere imza atmıştır. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılının coşku ve heyecanını yaşarken geriye dönüp baktığımızda bir asra sığacak işlerin yirmi bir yıl gibi kısa bir sürede hayata geçirildiğini görüyoruz. Kara yolu, demir yolu, hava yolu, deniz yolu ve haberleşme projelerimizle ülkemizin ulaşım ve iletişim ağını nakış gibi işledik; böylece, bilgi, yük ve yolcu taşımacılığında daha hızlı, daha güvenli ve daha ekonomik bir dönem başlattık. Son yirmi bir yılda 198 milyar dolar yatırımı hayata geçirdik, uluslararası döviz emtia fiyatlarını dikkate aldığımızda Bakanlık yatırımlarımızın bugünkü varlık değeri toplam 250 milyar dolardır. Bu durum, doğru zamanda, doğru finansman yöntemleriyle verdiğimiz yatırım kararlarının ülkemize ne derece katkı sağladığının bir örneğidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu yatırımlarımızın 42 milyar dolarlık bölümü kamu-özel iş birliği projeleri kapsamında hayata geçirilmiştir. Türkiye Yüzyılı'nda Bakanlığımız çalışmalarını, insan ve çevre odaklı, akıllı ve güvenli entegre ulaştırma sistemleriyle, hızlı gelişim ağlarıyla, dünyada öncü olma vizyonu ile sürdüreceğiz. Küresel eğilimleri dikkate alarak planladığımız ulaştırma politikalarımızı yatırımlara dönüştürüyor, yatırımlarımızı insanımızın yaşam kalitesini yükseltmek ve ülkemizin kalkınmasına destek olmak için gerçekleştiriyoruz. Büyük bir aile olarak bugün itibarıyla ülke sathında 202.751 projede görev alan arkadaşlarımızla, toplam 223 bin kişiyle çalışmalarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Marmaray, Avrasya Tüneli, Kuzey Marmara Otoyolu, İstanbul Havalimanı, Osmangazi Köprüsü, Van-Hakkâri yolu, Botan Çayı Beğendik Viyadüğü, Kömürhan Köprüsü, Eğiste Hadimi Viyadüğü, Nissibi Köprüsü, Ankara-Niğde Otoyolu, Bakü-Tiflis-Kars demir yolu, İzmir-İstanbul Otoyolu, Gayrettepe-İstanbul Havalimanı Metrosu, Çamlıca Kulesi, Filyos Limanı, Rize-Artvin Havalimanı, Zarova Köprüsü, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Aydın-Denizli Otoyolu, Ordu-Giresun Havalimanı, 1915 Çanakkale Köprüsü, Zigana Tüneli gibi yüzlerce eserimiz milletimiz için gurur vesilesidir.

Hayata geçirdiğimiz yatırımlarımızla trafik güvenliğine katkı sağlamakta, vatandaşlarımızın ulaşım taleplerini en üst düzeyde karşılama gayreti içerisindeyiz. Tüm bu hayata geçirilen projelerde olduğu gibi, ülke ekonomisini destekleyen; insan odaklı; afete dirençli; istihdam sağlayan; çevreye duyarlı; bilimsel temellere dayalı; şeffaflık, katılımcılık ve paylaşımcılık ilkelerini benimseyen; bölgesel ve küresel entegrasyonu göz ardı etmeyen; sürdürülebilir ve kaynaklarımızı verimli şekilde kullanan hizmet anlayışıyla ulaştırma ve haberleşme alanındaki sorumluluklarını yerine getirmekte olan Bakanlığımız, çalışmalarına aynı azim ve hassasiyetle devam edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ulaştırma ve haberleşme alanında ülkemizin geleceğini planladığımız 2053 Ulaştırma ve Lojistik Ana Planı kapsamında yapılacak olan yatırımlarımızla da Türkiye Yüzyılı vizyonumuza yakışacak ülkemiz altyapısını gelecek nesillere miras bırakacağız. Bu kapsamda, ülkemizin ihtiyaç duyduğu ulaştırma ve altyapı yatırımlarını önümüzdeki otuz yıl için planladık; toplam 197 milyar

dolar tutarında ilave yatırım gerçekleştirmeyi hedefliyoruz. Türkiye Ulaştırma ve Lojistik Ana Planı'mız, On İkinci Kalkınma Planı ve orta vadeli program hedeflerimiz doğrultusunda lojistik sektöründe demir yolunun etkin bir şekilde kullanımını sağlayacağız. Mevcut 439 kilometre olan iltisak hattı uzunluğunu 2028 yılına kadar 663 kilometreye çıkartacağız. 2053 hedeflerimiz kapsamında, demir yolu ve haberleşme sektörlerine ağırlık vererek yatırımlarımızı sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime Bakanlığımız uhdesinde yer alan beş ana sektör özelinde performansımıza ilişkin veriler vererek devam etmek istiyorum. AK PARTİ hükümetlerimiz döneminde, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yaptığımız ulaştırma ve altyapı yatırımlarıyla kara yollarında 1.714 kilometre olan otoyol ağıımızı 3.722 kilometreye, 6.101 kilometre olan bölünmüş yol ağıımızı 29.283 kilometreye, 50 kilometre olan tünel uzunluğunu 725 kilometreye, 311 kilometre olan köprü ve viyadük uzunluğunu ise 765 kilometreye; demir yollarında ise 10.948 kilometre olan ağıımızı 13.919 kilometreye, 2.505 kilometre olan sinyalli hat uzunluğunu 8.046 kilometreye, 2.122 kilometre olan elektrikli hat uzunluğunu 7.142 kilometreye; ülkemizi hızlı trenle buluşturarak hızlı tren ağıımızı 2.251 kilometreye; hava yollarında 26 olan aktif havalimanı sayısını 57'ye, 55 milyon olan hava yolu terminal kapasitesini 337 milyona, 60 olan toplam yurt dışı uçuş nokta sayısını 343'e, 150 olan uçak sayısını 658'e; denizcilikte 152 olan uluslararası liman sayısını 190'a, 190 milyon ton/yıl olan yük elleçlemesini 543 milyon ton/yıla, 8.500 olan yat bağlama kapasitesini 25.038'e, 37 olan tersane sayısını 85'e, 8,9 milyon dwt ton olan Türk sahipli filo büyüklüğünü 45,7 milyon dwt tona; haberleşmede 23 milyon olan mobil abone sayısını 91 milyonun üzerine, neredeyse sıfırdan geniş bant abone sayısını 93 milyona, 81.304 kilometre olan fiber hat uzunluğunu 536 bin kilometreye çıkararak ülkemizi kalkındırdık, milletimizin hayatını kolaylaştırdık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yatırımlarımızla, başta can ve mal güvenliği olmak üzere birçok alanda insanımızın yaşam kalitesini artırdık. Çevre yollarında yatırımlarımızla yirmi bir yıllık dönemde 2.172 kilometrelik yolu trafiğe açtık. Ülkemizin ulaştığı konforlu ve güvenli kara yolu altyapısı sayesinde son yirmi bir yılda ülkemizdeki araç sayısı yüzde 217, taşıt hareketliliği de yüzde 168 artmasına rağmen kazalardaki can kaybı yüzde 81 oranında azalmıştır. Akıllı ulaşım sistemlerini tesis etmek için Ulusal Akıllı Ulaşım Sistemleri mimarisini oluşturduk. Hasdal-İstanbul Havalimanı arasında ilk deneme kesimini yapacağız. Hızlı tren hatlarıyla ülke genelinde 81 milyon üstünde yolcuya hizmet verdik. 2028 yılına kadar demir yolu hat uzunluğunu 17.011 kilometreye çıkarmayı hedefliyoruz. 2053 yılına kadar da demir yolu hat uzunluğunu 28.600 kilometreye yükseltmeyi hedefliyoruz.

Bakanlık olarak şehir içi raylı sistem taşımacılığına desteğimizde devam ediyor. 12 ilimizde toplam 922 kilometre şehir içi raylı sistem hattı işletilmektedir. Bunun 395 kilometresi de Bakanlığımızca yapılmıştır. Başta İstanbul olmak üzere İzmir, Ankara, Konya, Kocaeli, Kayseri, Gaziantep, Bursa, Erzurum ve Erzincan'da raylı sistem projelerimiz bulunmaktadır. Şu anda da Bakanlığımızca İstanbul, Bursa, Kocaeli ve Konya olmak üzere 4 ilde 9 ayrı hatta toplam 119,5 kilometrelik kent içi raylı sistem hattının yapımına devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Toplam uzunluğu 374 kilometre olacak olan İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Bursa, Ankara, Konya, Erzincan, Erzurum ve Trabzon illerinde de yeni kent içi raylı sistem hatlarımızın planlamasını yaptık. Ülkemiz, geçtiğimiz yıl Avrupa ve dünya hava limanları toplam yolcu trafiği sıralamasında Avrupa ülkeleri arasında 3'üncü sıraya, dünyada ise 6'ncı sıraya yükselmiştir. 34 milyon olan toplam hava yolu yolcu sayısını 2021 yılında pandemi şartlarına rağmen 128 milyonun üzerine, 2022 yılında 182 milyonun üzerine çıkardık. 2023 yılı sonunda ise yolcu sayımızın 216 milyonu aşmasını bekliyoruz. 2022 yılı yolcu trafiği bazında ise 3 havalimanımız Avrupa'da ilk 20'de, dünyada ise ilk 50'de yer almıştır. İstanbul Havalimanı'mız Avrupa'da 1'inci, dünyada 7'nci sıradadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyada ilk defa bir haberleşme kulesinden aynı anda 100 adet FM radyo yayını yapabilen Çamlıca Kulesi'yle, bölgede ölçülen elektromanyetik alan değerini Avrupa Birliği için kabul edilebilir eşik değerini yaklaşık üçte 1'ine indirerek 15 kat iyileşme gerçekleştirdik. "Uzayda izi olanın dünyada gücü olur." prensibiyle yayıncılık ve internet erişimi hizmetleri noktasında stratejik haberleşme sistemlerini sürekli güncelleyerek zamanın gereği olan yenilikleri vatandaşlarımıza dünyayla eş zamanlı olarak sunuyoruz. 2021 yılında TÜRKSAT 5A ve TÜRKSAT 5B uydularını aynı yıl içinde uzaya göndererek Türkiye'nin uydu haberleşme yeteneğini önemli ölçüde artırdık. Uydu hizmetlerimizle bölgemizde lider konumundayız. TÜRKSAT, dünyada uydu operatörleri arasında ilk 22'de yer almaktadır. İlk millî haberleşme uydumuz TÜRKSAT 6A'yla uzay ve uydu teknolojileri alanında dijital bir dönüşüm gerçekleştiriyoruz. TÜRKSAT 6A da hizmete alındığında diğer uydularımızla kapsanamayan Güneydoğu Asya gibi yeni coğrafyalara da hizmet sunarak bölgemizdeki lider konumumuzu daha da güçlendireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olarak iklim krizinin ülkemiz ve dünyamız açısından verdiği olumsuz etkileri önemsiyoruz ve üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmek için de azimle çalışıyoruz. Gerçekleştirdiğimiz projelerin çevreye olan olumlu etkisini tespit etmek için emisyon azalımını hesaplıyoruz. Hayata geçirdiğimiz mega projelerle, yaklaşık 25 milyon ton karbondioksit emisyonunda azalıma bağlı olarak toplam 204 milyon dolar fayda sağladık.

Yerli ve millî elektrikli aracımız Togg artık yollarımızda. Sadece altı ay içerisinde ülkemizdeki elektrikli araç sayısı yüzde 351 ve elektrikli araç şarj soket sayısı yüzde 289 oranında arttı. Bu artışın ivmelenerek devam edeceğini öngörüyoruz. Elektrikli ve akıllı araç dönüşümüyle uyumlu akıllı araç teknolojisi ve otonom sürüş sistemleri için gerekli mevzuatı oluşturmaya ve altyapımızı hazır hâle getirmeye devam ediyoruz.

Ülkemiz, Asya, Afrika ve Avrupa olmak üzere üç kıtayı birbirine bağlayan jeopolitik konumu itibarıyla oldukça stratejik bir noktadadır; Asya ve Avrupa arasında, doğu-batı koridorunda doğal bir köprü olduğu gibi Kafkas ülkeleri ve Rusya'dan Afrika'ya uzanan kuzey-güney koridorunun da tam ortasında bulunmaktadır. Avrupa'nın başlangıç noktasında olan ülkemiz, sadece dört saatlik uçuş süresiyle uluslararası verilere göre 1,4 milyar insanın yaşadığı, 8 trilyon 600 milyar dolar ticaret hacmi bulunan 67 ülkenin merkezi konumundadır. Söz konusu konumumuzun getirdiği bu avantajlardan hareketle, ulaşım ve iletişim stratejilerimizi küresel ve bölgesel şartlar ışığında yeniden tanımlamak ve bu stratejileri her daim güncel tutmak ülkemiz için vazgeçilmezdir. Bu yaklaşımla, Asya'dan Avrupa'ya yeni lojistik koridorları oluşturuyoruz. Kalkınma Yolu Projesi'yle, Hindistan, Doğu Asya ve Basra Körfezi ülkelerinden Irak'ın güneyinde inşa edilmekte olan Faw Limanı'na gelecek yüklerin Türkiye'ye ve oradan Avrupa'ya ulaştırılması amacıyla 1.200 kilometrelik çift yönlü otoyol ve demir yolu inşa edilmesi planlanmaktadır. Bu koridorun ülkemizdeki demir yolu geçişi 2.088 kilometre olacaktır. Önemli bölümü hâlen işletmede olan güzergâhın eksik bölümlerini hızla tamamlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kalkınma koridorunun ülkemizdeki kara yolu geçişi ise 1.912 kilometre olacaktır. 1.592 kilometrelik mevcut otoyolumuza ilaveten Şanlıurfa-Ovaköy arasında 320 kilometre uzunluğunda ve yaklaşık 2 milyar dolarlık yeni otoyol yatırımla kara yolu geçişi tamamlanacaktır.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; stratejik önemi haiz bir diğer koridor ise Zengezur'dur. Bu koridorun hayata geçirilmesiyle birlikte kardeş Azerbaycan ile ülkemiz arasında güçlü bir altyapı bağlantısı daha kurulacaktır. Bu koridorla gerek Azerbaycan'a gerek Türk Cumhuriyetlerine gerekse Uzak Doğu'ya doğrudan bağlantı sağlanacaktır. Ayrıca, 2021 yılında hizmete aldığımız Filyos Limanı, yıllık 25 milyon ton elleçleme kapasitesiyle Karadeniz'in hinterlandının en önemli uluslararası limanı oldu. Karadeniz doğal gazı arama ve çıkarma çalışmaları sırasında da Filyos Limanı, Kanuni ve sondaj gemilerinin yanı sıra sismik arama ve tarama gemilerine de ev sahipliği yapıyor. Yapım çalışmaları devam eden Rize İyidere Lojistik Limanı'mız da ülkemizin

küresel lojistik üs olması hedefi için atılmış büyük bir adımdır.

Bilindiği üzere, 6 Şubat tarihinde asrın felaketi olan depremleri yaşadık. Hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımızı Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve tüm halkımıza başsağlığı diliyorum. Toplamda 11 ilimizi etkileyen depremler, şiddet ve kapsadığı alan açısından bakıldığında, yakın tarihte yaşanmış en büyük felaket olarak kayıtlara geçmiştir. Deprem bölgesinde bulunan ulaştırma yapıları da büyük afetten etkilenmiştir. Kara yollarında, demir yollarında, havalimanlarında ve limanlarda oluşan hasarlar acil müdahalelerle giderilmiştir. Deprem bölgesinde bulunan 9 adet havalimanımızı afet lojistiğinde etkin ve hızlı bir şekilde kullanarak 720 bin vatandaşımızı bölgeden tahliye ettik. Deprem konutları bağlantı ve rezerv alanlarının 180 kilometre uzunluğundaki bağlantı yolları ile altyapısı Bakanlığımız tarafından yapılmaktadır. Çalışmalarımıza yoğun bir şekilde devam etmekteyiz. Bu işlerin toplam proje bedeli yaklaşık 15 milyar lira seviyesindedir. İlave olarak, Sağlık Bakanlığının talebi doğrultusunda, Defne, İskenderun ve Antakya Acil Durum Hastanelerinin bağlantı ve iç yollarında da çalışmalara başlanmış olup Defne Acil Durum Hastanesinin BSK imalatları tamamlanmıştır. Bir kez daha, depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı Allah'tan rahmet, ailelerine ve halkımıza başsağlığı diliyorum.

Gazi Meclisimizin değerli üyeleri, gece gündüz, yağmur çamur demeden tüm ülke sathında 7/24 aralıksız çalışıyoruz, ülkemizin ve vatandaşlarımızın hizmetine yeni projeler sunarak hizmet yarışı veriyoruz. 2023 yılında toplam yatırım bedeli 230,4 milyar lira olan 57 projeyi tamamlayarak halkımızın hizmetine sunduk. Ana iş kalemleri olarak 89 kilometresi otoyol olmak üzere 297 kilometre bölünmüş yol yaptık; 14 kilometre uzunluğunda 4 adet tünelin yapımını tamamladık; 21 kilometre uzunluğunda 110 adet köprü'nün ve viyadüğün yapımını bitirdik; 791 kilometre yeni demir yolu ağı inşa ettik; sinyalli demir yolu hat uzunluğumuzu 811 kilometre artırdık; elektrikli demir yolu hat uzunluğumuza 898 kilometre ekledik; yaklaşık 10 milyon yolcumuza hızlı trenlerle seyahat imkânı sağladık; hava yollarında yaklaşık 216 milyon yolcu taşıyarak hava yollarımızı halkımız için erişilebilir kıldık; 2,41 milyon yeni aboneyle yüksek hızlı internet hizmetimizi yaygınlaştırdık, fiber optik kablo uzunluğumuzu 19 bin kilometre artırdık. Ayrıca, yıl içerisinde İstanbul Havalimanı-Kâğıthane Metro Hattı'nı, AKM-Kızılay Metro Hattı'nı, Ankara-Sivas Hızlı Tren Hattı'nı, Adana 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'nü, Kayseri Anafartalar Hızlı Tramvay Hattı'nı, Konya-Antalya yolu Demirkapı Tüneli'nin, Avrupa'nın en uzun çift tüplü kara yolu tüneli Zigana Tüneli'nin, Pertek-Hozat il yolu ve Singeç Köprüsü'nü, Adıyaman Hastane farklı seviyeli kavşağını, Yeni Foça Yat Limanı'nı, Aydın-Denizli Otoyolu'nun 89 kilometrelik kesimini, İskenderun OSB Kavşağı ve bağlantı yollarını, Milas-Ören tekne imal çekek yerini hizmete açarak altyapı ağlarımızı güçlendirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Vaktinizi almamak için bahsetmediğim daha birçok projeyi de hayata geçirdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2024 yılında hedeflerimizle uyumlu olarak 661 milyar lira olan bütçe teklifimizin 348 milyar lirası yatırımlara ayrılmıştır. Bu bütçe döneminde limanlar ile lojistik bölgelerin demir yolu bağlantısını sağlayacak iltisak hatlarımızı yapmaya devam edeceğiz. Etüt proje çalışmaları devam eden hatlardan Afyonkarahisar-Burdur, Kırıkkale-Kırşehir-Aksaray, Şanlıurfa-Mardin, Elâzığ-Malatya- Diyarbakır, Gölbaşı-Adıyaman-Kâhta, Nurdağı-Kahramanmaraş Hızlı Tren Hatları'nın etüt proje çalışmalarını inşallah tamamlayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Rize İyidere Lojistik Limanı inşaatının yapımı çalışmalarına devam edeceğiz. Demre Yat Limanı üstyapı projesini tamamlayıp işletmeye açacağız.

CAVİT ARI (Antalya) – Daha tamamlanmadı Sayın Bakan. "Tamamlandı." diye açıklamanız var, tamamlanmadı.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) - Hatay ili İskenderun ilçesinde sahil tahkimatını ve hasar gören balıkçı barınağının onarımını tamamlayacağız.

Yaklaşık 1.100 köyümüze daha 4.5G teknolojiyle mobil geniş bant hizmeti götüreceğiz. Ulusal Siber Kalkan 2024 Tatbikatı'nı savunma sektörü için gerçekleştireceğiz. 5G yol haritasının belirlenmesine yönelik çalışmalarımıza devam ediyoruz. Bu geçiş ülkemiz için en uygun zamanda yerli ve millî üretimi destekleyecek şekilde yapacağız.

Erzurum-Kars güzergâhında bölgesel turistik tren seferlerini başlatacağız. Çeşmeli-Kızkalesi Otoyolu çalışmalarını hızlandıracağız. Akdeniz Sahil Yolu'nun yapım çalışmalarına devam edeceğiz.

Kara yolu sektöründe de 2024 yılı içerisinde çalışmalarımızı hız kesmeden sürdüreceğiz. Bu kapsamda, Aydın-Denizli Otoyolu'nun geri kalan 2'nci kısmını, TEM Edirne-Karaağaç bağlantı yolunu, Bergama-Soma yolunu, Ankara-Çankırı Akyurt geçişini, Çayırhan Köprüsü ve bağlantı tüneline, Erdemli-Silifke-Taşucu yolu Altınorfoz Viyadüğü'nü, Osmaniye Batı Kavşağı'nı, Çiğdemli-Kadişehri il yolunu, Ordu Topçam-Mesudiye dere yolunu, Kâhta-Narince-Nissibi yolunu, Siirt-Kurtalan yolunu, Yusufeli Merkez Viyadüğü'nü, Tatvan-Bitlis-Baykan yolunu, Van Çevre Yolu'nu, Bursa ili Çalı yolu 2'nci etabını, Balıkesir Kuzey Çevre Yolu 1'inci etabını, Yenişehir-Bilecik devlet yolunu, Simav Çevre Yolu'nu, İznik Çevre Yolu'nu, Bursa TEKNOSAB Kavşağı'nı, Aşık Şenlik Tüneli'nin ve birçok projeyi tamamlayarak milletimizin hizmetine sunacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Korkuteli-Elmalı yolu masala döndü Sayın Bakan. Korkuteli-Elmalı yolu masal gibi uzadııkça uzuyor, on yıldır bitiremediniz Sayın Bakan. Korkuteli-Elmalı, Korkuteli-Fethiye yolu; bunların hepsi yarım kaldı, bitiremediniz.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Gerek tamamlanan gerekse devam eden gerekse de yapımı planlanan bazı önemli projelerimiz hakkında da size görseller üzerinden bazı bilgileri anlatmak istiyorum. Burası Çanakale Köprüsü -biz sadece bir ulaşım projesi gerçekleştirmiyoruz, biz sadece yük, yolcu taşıyoruz, aynı zamanda mimarlık eserleri ortaya koyuyoruz teknik olarak- 24 tane ödül almıştır, uluslararası ödüller.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Mikrofona doğru, Sayın Bakanım, mikrofona doğru...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Sayın Bakan, talimat geliyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, Yavuz Sultan Selim Köprüsü 8 tane ödül almıştır. Zigana Köprüsü, yine, kendi yapım dalında ödül almıştır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Bakanım, mikrofona doğru, mikrofona doğru...

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Başkan Bey, biraz daha yakına gidin, duymadı bence. Bilgi notu göndermek daha iyi olur; şık olmuyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Eğiste Hadimi Viyadüğü, yine, kalite yönetimi anlamında önemli ödül almıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, bazı milletvekillerimiz "Doğu, güneydoğuya ne yaptık?" dedi, biz batıya ne yaptırırsak doğu, güneydoğuya da onu yaptık. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Şu harita gerçekten Türkiye'nin 2002 yılındaki bölünmüş yol haritasıdır, bu da şimdiki yol haritasıdır. Eğer biz bugün bu yolları yapmasaydık 20 kilometre/saat hızla seyrederdik, şimdi 90 kilometre/saat hızla yollarımızda güvenle seyrederiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – O yolu yapan işçilere kadro verin, o yolu yapan işçilere!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, dağları tünellerle geçtik, aşılmaz dağları tünellerle aştık ülkemizin her tarafında. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yine, geçilmez vadileri ve suları teknolojik köprülerle geçtik ülkemizin her tarafında. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Aydın-Denizli Otoyolu'nun 1'inci bölümünü trafiğe açtık, 2'nci bölümünü de 2024'te, inşallah, hizmete açacağız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yine, Kuzey Marmara Otoyolu'nu Filyos tünelleriyle Sarıyer'e bağlayacağız ve olası bir afet durumunda burası kaçış

noktası olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz sadece olanları yönetmiyoruz, gelecek olanları da planlıyoruz. Ankara-İstanbul arasındaki otoyol on yıl içerisinde kapasitesini dolduracaktır; yeni bir otoyol planlıyoruz, onu da hayata geçireceğiz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Bizim Amanos Tüneli de var değil mi, Amanos Tüneli?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, Antalya-Alanya Otoyolu'nun ihalesini yaptık. Burada bir eleştiri oldu "Burası niçin bağlanmadı?" diye.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Belen Geçidi, Belen...

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Çevre yoluyla beraber bunun bağlantısını da sağlayacağız. Bu projemize de önümüzdeki yıl başlıyoruz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, Antalya-Alanya yolu her seçimin malzemesi edilir. Seçim geldi, ihale numarası yaptınız, bakalım, takip edeceğiz. Kamu-özel iş birliğiyle 76 milyar lirayı... Kamu kaynaklarıyla yapamıyor musunuz Antalya'ya? Her seçimde anlatılır bu, her seçimde!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Bir başka projemiz 43 ilimizi, Ankara'yı doğuya bağlayacak, Doğu Anadolu'ya bağlayacak olan Ankara-Kırıkkale-Delice Otoyolu'nun ihalesini yaptık; önümüzdeki sene başlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hatay'a gel, Hatay'a.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, ülkemizdeki elektrikli araçlar artıyor, 51 bini geçti. 10 bin tane şarj istasyonunu ülkemizin her noktasında teşkil ettik. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yine, kent içi raylı sistemlerde 14 ilde planlamamız, yapım çalışmalarımız ve bitirdiğimiz işler var, bunlara devam edeceğiz.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Deprem bölgesi önemli!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – İstanbul'a geldiğimizde, İstanbul'da tam 5 tane kent içi raylı sistemin 3 tanesini hemen birkaç ay içerisinde bitirip hizmete açacağız inşallah. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Her şey İstanbul'a, yine de belediyeyi kazanmak kolay değil.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, İstanbul Havalimanı-Gayrettepe Metro Hattı'nın -inşallah- Gayrettepe-Kâğıthane arasını yakında bitiriyoruz.

Bir başkası: Halkalı-Başakşehir devamındaki Kayaşehir-İstanbul Havalimanı arasını önümüzdeki aylarda bitiriyoruz.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Belediye başkanlığına mı adaysınız?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, tam çevreci bir proje, turistik bir proje olan Sirkeci- Kazlıçeşme kentsel ulaşım ve dönüşüm hattını hayata geçiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Yaparsa AK PARTİ yapar!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine bir başkası, Bakırköy-Bahçelievler-Kirazlı Metro Hattı; burasını da inşallah önümüzdeki aylarda bitiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir başkası: Millî maçımız doksan dakika, biz Ankara'dan İstanbul'a seksen dakikada gideceğiz inşallah; süper hızlı trenle bunu gerçekleştireceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yine bir başkası: Biz 2053 yılına geldiğimizde demir yolları haritasını size sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Başkanım, birkaç tane daha var, toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Amanosları, geçilmez olan Amanosları, Dört Yol-Hassa Projesi'yle, hem demir yolu hem kara yolu tünelleriyle geçiyoruz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YILMAZ HUN (İğdir) – Van ne oldu? Bitlis ne oldu? Diyarbakır ne oldu? Siirt ne oldu?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Burası bizim ülkemizin konumu. Orta koridorda yer alan ülkemiz gerçekten bir geçiş noktası doğu-batı arasında olsun, kuzey-güney arasında olsun. Biz, Kalkınma Yolu'yla ilgili projeleri size aktardık, bunu da yakından takip ediyoruz; bakan, başbakan, devlet başkanı seviyesinde görüşüyoruz, bunun bütün aşamalarını da inşallah hayata geçireceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir başkası, Ermenistan topraklarından geçmesini planladığımız Zengezur Koridoru. Orada "Buradan geçilmez." diye konuşuluyordu, hâlbuki şimdi geline süreçte Paşinyan artık bu koridorun kendi topraklarından geçmesi gerektiğini söylüyor. Biz de bunu hayata geçireceğiz Allah'ın izniyle. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, bitirelim lütfen.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Burası bizim Karaman-Ulukışla-Aksaray Demir Yolu Hattı ihalelerimiz ve yapmayı planladıklarımız...

Yine, Mersin-Adana-Gaziantep-Osmaniye hattına hızlıca devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Hatay niye yok? Hatay niye yok?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yirmi yılda Niğde'ye bir havaalanı yapamadınız, bu projeleri ne zaman yapacaksınız?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine... (AK PARTİ sıralarından "Devam" sesleri) Yine, Yavuz Sultan Selim geçişini raylı sistemle geçeceğiz inşallah. İnşallah, Boğaz'ı tekrar geçmiş olacağız. Kapıkule'ye kadar demir yolu hattımızı ulaştırmış olacağız aynı şekilde.

Yine, Bursa'nın demir yolunu takip ediyoruz, 2025-2026'da bitireceğiz burasını. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yine, bir başka projemiz: Ankara-İzmir yüksek hızlı trenini de çok hızlı bir şekilde çalışmaya devam ediyoruz.

Bir başka projemiz Yerköy-Kayseri; burayı bitiriyoruz inşallah, başladık, bitireceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bir başkası: Artık Karadeniz'e ulaştırıyoruz, önce Çorum'a, sonra Samsun'a raylı sistemi götüreceğiz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, Karadeniz sahil projesini yapmaya başladık, yüksek hızlı tren projesine başladık. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın Bakan, selamlayın artık, son defa uzatıyorum, son defa.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Ve burası... Antalya'ya incek olan yüksek hızlı demir yolu hattını planlıyoruz. Millî ve yerli lokomotiflerimizi, hızlı tren hattımızı geliştiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Önce, işçilerin hakkını verin, kadrosunu verin! Karayollarında, Demiryollarında işçiler taşeronla kaldı. Kadro verin, kadro!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Yine, havalimanları... 57 tane havalimanı yaptık, doğu ve güneydoğuda dâhildir buna. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sabiha Gökçen Havalimanı'nın 2'nci pistini bitirdik, önümüzdeki günlerde açıyoruz inşallah. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, Çukurova Havalimanı'nı önümüzdeki ay bitiriyoruz. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Yine, Bayburt-Gümüşhane ve Yozgat Havalimanlarına da devam ediyoruz.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) – Hatay Havaalanı'nı açın!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – 6A uydusunu inşallah uzaya fırlatıyoruz.

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – İnşallah(!)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 2023'te Ay'a gidecektiniz, yaya kaldınız!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Ne zaman? Haziran ayında inşallah 6A uydusunu fırlatıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kruvaziyer gemileri koyacak yer kalmadı, liman kalmadı; turist miktarımız gerçekten arttı, bunu da destekliyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Ve son olarak İstanbul tersaneyi bitirerek birinci bölümünü hayata geçireceğiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Bir dakika daha verelim, selamlayın lütfen.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Selamlıyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Bakan Bey, Çorlu tren kazasını açıklayın, bu kadar veri vermeyin! Niye bu kadar tren kazası oldu?

(AK PARTİ sıralarından "Devam... Devam..." sesleri)

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde son yirmi bir yılda yaptığımız yatırımlarla cumhuriyetimizin 100'üncü yılında dev eserleri hayata geçirdik, ülkemizi uluslararası alanda vazgeçilmez düzeye yükselttik.

Bizim yaptığımız projeler sadece bir ulaşım projesi değildir, sadece yük ve yolcu taşımıyoruz. Biz, hayata geçirdiğimiz projelerle insanımızı kendi memleketinde, kendi yöresinde istihdam ediyoruz. Eğer biz bu projeleri hayata geçirmesek İstanbul'un nüfusu 25 milyon olurdu, bunu lütfen unutmayalım.

Beni sabırla dinlediğiniz için ben bütün Meclisimize teşekkür ediyorum. Şimdiden bütçemiz hayırlı uğurlu olsun. Sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar, MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Uraloğlu.

Bir dakika, kavas arkadaşlar bırakın onu, bırakın siz; bir iki vekil arkadaş yardımcı olsun, lütfen. (AK PARTİ, DEM PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Evet, milletvekilleri alsın onları.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, tebrik ediyorum sizi, gerçekten tebrik ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, seni de kutluyoruz.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, söz hakkımız olacak ama diğer Bakandan sonra mı konuşalım, şimdi mi söz verirsiniz?

BAŞKAN – Yürütme bitsin, ondan sonra söz vereceğim, daha uygun olur.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) – Bu kadar hizmeti kaldıramadılar. (AK PARTİ sıralarından "Maşallah" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Yürütme adına ikinci söz, Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'ya ait.

Buyurun Sayın Yumaklı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli milletvekilleri; Bakanlığımızın 2024 yılı bütçesini sunmak üzere huzurlarınızdayım. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi Bakanlığım ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, ben de geçen hafta hayatını kaybeden Kocaeli Milletvekilimiz Hasan Bitmez'e Cenab-ı Hak'tan rahmet; ailesine, sevenlerine ve Meclisimize başsağlığı diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; pandemi, politik anlaşmazlıklar ve savaşlar "gıda milliyetçiliği" kavramını ön plana çıkarmıştır. Dünya nüfusunun 2050 yılında 10 milyar, ülkemiz nüfusunun ise 100 milyonun üzerinde olacağı tahmin edilmektedir. Bu nüfusun gıda ve su ihtiyacını karşılamak için daha fazla tarımsal üretime ve yatırıma ihtiyaç duyacağız. "Yeni normal" olarak da adlandırdığımız bu dönemin zorluklarına, sahip olduğumuz üretim gücü ile sürdürülebilirlik, verimlilik, kalite, kayıtlılık ve sektöre yatırımı artırarak cevap vereceğiz. Bu doğrultuda, üretimin ve üreticinin yüz yılını inşallah hep birlikte inşa edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, üreticilerimizin yoğun emeği ve yürüttüğümüz etkin politikalar sayesinde tarım ve orman sektörü son yirmi yılın on altısında büyüme gösterdi. 2002 yılında 25,1 milyar dolar olan tarımsal hasılamızı 2022 yılında yüzde 133 artışla 58,6 milyar dolara yükselttik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tarımsal gayrisafi yurt içi hasıla bakımından Avrupa'da lideriz, dünyada ise ilk 10 içerisinde yer almaktayız. Aynı dönemde ihracatımızı 3,8 milyar dolardan 7,9 katına çıkararak 30 milyar dolara yükselttik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Son yirmi bir yıldaki dış ticaret fazlamız 95 milyar dolar.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yirmi yılda tarla bitkileri üretiminde yüzde 22 artışla 70,5 milyon tona, meyvede yüzde 89 artışla 26,8 milyon tona, sebze de yüzde 22 artışla 31,6 milyon tona ulaştık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Diğer taraftan, sertifikalı tohum üretimimizi 9,4 kat artışla 1,4 milyon tona çıkardık, bugün 97 ülkeye tohum ihracatı gerçekleştiriyoruz.

Ayrıca hayvan varlığımızı büyükbaşta yüzde 68 artışla 16 milyon 687 bine...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – İki yılda 2 milyon hayvan varlığınız azaldı.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) – ...küçükbaşta yüzde 67 artışla 53 milyon 274 bine, kanatlarda yüzde 46 artışla 367 milyon adede, arılı kovanda ise yüzde 114 artışla 9 milyona çıkarmış durumdayız.

Ülkemiz su ürünleri yetiştiriciliğinde Avrupa Birliği ülkeleri arasında 1'inci sıradadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Son yirmi yılda su ürünleri üretimimizi 61 bin tondan 8,4 katına çıkararak 515 bin tona yükselttik. Su ürünleri ihracatımız ise 97 milyon dolardan 1,7 milyar dolara ulaşmış durumda. Yıl sonundaki hedefimiz 575 bin ton ve 2 milyar dolar ihracattır. Bugün 100'den fazla

ülkeye ihracat yapıyoruz. Deniz ve iç sulardaki biyoçeşitliliğin ve su ürünleri varlığımızın korunması için de çalışmalar yürütmeye devam ediyoruz. 1 milyon metrekare yani 150 futbol sahası büyüklüğünde hayalet ağını sularımızdan temizledik. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına atfen 100 milyon yavru balığı da su kaynaklarımıza bıraktık.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, Komisyondaki konuşmanızın aynısı, yeni bir şey yok mu ya?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarımsal destekler, gıda arz güvenliğinin temini açısından en önemli politika araçlarımızdan biridir. Üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması, verimliliğin artırılması ve kaynakların etkin kullanılması amacıyla üretimimizi destekliyoruz, desteklemeye de devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2003-2023 döneminde çiftçimize günümüz fiyatlarıyla 866 milyar liralık destek verdik. Hububat üreticilerimize de aynı olarak ödenen mazot ve gübre desteklerini geçen yıl yaptığımız gibi öne çektik, ekim ayında Ziraat Bankası kartlarına 11,2 milyar lirayı tanımladık.

Kırsal kalkınma, Bakanlığımızın önemli politika alanlarından da biridir. 2006 yılından bugüne kadar 93 binden fazla projeyi destekledik, 267 bin kişiye istihdam sağladık, 95 milyar lira hibe verdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Desteklerde kadınları ve gençleri ve üretici örgütlerini önceliyoruz. IPARD III Programı'mızı da yakında yeni desteklerle başlatıyoruz. 42 ilimizde uyguladığımız destek programını 81 ilimizin tamamına yaygınlaştırıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Avrupa Birliği onaylarsa!

TARIM VE ORMAN BAKANİ İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) – Çiftçimizin alın terini güvence altına aldığımız TARSİM'le, sigorta poliçe bedellerini yüzde 67'ye varan oranlarda biz karşılıyoruz. 2006 yılından bugüne kadar 23 milyon poliçe düzenlendi, 1,1 trilyon lira değerinde tarımsal ürün sigortalandı.

Öte yandan, sürdürülebilir tarımsal üretim ve gıda güvenliği için ülkemiz genelinde toplam 9,3 milyon hektar olan 440 ovamızı koruma altına aldık, korunan ova sayısını artırmak için de çalışmalara devam ediyoruz.

Jeotermal, rüzgâr, güneş ve biyokütle gibi yenilenebilir kaynakların kullanılacağı, yeni teknolojilerin uygulanacağı, çevreye uyumlu organize tarım bölgeleri kuruyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 41 ilde 60 adet organize tarım bölgesinin yatırım sürecini hızlandırdık, Aydın Efeler ve Denizli Sarayköy organize tarım bölgelerinde üretime başlandı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, kadın ve gençlerimizi sektöre yatırım yapmaları için yüzde 100'e varan desteklerle, hibelerle destekliyoruz. Ayrıca, gençlerimizin tarım politikalarında izi olsun diye Tarım ve Orman Gençlik Konseyini kurduk. Bu kardeşlerimizle de belli aralıklarla, belli zaman dilimlerinde bir araya gelerek bugünden yarına sektörün geleceği için yön vermemizde onların da fikirlerinden faydalanıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin gıda arz güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra sağlıklı ve güvenilir gıda için de yedi gün yirmi dört saat çalışıyoruz. 2023 yılında 1 milyon 215 bin gıda denetimi gerçekleştirdik. Planlı ve rutin denetimlere ek olarak farklı sektörlerde her ay tüm Türkiye'de olmak üzere eş zamanlı denetim programını da yine uyguluyoruz.

Zirai ilaç kullanımının azaltılması için de biyolojik ve biyoteknik mücadeleyi destekliyoruz. Bu kapsamda 2023 yılı desteklerini yüzde 100 artırdık. Ayrıca, ülkemizde 7'si bu yıl olmak üzere 223 zirai ilacın satış ve kullanımını da yasakladık.

Hayvan hastalıklarıyla mücadelemiz de bir yandan devam ediyor. 2023 yılı içerisinde Şap Enstitümüz tarafından 58 milyon doz şap aşısı üretildi; bunun 40 milyon dozu uygulandı, 9 milyon dozunu da Azerbaycan'a ihraç ettik. Hayvan aşısı ve ilaçlarının testleri ile kalite kontrollerinin yapılacağı uluslararası nitelikte akredite ve entegre veteriner tıbbi kontrol merkezini kuruyoruz. Bu sayede yerli ve millî aşı üretimini artırarak hayvan hastalıklarıyla etkin mücadeleye devam edeceğiz. Yine, hayvan hareketlerinin denetlenmesi için veteriner yol kontrol ve denetim istasyonlarının ilkinizi Erzurum'da açtık; Elâzığ ve Mersin istasyonları için çalışmalara devam ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; araştırma kurumlarımızda tarla bitkilerinde 953, bahçe bitkilerinde 1.027 yerli ve millî tohumluk çeşidi geliştirdik. Ülkemizde üretilen sertifikalı tohumluk çeşidinin yüzde 40'ı bu tohumlardan oluşmakta. Ata Tohumu Projesi kapsamında farklı türlerde 37 yerel çeşidi araştırma enstitülerimiz adına tescil ettirdik ve Gen Bankamızda koruma altına aldık.

Yine, AR-GE çalışmalarımızla et ve yumurta tavukçuluğunda yerliliği artırıyoruz. Yumurta tavukçuluğunda 4 damızlık hat geliştirdik, et tavukçuluğunda ise hat geliştiren yine 4 ülkeden biriyiz.

Tarımsal üretimin geleceğinin teminatı olan 318 bin genetik materyali Gen Bankalarımızda koruyoruz. Küresel iklim değişikliğinin etkilerini her geçen gün çok daha fazla hissettiğimiz bir dönemdeyiz. Bunun için kuraklığa, soğuğa ve hastalıklara dayanıklı tohum çeşitleri geliştiriyoruz. Bu bağlamda, 63 tohumluk çeşidi geliştirdik ve çiftçilerimizin hizmetine sunduk. Tarımsal kuraklığın dijital ortamda izlenmesi amacıyla devam eden AR-GE projemiz 2024 yılının Mart ayında tamamlanmış olacak.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ormanlarımızı ülkemizin akciğerleri. Karbon yutak alanı olan ormanlarımızı koruyor ve topraklarımızı yeni fidanlarla buluşturmaya devam ediyoruz. Son yirmi bir yılda 5,9 milyon hektar alanda 7 milyar tohum ve fidanı toprakta buluşturduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2002 yılında 20,8 milyon hektar olan orman alanımızı 2022 yılında 23,2 milyon hektara ulaştırdık. Ağaçlandırmada Avrupa'da 1'inci, dünyada 4'üncüyüz. Orman köylümüzü yüzde 20'si hibe, geri kalanı faizsiz olmak üzere ORKÖY kredileriyle destekliyoruz. Bu kapsamda 11 bin aileye 1,2 milyar lira destek verdik.

Ormanlarımızı 10 insansız hava aracımız ve 776 kulemizde yirmi dört saat gözetliyoruz. Yapay zekâ ve ileri teknolojiyle hem orman yangınlarına müdahale süresini azaltıyoruz hem de yangın söndürme çalışmalarının sevk ve idaresinde etkinliğimizi artırıyoruz. Yine orman yangınlarıyla mücadelemizi rezerv güçlerimiz de dâhil olmak üzere 100 helikopter ve 24 uçakla sürdürüyoruz. Orman yangınlarıyla mücadelede insansız hava aracı kullanan Avrupa'da ilk, dünyada 2'nci ülkeyiz. Kara filomuzun kapasitesini de artırdık; arazöz sayısı 1.560'a, ilk müdahale aracı 2.453'e, iş makinesi 786'ya çıktı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine, helikopterlerin ve arazözlerin kolay ve çok hızlı su ikmali yapabilmesi için ülke genelinde 4.630 yangın havuzu ve göleti inşa ettik, orman yangınlarına müdahale süremizi de kırk dakikadan on bir dakikaya indirdik. Yangınlardan zarar gören ormanlarımızın rehabilitasyonu ve yanan alanların tekrar ormanlaştırılması için yıl içerisinde ağaçlandırma çalışmalarına devam ediyoruz. Tohum atılmayan, fidan dikilmeyen herhangi bir yanmış alan bırakmıyoruz. Yangın esnasında zarar gören hayvan ve bitki türlerinin, yaban hayatının ve ekosistemin rehabilitasyonu için de arkadaşlarımız var gücüyle çalışıyor.

Ayrıca, geçtiğimiz hafta çokça tartışma konusu olan bitki örtüsü ya da ağaç yapısıyla alakalı "Geçmişten Geleceğe Anadolu Coğrafyasında Ormancılık Çalıştayı"nı gerçekleştirdik. Bu çalıştayın sonuçlarını da yakın zamanda kamuoyuyla paylaşacağız.

Yaban hayatını koruma ve izleme çalışmalarını yürütüyoruz. Bu kapsamda, Anadolu yaban koyunu, alageyik, ceylan ve kelaynak gibi türlerin neslini yok olmaktan kurtardık. Anadolu parsımızın da izini sürmeye, neslini korumaya devam ediyoruz.

Biyçeşitlilik envanter çalışmalarımız kapsamında veri tabanlarımızda 12.141 bitki, 1.263 hayvan türü kaydedilmiş durumda. Bugün itibarıyla korunan alan sayımız 660, bu alanların büyüklüğü ise 3,4 milyon hektardır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu korunan alanlara, tabiat ve millî parklarımıza gelen ziyaretçi sayısı da 2023 yılında 61 milyondur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; suyumuzu verimli kullanarak gelecek nesillere aktarma gayesiyle ulusal su

verimliliği seferberliğini başlattık. Bu konuda, vizyonumuzu ve hedeflerimizi gösteren strateji belgemizi ve eylem planımızı yayımladık. Yine, su kaynaklarının etkin kullanımı ve koordinasyonu için Ulusal Su Kurulunu oluşturduk. Yağışların yetmiş iki saat öncesinden başlanılarak tahmin edilmesi ve gerekli uyarıların yapılması için Taşkın Tahmini ve Erken Uyarı Sistemi'ni (TATUS) kurduk. Sistemin tüm havzalarımızda yaygınlaştırılması çalışmalarına da devam ediyoruz. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüzün eliyle son yirmi bir yılda 10.086 tesisi hizmete alarak günümüz fiyatlarıyla 1 trilyon 265 milyar lira yatırım yaptık. Sulanan arazi miktarını 47,9 milyon dekadardan 71 milyon dekara, yıllık sağlanan içme suyu miktarını 2 milyar metreküpten 5,2 milyar metreküpe, toplulaştırılan arazi miktarını 4,5 milyon dekadardan 72,7 milyon dekara, baraj sayısını 276'dan 1.018'e, gölet ve bent sayısını 228'den 726'ya, hidroelektrik santral sayısını 125'ten 750'ye, taşkın koruma tesis sayısını da 5.018'den 10.697'ye çıkardık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Basınçlı sulama sistemlerinin kullanılma oranını da yüzde 6'dan yüzde 33'e çıkardık; bu oranın artırılması için çalışmalara devam ediyoruz. Geçtiğimiz hafta Sayın Cumhurbaşkanımızın açılışını yaptığı 66 ilimizde yaklaşık maliyeti 53 milyar lira olan 369 tesisi hizmeti aldık. Eserlerimizle aziz milletimize hizmet etmenin gururunu yaşıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Artık kendi kategorilerinde dünyanın ve Avrupa'nın en büyük su yapılarını inşa ediyoruz. Dünyanın en büyük, en yüksek 5'inci barajı Yusufeli, Türk mühendisliğinin su yapıları konusunda dünyada üst seviyeye ulaştığının en önemli örneğidir. Yine "asrın projesi" olarak adlandırılan Su Temin Projesi'yle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne de yılda 75 milyon metreküp su sağlıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz 6 Şubatta tarihinin en büyük depremini yaşadı, bizler de elbette Bakanlık olarak depremin ilk saatlerinden itibaren tüm imkânlarımızla seferber olduk. Depremden etkilenen illerimizin üretiminin aksamaması için, tarımsal üretiminin aksamaması için üreticilerimizin üretime devam etmeleri en büyük önceliğimiz oldu. Üreticilerimize 20 bin hayvan çadırı ve 16 bin ton yem dağıttık bu süreçte ve onların ellerinde olan ürünleri herhangi bir sınırlama olmaksızın satın aldık. Sayın Cumhurbaşkanımızın "Çiftçilerimizin hayvan kayıplarını bire bir bedelsiz yerine koyacağız." sözlerinin ardından 43.317 küçükbaş, 549.105 kanatlı ve 26.318 arılı kovan dağıtımını tamamladık; 5.804 büyükbaş hayvan dağıtımını da ay sonu itibarıyla bitirmiş olacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Toprak Mahsulleri Ofisi, ÇAYKUR, Et ve Süt Kurumu, TÜRKŞEKER ve TİGEM'le üreticilerimizi destekliyor ve alım terlerini sahip çıkıyoruz. Toprak Mahsulleri Ofisi 2023 yılında tarihindeki alım rekorunu kırdı. Toprak Mahsulleri Ofisi alım noktası sayısı 510'dan 614'e çıktı, günlük alım miktarı 110 bin tondan 250 bin tona çıktı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Böylece 13,1 milyon ton alım yaptık, üreticilerimize de 100 milyar ödeme yapıldı. Pancar üretimimiz geçen yıla göre yüzde 17 artışla 22,5 milyon tona ulaşacak. TÜRKŞEKER marifetiyle de yine üreticilerimizden aldığımız pancar karşılığında 17,5 milyar lira ödeme yapacağız. Cumhuriyet tarihimizin ilk yerli ve millî, hastalıklara dayanıklı şeker pancarı tohumunu da 2025 yılından itibaren çiftçilerimizle buluşturmuş olacağız. Yine, bu yıl ÇAYKUR aracılığıyla 146 bin üreticiden 592 bin ton çay alımı yaparak 6,5 milyar lira ödedik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde bu yıl başlattığımız ve önümüzdeki dönemde devam ettireceğimiz yapısal reformlara değinmek istiyorum. Çünkü üretimin ve üreticinin yüzyılında bizler doğal kaynakların etkin kullanımını gözetken, ileri teknolojiye dayalı, verimli, altyapısı güçlü, rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir üretim amaçlıyoruz. 2023 yılı bu amaca hizmet eden, devrim niteliğindeki düzenlemelerin hayata geçtiği bir yıl olmuştur. Yıllardır ülke gündeminde olan üretim planlaması sürecini, suyu merkeze alarak bütüncül bir yaklaşımla başlattık. Yeni sistemle, stratejik ürünlerin en uygun yerde üretilmesini, üreticilerimizin pazarlama imkânlarının geliştirilmesini, verimlilik ve tarımsal hasılda artışı sağlayacağız. Böylece üreticimizi koruyup güçlendirirken tüketicimizin de daha uygun şartlarda gıdaya erişimini kolaylaştırmış olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tarımsal üretim planlaması kapsamında üç yıllık üretim planlarının yapılmasına yönelik 81 ilde üreticiler, üretici temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, kamu ve üniversitelerinin yer aldığı teknik komiteleri kurduk. Süreci, katılımcı bir anlayış ve ortak akılla yürütüyoruz. Yeni sistemi 2024-2025 üretim sezonunda tüm unsurlarıyla uygulamayı hedefliyoruz.

Yine, üretim planlamamızın önemli araçlarından biri olan sözleşmeli üretimin yaygınlaştırılması için de gerekli düzenlemeler yapıldı. Bu kapsamda, tüm tarafları güvence altına alan tip sözleşmeler hazırlandı, sözleşmeli üretim kayıt sistemi kuruldu, tarafların riskini azaltmak için sigorta şartı getirildi, anlaşmazlıkların hızlı ve etkin çözüme kavuşturulması için ara buluculuk sistemi geliştirildi. Kayıtlılığı artırmak için Çiftçi Kayıt Sistemi'nde de değişiklik yaptık. Mülkiyet ve miras sorunları sebebiyle -ki en çok şikâyet edilen konuyu bu- kayıt olamayan çiftçilerimize sisteme kayıt imkânı tanıdık. Desteklerden mahrum kalan üreticilerimiz bu düzenlemeyle artık tarımsal desteklerden istifade edebileceklerdir.

Yine, çokça konu edilen işlenmeyen tarım arazilerinin de üretime kazandırılması süreci başlamış oldu. Üst üste iki yıl işlenmeyen arazilerin kira bedellerinin arazi maliklerine ödenmesi koşuluyla tarımsal üretim amaçlı kiralınmasını sağlayacağız. Önümüzdeki dönemde üretim planlamasıyla ilişkilendirilmiş, suyu merkeze alan, çevreye duyarlı, kalite ve verimliliği önceleyen, yönlendirici, sade ve etkin bir destekleme modelini hayata geçiriyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kayıtlı üreticilerimizin tamamını temel girdi desteklerinden faydalandıracğız. Bir yenilik olarak üretim planlaması kapsamındaki ürünler için planlama desteği, yer altı su kısıtı olan bölgelerdeki ürünler için de yine ek destekler uygulayacağız. Arz ve piyasa koşullarına göre planlama kapsamında yer alan ürünlerde üreticilerimizin beklentilerini de karşılayacak mekanizmaları devreye sokacağız.

Yine, çok önemli bir diğer konu: Politikalarımıza esas teşkil edecek veri setlerini doğrulamak ve güncellemek adına TÜİK'le imzaladığımız protokol kapsamında genel tarım sayımı 2026 sonunda tamamlanacaktır.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Söyleye söyleye sonunda yaptırıyoruz.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Tarımsal amaçlı örgütler yeni vizyonumuzun en önemli unsurları arasında olacaktır. Üreticilerimizin güçlendirilmesi onların birlik içinde olmalarına bağlıdır. Bu bağlamda, tarımsal amaçlı örgütlerin kurumsal kapasitelerini geliştirmek ve faaliyetlerini daha etkin ve verimli yürütmelerini sağlamak için bu kurumların derecelendirilmesine ilişkin esasları belirledik. Birinci derece olmaya hak kazananların tarımsal desteklerden daha fazla yararlandırılması ve karar alma süreçlerine katılmalarının da önünü açtık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütün bu yapısal reformların yanında önümüzdeki dönemde gerçekleştireceğimiz bazı önemli çalışmalara ilişkin sizleri bilgilendirmek isterim. Yerel genetik kaynaklarımızın korunması ve sonraki nesillere aktarılması amacıyla -ki bu konu herkes için de çok önemli- ata tohumlarının kullanılmasını yaygınlaştıracğız.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Tohum mu kaldı?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) - Büyükbaş hayvancılıkta verimliliği, küçükbaş hayvancılıkta ise verimlilikle birlikte sayıyı artıracğız. Su kısıtı, mera varlığı, mera yapısı ve yem olanaklarını dikkate alarak bütüncül bir yaklaşımla hayvancılık üretim bölgeleri oluşturacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Islah edilen mera, yaylak ve kışlak alanlarını artırarak üreticilerimizin hizmetine sunacağız ve yeni su ürünleri yetiştiricilik bölgeleri planlayacak, yetiştiricilik tesislerinin kapasitelerini artıracğız.

Hem tarladan sofraya tedarik zincirini kısaltmak hem de lojistik maliyetlerini düşürerek karbon salımını azaltmak, çevreyi korumak ve yerinde istihdamı artırmak amacıyla da kent tarım uygulamalarını yaygınlaştıracğız. Örtü altı yetiştiriciliğine yönelik mevcut seraların modernize edilmesini sağlayacak jeotermal organize tarım bölgeleri sayısını artıracğız.

Aile işletmeciliğine destekleri çoğaltacağız, kadınlara ve gençlere ilave destekler vereceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HASAN UFUK ÇAKIR (Mersin) – Çiftçi kadınları BAĞ-KUR’lu yap Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) – İklim değişikliğiyle mücadele kapsamında çevre dostu tarımsal uygulamaları destekleyeceğiz. Bitkisel üretimde zirai ilaç kullanımının azaltılması ve kalıntının önlenmesi için biyolojik ve biyoteknik mücadele uygulamalarını yaygınlaştıracacağız. Ülkemizin biyolojik çeşitliliğini, av ve yaban hayatı ile sulak alanları koruyacak ve gelecek nesillere aktaracağız.

Ülkemizin 25 su havzasında su havza yönetim planlarını tamamlamış olacağız. Yine arazi toplulaştırma çalışmalarına sulama yatırımlarıyla entegre şekilde devam edeceğiz. Yapay zekâ destekli, tam otomasyonlu uygulama ve modern sulama sistemlerini yaygınlaştıracacağız. Bu minvalde, ülkemizin gıda güvenliğini garanti altına almanın yolu, su kaynaklarımızı etkin, verimli ve tasarruflı bir şekilde kullanmaktan geçiyor. Bununla ilgili kamuoyuna çok sıkça duyurularımız var. Sizlerin de desteklerini istirham ediyoruz.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüzce 2024 yılında 53 baraj, 15 hidroelektrik santrali, 20 gölet ve bent, 65 sulama tesisi, 16 içme suyu tesisi, 314 taşkın kontrol tesisi, 2 atık su tesisi, 19 yer altı depolaması ve suni besleme, 23 arazi toplulaştırma projesi olmak üzere toplam 527 tesisi tamamlayarak milletimizin hizmetine sunacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Filistin’de dünyanın gözü önünde bir katliam yaşanıyor. İsrail bir yandan yasaklı bombalarla öldürmeye devam ederken bir yandan da Gazze’deki kadın ve çocuklar dâhil herkesi su ve gıdadan mahrum bırakıp açlığa ve ölüme terk ediyor. Bu vahşetin bir an evvel son bulmasını temenni ediyor, şehit olan kardeşlerimize Allah’tan rahmet diliyorum. Biz biliyoruz ki Gazze semalarında güneş elbet yeniden doğacak, zeytinler elbet yeniden çiçek açacak ve Filistin yeniden özgür olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz de o gün sadece yardımlarımızla değil, kendi tarımsal üretimini gerçekleştiren Filistinli kardeşlerimize destek için onların yanında olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gerek Plan ve Bütçe Komisyonunda gerekse Genel Kurul’daki bütçe görüşmelerinde Bakanlığımızın faaliyetlerine ilişkin yapılan yorum, öneri ve eleştirilerin çalışmalarımız için çok değerli olduğunun altını çizmek isterim. Ayrıca, yasama faaliyetlerinde de söz alarak, yazılı veya sözlü soru önergeleri vererek Bakanlığımızın faaliyetlerinin daha etkin yürütülmesine katkı sunmaya çalışan siz değerli milletvekillerimize canıgönülden teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; 2024 yılı içinde yapacağımız faaliyetlerimiz için Bakanlık bütçemizi 283 milyar lira, yatırım bütçemizi 111 milyar lira, tarımsal desteklemeleri de 91,5 milyar lira olarak teklif ettik. Bütçemizin hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın “Güçlü Türkiye’nin yolu güçlü tarımdan geçer.” ifadesine uygun olarak çalışmalarımızı hız kesmeden sürdüreceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bütçemiz, toprağa bereket katan çiftçilerimizin refahının artırılmasına, medeniyetimize değer katan suyumuzun verimli kullanılmasına ve milletimize güvenilir ve yeterli gıdanın sağlanmasına hizmet edecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İnaniyoruz ki Türkiye Yüzyılı aynı zamanda tarım ve ormanın yüzyılı olacaktır.

Bütçemizin şimdiden hayırlı olmasını temenni ediyor, yüce Meclisimizin siz değerli üyelerini saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bakan.

NEJLA DEMİR (Ağrı) – Sayın Bakan...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şimdi istekte bulunan Sayın Grup Başkan Vekillerine uzlaşma gereği beşer dakika süre vereceğim, ondan sonra aleyhte konuşalım.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sayın Başkan, bir konuşayım da ondan sonra...

BAŞKAN – Son söz sizin olsun Sayın Enginyurt, son söz aleyhte olur. Bu kadar beklediniz, biraz daha bekleyin, hem bütün Başkan Vekilleri de konuşacak gibi durmuyorlar.

Buyurun Sayın Usta.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Samsun Milletvekili Erhan Usta’nın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu’nun 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi’nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Ulaştırma Bakanımızı dinledik, kendisine teşekkür ederiz. Yaptıklarını veya daha çok yapacaklarını da anlattı. Dikkat ederseniz eğer söylediği projelerin aslında hemen hemen tamamı İstanbul’a yönelik projeler.

Bir defa, bir devlet kaynaklarını dağıtırken, harcarken bunun sektörel bazda dağılımını yapar, aynı zamanda bölgesel ve il bazında dağılımını yapar. Böyle bir dengenin olmadığını, şu andaki ulaştırmaya yönelik bütün projelerin, en azından büyük projelerin tamamının İstanbul ve etrafına yönelik olduğunu görüyoruz. Bir defa, burada bir yanlışlık var işin yani yatırımların makro yönetimi açısından. Yani, Türkiye İstanbul’dan ibaret falan değil değerli arkadaşlar. Kaldı ki bizim İstanbul’daki nüfusu artıracak projelerden de vazgeçmemiz lazım, oradaki nüfusu durdurmaya yönelik projelerin yapılması lazım. Bir defa, burada böyle bir saçmalık var, o işin bir tarafı.

Bu niye tabii? İstanbul projeleri ciddi rant projeleri ve yatırım programı... Yani, bir planlamacı olarak, yıllarca bu işlerle uğraşmış biri olarak konuşuyorum değerli arkadaşlar, projeleri yönlendiren devletin ihtiyaçları değil, kamudan gelen ihtiyaçlar da değil, projeleri yönlendiren müteahhitler, rant. Yani o bölgede, o projeyi yapmak çok kârlı olduğu için, ve bunların önemli kısmı da kamu-özel iş birliği projeleri, yap-işlet-devret projeleri olduğu için projeler hep oraya gidiyor ve Türkiye’nin kamu yatırım portföyünü müteahhitler yönetiyor Sayın Başkan, bu çok riskli bir şey, bir defa bunu bir görmek lazım.

Şimdi, tabii, biz bu projeleri biliyoruz. Osmangazi Projesi’ni burada biz çok konuştuk, bütün detaylarıyla anlattık; bize bunlara ilişkin herhangi bir cevap filan verilemedi. Osmangazi Projesi -yekûnu itibarıyla söylüyorum- yatırım maliyeti yaklaşık 1,3 milyar dolar, finansman gideri, işte, bütün işletme bakım giderleri, ne bileyim ben, çalıştırmadan kaynaklanan şunlar bunlar, hepsi, on sekiz buçuk yıl boyunca 2,9 milyar dolarlık maliyeti olan bir projeyken garanti edilen gelir 14 milyar dolar değerli arkadaşlar. Bir projeden 11 milyar dolar bu memlekette yolsuzluk yapıldı. Bu projeler böyle projeler, gelsinler, değilse burada aksini bize söylesinler. Biz bunları iddia ettik hatta bunların bir kısmı kabul edildi. Şu kadarını söyleyeyim: Osmangazi Projesi’nde sadece

uzatmadan kaynaklanan, projenin sonunda yapılan tadilat nedeniyle uzatmadan kaynaklanan, müteahhidin cebine konulan, firmanın cebine konulan para bu ülkede 2 milyar dolar. Biz bunu söylediğimizde Fuat Oktay "Ya, o kadar değil." dedi, rakam söylemedi. Yani bu bütçe kayıtlarında, devletin tutanaklarında geçerli bir şey. Şu anda bu proje zaten doğru bir proje olsaydı... Bakın, projeye karşı değiliz, buradaki ranta, buradaki soyguna karşıyız. Kaç lira alıyoruz? 190 lira. Müteahhide, geçen araç başına kaç lira ödüyoruz arkadaşlar? Yaklaşık 1.500 lira. Yani 190 lirasını geçen otomobil veriyor, üzerine 1.300 lirasını da Hazine veriyor; Tunceli'deki vatandaş, Hakkâri'deki vatandaş, Samsun'daki vatandaş veriyor. Doğru proje olsaydı, herhâlde yani oradan geçiş ücreti neyse, firmanın alacağı para, hepsini vatandaştan alabilirdik. Vatandaştan 1.500 lira alabilir misiniz? Alın demiyorum, projedeki soygunu görmenizi açısından bunu söylüyorum.

Şimdi, bu kadar büyük işler yapıyorsunuz Sayın Bakanım, keşke bir de birazcık da Samsun'a baksanız. Seçim bölgem, bakın, size bir iki tane örnek vereyim ya. 2016'dan beri, milletvekili olduğumdan beri söylüyorum ama bu hikâye geriye gidiyor. Ayvacık-Taşova yolu, 2007 yılında ihalesi yapılmış, gerçekleşme oranı nedir? Bürokrat arkadaşlar çıkarsın, yüzde 1 falan bile değil. Ben her konuştuğumda müteahhitler oraya gidiyor, 2 tane greyder çalışıyor, o arada bir de taşeronla anlaşıyorlar, tamam mı, ondan sonra hemen orada bir gösteri yapılıyor -yazık- ondan sonra işçilerin parası verilmeden yine çekip gidiyor. 2007, on altı yıl geçmiş, bir tane çivi çakmadınız burada ya. Bana, büyük büyük, 250 milyar dolarlık yatırımdan bahsediyorsunuz, bana ne kardeşim. Samsun'da 1 milyon dolarlık işi yapamıyorsunuz, "250 milyar dolarlık iş yaptım." diyorsunuz. Havza-Vezirköprü yolu, 20 kilometre ya, 20 kilometre yirmi yıldır yapılmadı. Gidiş geliş yol... Gidiş geliş de razıyız "ölüm yolu" olarak adlandırılıyor bu yol Sayın Bakan, siz bana neden bahsediyorsunuz? Yani, yol zaten bozuk, kötü. Geçenlerde kapandı, altmış gün yol kapalı kaldı, tek şeritten yol verildi. Ben oraya gittim, açıklama yaptım, Karayolları Bölge Müdürü pazar günü saat 18.00'de oraya araç gereci gönderdi. "Ya, zaten biz yapacaktık." Pazar günü 18.00'de yani saat altıda geldi, zaten yapacaktı arkadaşlar; böyle şeyler olmaz. Yani, zaten, bu yapılanları, rantı falan biliyoruz; soygunu biliyoruz, rant falan değil, soygun da hiç olmazsa bunu biraz dengeli dağıtın yani burada 100-200 bin dolarlık, 300-500 bin dolarlık işleri yapmıyorsunuz.

Samsun-Ankara Tren Projesi... Yirmi yıldır bununla seçim alıyorsunuz; yirmi yıl oldu, yirmi yıl. Her seçim döneminde "Aha bitti, bitecek." derken daha projesi yapılmadı bunun, projesi bitmedi; üç etapta zannediyorum.

Samsun-Ankara yolu... Bütün Karadeniz buradan geçiyor arkadaşlar, mutlaka bilenler vardır. Allah aşkına şu yola bir bakın. Yani bu yol...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bütün Başkan Vekillerine beş dakika vereceğim.

ERHAN USTA (Samsun) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

ERHAN USTA (Samsun) – Ama, son söz şu...

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bu yapılanları biz biliyoruz da yani yolsuzluk yapılacaksa biraz da bizim o taraflarda yolsuzluk yapsınlar da şu yollar bitsin hiç olmazsa! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun Sayın Akçay.

Süreniz beş dakika, uzatma yok.

28.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının Türk ve Türkiye Yüzyılı'na yakışır projeleri gerçekleştireceğine inandıklarına ve tüm çalışanlarına teşekkür ettiklerine, Türkiye'nin tarım alanındaki verilerine ve tarım sektöründe yapılması gerekenlere ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ulaştırma politikamızın esası, ekonomik ve sosyal kalkınmayı esas alarak ülkemizin stratejik hedeflerini gerçekleştirecek, vatandaşın refah düzeyini yükseltecek ve kullanıcıların memnuniyetini sağlayacak bir ulaştırma sisteminin tesis edilmesi üzerine kurulur. Ulaştırma sistemi hızlı, güvenli, ileri teknolojiyi kullanan, çevreye duyarlı, rekabeti tesis edecek, uluslararası ulaşım koridorlarıyla bütünleşen, yaygın ve katlanabilir maliyette ve sanayiye yönlendirecek bir yapıda olması gerekiyor. Türkiye, jeopolitik konumu ve sahip olduğu dünya çapındaki altyapılarla ulaştırma ve lojistikte rekabet üstünlüğüne ve bölgesel bir üs olma potansiyeline sahiptir. Doğu-batı ve kuzey-güney akslarında önemli ulaştırma, ticaret ve enerji koridorları üzerinde yer alan ülkemizin 2053 hedeflerine ulaşacağına yürekten inanıyoruz. Bu kapsamda, Tarihî İpek Yolu Projesi'ne etkinlik kazandırılmalıdır, uzak Asya'dan, Basra'dan Türkiye üzerinden Avrupa'ya ulaşması öngörülen Kalkınma Yolu Projesi ülkemize önemli fırsatlar sunacaktır. Ayrıca, Zengezur Koridoru Projesi Türkiye ve Türk dünyası için hayati öneme sahip olduğu gibi, bölgemizin barışçı kaynaşmasına da vesile olacaktır.

Karayolları Genel Müdürlüğü bünyesinde mühendis, işçi, teknisyen, şef, bölge müdür yardımcısı, bölge müdürü ve genel müdür olarak birçok projeye imza atan ve bu başarılı çalışmalarıyla birlikte temayüz eden bütün Bakanlık çalışanlarımızın ve Sayın Bakan Abdulkadir Uraloğlu'nun Türk ve Türkiye Yüzyılı'na yakışır projeleri gerçekleştireceğine inanıyoruz. Türkiye'de ulaşımında büyük bir dönüşüme imza atan işçisinden mühendisine, memurundan yöneticisine kadar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının tüm çalışanlarına teşekkür ediyor ve bütçelerinin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, tarım sektörü, üretim, işleme ve pazarlama boyutlarıyla bütüncül bir yapıya kavuşturulmalı; yüksek verimlilikte ve kaliteli ürün üreten, teknoloji kullanan, ülke insanını besleyebilen ve ihracat kapasitesi yüksek bir düzeye getirilmelidir. Pandemi döneminde tarımın önemi bir kez daha anlaşılmıştır. Bu kapsamda, gübre, ilaç, mazot desteği yanında hibe desteği, tarımsal girdilerde vergi indirimi, prim desteği, kuraklık desteği, çiftçi borçlarının yapılandırılması, tarım destekleme ödemelerinin gelir vergisinden istisna edilmesi ve geriye dönük beş yıllık vergi kesintilerinin çiftçilerimize iade edilmesi gibi önemli düzenlemeler hayata geçirilmiştir.

Türkiye, cumhuriyetinin 100'üncü yılında tarımsal gayrisafi yurt içi hasılda Avrupa'da lider, dünyada ilk 10 ülke arasında yer almıştır. Tarım ve gıda ürünleri ihracatı 2022 yılı itibarıyla 30 milyar dolara ulaşmış ve 7 milyar dolar dış ticaret fazlası verilmiştir ve tarımsal katma değer millî gelir içerisindeki ağırlığının yüzde 6,5'dan 2023'te yüzde 6,9'a yükselmesi beklenmektedir. Tarımsal destekler, üretici refahını artıran, girdi maliyetlerini azaltan, üretim maliyeti ve ürün fiyatı dengesini gözetken, üretimde kalite ve verimliliği artıran bir anlayışla uygulanmalı ve girdiler üzerindeki maliyetler düşürülmelidir. Ülkemiz şartlarına uygun yüksek verim ve kalitede tohum; fide, fidan ve damızlık hayvan üretimi daha da desteklenmeli, tarım üreticilerinin en kısa zincirle pazara ulaşımı sağlanmalı, üreticilerin daha çok kazanması, tüketicilerin daha ucuza gıda tüketimi kesinlikle temin edilmelidir. Gıda sevk zincirinde fiyatların, maliyet kaynaklı olmayan kontrolsüz yükselişinin önüne geçecek mekanizmalar oluşturulmalı, gıda güvenliği ve güvenilirliği çağdaş normlara ulaştırılmalıdır diyoruz.

Ayrıca, Tarım ve Orman Bakanlığının bir "tarım danışmanları" meselesi vardır. Yaklaşık 1.200 tarım danışmanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Bitti, değil mi Sayın Başkan?

Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bir selamlama için, buyurun.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Evet, Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu tarım danışmanlarının problemleri de mutlaka çözülmeli ve istihdamları sağlanmalıdır diyor, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Sayın Özdağ, buyurun.

Süre beş dakika, uzatmıyoruz.

29.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Filistin topraklarındaki insan haklarının durumu için açılan imza kampanyasına, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ve tarımın önemine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7 Ekimden bugüne Filistin'de bir dram yaşanıyor, bir trajedi yaşanıyor. Bu dram ve trajediyle ilgili olarak, maalesef, Batı dünyası, Hristiyan Batı dünyasının liderleri, hatta Musevi dünyasının liderleri de sessiz kaldılar fakat halklar ise burada seslerini yükseltmeye devam ediyorlar. Bu nedenle, Türkiye'de de Sayın eski Dışişleri Bakanı, eski Başbakan Ahmet Davutoğlu ve Richard Falk başta olmak üzere, 1967'den bu yana işgal altında olan Filistin topraklarındaki insan haklarının durumu için -Birleşmiş Milletler Özel Temsilcisi olarak- beraberce bir imza kampanyası açmak istedikler. Türkiye'de ve dünyada çok seçkin profesörler, Nobel alanlar, çok seçkin milletvekilleri, başbakanlar, cumhurbaşkanları bu bildiriye imza atıldılar; kendilerine teşekkür ediyoruz. Biraz sonra da biz, milletvekillerine, e-mail yoluyla, tüm milletvekillerine, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan milletvekillerine bu bildiriye göndereceğiz ve imzalarını isteyeceğiz; kendilerinden hassasiyet bekliyoruz. Biz -bu noktadaki bildirimizin muhtevası- kötüleşen şartlar nedeniyle, burada çocuklar öldürülüyor ve çok ciddi yaralılar var, kadınlar var, bunlarla ilgili olarak Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş Milletlerin devreye girerek çok hızlı bir şekilde bu yardımların bu çocuklara yapılmasını ve bunların korunma altına alınmasını teklif ediyoruz. Bir diğer taraftan ise bu amaçla bu bildiriye imzalayan bezler, İsrail'in Gazze'ye, Batı Şeria'ya ve Doğu Kudüs'e yönelik suç teşkil eden işgalinin bir an önce sona erdirilmesi amacıyla ateşkes ilan edilmesini teklif ediyoruz ve aynı zamanda da şu an İngiltere'nin ve Amerika Birleşik Devletleri'nin oradaki tüm silahlı gemilerinin tamamının çekilmesini ve aynı zamanda kesin bir barışa doğru imza atılmasını ve burada mutlaka çok hızlı bir şekilde ateşkese geçilmesini teklif ediyoruz. Bu imzayı atanlar aynı zamanda Pulitzer ödülleri alanlardı, Nobel alanlardı; o nedenle Türkiye'deki siyasetçileri, Türkiye'deki ilim adamlarını, Türkiye'deki çok ciddi entelektüelleri de buraya imza atmaya davet ediyoruz. Hassasiyet göstereceğinize inanıyoruz.

Burada bakanlıklarla ilgili söyleyeceklerimize gelince, ben uzun süre Manisa'da milletvekilliği yaptım. Manisa Akhisar-Gördes, Gördes-Selendi-Demirci, Demirci-Selendi, Selendi-Simav yolları ihaleye tabi tutulmuştu. Ne zaman? Bundan tam altı yıl önce. Burada bu hale yapıldıktan sonra müteahhitlere devredildi ve başladılar yapmaya ama o günden bugüne kadar, bu altı yıl içerisinde bu yol bitirilmedi. Bu yol bitirilmedi ve buradaki müteahhitler bırakıp gittiler. Çok ciddi şekilde bir yandan vatandaşlar mağdur olurken, bir diğer yandan da bir mağduriyetle birlikte ürünlerimizin zarara uğraması söz konusu. Buralar kirazın memleketi. Buralar aynı zamanda dünyadaki tüm camilerin, hemen hemen tüm camilerin halılarının yapıldığı yerler. Aynı zamanda dünyada ayvanın yetiştiği, yerli ayvanın yetişmiş olduğu çok önemli yerler ve ihracat yapıyorlar ve aynı zamanda da buralarda çok ciddi ürünler var. Bunlarla ilgili olarak Sayın Bakan, neden bu ihale yapıldığı hâlde altı yıldır burası yapılmamıştır?

İkinci olarak Ahmetli Kelebek Barajı için Sayın Veysel Eroğlu, döneminde şöyle söylemişti, bütün açılışlarını şöyle yapıyordu: "18/08/2018 saat 18.00." Ve Ahmetli Kelebek Barajı'nı yaparken de, orada temel atıldığında şöyle söylemişti: "18/08/2018 ve saat 18.00'de açılış yapacağız." 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 neredeyse 2024 gelecek ama bakacağız ki orada hiçbir baraj bitmemiş ve bu baraj ne sulamada kullanılıyor ne de içmede kullanılıyor. Aynısı Akhisar'daki Gürdük Barajı için geçerli. O da 2018 yılında tamamlanacaktı, altı yıl geçmiş, yine aynı şekilde bir tamamlanma olmamış, bunu da aynı şekilde Sayın Bakanın dikkatine sunuyorum.

Sayın Bakan burada konuşuyor, diyor ki: "Şunu yapacağım, bunu yapacağız, şöyle yapacağız, şu tarihte açacağız." Burada bütçe görüşülüyor, bu bütçeyle ilgili olarak -2022 bütçesi görüşülüyor- 2022 bütçesiyle ilgili olarak yaptıklarınızı söyleyeceksiniz. O yapacaklarınızı gelecek bütçede söyleyeceksiniz ve yaptıklarınızla övüneceksiniz. "Cek"lerle, "ecek"lerle, "acak"larla devlet yönetilmez ve sizin vermiş olduğunuz çok sözleriniz var. Bu "ecek"lerden bir tanesini söyledim işte: Akhisar-Gördes, Gördes-Demirci, Demirci-Selendi, Selendi-Simav yolu. Altı yıldır yapmamışsın; kim bilir kaç tane bütçe geldi geçti buradan, her bütçede "Yapacağız." demişsiniz, "ecek", "acak"ları söylemişsiniz, yapılmamış bunlar, aynısı olacak bunun. O nedenle yaptıklarınızı söyleyin. Yaptıklarınız da vardır, elbette ki onlara da teşekkür ederiz.

Bir diğer taraftan sulama göletleri... 46 gölet yapılacaktı Manisa'da. Bu göletlerin bazıları yapıldı, teşekkür ediyoruz, açılışlarına ben de katıldım ama bu göletlerin yapılmış olması yetmez; sulama sisteminin de aynı şekilde dizayn edilmesi lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Göleti yapmışsınız, sulama sisteminin yapmamışsınız.

BAŞKAN - Teşekkür için sadece, uzatmayacağımızı söylemiştim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Peki, bir diğer hususu da hemen söylüyorum Sayın Başkanım.

Ankara-Afyon-Uşak-Manisa-İzmir hızlı tren ihalesi yapılmıştı ve bu da 2022 yılında tamamlanacaktı, şu ana kadar tamamlanmadı. Bunun niçin tamamlanmadığını söylemeleri gerekiyor.

Türkiye'de tarım çok önemli, ulaşım çok önemli; yapılanlar vardır, teşekkür ediyoruz ama yapılamayanlar da vardır, onlar eleştirdiğimiz için de kulak versinler ve onları yapmak için de gayret sarf etsinler.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Özdağ.

Sayın Oluç, buyurun

30.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu ile Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Öncelikle her iki Bakana da sunumları için teşekkür ediyoruz.

Önce Ulaştırma Bakanlığıyla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Sayın Bakan konuşmasında "7/24 çalışıyoruz." dedi ancak güvencesiz ve esnek çalışan Karayolları emekçilerine, PTT çalışanlarına, Demiryolları emekçilerine dair tek bir cümle

kurmadi. Karayolları Genel Müdürlüğünde yol bakım onarım işlerinde çalışan taşeron işçiler, müşavirlik, HGS ve tünel bakım işletme olmak üzere ağır ve tehlikeli iş koşullarında çalışan emekçiler kadro bekliyorlar. Ancak Sayın Bakanın konuşmasında buna dair hiçbir şey duymadık, demek ki onların kadro hayalleri bir başka bahara kaldı gibi görünüyor.

Şimdi, Sayın Bakan çok güzel görsellerle epey detaylı bir şekilde, işte, Karadeniz'e, Marmara'ya, İç Anadolu'ya, Akdeniz'e; kısacası ülkenin birçok bölgesine yönelik projeler anlattı ancak Kürdistan coğrafyasına ilişkin tek bir proje sunmadınız. Yani Diyarbakır'a Hakkâri'ye, Şırnak'a, Dersim'e, Bingöl'e bölünmüş yol dışında herhangi bir yatırım yapıldığı görünmüyor, sizin sunduklarınızdan gördüğümüz yani ne otoyol var o coğrafyaya ne hızlı tren ne şehir içi raylı sistem. Dolayısıyla, Kürt yurttaşlarımıza yönelik ayrımcı politikalar maalesef sizin Bakanlığınızda da hız kesmeden devam ediyor gibi görüyoruz, bu konudaki görüşlerinizi merak ediyoruz.

Son olarak, sizin Bakanlığınıza ilişkin şunu söylemek istiyorum Sayın Bakan: Biraz evvel arkadaşlarımız da belirtti, özellikle Kürt coğrafyasındaki illere dönük olarak yapılan uçuşlarda sorunlar var yani uçuş sayıları azaltılmış vaziyette ve çok ciddi bir sorun yaşıyor. Bunu bütün partilerin vekilleri zaten bizzat da yaşıyorlar, görüyorlar. Bu, bir sorun, bunun aşılması gerekiyor.

İkincisi, hem yer hizmetlerinde, uçak içi anonslarda ve yolcularla iletişimde Kürtçe hizmet verilmiyor. Bu nedenle, ana dili Kürtçe olan milyonlarca yurttaş her gün havalimanlarından seyahat ederken, hem uçak içi hizmetlerden hem de yer hizmetlerinden faydalanırken sorunlar yaşıyor. Dolayısıyla ana dilinde kamu hizmeti almak temel bir insan hakkıdır ve çok dilli hizmet anlayışı dünyada demokrasinin gelişmesiyle beraber gittikçe de yaygınlaşmıştır. Bu konuda hem personel istihdamına ihtiyaç vardır hem bütçede ödenek ayrılmasına ihtiyaç vardır hem de bir zihniyet değişikliğine ihtiyaç vardır. Bu konuda sizin adım atmanızı doğrusu bekliyoruz, bu konudaki görüşlerinizi de merak ediyoruz.

İkinci değinmek istediğim Bakanlık Tarım Bakanlığı. Şimdi yani şöyle bir şey söyleyeyim: Çok pembe bir tablo çizdiniz gerçekten ama yani gerçekliği yansıtmadığını buradaki herkes aşağı yukarı biliyor. Yani çiftçilerle, küçük üreticilerle bir araya gelen, konuşan her ildeki insanlar bunu görüyorlar. Size önerimiz, sadece tarım il, ilçe müdürlüklerinden gelen raporlara göre politika ve fikir oluşturmayın, mümkünse çiftçilerle, küçük üreticilerle, köylülerle bir araya gelin, biraz onları dinleyin, onların sorunlarını kendi ağızlarından aktarmalarına imkan sağlayın çünkü sizin çizdiğiniz bu pembe tablo var ama neden çiftçiler kan ağlıyor, neden çiftçiler kredi bulabilmek için, para bulabilmek için artık bankalara gitmelerinin bir anlamı olmadığını görüyorlar ama tefecilere düşmüş vaziyetler? Dolayısıyla, çiftçilerin Türkiye'de yaşadığı çok büyük sorunlar var şu anda, gelir kaybı açısından baktığımızda böyle, üretim açısından baktığımızda da böyle. Özellikle küçük üreticilerin çok büyük sorunları var, kooperatifçilikte çok büyük sorunlar yaşıyor; bunlara ilişkin hiçbir söz duymadık doğrusu sizin sunumlarınızda, keşke bunları da biraz konuşuyor olsaydınız.

"TMO" diyorsunuz ama yani TMO bu sene çiftçiye gerçekten perişan etti, bütün TMO'yla ilişkisi olan çiftçilere sorduğunuzda size bunları anlatırlar. Dolayısıyla, bu tür sorunların da konuşulduğu, tartışıldığı bir ortama ihtiyaç var. Bakanlığınızın bu konuda üzerine düşeni yeterince yaptığını doğrusu düşünmüyoruz.

Sunumlarınız için tekrar teşekkür ederiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Oluç.

Sayın Başarır, buyurun.

Süreniz beş dakikadır, uzatmıyorum.

31.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu ile Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'nın 36 sıra sayılı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 37 sıra sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin yedinci tur görüşmelerinde yürütme adına yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle Ulaştırma Bakanlığınızdan başlamak istiyorum çünkü şunu Sayın Bakan bilsin, AK PARTİ Grubu da bilsin; yatırıma karşı olan bir grup değiliz. Evet, köprü yapılır, yol yapılır ve zaten bunları da kendi ceplerinden yapmıyorlar, bu halkın vergileriyle yapıyorlar ama bizim karşı olduğumuz bir şey var: Bakın, beş yıl boyunca biz yap-işlet-devret maliyet hesaplarını sorduk, diğer Grup Başkan Vekilleri de söyledi.

Bakın, Osmangazi Köprüsü, işletme süresi yirmi iki yıl dört ay, günlük araç geçiş garantisi 40 bin; yirmi iki yıl dört ay boyunca verdiğimiz araç geçiş garantisi 326 milyon, her araç için 37,8 dolar vereceğiz, bunları topladığımız zaman 12 milyar 322 milyon 800 bin dolar yapıyor. Peki, buranın maliyeti ne? "1,5 milyar dolar." diyorlar, ben ek bazı maliyetleri de koydum, 1 milyar 700 milyon dolar. Yani biz 7 katı kadar parayı yirmi iki yıl dört ay boyunca neden vereceğiz?

Sayın Bakanım, bakın, defalarca sorduk, sözleşmeyi sorduk, bu hesabı sorduk, bu maliyeti sorduk; cevap alamadık. Bu bizim paramız. Ben Osmangazi Köprüsü'ne karşı değilim, grubumuz karşı değil ama yazık bu insanların parasına. Bu bir yatırım olmuyor. Bunu söylediğimiz zaman da "Köprüye karşı mısınız?" Hayır, ben başka yerlere yapılan köprüye karşıyım, köprü tabii ki yapılacak.

Çanakkale Köprüsü, işletme süresi on bir yıl, günlük araç geçiş garantisi 45 bin ve 17,7 euro garanti vermişiz. Peki, ne kadar ödeyeceğiz? 3 milyar 200 milyon euro, maliyeti 1 milyar 750 milyon Euro. Bakın, yaklaşık 2 katı. Yavuz Sultan Selim Köprüsü yine aynı şekilde. Şimdi, bunları bilmek zorundayız. Evet, bu kartonları getirdiniz, bilgi verdiniz. Hava yollarını söylemek bile istemiyorum. Bakın, işte, Zafer Havaalanı'nda durumu açıklar mısınız çıkıp? Yüzde 98 ortalama sapma var ve insanlar binmediği uçağa bu parayı veriyor. Beş yıl boyunca burada birçok milletvekili sordu, kitaplar yazıldı, televizyonlara çıktı, eylemler yapıldı ama bir kez daha söylüyorum: Bakın, biz bu yatırımlara karşı değiliz. Doğru yapılan, hesabı iyi yapılmış, halkın cebine zarar olarak yansımayan her yatırımın da açılışına katılırız ama gerçekten burada maliyette bir farklılık var, fahiş bir farklılık var. Niye bütçe tutmuyor? Plandan bahsediyorsunuz, öngöründen bahsediyorsunuz, 2023'ten bahsedildi, 2071'den bahsediliyor. Ya, 2023'ün bütçesini daha tutturamadınız, 2024'ün bütçesinin sapacağını kesin ve peşinen kabul ettiniz. Bunları sormak zorundayız.

Bakın, size bir soru sormak istiyorum. Gerçekten üzüldüğüm, geçen dönem de bunlar oluyordu. Şimdi, Ankara-Kırıkkale-Delice Otoyolu ihalesi 3 kez ertelendi. Toplam maliyeti 43,5 milyar, çok büyük bir para. FERNAS İnşaat aldı. Bu FERNAS İnşaatın sahibi şu anda milletvekili mi AKP Grubunda, merak ediyorum. Bunu sormak hakkım benim. Eğer, gerçekten, 3 kez iptal edilmiş, AKP Grubunda şu anda bir milletvekili arkadaşımızın şirketi bu ihaleyi almışsa utanırım ben bundan. Bakın, ben size bunları vereceğim, şirkette... Temmuz ayında bu şirketin yönetim kurulundan bu arkadaş ayrılmış. Ya, bir sorun -siz yapmadınız bu ihaleyi, ben biliyorum ama- neden? Neden bir ihale 3 kez iptal edilip de bir milletvekili arkadaşımızın şirketi alır Sayın Bakan? Türkiye'de bu işler böyle olduğu için karşıyız biz. Ya, utanıyorum, üzüldüğüm. Sayın Grup Başkan Vekili alkışlasın yani bunları. Ulaştırma Bakanlığınızda ihalelerde çok büyük sıkıntılar var ve bütçedeki açığın büyük bir bölümünü bunlar tutuyor. Bunları lütfen cevaplandırın. Ben, mesela, Osmangazi Köprüsü'ndeki maliyet ve ödeyeceğimiz parayı; ne kadar ödeyeceğimizi, ne kadara mal olduğunu sizden sözleşmeleriyle bilmek istiyorum, 85 milyon adına bunu bilmek istiyorum efendim.

Tarım Bakanlığıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – İki dakikada da bunu toparlayacağım.

BAŞKAN – Selamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Çünkü ben bugün hiç konuşmadım biliyorsunuz, konuşacağım zaman siz ara verdiniz tartışmadan dolayı. Uygun görürseniz...

BAŞKAN – Sayın Başarır, cari hesap şeklinde çalışmıyoruz, bunu önceden söyledik yani.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Pekî. Ama yine adil davranacağınıza inanıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Borç alacak çıkarırsak içinden çıkamayız.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Zarar çıkar bu işten ayrıca.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, iki dakika alacağım var.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, buraya verilmedi.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, ben bazı şeyleri söylemek isterim. Tarımla ilgili çok güzel şeyler söylediniz, Sayın Grup Başkan Vekili de söyledi; rakamları, destekleri söylediniz ama neden benim ülkemde son yirmi yılda 27 milyon dekar ekim alanı azaldı. 3 tane Trakya büyüklüğünde burası. Sorayım: Geldiğinizde Türkiye’de 2,6 milyon çiftçi vardı, bugün 2 milyon 130 bin çiftçi olmuş; çiftçilerimizin yaklaşık yüzde 20’si işini bırakmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Tamamlıyorum, son iki dakika.

BAŞKAN - Selamlayın lütfen.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Tamam.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Üç dakika oldu.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Nüfus sürekli artmış, 10 milyon da buraya Suriyeli gelmiş; mülteci, sığınmacı gelmiş ama çiftçiler gitmiş. Neden? Bakın, 2002’de 1,10 kuruş olan mazot 38 lira olmuş; Sayın Grup Başkan Vekili bunu söylüyor mu? Üre gübresi ton başına 237 liradan ne kadara çıkmış? 60 kat artmış Sayın Bakan. Yine, DAP gübresi 354 liradan 55 kat artmış Sayın Bakan. İnsanlar çiftçilik yapamıyor, insanlar tarlasını satmak zorunda. Bir Grup Başkan Vekili traktörle ilgili bir şey söyledi, zaman yetmez ama son söz olarak burada bu konuyu konuşacağım; traktörü getirdiklerini söylüyorlar. Yani gerçekten üzüntü duyuyorum. Burada gerçekleri, çiftçinin, tarımın, insanların, halkın hâlini konuşalım; insanlar çiftçilik yapmıyor Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

SİRRI SÜREYYA ÖNDER (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başarır.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

32.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Tarım ve Orman Bakanına ve bütün çalışanlarına hizmetleri münasebetiyle teşekkürlerini sunduğuna, yirmi yılda AK PARTİ iktidarının gerçekleştirdiklerine ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Öncelikli olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanımıza, Tarım ve Orman Bakanımıza, bütün Bakan Yardımcılarımıza, bürokratlarımıza, bütün çalışanlarımıza milletimize yapmış oldukları hizmetler münasebetiyle teşekkürlerimi sunuyorum.

Gerçekten, Yunus Emre derki: “Yerden göğe küp dizeseler/Birbirine bent etseler/Aralarından birin çekseler/Seyreyle sen gümbürtüyü.” Hakikaten konuşmak kolaydır ama iş yapmak, becermek ve netice almak, bunu milletle buluşturmak kolay değildir.

Yüz yıllık cumhuriyetimizin 2’nci yüzyılına giriyoruz; büyük bir bahtiyarlık. Bugüne kadar kimin emeği geçtiyse her bir bakanlığımıza, bakanımıza, başbakanımıza, cumhurbaşkanlarımıza teşekkür ediyorum huzurunuzda. Ancak bir de mukayese yapmak lazım gelir bir kalbiselimle, bir akliselimle, bir vicdan muhasebesiyle. Seksen yılda 276 baraj, efendim, yirmi yılda 1.018’e çıkarılmış; muazzam bir iş. (CHP sıralarından gürültüler)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Hâlâ aynı noktadasın. Hepsi 3 tane baraj yapmıyor ya!

ERHAN USTA (Samsun) – Hâlâ kemiyetten gidiyorsun, keyfiyete bakmıyorsun. Hayret bir şeysin!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Seksen yılda 6 bin kilometre bölünmüş yol, 30 bin kilometreye çıkarılmış.

ERHAN USTA (Samsun) – 10 megavat onlar, en büyüğü 10 megavat.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - 47 kilometre tünel, elhamdülillah, 750 kilometreye çıkarılmış ve 400 kilometre daha devam ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Borçlar ne olmuş?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunlar öyle kolay iş değil, hakikaten, bu manada konuşmak kolay, yapmak zordur.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Rant için yapılmış.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şunu ifade edeyim: Tabii ki çeşitli istatistikî bilgiler verilebilir. Bakın, asgari ücret görüşmeleri şu anda devam ediyor, bugün ikinci görüşme yapıldı, hemen yakın bir zamanda neticelendireceğiz. 116 doları dolar cinsinden. Bir vatandaşımız döviz bürosuna gittiğinde 116 dolar alırdı asgari ücretiyle, bugün gittiğinde, şu an yaklaşık 400 dolar alıyor.

ERHAN USTA (Samsun) – Açlık sınırının 3 bin lira altında asgari ücret var bugün, 3 bin lira açlık sınırının altında.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu, bir hafta on gün sonra emin olun çok daha yukarılara çıkacak.

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Açlık sınırının ne kadar altında acaba?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İşte, alım gücünün artırıldığının en güzel delillerinden bir tanesi; 65 milyonken yaklaşık 3 bin doları kişi başına düşen millî gelir, 85 milyon ve 1 trilyon doları geçmiş bir gayrisafi millî hasılamız var. Bütün bunlar Türkiye’nin nasıl bir mesafe aldığının göstergesi.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Aynı ülkede yaşamıyoruz! Aynı ülkede yaşamıyoruz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İki şey söylemişti Mustafa Kemal Paşa 1920’lerde: “İstiklalitâm”, tam bağımsız Türkiye ve “Muasır medeniyetler seviyesinin üstüne çıkmış Türkiye.” İşte, bunları gerçekleştiren liderin adı Recep Tayyip Erdoğan’dır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunu gerçekleştiren kadroların adı ak kadrolardır. Evet, Allah’a çok şükür, işimiz eser ve hizmet, gücümüz milletle arkadaşlar. Bunu ifade etmek isterim.

Şunu söyleyeyim: Tabii “traktör” deyince, aslında çağrışımlar yaptırıyorsunuz Sayın Grup Başkan Vekilim. Nedir o? Bedava traktör. Manisa’da “Herkes, CHP’ye oy veren herkese bedava traktör vereceğiz.” sözü aklımıza geliyor bizim “traktör” denince.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – “CHP’ye oy veren” dedi mi ya! Yapmayın ya! Ya, yapmayın ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuç itibarıyla nerede, bu traktörler nerede?

Bak, bir şey söyleyeyim: Sizin, maalesef, daha önceki Genel Başkanınız Sayın Kılıçdaroğlu da Sayın Özel de diğer arkadaşlar da burada “hayalî baraj” demişti, bu Kızlaryolu Barajı’na. Çankırı Kurşunlu Kızlaryolu Barajı.

CAVİT ARI (Antalya) – Ne zaman yapıldı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Olmayan bir baraj patladı, Kastamonu Bozkurt’ta sel ondan dolayı oldu ve insanlar ondan dolayı can verdi dediniz ama var olan, yapılmakta olan baraja da “hayalî baraj” dediniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Söylendiği zaman yoktu Başkan, söylendiği zaman yoktu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İşte, bak, 3 tane vilayeti, Çankırı, Kastamonu ve Çorum vilayetini sulayacak, yaklaşık 150 bin dekar araziye sulayacak, hidroelektrik santral olan ve 130 milyon metreküp su tutacak olan, içme suyu sağlayacak, hayvancılık ve çiftçilikle uğraşan bütün vatandaşlarımıza yılda yaklaşık 400 milyon lira katma değer üretecek Kızlaryolu Barajı burada; sizin sözleriniz nerede arkadaşlar, sizin sözleriniz nerede? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Kime katma değer üretecek?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Kılıçdaroğlu ve Sayın Özel şimdi nerede?

Evet, sonuç itibarıyla şunu ifade edeceğim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Selamlayın Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle, gerçekten hem Tarım Bakanımız hem de Ulaştırma Bakanımız yaptıklarını anlattılar, bir de yapacaklarını anlattılar. Burası bütçe, 2024’te yapacaklarımızı şimdi anlatacağız, 2023’ten önce yaptıklarımızı anlattık, 2024 ve daha sonra da yapacaklarımızı anlatacağız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yaparsınız, yaparsınız!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bundan daha doğal ne olabilir? Ancak bir şey söyleyeyim. Zengezur Koridoru ne demek? Zengezur Koridoru demek, Türkiye dünyanın merkezi demek. Evet, Kalkınma Yolu ne demek? Her denklemin merkezinde Türkiye var demek. Türkiye Yüzyılı işte bu ufuktur ve az zamanda çok ve büyük işlere imza atan bu kadroyu, AK PARTİ Grubumuzu, Cumhuriyet İttifakı’mızı, bütün bakanlarımızı ve Sayın Cumhurbaşkanımız, liderimiz, dünya lideri Recep Tayyip Erdoğan’ı tebrik ediyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Oturun lütfen.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – 2005’te asgari ücretle 365 dolar alınıyordu.

(Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir saniye izin verin.

Sayın Özdağ diyor ki: “Çok konuştu.”

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır.

BAŞKAN – Burada elektronik olarak, dijital olarak ölçüm oluyor, zannediyorum izafiyet teorisinde aramak lazım. Sevmeyince uzun geliyor insana, sevince de çabuk bitmiş gibi oluyor. Bakın, sorun AK PARTİ’lilere, onlar da diyor ki: “Ne çabuk bitti.” Böyle bakmak lazım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Herkesten az konuştum, vakit ortada.

BAŞKAN – Yani inanın arkadaşlar, bunun müdahale edilecek bir tarafı yok, üçün beşin hesabını da yapmayalım; Sayın Enginyurt sabahtan beri bekliyor, ona söz vereceğiz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkan, bir dakika...

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Verin tabii ki ama Sayın Başkanım, açıkça bir satışması var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Rica ederim...

BAŞKAN – Ne dedi de satışı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – 2 Genel Başkanımızın da ismini kullandı.

(CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika... Bir dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Başkanım, bir dakika, dinlerseniz söyleyeyim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, “Kolektif yöneteceğiz.” dedik de bu kadarını kastetmemiştim.

Buyurun, yerinizden söyleyin, ne dedi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ben bir şey söyleyeyim açıyorsanız.

BAŞKAN – Herkes birden hüküm veriyor.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Fazla demokrasi anarşi getiriyor Başkanım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – İç Tüzük 69...

BAŞKAN – İç Tüzük’ün kaçınıcı olduğunu biliyorum, ne dedi de satışı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Biliyorsunuz.

Ve açıklama hakkı...

BAŞKAN – Bana onu söyleyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bir sefer, benim söylediklerimin hepsini, Genel Başkanımız Özgür Özel’in traktörle ilgili... Yalan söyledi, iftira attı orada, her oy verene verileceğini...

BAŞKAN – İşte, böyle, bunu söyle; İç Tüzük maddesini ben biliyorum.

Buyurun, yerinizden iki dakika.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Mümkünse iki dakika oradan konuşayım. (AK PARTİ sıralarından “Hayır.” sesleri)

BAŞKAN – Buyurun, iki dakika buradan konuşun. (CHP sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Bizim üç dakikamız var.

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – On dakikaya çıktı benimki ama, on dakikadan önce inmem.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Hkısın.

BAŞKAN – İnme Sayın Enginyurt.

Buyurun.

VI- SATIŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında CHP Genel Başkanına sataşması nedeniyle konuşması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şimdi, Sayın Akbaşıoğlu, 2002'de bu ülkede iktidara geldiğinizde dış borç 131 milyar dolar yani cumhuriyetten 2002'ye kadar; bugün 2023, 476 milyar dolar. Neyi anlatıyorsunuz?

Şimdi, gelelim... Diyorsunuz ki: "Asgari ücretle kaç dolar alıyoruz?" değil mi? İşinize geldiği zaman dolarla, işinize geldiği zaman TL'yle hesaplayın. Size sormak isterim: Fransa'da, Almanya'da ortalama asgari ücret 1.600 euro, mazotun litresi yaklaşık 1 euro; orada yaşayan bir insan 1,5 ton en az mazot alabiliyor, Türkiye'de kaç litre alıyor, biliyor musun? 300 litre alamıyor Akbaşıoğlu; bir bak.

Gelelim traktöre... Sizin Grup Başkan Vekiliniz dedi ki: "Traktörü bu ülke 2002'de AKP'yle gördü." Bakın, burada Atatürk Orman Çiftliği, Gazi Mustafa Kemal Atatürk; 30'larda bu traktörde. (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – İthal o, ithal. İthal traktör o.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) – Size bir şey söyleyeyim: 1949'da bu ülkede kayıtlı 6.500 tane traktör var; 1949'da var, bakın. Yıl 2023, bugün internetteki traktör, icralardaki traktör satışlarına baktım; 6 bin. Ya, utanmıyor musunuz siz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler) 1949'larda bu kadar traktör var. Bugün çiftçinin traktörü icrada, icrada! Neyi konuşuyorsunuz? Baktınız mı internet sitesine? Ziraat Bankasının sitesine baktınız mı? Cumhuriyetin çiftçilere verdiği o traktörleri bugün icrada satıyorsunuz. Lütfen artık kendinize gelin, lütfen artık yanlış bilgiler kullanmayın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Atatürk Barajı'nı siz yaptınız, tekerleği siz buldunuz, parayı siz buldunuz(!) Bence siz yalanı buldunuz, yalanı(!) (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Sayın Başkan, kürsüde olsa daha iyi olur.

NİLHAN AYAN (İstanbul) – Adil olması açısından kürsüde olması lazım.

BAŞKAN – Sayın Başarır, biraz önce İç Tüzük dediniz ya, önerim, İç Tüzük madde 66'ya bakın; Başkan Vekili sözü nasıl keser, niye keser? Konudan ayrıldığında. Siz "Sayın Özel için baraj yalanı..." dediniz, "Ona cevap vereceğim." dediniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – "Traktör" dedim.

BAŞKAN – Bir dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – "Traktör" dedim.

BAŞKAN – Bir dakika...

"Traktör" demediniz, "Sayın Özgür Özel'e baraj için yalan söylüyor." dediniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – "Traktör" dedim Sayın Başkan.

BAŞKAN – O konuya girmediniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – "Traktör"e girdim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bakın, teyit etmiş oldunuz aslında. Onun için bizim de zekâmızı aşağılamayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Estağfurullah, estağfurullah.

BAŞKAN – Hangi konuda söz isteyecekseniz söyleyin, ona göre verelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İç Tüzük 66...

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu, nedir derdiniz? (Gülüşmeler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, biraz evvel hatip kürsüden "Utanmıyor musunuz?" dedi.

BAŞKAN – E, "Utanmıyoruz." deyin. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gülüşmeler, alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – "Yalan söylüyorsunuz." dedi, ben de ona sataşmadan dolayı cevap vermek istiyorum efendim. (CHP sıralarından "Sataşma yok." sesleri)

BAŞKAN – Sataşmadan çok, soru sormuş, bence cevap verin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Hayır.

BAŞKAN – Yerinizden cevap verin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Şöyle, efendim, şöyle: Sözlerini bitirirken...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yok, hayır, cevabı biliyorum, utanmıyorlar.

BAŞKAN – Bir dakika...

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sözlerini bitirirken buradaki "Utanmıyor musun?" soru değil, ünlem işaretli. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Hakaret.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Burada ünlem işaretli bir hakaret söz konusu efendim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ünlemi nerede görmüşler, merak ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Ve sözlerini bitirirken de yalancılıkla itham etti. Dolayısıyla sataşma gereğince, İç Tüzük'ün 69'uncu...

BAŞKAN – Keramet ehlinden sual olunmaz, ben ünlem münlem görmedim, ben orada soru işaretliyim. (Gülüşmeler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Ben gördüm efendim, ben gördüm.

BAŞKAN – Lütfen, yerinizden iki dakika cevap verin, lütfen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Ama şöyle efendim: Bakın, biraz evvel kendisi bunları kürsüden söyledi.

BAŞKAN – Olabilir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Hukukta "silahların eşitliği prensibi" vardır, biliyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sonuç itibarıyla, adaletiniz gereği... Sayın Başkan, adaletinize...

BAŞKAN – Silahları karıştırmayalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Şöyle: "Silahlar" söz düellosu manasında. Bu konuda...

BAŞKAN – Şöyle: Sataşma yok, açıklama hakkınız için yerinizden iki dakika veriyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Efendim, açıklama değil ama sataşma...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sataşmadım, bir soru sordum.

BAŞKAN – Yerinizden iki dakika... Ne olacak Sayın Akbaşıoğlu?

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Ancak şöyle...

BAŞKAN – O kadar çok ayakta konuşmak istiyorsanız yerinizden ayakta konuşun, ne olacak?

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, ancak şu: Bakın...

BAŞKAN – Efendim, bunun sonu yok, lütfen. Ben size o iki dakikayı yerinizden veriyorum ve açıklama için kullanın.

Buyurun, lütfen, ıstırah ediyoruz; yeni bir sataşmaya da mahal vermeden lütfen...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan, Sayın Akbaşıoğlu beş gün dinlenecek şimdi, o yüzden onun için önemi yok

yani gece yarısına kadar da olsa çalışabiliriz, beş gün yok nasıl olsa, yatacak.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O zaman iki dakikayı lütfen yeniden başlatalım da...

BAŞKAN – Yeniden başlatıyorum.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle, muhabbetle selamlıyorum.

Biz hiçbir zaman nezaketimizden ödün vermeyiz efendim, her zaman... Bizde hakaret yok, bizde hakikat var, hakikat! (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bizim siyasetimizin temeli ahlak ve maneviyattır. Yalan söylemeyiz, asla. Yanlışımız olur ancak bile bile, kasten hiçbir zaman yalan söylememeye her zaman dikkat ettik.

CAVİT ARI (Antalya) – Bunu söylerken bile yalan söylüyorsun ya!

ERHAN USTA (Samsun) – Osmangazi Köprüsü'ne bir cevap versene.

BÜLENT KAYA (İstanbul) – Nas ne oldu, nas? Oysa ki faizler yükselmeyecekti!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, Sayın Özel traktörle ilgili ne demiştiniz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bak, yine başladı; bak, karışmam...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, inanamayacaksınız ama “CHP'ye oy veren herkese traktör bedava.” demiştiniz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Tabii, pusulayı öyle atıyorlardı, traktörle(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonra, kendisi bununla ilgili “Yahu, ajansımız bizim bunu söylememizi istemişti, biz de söyleyiverdik.” diye de açıklama yapmıştı, hakikat bu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Arkadaşlar, hep beraber soralım: Osmangazi'de bir araca kaç lira ödüyor devlet?

CAVİT ARI (Antalya) – Yalan olur da ancak bu kadar yalan olur ya! Ancak bu kadar yalancı olursunuz ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, bunlar var ya bunlar, sizin kendi milletvekillerinizin, Genel Başkan Yardımcılarının, Bozkurt selinde, orada halkı galeyana getirmeye dönük, kaos oluşturmaya dönük sözleri. Neymiş?

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Kastamonu Milletvekili olarak cevap vermek istiyorum Başkanım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Orada HES patlamış ve ondan dolayı sel felaketi olmuş, vefat olayları olmuş, bunun sebebi de AK PARTİ Hükümetidir.” demişlerdi. Arazide “Var olana yok, yok olana var.” demek bir çarpıtmadır, bu çarpıtmayı da biz milletimizin huzurunda ifade ediyoruz. Bu konuda, Avrupa ile Türkiye'yi kıyas etme, Türkiye'yi kendi içinde kıyas et. Avrupa'da 1.400 euro alıyor, 1.200 eurosunu ev kirası olarak veriyor, geçinemiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Öyle değil ya; Avrupa'ya gidip geliyoruz arada!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Ya, yalan!

CAVİT ARI (Antalya) – Yalanın da bu kadarı ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aynen böyle.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yalan! Yalan! Yalan!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yalan mı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yalan! Yalan! Vallahi yalan!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Avrupa'ya gidin öğrenin, Avrupa'yı öğrenin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Yalan! Yalan! Yalan!

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Aleyhinde Sayın Cemal Enginyurt.

Buyurun Sayın Enginyurt. (CHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe üzerinde aleyhte söz aldım.

Aleyhte aldığım için kusura bakmayın Sayın Bakanlar, sizi dinlerken aslında çok duygulandım çünkü Bay Kemal'in yirmi bir yıllık iktidarından sonra, CHP'nin yirmi bir yıllık ülkeyi bu kötü yönetiminden sonra öyle güzel tablolar anlattınız ki mutlu olmamak elde değil(!) (CHP, İYİ Parti, Saadet Partisi sıralarından gülüşmeler) Ne olur üç ayda bir gelin yani çünkü psikolojimiz çok ciddi bozuldu(!) (CHP sıralarından alkışlar) Sizler çok rahatsızsınız, hakikaten güzel bir kafa var sizde; bizimki biraz bozuk, dolayısıyla siz üç ayda bir gelin, bizi mutlu edin, mutlu olmak istiyoruz(!)

Her şeyi söylüyorsun, güzel, Sayın Akbaş söylüyor. Ama Tarım Bakanı, şu an bizi dinleyenler, on binlerce ziraat mühendisi, gıda mühendisi, veteriner senden atama sözü duymak istiyordu, duymadı; Ulaştırma Bakanı, yüz binlerce insan taşeron olarak çalışıyor, karda kışta mücadele ediyor, bir söz duymak istiyordu, duymadı. Şu an ekranları başında olan milyonlarca emekli bizi seyrederken diyor ki: "Biz 7.500 lirayla geçinemiyoruz, sizin konuştuklarınıza bakın."

Hayvan üreticisi hayvanını sattı, çiftçi ıcralık oldu...

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Meraları.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) – ...meraları büyükşehir teslim ettiniz, onları da şimdi Millî Emlaka verdiniz. Millî Emlak köyleri satıyor, sadece seyrediyorsunuz. O köylüler "Bizim tarlalar ne olacak?" diyor. Bir günden on yedi yıl kaybetmiş vatan evladı -2041'de emekli olacağının gözyaşı içerisinde- bu Meclisten bir umut bekliyor ama sizden hiçbir ses yok. Ulaştırma Bakanı "Ordu-Mesudiye-Topçam yolunu yaptık." diyor. 2002 yılında ihale edildi, daha dört ay önce, üç ay önce selde yerle bir oldu, hâlâ tamirâtı bile yapılmadı ama "Yaptık." diyor.

Ünye-Akkuş-Niksar-Tokat yolu, yirmi yıldır... Geçen sene bütçeye 50 lira ayırdınız. Geçen sene sizden önceki Bakan dedi ki: "Bitiriyoruz bu yılın sonuna." Hâlâ o 50 lirayla, 50 TL'yle bitmeyi bekliyor.

Korgan-Kumru-Niksar yolu, bırakın onu, uzaya gidiyorsunuz Sayın Bakan, yolunuz açık olsun ama Fatsa İslamdağ'dan Korgan'a giden yol, 9 kilometre, on yıldır yapılmadı.

Ordu'nun -Sarpdere diye- 23 tane köyünün yoluna tek bir kazma vurulmadı. Ordu Kabadüz Çambaşı turizmin cenneti hâline geldi. Her sene taşeron iflas ediyor ama sizi dinlerken mahcup olup kendimizden utanıyoruz "Bunlar ne güzel yapmışlar da biz göremedik." diyoruz. (CHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) – Başka yoldan gidin siz de.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - Başka yoldan gidiyoruz tabii, sizin yolları görüyoruz zaten. Başka yoldan gideceğiz de yol bırakmadınız gidecek.

Biz sizden güzel şeyler duymak isterken siz hayalleri sundunuz. Dolayısıyla bu bütçe halkın bütçesi değil, bu bütçe hakikaten milletin bütçesi değil; bu bütçe zenginlerin bütçesi, bu bütçe tefecilerin bütçesi, bu bütçe zalimlerin, rantçıların bütçesi. Dolayısıyla milletin olmayan bu bütçeyi reddediyoruz.

Ve son söz olarak geçenlerde bu Mecliste yaşanan elim bir hadiseden bahsetmek istiyorum. Adı Hasan Bitmez; adam gibi adam, dava adamı, yiğit yürekli. Filistin için yüreği yanan, Gazze için ağlayan ve...

NİLHAN AYAN (İstanbul) – Filistin için kim ağlamıyor ki?

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) - "Kim ağladı?" diyor, düşünün, vicdana bakın. (AK PARTİ sıralarından "Kim ağlamıyor ki?" dedi." sesleri) Gazze için ağlayan... Siz ağlamadınız çünkü o vatan evladı burada size "Tarih sussa da tarih yazmasa da insanlık yazacak; insanlık yazmasa da Allah'ın gazabı muhakkak sorulacak." dedi ve burada, hakkı yere düşürmemek için yere düştü ve içinizden biri dedi ki: "Allah'ın gazabı böyle olur." Bir dava adamına, bir babaya, bir vatan evladına ve Necmettin Erbakan'ın yol arkadaşına "Allah'ın gazabı böyle olur." diyen bu vicdansız ne hâlâ ortaya çıkardınız ne söylüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın.

CEMAL ENGİNYURT (Devamla) – Öyleyse Hasan Bitmez adına -ruhu şad olsun- ben onun yerine haykırıyorum: Allah'ın gazabı zalimlerin üzerine olsun. (CHP, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar; AK PARTİ sıralarından "Âmin!" sesleri)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Âmin! Âmin! Âmin!

CEMAL ENGİNYURT (İstanbul) – "Âmin!" diyeceksin, ne diyeceksin daha!

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Enginyurt.

Buyurun Sayın Baltacı.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

34.- Kastamonu Milletvekili Hasan Baltacı'nın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu tartışma geride kalmıştı ama AK PARTİ Grup Başkan Vekili Sayın Emin Akbaşoğlu tekrar açtı, cevap vermek istiyorum. Kastamonu'da 11 Ağustos 2021'de yaşanan sel felaketinde hiçbir Cumhuriyet Halk Partili "HES patladı." demedi. Aksine, AK PARTİ 26'ncı Dönem Kastamonu Milletvekili Murat Demir "Selin ilk anından itibaren HES patladı." ifadesini kullandı. Gariptir ki ertesi gün, AK PARTİ Kastamonu İl Başkanı Sayın Doğan Ünlü'nün ailesinin sahip olduğu Sözcü gazetesi de buraya manşet atmış "HES patladı, ilçe sular altında kaldı, 1 ölü." demiş. Yani "HES patladı." ifadesini kullanan AK PARTİ milletvekili ve İl Başkanının ailesinin sahip olduğu yerel gazetedir Başkan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Asla, asla.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Aynen öyle, 20 kişi mesaj attı.

HASAN BALTACI (Kastamonu) – Bu acıları istismar etmek yerine, muhalefeti suçlamak yerine bir kez de sorumluluk

almış olsa iktidar, bence kendisi için çok daha faydalı bir iş yapmış olur.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan, Sayın Başkan, buna...

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, hayır Sayın Başkan...

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Bizim bir dakikamız niye verilmedi, herkese verildi?

BAŞKAN – Siz Sayın Akbaşoğlu'na kupürü gösterin, aranızda anlaşın, soru-cevap kısmına geçiyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunu reddettiğimi ifade ediyorum, reddediyorum evet.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yeter Akbaşoğlu, yeter!

CAVİT ARI (Antalya) – Yordun bizi vallahi billahi ya!

ERHAN USTA (Samsun) – Yok öyle bir şey, yeter ya! Ne yapacağız yani?

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) – Sabaha kadar tartışacak mıyız?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yok hükmünde bu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Doğru, doğru bu.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/276) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 36) (Devam)

2.- 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/274), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2022 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 222 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2022 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2022 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/760) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 37) (Devam)

A) ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI (Devam)

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

B) BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU (Devam)

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

C) KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

Ç) SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

D) TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI (Devam)

1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

E) ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

F) DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

G) TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ (Devam)

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN – Soru-cevap kısmına geçiyorum.

Değerli vekiller, on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak uygulayacağız. Genel Kurulda olmayan vekilin yerine takip eden vekil konuşacak. Bu listeyi siz de ekranlarınızdan görüyor olmalısınız.

İlk söz, İzmir Milletvekili Sayın Mehmet Ali Çelebi'nin.

Buyurun Sayın Çelebi.

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ulaştırma Bakanımıza soruyorum: Ankara-İzmir Yüksek Hızlı Demiryolu Projesi ne zaman bitecektir, tarih verir misiniz? Burdur ve Antalya'mızın beklediği Çubuk tünelinin son durumu nedir?

Son soru: Doğu Akdeniz'deki çıkarlarımızı korumak amacıyla hangi çalışmaları yapmaktasınız?

Tarım Bakanımıza soruyorum: Kırsalda gençler destekleniyor mu? Bu destekler hibe mi kredi midir?

Teşekkürler, saygılar.

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Sayın Çiçek Otlu.

Buyurun Sayın Otlu.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Ulaştırma Bakanına soruyorum: 2022 yılında toplam kaç web sitesi veya içerik erişimi engellenmiştir? Etkin Haber Ajansının, Yeni Yaşam gazetesinin sürekli erişime engellenmesinin nedeni nedir? Deprem gibi doğal afetlere dayanıklı iletişim altyapısı oluşturulması için ne tür çalışmalar planlanmaktadır? 2023-2035 Otoyol Ağı Projesi'nde neden

Diyarbakır otoban ağı dışında bırakıldı? Diyarbakır, Van ve Urfa'ya uçak seferlerini artıracak mısınız? Ulaştırma Bakanlığına bağlı kurumlarda çalışan taşeron işçilerin özlük haklarının iyileştirilmesiyle ilgili ne çalışmalar yapılacaktır? Mevsimlik tarım işçileri neden SGK kapsamında değildir?

Tarım Bakanına soruyorum: Kürt illerinde güvenlik nedeniyle mera yasakları hayvancılığı ve tarımı olumsuz etkilemektedir. Şu anda mera yasağı uygulanan kaç yer vardır? Malazgirt, Bulanık şeker pancarı üreticileri ürünleri teslim etmek için Ağrı Şeker Fabrikasına götürmek zorunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İstanbul, Nilhan Ayan...

NİLHAN AYAN (İstanbul) – Teşekkürler.

Bugün soru sorma hakkımıza dahi tahammül edemeyen muhalefet demokrasi adına üzüntü vericiydi.

İstanbul seçmeni adına sorum Ulaştırma Bakanına olacak. İstanbul deprem konusunda çok kaygılı. Depremle ilgili hazırlık yapılıyor mu? Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nde askı halatlarının yenilenmesi ve değişimi depremle alakalı mı?

BAŞKAN – Diyarbakır Milletvekili Sayın Mehmet Kamaç...

MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) – Sayın Ulaştırma Bakanı, Diyarbakır ilinin ihracatının yüzde 60'ı kürdistan bölgesinedir, birçok tüccar ve esnafımızın orada ortaklıkları ve iş yerleri vardır. Rahat ulaşım çok büyük önem taşımaya rağmen Diyarbakır-Erbil arasında hava yolu ulaşımı yoktur; bunun nedeni nedir? Diyarbakır-Erbil arasında uçak seferi başlatmayı düşünüyor musunuz?

İki: Bölgenin 2 büyük ili olan Diyarbakır-Van arasında hava ulaşımı yok, bu ulaşımı sağlayacak bir planlamanız var mı, varsa ne zaman gerçekleştireceksiniz?

Üç: Van Çevre Yolu 2 etap hâlinde olup toplam 61 kilometredir. On iki yılda defalarca açılışı yapılmasına rağmen bitirilen kısmı sadece 5 kilometredir. Bu çevre yolunu ne zaman bitirmeyi planlıyorsunuz?

Sayın Tarım Bakanı, cumhuriyet döneminin en büyük tapulama usulsüzlüğü, belki de yolsuzluğu olan, tarım il müdürlüğünüzün de yazısına göre niteliği mera olan 45 milyon metrekaRELİK arazi davası Van Çatak Asliye Hukuk Mahkemesinde devam etmektedir. Niteliği mera olan ve hiçbir tarımsal faaliyet olmamasına rağmen "tarımsal destek" adı altında Bakanlığınızda bu usulsüz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bayburt Milletvekili Sayın Orhan Ateş...

Buyurun.

ORHAN ATEŞ (Bayburt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanımıza soruyorum: Bölünmüş yol yatırımlarının trafik kazalarının ve can kayıplarının azalmasına etkisi ne olmuştur?

Tarım ve Orman Bakanına soruyorum: Açık sistem sulama kanalları kapatılacak mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kayseri Milletvekili Aşkın Genç...

AŞKIN GENÇ (Kayseri) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunda Ulaştırma Bakanına Kayseri otoyoluyla ilgili soru sormuştum. Sayın Bakan verdiği yanıtta, Ankara-Niğde Otoyolu'ndan Kayseri'ye Alayhan ve Ağaçören kavşaklarından ulaşımın sağlandığını, bölgede yeni bir çalışma yapılmadığını aktarmış. Sayın Bakan, Kayserililerin talebi yeni bir güzergâh değil, Kayseri-Kırşehir arası yolun otoban hâline getirilmesidir, bu konuyla ilgili herhangi bir çalışmanız var mı?

Bir diğer sorum Tarım ve Orman Bakanımıza. Pınarbaşı Şehit Arda Şen Göleti'ne değinmek istiyorum. 2021 yılında göletin sözleşmesi imzalandı, yaklaşık iki yılın ardından ağustos ayında ihalesi tamamlandı. Firmanın projeye 2024 Nisanında başlayacağı belirtiliyor, gecikmenin sebebi nedir, proje hangi tarihte bitecektir?

Son olarak da gıda mühendisleri atama bekliyor, Sayın Bakandan müjdeli haber bekliyoruz.

BAŞKAN – Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez...

Buyurun.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) – Sayın Ulaştırma Bakanına: Cizre- Silopi arası yol çalışması ne zaman tamamlanacak?

İki: Şırnak Uludere- Beytüşşebap arasındaki kara yolunda herhangi bir çalışma öngörülüyor mu? Söz konusu yol tek şeritten çift şeride ne zaman dönecektir?

Üç: Şerafettin Elçi Havalimanı ile İdil ilçesi arasındaki tek şeritli yol kazalara sebebiyet vermektedir. Bu yol hakkında Bakanlığınızın bir çalışması olacak mı?

Dört: Şırnak'ta telefon şebekesi ve internet hattında yaşanan kesintiler ve altyapı problemleriyle ilgili Bakanlığınızın güncel hangi çalışmaları mevcuttur?

Sayın Orman Bakanına: Şırnak'ta bir doğa kırımı yaşanıyor. Özellikle son beş yıldır Şırnak'ta ormansızlaştırma politikasıyla ilgili bir bilginiz var mı? Varsa Şırnak'ta ne kadar hektar alan orman kesimi gerçekleştirilmiştir?

Teşekkürler.

BAŞKAN – Ankara, Umut Akdoğan? Yok.

Burdur, İzzet Akbulut...

İZZET AKBULUT (Burdur) – Sayın Ulaştırma Bakanı, on bir yıldır bitirilemeyen Burdur-Fethiye kara yolu çalışması ne zaman bitecek? Burdur'a 2008 yılından beri yolcu treni gelmiyor, Burdurlu hemşehrilerimiz İstanbul ve İzmir seferlerine ne zaman kavuşacak? İlimizi Berlin duvarı gibi ortadan ikiye bölen tren rayları binlerce yurttaşın hayat koşullarını zorlaştırmaktadır. Bakanlığınızın tren istasyonu ve rayları Birinci Organize Sanayi Bölgesi'ndeki ayrılmış alana taşınacağını sözünü vereli tam beş yıl oldu ama hâlâ bir sonuç yok, ne zaman taşınacaktır? Tefenni-Korkuteli-Antalya yolunda sürekli ölümlü kaza oluyor çünkü yol çok dar; genişletme veya duble yol çalışmanız olacak mı?

Sayın Tarım Bakanı, Gölhisar ilçemizde kapalı sistem sulamaya 2024'te geçebilecek miyiz? Veteriner hekim, gıda ve ziraat mühendisi, tekniker ve teknisyen atamalarını artık yapacak mısınız?

BAŞKAN – Rize, Tahsin Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Bakan, mevsimlik işçi olarak taşeronda çalışan işçilere verilen kadro sözü yerine getirilmemiştir. Karayollarında çalışan, ÇAYKUR'da çalışan, belediyelerde çalışan, enerji şirketlerinde çalışan işçilerimize verilen kadro sözleri yerine getirilmedi. Aynı zamanda, ziraat mühendisi, gıda mühendisi, veteriner hekim olarak 2024 yılında yine kadro bekleyen çalışanlar var. Bunlara kadro verecek misiniz? Bunları sormak istiyorum.

Aynı zamanda, Sayın Ulaştırma Bakanı, Güneysu yolunda üçüncü kez sel tarafından yıkılan yolun yapımıyla ilgili size bir soru sormuş ve siz de cevabınızda, dere yatağından kontrolsüz malzeme alımının buna sebep olduğunu ifade etmişsiniz. Bunu yapanlarla ilgili herhangi bir suç duyurusunda bulundunuz mu? Bunu yapmaya devam ediyorlar, bundan bilginiz var mı?

Trabzon'da Güney Çevre Yolu neden tamamlanmıyor? Bu ne zaman başlanıp bitirilecek? Ovit Tüneli'nin bağlantı yolları özellikle niye tamamlanmıyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – İstanbul, Celal Fırat...

CELAL FIRAT (İstanbul) – Ulaştırma Bakanına sorularım olacak. 2016'da hizmete açılan Kuzey Marmara Otoyolu'nda yedi yılda ne kadar garanti para ödemesi yapıldı ve yedi yılda toplam kaç araç geçti? Otoyolun işletme süresi ne zaman bitiyor? Garanti araç sayısı ile geçen araç sayısı arasındaki fark nedir? Garanti ödemelerle kaç otoyol, kaç köprü, kaç okul yapılabildi?

Malatya Pütürge ilçesine bağlı Bölükkaya, Gündeğer, Karşıyaka gibi Alevi köylerinin yolları 21'inci yüzyılda hâlen topraktır. Türkiye'nin birçok yöresinde Alevi köylerinin yollarının asfaltlanmamasının sebebi nedir? Bu ayrımcılığa ne zaman son vereceksiniz? Eskiden büyüklerimiz bize söylerlerdi: "Verginizi verin ki yol, elektrik, su olarak size dönsün." Ödediğimiz vergiler bize yol olarak niye dönmüyor, bizim paramız nereye gidiyor?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Malatya, Mehmet Celal Fendoğlu...

MEHMET CELAL FENDOĞDU (Malatya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Deprem'in ilk sürecinde olumsuz hava şartlarına rağmen pisti hiç kapatmayan -yaralılarımızın ambulans uçaklarla- 50 binin üzerinde depremzedenin tahliyesinde ve binlerce ton insani yardım malzemesinin ulaştırılmasında insanüstü gayretlerle çalışan Devlet Hava Meydanları Genel Müdürlüğüne, Malatya Havalimanı Müdürlüğüne ve personeline teşekkür ederim.

Yeni havaalanı terminal binamızın yapımının hızlandırılmasını Sayın Bakanımızdan talep ediyorum, Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğümüzden de Malatya-Ankara seferlerinin artırılmasını.

İlk etabın 3,8 kilometrelik kısmında çalışmaları devam eden Hekimhan-Kuluncak-Darende kara yolumuzun Kuluncak-Ayvalı-Darende arasındaki 45 kilometrelik mesafedeki yolun tamamlanması... Yine, Malatya-Arapgir arası planlaması yapılan 56 kilometrelik kara yolu projesinde şu anda devam eden bir çalışma yoktur, her 2 yol...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Iğdır, Yılmaz Hun...

YILMAZ HUN (Iğdır) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanına: Türkiye'de çevre yolunun şehir içinden geçtiği tek il olan Iğdır'da bu durum ciddi kazalara, karmaşaya, hava ve ses kirliliğine neden olmaktadır; Bakanlığın bu konuda bir çalışması var mıdır?

Tarım ve Orman Bakanına: Iğdır'ın can damarı olan Aras Nehri üzerinde yapılan HES'ler Iğdır'da kuraklığa neden olmakta, bir yıl içerisinde 3 defa ürün alınabilen tarlalarda bu maalesef 1 ürüne düşmektedir; bu durum da işsizliğe, gelir kaybına ve göçe neden olmaktadır. Iğdır'da hâlen içme suyu olmayan köyler bulunmaktadır. Iğdır merkez, Yeni Mahallesi, Konaklı Mahallesi, Doğanıyurt, Karagüney, Aşık Hüseyin, Yağlı, Katırlı, Asma, Nişankaya, Taşlıca, Karakuyu, Aşağıerhacı, Aşağıçamurlu, Yukarıtopraklı, Aşağıtopraklı ve Hasanhan köylerinde içme suyu bulunmamaktadır. Bakanlığın Iğdır'da yaşanan içme suyu sıkıntısını gidermeye yönelik bir çalışması olacak mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İstanbul, Oğuz Üçüncü...

OĞUZ ÜÇÜNCÜ (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sorularım Ulaştırma ve Altyapı Bakanımıza: Değerli Bakanım, seçim vaatlerimizden yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın beraberinde getirdikleri elektronik cihazların kayıtsız kullanım süresinin dört aydan altı aya uzatılması uygulamasını 2024 yılbaşından itibaren başlatacak mısınız?

İki, sivil havacılığı ve pilotluk eğitimini yaygınlaştırma açısından bir alternatif olan toplam kalkış ağırlığı 2 tondan az hafif hava araçlarının geliştirilmesiyle ilgili yeni bir strateji planlıyor musunuz?

BAŞKAN – Balıkesir, Ali Taylan Öztaylan...

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) – Ulaştırma ve Altyapı Bakanımız Sayın Abdulkadir Uraloğlu'na 4 adet sorum bulunuyor.

1) Türk boğazlarından geçen gemilerden elde edilen gelirlerle ilgili Bakanlığınızın hayata geçirdiği düzenlemeler nelerdir?

2) Depremde zarar gören bir Hatay Havalimanı var, daha sonra hızlıca onarıldı ve tahliyeler konusunda buranın aktif olarak kullanıldığını biliyoruz ancak eleştiriler de mevcut. Bu havalimanı yeniden yapılacak mı?

3) 6 Şubat depremlerinde hasar gören balıkçı barınaklarıyla ilgili çalışmanız var mı?

4) Bursa'ya kadar gelen ve önümüzdeki dönemde açılması beklenen hızlı trenin üçüncü aşamasının Balıkesir ili Bandırma ilçesine kadar gelmesi planlanmaktadır. Bandırma durağının hizmete alınması için planlanan tarih nedir?

BAŞKAN – Samsun, Ersan Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanımıza: Sayın Bakanım, kuzeyin merkezi Samsun'u çok iyi bildiğinizi biliyorum. Şehir geçişi, Yeşilkent Kavşağı ve şehir hastanesi bağlantı yoluna dair destekleriniz nedeniyle sizlere teşekkür ediyorum. Devam eden ve yüzde 30 fiziki gerçekleşme durumunda olan Havza-Vezirköprü bölünmüş yolunun ne zaman tamamlanmasını planlıyorsunuz?

Tarım ve Orman Bakanımıza dönük olarak da 5 bin dekar fındık alanı olan Kavak ilçemizin fındık üretiminde tarım havzaları üretim ve destekleme modeli kapsamına alınmasını talep ediyoruz. Yine, 100 bin nüfusu olan Vezirköprü ilçemizin tarımsal potansiyeli de dikkate alınarak hizmet binasının bir an önce yapılması noktasında talebimiz vardır.

Bakanlık bütçelerimizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Ağrı, Ruken Kilerci...

RUKEN KILERCİ (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Tarım Bakanına soruyorum: Tarım arazileri gerçekten azalıyor mu, 2001 yılına kadar ne kadar azalmıştır? 2018 Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtiğimizden bu yana durum nasıl seyretmiştir? Sudan'daki arazi tahsis işi nedir? Herhangi bir yatırım yapılmış mıdır? Herhangi bir kamu zararı oluşmuş mudur?

BAŞKAN – Mersin, Ali Bozan? Yok.

Kahramanmaraş, Ömer Oruç Bilal Debgici...

ÖMER ORUÇ BİLAL DEBGİCİ (Kahramanmaraş) – Ülkemizi derin acılara boğan Kahramanmaraş merkezli depremlerde her iki Bakanlığımız personeli arama kurtarma ve diğer hususlarda özveriyle büyük gayret göstermişlerdir, bu konuda teşekkür ediyorum. Hemşehrilerimizin güvenli tahliyesi, ihtiyacı olanlara yakacak, yem destekleri, enkaz kaldırma ve diğer unsurlarla alakalı tekrar teşekkür ediyorum.

Sorum Nurdağı-Kahramanmaraş Hızlı Tren Bağlantı Hattı'yla alakalıydı. Sayın Bakanımız bunun etüt proje çalışmalarının devam ettiğini söyledi. Biz de bu konuda daha sonraki sürecin hızlandırılmasını hemşehrilerimiz adına talep

ediyoruz.

Aynı zamanda, Değerli İbrahim Yumaklı Bakanımıza da... Kahramanmaraş Kısık Barajı, arazi sulama ve içme suyu ilave temini noktasında hangi aşamadayız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Son olarak Adıyaman, Abdurrahman Tutdere...

20 arkadaşla soru sordurmuş olduk.

Buyurun Sayın Tutdere.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – İlk sorum Ulaştırma Bakanına: Sayın Bakan, sabah şifahi olarak ifade ettiniz ama Adıyaman-Çelikhan yolunun ihalesini ne zaman yapacaksınız?

2'nci olarak, 6 Şubat depremlerinde en büyük sorun iletişim sorunuymuştu. Önümüzdeki süreçte yaşanacak bir İstanbul depremi için ne tür hazırlıklar yapıyorsunuz?

Diğer sorum da Tarım Bakanına: Adıyaman'daki sulama projelerine 2024 bütçesinden ne kadar kaynak aktaracaksınız? Kuşakkaya göletini yapacak mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Bakanlar, yaklaşık yedi buçuk dakika, her ikinize toplamda on beş dakika cevap verme süresi var; dağılımını siz kendiniz yapabilirsiniz. Eğer on beş dakikadan daha önce biterse cevaplar tekrar soru alacağım, otuz dakikaya tamamlayacağım.

Buyurun.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; notlarımızı aldık, sadece ben 16 sayfa not aldığımı söyleyebilirim. Bütün konuşmacıların söylediği konuları tek tek not aldım, bunlardan bir kısmını cevaplamaya çalışacağım.

6 Şubat depreminde hasar gören balıkçı barınaklarıyla ilgili çalışmaları yürütüyoruz. Aynı şekilde, yakın zamandaki fırtınalardan hasar gören balıkçı barınaklarıyla ilgili de planlamamızı yapıyoruz.

Depremde zarar gören Hatay Havalimanı çokça konuşuldu. Burada mevcut havalimanının hemen yakınında 4 tane yer tespit ettik ama maalesef hiçbirisi hava mâniya kriterlerine uymuyor. Mevcut yerdeki kotu yaklaşık 4,5 metre yükselterek aynı yere yapacağız çünkü burada başka bir alternatif yok maalesef.

Türk boğazlarından geçen gemilerle ilgili alınan "altın frank" düzenlenmesinde yaptığımız bir çalışma var, bununla ilgili soru soruldu. Öncelikle, 5 kat artırılmıştı, sonra da yüzde 8,3 artırıldı. 35 milyon dolar olan gelir bu vesileyle yıllık 185 milyon dolara çıkmıştır.

Bölünmüş yollarla ilgili soru soruldu. Buradaki kaza sayıları yüzde 81 azaldı. Net kriter şudur: 100 milyon taşıt/kilometreye düşen ölü sayısıdır dünyadaki kriter, bu da 2002 yılında 5,72 iken bugün 1,08 seviyesine inmiştir.

İstanbul Havalimanı, önemli sanat yapıları dediğimiz köprüler, viyadükler, tünellerle ilgili depreme yönelik çalışmalarımızı yürütüyoruz ve burada iyileştirmeleri yapıyoruz. Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nün askı halatlarının 236'sını yeniledik, 4 tanesini de önümüzdeki günlerde yenileyeceğiz ve İstanbul'da -Allah korusun- olası bir depremde Bakanlığımızdaki ulaştırma yapıları ana aort damarları gibi çalışacaktır.

Ankara-İzmir yüksek hızlı treni inşallah 2026 yılının sonu, 2027 yılında tamamlamayı planlıyoruz.

Mavi vatan, Akdeniz'le ilgili çalışmalarda gemi trafik yönetim merkezi ve gözetleme istasyonu ile ilgili çalışmalar yürütüyoruz. Yine, liman ve tersane yatırımlarımız var.

Ben, birçok konu var ama şu yap-işlet-devretlerle ilgili müsaadenizle birkaç şey söylemek istiyorum. Öncelikle şunu söylemek isterim: Yap-işlet-devret projeleri hem bir yapım modelidir -kamu-özel iş birliği ortaklığı- hem de bir finansman modelidir; her ikisini bir arada düşünmek durumundayız. Siz yapacağınız yolun önce maliyetini hesaplıyorsunuz, sonra Türkiye'nin kredibilitesini hesaplıyorsunuz, hangi şartlarda kredi bulacağınızı hesaplıyorsunuz ve hangi garantileri verirseniz o yolu yaptırabileceğinizi hesaplıyorsunuz; hesap çok basit. Bütün detaylarına girebilirim ama bu kadar vaktim olduğunu düşünmüyorum. Bütün, bu mantıkla yapılmıştır. Yapım döneminde devletin cebinden para çıkmaz ama işletme döneminde bizim karşılanmayan garantilerle ilgili mutlaka garanti vermemiz gerekir çünkü bu yabancı sermaye girişi olduğu için bunu vermediğiniz takdirde böyle bir yatırımı alamazsınız.

Osmangazi Köprüsü çokça konuşuldu. Yedi yıl yapım süresidir, on beş yıl işletme süresidir, toplam yirmi iki yıldır. Burada sadece köprü'nün değil, 426 kilometre otoyolu da kattığımızda 6,9 milyar dolar sadece yapım maliyeti vardır.

ERHAN USTA (Samsun) – Yol ayrı, köprü ayrı; köprüyü söyleyin.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Ben toplam söylüyorum.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, sadece köprüyü söyleyin, sadece köprüyü söyleyin.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Bunun finansmanını da kattığınız zaman, on beş yıllık da işletme süresini kattığınız zaman...

ERHAN USTA (Samsun) – On sekiz buçuk yıla çıktı.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Bu, yaklaşık 13 milyar dolar gibi bir rakama tekabül ediyor, bizim verdiğimiz garanti ise yaklaşık 12,5 milyar dolar civarındadır; hesabı bu şekilde yapmamız lazım.

ERHAN USTA (Samsun) - Zarar etmiş o zaman.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Çanakkale Köprüsü'yle ilgili yine, 101 kilometre...

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Bakan, böyle hesabı yetiştiremezsiniz. Yapmayın Allah aşkına!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Sayın Vekilim, ben detay veririm size ama burada ancak bunları söyleyebilirim.

ERHAN USTA (Samsun) - Onu sizden öncekiler de izah edemedi, siz mi izah edeceksiniz!

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Çanakkale Köprüsü'yle ilgili de sadece bir köprü değil 101 kilometre otoyolla beraber yapılmıştır, bunu bir kül hâlinde düşünmek lazım ve oradaki yapım maliyeti de 2 milyar 537 milyon eurodur.

ERHAN USTA (Samsun) - Ayrı proje, onu söylemiyorsun, oradakiler detaylı zaten.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Otoyollarda ayrı ücret alınıyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Dolayısıyla hesabı bunun üzerinden yapmamız lazım.

Bugün emtia fiyatlarında...

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, bunu savunmak size düşmez, yapmayın lütfen ya! Aleni 10 milyar dolarlık burada bir yolsuzluk var.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Bunun sahibi benim hani, bunu elbette ben savunacağım.

ERHAN USTA (Samsun) - 10 milyar dolarlık yolsuzluk var.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Zafer Havalimanı'yla ilgili çokça eleştiri var. Şimdi bakın, bazı olağanüstü durumlarda bunlar can simidi gibidir. Ya, bugün yeterince kullanılmıyor olabilir ama yarın bunlara ihtiyacımız olacaktır. Bu planlamayı doğru yapmak lazım.

Ankara-Kırıkkale-Delice Otoyolu 3 defa iptal edilmedi, 3 defa ertelendi teklif çıkmadığı için.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Kim aldı?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Tam 3 defa teklif çıkmadığı için ertelendi. Şimdi 3 tane teklif geldi, biz de bu tekliflerden en ekonomik olana ihale yaptık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Bakan, kim aldı? Milletvekilinin aldığı doğru mu? Lütfen söyleyin.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Orada şu anda FERNAS İnşaat gözüküyor, doğrudur.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Kimin? FERNAS İnşaat kimin?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Antalya-Alanya Otoyolu'nu da Limak almıştır, bunlar...

CAVİT ARI (Antalya) – Limak da yabancı değil Sayın Bakan. Limak da yabancı değil, sizin bildiğiniz bir şirket.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Bakanım, FERNAS İnşaat kimin merak ediyorum?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Bunlar uluslararası ihalelerdir ve bu ihalelere de bütün dünyadan katılımcılar katılmaktadır; dolayısıyla burada gerekli rekabet sağlanmıştır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sayın Bakanım, tek bir kelime soruyorum: FERNAS İnşaatın sahibi milletvekili mi şu anda?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Ben müsaadenizle...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Bir dakika, milletvekili mi? Ya, bunu söyleyin.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Ben söyledim, ben söyledim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Şu anda burada oturan bir milletvekili mi? Söyleyin bunu. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Şimdi, yine Saadet Partisinin İstanbul Milletvekili "Muş Varto Alabalık köyünde GSM operatörüyle ilgili talepte bulunmuştuk, bu karşılanmadı." diyor.

İSHAK ŞAN (Adıyaman) – Bir şey varsa savcılığa git, savcılığa git. Git, savcılığa git. Var mı bir şey? Varsa bir şey git.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Sen misin? Sen misin?

İSHAK ŞAN (Adıyaman) – Benim, evet, evet. Git o zaman, git, savcılığa git.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – O zaman sorun yok, sensen sorun yok. Bak, itiraz ediyorsun.

İSHAK ŞAN (Adıyaman) – Tamam, git.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – 13 Kasım itibarıyla kapsama alanına alınmıştır. Biz, Ulaştırma Bakanlığı olarak yaptığımız hiçbir projede hiçbir ayırım yapmamışız, hiçbir projeyi getirip Alevi köylerinde bitirmemişiz, Alevi köylerini de aynı bu kapsamda yapmışızdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Alkışlayın(!) Ya, 45 milyarlık ihaleyi milletvekili alıyor.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Yine, hak ediş ödemeleriyle ilgili bir talep var, Hazine ve Maliye Bakanımızla görüştük.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Milletvekili olduğu için mi alıyor?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Evet, aynen de öyle.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Milletvekili olduğu için mi? Yıllardan beri yapıyor, olur mu?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Aynen de öyle.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Nasıl çarpıtlıyorsunuz! Hayır, hiç alakası yok.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Karayolları Genel Müdürlüğü'nün bütün borcunu bu sene sonu itibarıyla kapatmış olacağız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Milletvekili olduğu için... FERNAS İnşaat yıllardan beri, otuz senedir yol yapar.

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Yine, Antalya Çevre Yolu'yla ilgili bir konu vardı. Antalya Çevre Yolu'nu Alanya Otoyolu'na bağlamış olacağız.

Yine "Antalya ile Gazipaşa arasında raylı sistem niye yok, niye planlamadınız?" sorusu vardı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Hangi milletvekili ihale almış burada?

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANI ABDULKADİR URALOĞLU – Buradaki raylı sistemi planlamak Büyükşehir Belediyesinin görevidir. Onlar planlar, bizden de destek isterlerse biz de bu desteğe hazırız.

Ben süremi bu şekilde nihayetlendireyim.

İlginiz için teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Uraloğlu.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakan, yanlış konuşmayın, kafa karıştırmayın. Orası şehirler arası yol, oraya raylı sistem değil, tren, hızlı tren koymanız lazım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

CAVİT ARI (Antalya) – Yani bu kadar yanlış bilgi verilemez. Ne kadar ayıp! Yakışmadı size Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Süre... Devam edeyim mi?

BAŞKAN – Buyurun.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – 982'si ziraat mühendisi olmak üzere 1.422 mühendis, ayrıca veteriner hekim, destek personeli, büro personeli, tarım işçisi ve diğer ünvanlarda 5.736 olmak üzere 7.158 personel alımı yapılacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – On binlerce kişi bekliyor Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Çiftçi sayımızla ilgili soruya cevap vereyim. 2019 yılında Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı çiftçi sayımız 2 milyon 83 bin 22 idi, bugün itibarıyla 2 milyon 245 bin 526. Kürsüden söylemiş olduğum Çiftçi Kayıt Sistemi'yle ilgili düzenleme buradaki rakamı artıracaktır.

Gençlerle alakalı bir konu söylendi "Ne kadar destek veriliyor?" diye. Özellikle kırsal kalkınma programlarında yüzde 50, yüzde 100'e varan hibeler var malumunuz. Burada gençlere yüzde 5 ile yüzde 10 arasında değişen oranlarda ilave hibeler var. Dış kaynaklı finansman, kırsal kalkınma projelerinde yine yüzde 70'e varan hibeler var. Burada genç girişimcilere sıralama kriterlerinde ekstra puan veriyoruz. TARSİM'de gençlere yine yüzde 5 oranında indirim var. Sübvansiyonlu kredilerin tamamında gençlere ilave yüzde 10 indirim veriyoruz.

Tarım dışına çıkarılan alanlar soruldu. 2001 yılı öncesinde ortalama yıllık 124 bin hektarlık alan tarım dışına çıkarılıyor idi, şu anda yıllık 15 bin hektara inmiş durumda.

Sudan'la ilgili bir soru soruldu. Araziler tahsis edilmediği için, karşı taraf yükümlülüğünü yerine getirmede için proje hayata geçmemiş, üretim yapılmamış, herhangi bir kaynak aktarılmamıştır. Şirketin Sudan'da herhangi bir yatırımı yoktur, kamu zararı oluşmamaktadır. Bu mantıkla gidersek hiçbir AR-GE projesini de yapmamamız gerekiyor bu durumda.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Nijer'den ne haber, Nijer'den?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Çok sıkça konuşuldu ama artık bu konunun sona ermesi lazım. Biz rakamları söylemekten usandık artık ama gerçekten ben kendi adıma hicap duyuyorum, o da saman konusu. Ülkemizde hayvancılığın yem olarak kullandığı saman miktarı 18 milyon ton, bizim üretimimiz 24 milyon ton. Çeşitli amaçlarla, üretime kıyasla herhangi bir kayda değer olmayan birtakım ithalat konusunu burada "Saman bile ithal ediyor." demek hakikaten üzücü yani en azından ben öyle düşünüyorum. 2022 yılında 3.665 ton ihracat yapılmış, 217 ton ithalat yapılmış. 2023 yılının ilk on ayında 3.699 ton ihracat yapılmış, saman ihracatı; 234 ton ithalat yapılmış. Bence artık bu tartışmanın bitmesi gerekir siyaseten de. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) – Saman ithal eder duruma düşürdünüz ülkeyi.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Ülkemizde mera ıslah çalışmaları soruldu. 14,6 milyon hektarlık mera varlığımız var. Ülke genelinde 2.729 adet çayır, mera, ıslah ve amenajman projesi 20 milyon dekarla uygulanmış. Mera, yaylak ve kışlaklarda ıslah seferberliği başlatılmış, 2023 yılında 7 kat artırılarak 4,5 milyon dekarlık bir alana çıkarılmış.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) – Mera alanlarını sorduk.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Bakanlığımızca herhangi bir şekilde yasaklı alan var mıdır? Yasaklanmış mera, yaylak ve kışlak yoktur ancak zaman zaman valilerimiz tarafından Bakanlar Kurulu kararına istinaden geçici özel güvenlik bölgeleri ilan edilebilmektedir ama genel bir yasaklama söz konusu değil. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Kapalı sulama sistemleriyle alakalı bir soru soruldu. Kapalı sulama şebekeleri oranı yüzde 33. Bundan sonra yapılanların tamamı kapalı sistem olarak yapılmaktadır.

Başka bir konu Sayın Erhan Usta tarafından sorulmuştu. Sözleşmeli üretim kapsamında sigorta zorunluluğu getirildi. Evet, geniş kapsamlı bir sigorta var, bir de dar kapsamlı var. Zorunlu olan bu dar kapsamlı, rakamı da 3 binler değil, 284 lira, bunun da yarısını devlet ödüyor. Dolayısıyla, biz sözleşmeli üretimi ve bunun her iki tarafı da koruması adına bu zorunluluğu getirdik, elbette buna itiraz olacağını düşünüyorum açıkçası.

40 yaş altında olan çiftçilerimize bunun üzerine yüzde 5 indirim yapılıyor, kadın yetiştiricilerimize yüzde 10 indirim yapılıyor. Kadın çiftçi indirimi, şehit ve gazi yakını yetiştiricilerimize de yine yüzde 5 oranında prim indirimi uygulanıyor yani bu konu aslında bu söylendiği şekliyle değil.

"Buğday harici tohum kalmadı." diye bir soru vardı. 2002 yılında sertifikalı tohum üretimimiz 145 bin ton iken şu anda 1,4 milyon ton sertifikalı tohum üretiliyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Kısır tohumlar...

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Bu üretilen sertifikalı tohumun ülkemizde kullanılanın yüzde 97'si yurt içinde üretiliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Şirketlere mecbur bırakıyorsunuz yani insanları.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – İhracatın ithalatı karşılama oranı 2002 yılında yüzde 31 iken, şu anda yüzde 137.

Orman alanı dışına çıkarılan alanlar nedeniyle orman varlığımızın azaldığına dair bir soru vardı. 2018 yılından bu yana üzerinde fiilen orman örtüsü bulunmayan 2.620 hektarlık ormanlık alan hazine adına orman sınırları dışına çıkarılmış, bu alana karşılık hazine 6.200 hektarlık alan alınmış ve orman olarak tesis edilmek üzere Orman Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiştir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Bir Akbelen kaç yılda yerine gelir? Bir Cudi kaç yılda yerine gelir?

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – "Mera vasfını yitirmiş meralar ihtiyaç sahiplerine uygun koşullarla verilmelidir." şeklinde bir konu gelmişti. Mera Kanunu'nun 4'üncü maddesinde "Mera, yaylak ve kışlaklar; özel mülkiyete geçirilemez, amacı dışında kullanılamaz, zaman aşımı uygulanamaz, sınırları daraltılamaz."

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Amacında da kullandırmadınız.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Ancak, ıslah edilmek koşuluyla uzun süreli kiraya verilebilmektedir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Yörükler de meralara çıkamıyor.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Ziraat mühendisleri ve üniversite veya araştırma enstitülerinde görevli proje koordinatöründen oluşan teknik heyet marifetiyle kiralamaya uygun yerler komisyon tarafından ilan edilerek ıslah edilmek koşuluyla kiraya verilebilmektedir.

Sulama alanlarının geliştirilmesiyle alakalı... 2002 yılına kadar toplam sulama alanı 47,9 milyon dekar iken 2023 yılı sonu itibarıyla toplam sulama alanı 71 milyon dekarla yükseltilmiştir; sulama yatırımları devam etmektedir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) – Tarlalar sulanmıyor, sulanmıyor.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Kayısı ithalatıyla alakalı bir değerlendirme gelmişti. 2022 yılında herhangi bir kayısı ithalatı yok, 2023 yılı ilk on ayında da yine ithalat yok. Dolayısıyla, bizim kayıtlarımızda böyle bir ithalat söz konusu değil.

Kuyu barışıyla alakalı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Bakan.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Bir cümle söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun, bir cümle.

TARIM VE ORMAN BAKANI İBRAHİM YUMAKLI – Çok soru var, cevaplanamayanları yazılı olarak cevaplayacağız.

Ben soru soran bütün vekillerimize tekraren teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Ulaştırma Bakanı konuşmasında Osmangazi Köprüsü'yle ilgili "Bu hesaplar böyle yapılır." şeklinde... Yani bizim yaptığımız hesabın yanlış olduğunu söyleyerek açıktan sataşmıştır. Sataşmadan iki dakika söz istiyorum.

BAŞKAN – Sataşma yok bunda.

ERHAN USTA (Samsun) – "Bu hesap böyle yapılır, yanlış hesap yapıyorsunuz." demek sataşma değil mi?

BAŞKAN – Bir belirlemedir.

ERHAN USTA (Samsun) – Hayır, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bu bitmez Sayın Usta, lütfen.

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.16

BAŞKAN: Başkan Vekili Sırrı Süreyya ÖNDER

KÂTİP ÜYELER: Adil BİÇER (Kütahya), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 39'uncu Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, sırasıyla yedinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeler ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeleri ile kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

1) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	369.082.137.000
--------------	-----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	170.989.998.174,03
Bütçe Gideri	165.237.260.578,54
Kullanılmayan Ödenek	5.752.737.595,49

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU

1) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2024 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM	25.000.000.000
--------------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM	25.000.000.000
--------	----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2022 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	8.523.645.016,73
Bütçe Gideri	8.451.097.727,43
Kullanılmayan Ödenek	72.547.289,30

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	7.000.000.000,00
Bütçe Geliri	8.451.394.054,67
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	296.327,24
Net Bütçe Geliri	8.451.097.727,43

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabı kabul edilmiştir.

Karayolları Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Karayolları Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

	GENEL TOPLAM	267.132.848.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:		

GELİR CETVELİ

	TOPLAM	267.112.848.000
--	--------	-----------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Karayolları Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.
Karayolları Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

2) Karayolları Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	137.472.689.529,40
Bütçe Gideri	136.781.126.118,90
Kullanılmayan Ödenek	691.563.410,50

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	45.094.556.000,00
Bütçe Geliri	130.118.288.628,04
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	2.952.989,64
Net Bütçe Geliri	130.115.335.638,40

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Karayolları Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabı kabul edilmiştir.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

SİVİL HAVACILIK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

	GENEL TOPLAM	508.297.000
BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:		

GELİR CETVELİ

	TOPLAM	508.297.000
--	--------	-------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

2) Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	167.821.452,00
Bütçe Gideri	164.388.738,03
Kullanılmayan Ödenek	3.432.713,97

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	82.125.000,00
Bütçe Geliri	163.206.287,01
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	1.541.532,70
Net Bütçe Geliri	161.664.754,31

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

**1) Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 283.124.800.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Tarım ve Orman Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum:

Genel toplamı okutuyorum:

**2) Tarım ve Orman Bakanlığı 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	111.840.385.798,65
Bütçe Gideri	109.813.097.121,55
Ödenek Üstü Gider	185.015.461,07
Kullanılmayan Ödenek	2.212.304.138,17

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığının 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**1) Orman Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 27.748.119.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 27.728.119.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Orman Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum:

Genel toplamı okutuyorum:

**2) Orman Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ**

Toplam Ödenek	9.758.915.239,30
Bütçe Gideri	9.444.826.347,79
Kullanılmayan Ödenek	314.088.891,51

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelininin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	6.215.952.000,00
Bütçe Geliri	9.087.858.692,73
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	34.268.862,96
Net Bütçe Geliri	9.053.589.829,77

BAŞKAN – Kabul edenler ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Orman Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

**1) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ**

GENEL TOPLAM 123.579.336.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelininin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 123.559.336.000

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	53.074.855.863,99
Bütçe Gideri	52.925.152.543,81
Kullanılmayan Ödenek	149.703.320,18

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	25.014.700.000,00
Bütçe Geliri	50.852.969.259,08
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler	23.480.049,44
Net Bütçe Geliri	50.829.489.209,64

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE SU ENSTİTÜSÜ

1) Türkiye Su Enstitüsü 2024 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.	GENEL TOPLAM	29.527.000
Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:		

GELİR CETVELİ

TOPLAM	29.527.000
--------	------------

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2024 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Su Enstitüsü 2022 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek	6.924.785,00
Bütçe Gideri	6.582.890,32
Kullanılmayan Ödenek	341.894,68

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini	5.364.000,00
Bütçe Geliri	6.313.462,91
Net Bütçe Geliri	6.313.462,91

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Su Enstitüsünün 2022 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece yedinci turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir; hayırlı olmalarını temenni ederim.

Sayın milletvekilleri, yedinci tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Sayın Grup Başkan Vekillerinden söz isteyen var mı? Yok.

Teşekkür ederim.

Programa göre kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını sırasıyla görüşmek için 19 Aralık 2023 Salı günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.31